

بخشی از دست نوشته های آثار علامه دوران شیخ بهاء الدین عاملی (ره)

متوفای ۱۰۳۰ هـ.ق

در

کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی
گنجینه خطی کاتبانی مخطوطات اسلامی -

جمع داری اموال

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۵۲۷۴۴

ش - اموال:

به کوشش

سید محمود مرعشی نجفی و میر محمود موسوی

به مناسبت گنگره بزرگداشت علامه شیخ بهاء الدین عاملی (ره)

تهران - زمستان ۱۳۸۷ هـ.ش

سرشناسه عنوان و نام پدید آور	کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره). گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی. بخشی از دست نوشته های آثار علامه دوران شیخ بهاء الدین عاملی (ره) ، متوفای ۱۰۳۰هـ. ق. ، در کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره). گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی / به کوشش سید محمود مرعشی نجفی و میر محمود موسوی.
مشخصات نشر	قم: کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره). گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی، ۱۳۸۷هـ. ش.
مشخصات ظاهری	۴۱۰ ص.
شابک	978-964-8179-63-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا .
یادداشت	این کتاب به مناسبت کنگره بزرگداشت علامه شیخ بهاء الدین عاملی (ره) منتشر شده است.
موضوع	شیخ بهایی ، محمد بن حسین ، ۹۵۳ - ۱۰۳۰هـ. ق. - - نسخه های خطی.
موضوع	کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره). گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی - - فهرستها.
موضوع	نسخه های خطی - - ایران - - قم - - فهرستها.
شناسه افزوده	مرعشی نجفی ، سید محمود ، ۱۳۲۰هـ. ش. - ...
شناسه افزوده	موسوی ، میر محمود ، ۱۳۴۴هـ. ش. - ...
رده بندی کنگره	۱۳۸۷ ج ۳ / ۴۵ / ۲۶۶۲۱ Z
رده بندی دیوینی	۰۱۱/۲۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۵۴۰۴۰۸

بخشی از دست نوشته های آثار علامه دوران شیخ بهاء الدین عاملی (ره)

متوفای ۱۰۳۰هـ. ق.

در کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)
_ گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی _

به کوشش: سید محمود مرعشی نجفی و میر محمود موسوی

ناشر: کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)

_ گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی _ قم - ایران

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۷هـ. ش. / ۱۴۳۰هـ. ق. / ۲۰۰۹م

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: ستاره - قم

لیتوگرافی: تیزموش - قم

حروفزنی: میر مصطفی موسوی

شابک: ۷-۶۳-۸۱۷۹-۹۶۴-۹۷۸ ISBN: 978 - 964 - 8179 - 63 - 7

AYATOLLAH MAR'ASHI NAJAFI ST., Qom 37157, I.R.IRAN

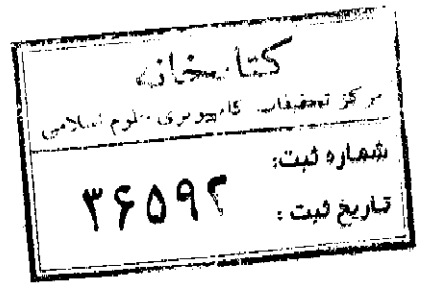
TEL: + 98 251 7741970-78; FAX +98 251 7743637

[http:// www.marashlibrary.com](http://www.marashlibrary.com)

[http:// www.marashlibrary.net](http://www.marashlibrary.net)

[http:// www.marashlibrary.org](http://www.marashlibrary.org)

E_mail: info@marashlibrary.org

این اثر

به مناسبت نکوداشت علامه
دوران شیخ بهاء‌الدین محمد
عاملی که در زمستان سال
۱۳۸۷ در تهران برگزار
می‌شود به روح آن عالم
وارسته تقدیم می‌گردد.

بسم الله الرحمن الرحيم

کتابخانه بزرگ و گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی که از سوی مرجع عالیقدر شیعه، بزرگ فرهنگبان میراث اسلامی، پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) بنیاد گردیده است، در حال حاضر از لحاظ نسخه‌های بسیار نفیس و کهن خطی و به ویژه شیعی، بالغ بر هفتاد و پنج هزار نسخه خطی را در خود جای داده است. این کتابخانه، نخستین کتابخانه کشور و سومین کتابخانه جهان اسلام، پس از کتابخانه‌های سلیمانیه در استانبول ترکیه و دارالکتب مصر در قاهره به شمار می‌آید. این مجموعه عظیم و بی‌نظیر را آن مرجع راحل، با مشقات بسیار از جمله کار شبانه و انجام نماز و روزه استیجاری گرد آورد و سرانجام آنها را که از لحاظ مادی قادر بر ارزشیابی آن نخواهیم بود، در طبق اخلاص نهاد و به رایگان به جامعه اسلامی هدیه نمود تا همگان از آنها بهره‌مند شوند.

چون در این کتابخانه بزرگ بسیاری از آثار علمی دانشمندان شیعی به خطوط خود آنان مزین است و برخی از آنها منحصر به فرد و در دیگر کتابخانه‌ها وجود ندارد، معمولاً هر همایشی که پیرامون شخصیت علمی و اجتماعی هر یک از آنان در کشورمان برگزار می‌گردد، از اینجانب خواسته می‌شود تا چنانچه آثار علمی آنان در گنجینه این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد، به صورت یک فهرستواره آماده و در

شمارگان اندکی چاپ و به همایش مربوطه ارائه نمایم. اکنون پیرو مطالب پیشین، به مناسبت برگزاری نکوداشت علامه دوران، فقیه، ریاضیدان، اخترشناس، ادیب، مفسر و فیلسوف عالیقدر شیعه، شیخ بهاء الدین عاملی که در زمستان سال جاری، در تهران برگزار می‌شود، بخشی از نسخه‌های خطی و آثار آن عالم بزرگوار را که در سی و هشت جلد فهرست نسخه‌های خطی این کتابخانه بزرگ گزارش شده، با همکاری محقق فرزانه و همکار عزیزم حجة الاسلام و المسلمین آقای میر محمود موسوی با شتاب به فرجام آمده، به آن همایش اهدا می‌گردد.

در این فهرستواره تعداد ۳۸۹ نسخه خطی مشتمل بر ۶۳ عنوان از آثار شیخ بهاء الدین عاملی و متن ۱۳ اجازه به خط شریف ایشان به همراه تصاویر آنها و سایر دستخط‌های مبارک ایشان معرفی می‌شود.

امید است دانشوران، کتاب‌شناسان، نسخه‌شناسان و دیگر علاقمندان از این که به علت ضیق وقت آن گونه که بایسته است این کتاب‌شناسی به سامان نیامده و احیاناً دارای اختلافاتی در کتاب‌شناسی و یا نسخه‌شناسی‌ها به وجود آمده، اینجانب را آگاه فرمایند تا در چابهای آینده اصلاح گردد.

به روان پاک و مطهر آن پیر روشن ضمیر که یکی از بزرگترین کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی علمی جهان را بنیاد نهاد، درود می‌فرستم و از روح بلند آن بزرگ مرد خواهانم تا اینجانب را جهت تحقق اهداف عالی خودشان بیش از پیش موفق بدارد؛ بمحمد و آله الطاهرین.

متولی و رئیس کتابخانه و گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی

کتابخانه بزرگ حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)

سید محمود مرعشی نجفی

آبان ماه ۱۳۸۷

۱. الإثنا عشرية في الحج (۱)

فقه، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله على آلائه و الصلاة على أشرف أنبيائه و أوليائه ... هذه رسالة اثنا عشرة تلو عليك مناسك حج التمتع على نهج قريب اثني عشرى و اسلوب غريب عبقرى جعلتها على منوال رسالتى الإثنى عشرية فى فقه الصلاة اليومية ...».

انجام: «الوداع بالمأثور اكرام خدام تلك البقعة المقدسة و سدنتها و تعظيمهم و احترامهم فان ذلك راجع الى تعظيم صاحب البقعة و الحمد لله رب العالمين».

گزارش متن: شيخ بهاء الدين عاملى (ره) در احكام طهارت، نماز، روزه، زكات و حج، پنج رساله كوتاه و بسيار مفيد در دوازده باب تأليف نموده و از اين رو به اثنا عشرية شهرت دارد، نسخه موجود، دومين رساله و در بيان احكام و مناسك حج است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاريخ كتابت: پيش از سال ۱۰۲۰هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع كاغذ: شرقى *تعداد برگ: ۱۳ «۵۰ ب- ۶۲ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۷ × ۱۲/۵ سانتيمتر *اندازه جلد: ۱۳/۵ × ۱۹ *نوع جلد: تىماج مشكى ضريبى با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و اینهاى به دستخط مبارک مؤلف، همراه اجازه روایت به کاتب نسخه، در برگ انجام بدین صورت آمده است: «أنهاها کاتبها وفقه الله تعالى قرائة و فهمأ و قد أجزت له أن يروها لمن هو أهل لها و كتب مؤلفها، أقل الأنام، محمد المشتهر بهاءالدين العاملى، فى رابع عشر ربيع الآخر من عشرين بعد الألف حامداً مصلياً».

اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه عطر مرقد» دارد، نسخه اندکی فرسوده و رطوبت دیده است، مهر شلجمی بزرگ با این بیت شعر در برگ نخست آمده است:

«چرا ترسد حسن از جرم بی حدّ
که دارد عذر خواهی چون محمد»

☞ الذریعة: ۱۱۵/۱، ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳. (شماره ۴۶۹۶/۳)

حجیه

۲. الإثنا عشریّة فی الحج (۲)
فقّه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت بالخیر و الحمد لله ربّ العالمین و أنا ... بدیع الزّمان عفی عنه، بالنبی و الولی، فی عام أربع عشرين بعد الألف من الهجرة». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: بدیع الزّمان *تاریخ کتابت: ۱۰۲۴هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۳ «۳۰ب- ۵۲ب» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۱۴ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قرأته آیده الله تعالی» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه» دارد، افزودگیهایی در موضوع رساله و اشعاری از مؤلف بزرگوار در اعمال حج و عمره در برگ نخست از جمله این بیت آمده:

«اطرست للعمرة اجعل نهج
اوو ارنحط رس طر مر لحج»

همچنین مطالبی پیرامون چگونگی دعا نیز پس از پایان نگاشته شده، حواشی نسخه اندکی فرسوده شده است.

(شماره ۴۹۷۹/۲)

حجیه

۳. الإثنا عشریة فی الحج (۳)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: هاشم بن عبدالرئوف حسینی
 موسوی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع
 کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳ «۹۲ب-۱۰۴ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه
 متن: ۱۲×۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای
 تیره.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «۵، منه قدس سره» دارد، نسخه اندکی رطوبت
 دیده است.

«شماره ۸۲۸۸/۵»

مجموعه

۴. الإثنا عشریة فی الحج (۴)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت كتابة هذه الرسالة الشريفة ... على يد ... نظر
 علی بن صالح اللاهیجی، فی عاشر شهر ربیع الآخر سنة خمس و سبعین و ألف».
 *نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: نظر علی بن صالح لاهیجی *تاریخ کتابت:
 ربیع الثانی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۸
 «۴۵ب-۵۲ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۲/۵×۶ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۱۹×۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول، با لچک ترنج و سرترنج
 گل و بوته، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: درحاشیه تصحیح و مقابله شده، نسخه بدلها با نشان «دل» در حاشیه آمده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، برگ نخست نونویس گردیده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۹۷۳۹/۳»

حجیه

فقه، عربی

۵. الإثنا عشریة فی الحجّ (۵)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ خوش *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۳ «۱۲۶ الف - ۱۲۸ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: درحاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قبلاً» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، اعمال حج و عمره به صورت رمز و منظوم از مؤلف بزرگوار در پایان آمده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۱۵۷۷/۱۱»

حجیه

فقه، عربی

۶. الإثنا عشریة فی الحجّ (۶)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۱۵۳ ب - ۱۵۷ الف»

*تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر
*نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

«شماره ۱۲۵۵۱/۹»

مجموعه

۷. الإثنا عشریة فی الزکاة و الخمس (۱) فقه، عربی
آغاز: «بسملة، حمداً لک اللهم علی جمیل آلائک و جزیل نعمائک و الصلّاة
علی أشرف أنبیائک و أفضل أولیائک و بعد، فیقول: ... هذه نالثة الإثنی عشریات
الخمس، تلتوا علیک المهمّ من مسائل الزکاة و الخمس، علی ترتیب جدید و
أسلوب».

انجام: «ثمّ مستحقّ الخمس الامام عليه السلام و الهاشمیون أباً من الیتامی و المساکین و
ابن السبیل سدید و هو تنبیه و سهم نصفین و یشرط ایمانهم ... و یتولّى نایب الغیبة
صرف حصّته الیهم و مع حضوره سلام الله علیه یصرف الكلّ الیه و الزیادة من کفایتهم
له و النقیصة علیه عجلّ الله فرجه و رزقنا الشهادة ...».

گزارش متن: چهارمین اثنا عشریة شیخ بهاءالدین عاملی است که به صورت
مفید و کوتاه در دوازده مطلب، مسائل مربوط به زکات مال و زکات بدن (فطره) را
بیان نموده، سپس در پایان، احکام خمس را نیز بدان افزوده است:

المطلب الاول: ما لزکاة المالیة؛ المطلب الثانی: علی من الزکاة المالیة؛ المطلب
الثالث: فیما الزکاة المالیة؛ المطلب الرابع: کم الزکاة المالیة؛ المطلب الخامس: متى
الزکاة المالیة؛ المطلب السادس: لمن الزکاة المالیة؛ المطلب السابع: ما الزکاة الفطرة؛
المطلب الثامن: علی من زکاة الفطرة؛ المطلب التاسع: عمّن زکاة الفطرة؛ المطلب
العاشر: ممّ زکاة الفطرة؛ المطلب الحادی عشر: کم زکاة الفطرة؛ المطلب الثانی عشر:
متی زکاة الفطرة؛ خاتمة: فی احکام الخمس.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة ... فی أول عشر الثاني من الشهر الخامس من السنة الثامن، من العشر السابع بعد الألف».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۰۶۸ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۶۲ب- ۶۷ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $7 \times 12/5$ سانتیمتر *اندازه جلد: $12/5 \times 19$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکلی ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «خ ل» آمده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد. حواشی نسخه رطوبت دیده و برخی عبارات اندکی آسیب دیده است.

← الذریعة: ۱۱۶/۱؛ ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳.

«شماره ۵/۶۷۳۹»

مجموعه

۸. الإثنا عشریة فی الزکاة و الخمس (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی موسوی *تاریخ کتابت: شوال ۱۰۵۵ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۰ «۶۸ب- ۷۷ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: 7×13 سانتیمتر *اندازه جلد: $15 \times 21/5$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، این نسخه به شیخ

جعفر بن کمال الدّین بحرانی^۱ تقدیم شده، نسخه اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۳/۸۲۸۸»

فقه، عربی

۹. الإثنا عشریة فی الزکاة و الخمس (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ خوش *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۷۴

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۳

«۱۱۳ب - ۱۲۵ب» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۷ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه

جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضریبی با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه

الله» دارد، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۰/۱۱۵۷۷»

چهارم

فقه، عربی

۱۰. الإثنا عشریة فی الزکاة و الخمس (۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

۱. شیخ جعفر بن کمال الدّین بحرانی، از عالمان و شاعران نیمه دوم سده ۱۱ه است. وی در بیشتر علوم اسلامی تبخّر داشت و از شیخ علی بن سلیمان بحرانی و سید نورالدین عاملی برادر صاحب مدارک، اجازه روایت داشته و از معاصران شیخ حرّ عاملی بوده است. با شیخ صالح بن عبدالکریم بحرانی که نامش در این کتاب شناسی آمده، دوستی عمیق داشته و هر دو به علت تنگی معاش به اتفاق به شیراز رفته و در آن شهر متوطن شدند. پس از مدتی با توافق یکدیگر، شیخ جعفر عازم هند شده و در شهر حیدرآباد دکن مقیم گشت و شیخ صالح در شیراز ماند. هر دو از عالمان برجسته شیعه و به مقام مرجعیت عمومی دست یافتند. سرانجام شیخ جعفر به سال ۱۰۸۸ه در حیدرآباد هند، چشم از جهان فرو بست.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۱۵۱ الف - ۱۵۳ ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۳ *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: افزودگیهایی شامل روایتی از امام جعفر صادق علیه السلام و مطالب دیگر پس از انجام آمده، حواشی نانوشته مانده است.

«شماره ۱۲۵۵۱/۸»

حجیه

۱۱. الإثنا عشریة فی الزکاة و الخمس (۵) فقه، عربی
آغاز: افتاده «... بالأولی فذكر النماء لیس بلا ثمره، المطلب الثانی: علی الزکاة المالیه تجب علی المالك البالغ العاقل المتمکن من التصرف و متبعضاً بالنسبة الی الفن».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۳۶هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۱ «۱ الف - ۱۱ الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۳ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنائی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه رطوبت دیده، به برگ نخست نیز آسیب رسیده و مرمت گردیده است.
«شماره ۱۲۸۹۳/۱»

حجیه

۱۲. الإثنا عشریة فی الزیارة = دوازده امام زیارات، عربی
آغاز: «سلام علیکم، أهل بیت العصمة و مفاتیح الرحمة و الأوصیاء بالحقّ و الهادون للخلق».

انجام: «سلام علیکم مصابیح الظلام و سادات الإسلام و هداه دار السلام و ائمة کل الأنام و رحمة الله و برکاته».

گزارش متن: زیارت نامه‌ای مختصر از شیخ بهاء الدین عاملی است که از دوازده فقره ترتیب یافته به گونه‌ای که هر فقره از دوازده کلمه تشکیل شده است. ایشان در مقدمه به خط مبارک خویش چنین نگاشته‌اند: «زيارة مختصرة یزار بها کل واحد من الائمة الإثنا عشر سلام الله علیهم أجمعین، و قد جرت علی لسانی و سمیتها بالاثنی عشریة لأن فقره منها بدون حروف العطف اثنا عشر حرفاً».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: مؤلف *تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۰هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱ «۱۱۵ب» *تعداد سطر: ۷ (کل رساله) *اندازه متن: ۱۶/۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۴ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس و به خط شریف مؤلف است، قبل از آن اشعار فارسی و عربی گوناگونی به خط شریف وی نگارش یافته، رطوبت دیده و حواشی اندکی آسیب دیده است.

«ذیل شماره ۴۲۵۰»

حویچه

۱۳. الإثنا عشریة فی الصلّاة (۱) فقہ، عربی
 آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی وفقنا للاهتداء بشریعة أشرف المرسلین و سید الأولین و الآخرین و هدانا للاقتفاء آثار أهل بیته الائمة الطاهرین صلوات الله و سلامه علیه و علیهم أجمعین و بعد، فیقول: ... هذه مقالة لطيفة فی واجبات الصلّاة الیومیة و مستحبّاتها مرتبة الفصول علی نهج قریب یسهل تناوله علی الطلاب ...».

انجام: «و هو من التروک المؤکدة لنهی ابی جعفر الباقر علیه السلام عنه فی صحیحة زرارة المشهورة بقوله: و ایاک «و القعود علی قدمیک فتعاذی بذلک و لا تكون قاعداً علی الأرض، بل أنما فقد بعضک علی بعض تصبر للتشهد و الدعاء».

گزارش متن: رساله نخست از اثنا عشریة شیخ بهاء الدین عاملی است و شامل دوازده فصل و هر فصل دارای دوازده مطلب می‌باشد.

الفصل الاول: الأفعال الواجبة للسائیة؛ الفصل الثانی: الأفعال الواجبة الجنائیة؛
 الفصل الثالث: الأفعال الواجبة الأركانیة؛ الفصل الرابع: الأفعال المستحبة للسائیة؛
 الفصل الخامس: الأفعال المستحبة الجنائیة؛ الفصل السادس: الأفعال المستحبة الأركانیة؛
 الفصل السابع: التروک الواجبة للسائیة؛ الفصل الثامن: التروک الواجبة الجنائیة؛
 الفصل التاسع: التروک الواجبة الأركانیة؛ الفصل العاشر: التروک المستحبة السائیة؛
 الفصل الحادی عشر: التروک المستحبة الجنائیة؛ الفصل الثانی عشر: التروک المستحبة الأركانیة.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد وقع الفراغ من تسوید هذه الرسالة الشریفة -
 نفعنا الله بها- فی غرة شهر صفر -ختم بالخیر و الظفر- من شهور سنة ثلاثة عشر و
 ألف من الهجرة النبویة علیه و آله أفضل الصلاة و التحیة». *نوع خط: نسخ *تاریخ
 کتابت: صفر ۱۰۱۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵۳
 *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۶/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقوای زرشکی،
 عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، که بر مؤلف بزرگوار قرائت شده و

۱. رساله نخست اثنا عشریة فی الصلوة البیومیة، به سال ۱۴۰۹هـ بر اساس چند نسخه خطی موجود در این کتابخانه و دیگر کتابخانه‌ها توسط محقق سخت کوش حجة الاسلام و المسلمین شیخ محمد حسون با اشراف اینجانب از سوی انتشارات این کتابخانه بزرگ چاپ و منتشر شده است.

دستخط مبارک وی، همراه اجازه روایت کتاب، در برگ مجدول مذهب چنین آمده:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اَمَّا بَعْدُ الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ، فَقَدْ قَرَأَ عَلَيَّ، سَيِّدِنَا الْأَجَلَّ الْأَمَجْدَ الْأَعْظَمَ، قَدْوَةَ السَّادَاتِ الْعِظَامِ وَ خِلَاصَةَ الْأَمَاجِدِ الْكِرَامِ، شَمْسَ سَمَاءِ السِّيَادَةِ وَالنَّقَابَةِ وَالْمَجْدِ وَالْكَامَالِ، غَرَّةَ سَيِّمَاتِ النَّجَابَةِ وَالْفَضْلِ وَالْعِزَّةِ وَالْإِقْبَالَ الْمُسْتَعْنَى عَنِ الْإِطَالَةِ الْإِطْنَابِ، فِي نَشْرِ الْمَحَامِدِ وَالْأَلْقَابِ، سَيِّدِنَا السَّيِّدِ سَلِيمَانَ -أَدَامَ اللَّهُ تَعَالَى مَعَالِيَهُ وَ حَرَسَهُ فِي أَيَّامِهِ وَ لِيَالِيهِ وَ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَ وَالِدِهِ الْأَعَزِّ، اِفْتِخَارَ أَعْظَمِ السَّادَاتِ فِي زَمَانِهِ، مَرْجِعَ أَفْسَاخِمْ أَصْحَابِ السَّعَادَاتِ وَأَوَانِهِ- السَّيِّدِ شَمْسِ الدِّينِ مُحَمَّدِ بْنِ شَدَقَمِ الْحُسَيْنِيِّ الْمَدَنِيِّ -طَابَ ثَرَاهُ- هَذِهِ الرَّسَالَةُ الْإِثْنَتَى عَشْرِيَّةً وَ قَدْ أَجْزَتْ لَهُ أَنْ يَرْوِيَهَا عَنِّي لِمَنْ شَاءَ وَ أَحْسَبُ أَنَّ اللَّهَ سَيِّحَانَهُ وَ لِيَّ التَّوْفِيقَ وَ الْإِعَانَةَ وَ كَتَبَ هَذِهِ الْأَحْرَفَ، بِيَدِهِ الْجَانِيَةِ الْفَانِيَةِ، أَقْلَ الْعِبَادِ، مُؤَلِّفَ الرَّسَالَةِ، مُحَمَّدَ الْمُشْتَهَرَ بِبِهَاءِ الدِّينِ الْعَامِلِي - عَفَى اللَّهُ عَنْ سَيِّئَاتِهِ - سَائِلًا مِنْ سَيِّدِنَا وَ مَخْدُومِنَا - سَلَّمَهُ اللَّهُ - لِاجْرَاءِ عَلَيَّ صَفْحَةَ خَاطِرِهِ الشَّرِيفِ، سَوَانِحِ الدَّعَوَاتِ فِي مِظَانِ الْإِجَابَاتِ وَ وَقَعَ تَحْرِيرَ هَذِهِ الْأَحْرَفِ فِي الْعِشْرِ الثَّلَاثِ مِنَ الشَّهْرِ الثَّانِي مِنَ السَّنَةِ السَّادِسَةِ عَشْرَ بَعْدَ الْأَلْفِ مِنَ الْهَجْرَةِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ أَوَّلًا وَ آخِرًا».

مؤلف، این رساله را با اهدانامه‌ای مذهب و با خط شریف خود در برگ نخست، به سید سلیمان هدیه کرده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه العالی، مدّ ظلّه العالی» دارد، تملک «محمد جواد شفیعی» همراه دو مهر شش گوش در برگ نخست و تملک «سید محمد جزایری^۱» به تاریخ ۱۳۸۳ هـ قبل از برگ آغازین آمده.

۱. مرحوم آیت الله سید محمد جزایری از نوادگان مرحوم محدث بزرگوار، سید نعمت الله جزایری است. وی کتابخانه شخصی نفیسی داشت و بیشترین آن از آثار اجدادش به ویژه سید نعمت الله بوده است. وی قبل از آنکه در تهران اقامت کند، مقیم اهواز بود، اینجانب با همراهی خاله زاده‌ام آیت الله سید مهدی لاجوردی، پیرامون ۳۵ سال گذشته، تعدادی از نسخه های نفیس خطی فارسی و عربی او را برای کتابخانه بزرگ پدر بزرگوارم خریداری نمودم. از جمله

برگها مجدول به زر و مشکی است، برخی برگها آسیب دیده و اندکی از عبارات حواشی از میان رفته است. آثار رطوبت، به برخی از برگها سرایت نموده است.

☞ الذریعة: ۱۱۷/۱؛ ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳.

«شماره ۷۵»

چوبه

فقه، عربی

۱۴. الإثنا عشریة فی الصلّاة (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «نسخ من نسخه، نسخت من نسخه، نسخت من الأصل - آدام الله ظلال مؤلفه - کاتبها الفقیر الی الله الغنی، عبده، علی بن عبدالله الحلّی، و كان الفراغ منها، يوم الثلاثاء يوم ثامن شهر ذی القعدة، من شهر سنة ألف و ثمانية عشر، فی دار السلطنة اصفهان و الحمد لله رب العالمین». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن عبدالله حلّی *تاریخ کتابت: ربیع الآخر ۱۰۱۸ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۸ «۲۳ ب - ۵۰ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقوای مشکی مجدول و زرکوب با روکش پارچه‌ای سبز، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ سماعاً آیده الله تعالی» مقابله و بر مؤلف بزرگوار قرائت شده و إنهائی به خط ایشان، همراه اجازه روایت رساله به کاتب نگاشته شده:

«أنهاها كاتبها، وفقه الله تعالى قرائةً و فهماً و قد أجزت له أن يرويه لمن هو أهل لها و كتب مؤلفها، أقل الأنام محمدَ المشتهر ببهاء الدين العاملی فی رابع عشر ربيع الآخر من عشرين بعد الألف حامداً مصلياً».

حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله» از مؤلف دارد، برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۰۴/۳»

مجموعه

فقه، عربی

۱۵. الإثنا عشرية في الصلاة (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «نمقه خادم صاحب الرسالة، ضياء الدين السركاني، في شهر رمضان من السنة المذكورة المسطورة».

*نوع خط: نستعلیق *نام كاتب: ضياء الدين سرکانی^۱ *تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۱۲ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۶ «۱۳ب - ۴۸الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس است و در سال تألیف، کتابت شده، حواشی بسیاری از مؤلف با نشان «منه مدّ ظلّه و منه دام ظلّه، منه سلمه الله» دارد، برخی از برگها فرسوده شده و اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۱۳۶۳/۲»

مجموعه

۱. سرکان و توی دو منطقه می‌باشد که مجموع آنها را تویسرکان نامیده‌اند.

فقه، عربی

۱۶. الإثنا عشریة فی الصلّاة (۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۱ «اب- ۳۱ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۶ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله و منه عطر مرقد، منه رحمه الله تعالی» دارد، حواشی نسخه رطوبت دیده و فرسوده شده، برگ نخست آسیب دیده و مرمت گردیده است، تملک «آیت الله میرزا محمد ارباب اشراقی قمی^۱» رحمه الله، در کربلا، به تاریخ رجب ۱۳۰۷ و تملک «آیت الله رضا استادی^۲» در برگ نخست آمده، مهر بزرگ شلجمی «چرا ترسد حسن از جرم بی حد که دارد عذرخواهی چون محمد» پشت برگ نخست آمده است. (شماره ۴۶۹۶/۱)

فقه، عربی

۱۷. الإثنا عشریة فی الصلّاة (۵)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

۱. ایشان از عالمان برجسته قم در نیمه دوم سده ۱۳ هـ بوده است. وی کتابخانه شخصی بسیار نفیسی داشته که پس از رحلت آن مرحوم، به فرزند برومندشان مرحوم آیت الله میرزا محمدتقی اشراقی از عالمان و واعظان برجسته قم منتقل گردیده و بخشی دیگر نیز به اخوان ایشان رسیده است. بحمد الله اینجانب طی چند مرحله بیشترین نسخه‌های نفیس آن را از آنان طی چهار سال گذشته تاکنون برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم.

۲. اینجانب سالهای قبل تعدادی از نسخه‌های خطی شخصی ایشان را که بالغ بر ۱۶۳ نسخه خطی بود، توسط یکی از دوستان دیرینم برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم، نسخه موجود از جمله آن نسخه‌ها می‌باشد.

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... فی تاریخ أواخر شهر ربیع الاول، سنة أربع عشر و ألف من هجرة النبوة علی يد ... سید غیاث بن سلطان الدزماری». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید غیاث بن سلطان دزماری *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۱۴ *محل کتابت: قزوین *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴۵ «۲۵ب- ۶۹ الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: $۵/۵ \times ۸$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای یک لا. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه، منه رحمه الله» دارد، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۳/۸۲۵۸»

مجموعه

فقه، عربی

۱۸. الإثنا عشریة فی الصلّاة (۶)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴۷ «۱۸ب- ۶۴ الف» *تعداد سطر: ۷ *اندازه متن: ۹×۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه قدس سرّه» دارد، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۲/۸۲۸۸»

مجموعه

۱۹. الإثنا عشرية في الصلاة (۷) فقه، عربی
 آغاز: «يُحزَنُكَ فِي الْقَنُوتِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاعْفَا وَاعْفَ عَنَّا فِي السَّنَةِ
 وَالْآخِرَةِ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ... العاشر التكبيرات الزائدة».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۲ «۱۰۲ الف - ۱۲۳ الف»
 *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۴ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۸/۵ × ۱۶/۵
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنائی ضربی مجدول.
 ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد.
 «شماره ۴/۸۴۶۲»

حجیه

۲۰. الإثنا عشرية في الصلاة (۸) فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبدالحسین *تاریخ کتابت: شوال
 ۱۰۵۹ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۲
 «۸۱ ب - ۱۱۲ ب» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۷ × ۱۱/۵ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۲۰/۵ × ۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج
 گل و بوته.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد، برخی از حواشی
 هنگام صحافی بر اثر برش غیر اصولی آسیب دیده است. «شماره ۱/۲/۹۳۰»

حجیه

۲۱. الإثنا عشریة فی الصلاة (۹)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الفراغ من تسویدها، يوم الأربعاء من شهر ربیع الاولی سنة ۱۰۲۳». *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۲۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۳ «۱۱ب- ۴۳ الف» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: $۹/۵ \times ۱۳$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲ \times ۱۹/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار، با نشان «منه دام ظلّه» دارد. در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه آمده، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۹۷۳۹/۲»

مجموعه

۲۲. الإثنا عشریة فی الصلاة (۱۰)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۲ «۲ب- ۳۳ب» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۲×۶ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳/۵ \times ۲۰$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده،

در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قبلاً مرة ثانية بعون الله تعالى» مقابله شده، حاشیه نویسی از مولف با نشان «منه دام ظلّه» دارد. نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته است. «شماره ۱/۱۱۵۷۷»

جدید

فقه، عربی

۲۳. الإثنا عشرية في الصلاة (۱۱)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۱۴۰ الف - ۱۴۶ ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده. نسخه رطوبت دیده است.

«شماره ۶/۱۲۵۵۱»

جدید

فقه، عربی

۲۴. الإثنا عشرية في الصلاة (۱۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت المقدمة المباركة بعون الله و من توفيقه، بقلم العبد المذنب الرجی رحمة من الله، عبده نعمة الله بن السيد عبدالله بن السيد محمد بن السيد حسين الجزائري الحسيني، و كان الفراغ منها يوم الجمعة صفر - ختم بالخیر و الظفر - سنة ثلاثة و ستين بعد الألف». *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: صفر ۱۰۶۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۳ «۹۰ ب - ۱۲۲ ب»

*تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۱$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۵/۵ \times ۲۱/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مقوایی با روکش کاغذ نارنجی، عطف: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با علامت «منه دام ظلّه، منه رحمه الله» دارد، با توجه به تاریخ کتابت به نظر می‌رسد عنوان «منه دام ظلّه» از نسخه‌ای که از روی آن کتابت شده است، بوده باشد؛ نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته، آثار چربی به برخی از برگها سرایت نموده است.

«شماره ۱۲۹۳۹/۳»

مجموعه

فقه، عربی

۲۵. الإثنا عشریة فی الصلاة (۱۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و كان الفراغ فی يوم الأربعاء خامس رجب المرجب علی يد أفقر العباد، ملاّ محمد المشهور بولاية أمير المؤمنين، صلوات الله عليه و علی اولاده الائمة الطاهرين، فی سنة ۱۱۱۰هـ». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: ملاّ محمد چلبی *تاریخ کتابت: رجب ۱۱۱۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۲ «۱۰۸ الف - ۱۱۹ الف» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: $۱۰/۵ \times ۱۴/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۵ \times ۲۰/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و با نشان «بلغ» مقابله گردیده است، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه ره» دارد، در برگ انجام مهر مرتب کاتب «العبد المذنب محمد چلبی» همراه وقف نامه کتاب و مهر بیضی «از نام محمد، شرافت یافت نام» آمده، چند برگ در انجام نانوشته مانده است.

«شماره ۱۳۳۳۴/۲»

مجموعه

۲۶. الإثنا عشریة فی الصّوم^۱ (۱)
 فقه، عربی
 آغاز: «بسمه، الحمد لله الذی جعل الصّوم جنّة من النار و الصّلاة علی أشرف الخلائق محمّد و آله الأطهار و بعد، فیقول: فرغت من تألیف المقالة الإثنی عشریة فی الصّلاة الیومیة و أختها إثنی عشریة الحجیة، إلتمس منی بعض الأخلاء...»
 انجام: «الحادی عشر: انّ تحسین الخلق فیهِ، جواز علی الصراط، یوم نزل فیهِ الأقدام الثانی عشر: إنّ ثواب تلاوة آیة واحدة فیهِ کثواب ختم القرآن فی غیره».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتبها لنفسه، فرحم الله من لقیها و رجعها بقلم الفقیر الی الله الغنی، محمّد بن یحیی الحسینی».

*نوع خط: نسخ نازیبا *نام کاتب: محمّد بن یحیی حسینی *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۳ «۸ب-۸۰ الف» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۷ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶ × ۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوتّه.
 ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس که در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده. در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه سلّمه الله و منه رحمه الله» دارد.

↪ الذریعة: ۱۱۷/۱؛ ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳.

«شماره ۲۲/۳»

مجموعه

۲۷. الإثنا عشریة فی الصّوم (۲)
 فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

۱. این رساله با تحقیق علی مروارید، در شماره «۱۱» مجله تراتنا به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «ختمت ... فی يوم الثانی، من العشر الاول، يوم الثلاثاء فی شهر الرابع، ختم الله اعمالنا بالخیر و نور قلوبنا بالظفر، من شهور سنة ثلاث و ثمانون بعد الف من الهجرة ...».

*نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۰۸۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲ «ا-ب-۱۲ الف» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۱۳×۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰×۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه و منه» دارد، با توجه به تاریخ کتابت نسخه، حواشی که با «دام ظلّه» آمده از نسخه مستنسخ عنه، اخذ گردیده است. «شماره ۱/۱۳۶۳»

حجری

۲۸. الإثنا عشریة فی الصوم (۳)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۸ «ب-۳۲-۴۹ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۵/۱۲×۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹×۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، منه عطر مرقد، ع ل» دارد، نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه آمده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گردیده است.

«شماره ۲/۴۶۹۶»

حجری

۲۹. الإثنا عشریة فی الصّوم (۴)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغت من نسخها، فی أواخر شهر رجب من شهور سنة أربع عشرين بعد الألف و أنا المذنب الكثير العصیان، بدیع الزّمان خادم مؤلفها و داعیه، ما برح ظلّ ظلیلہ ممدوداً علی رؤس العالمین ... بالنبی و آله المعصومین».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: بدیع الزّمان *تاریخ کتابت: ۱۰۲۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۷ «اب- ۲۷ الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲×۲۰ *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه و اسماعیل» (ملاً اسماعیل خواجه‌نوی اصفهانی) دارد، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۱/۴۹۷۹»

چاپ

۳۰. الإثنا عشریة فی الصّوم (۵)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ

۱. این رساله و حواشی آن از ملاً اسماعیل خواجه‌نوی اصفهانی، در مجموعه‌ای از آثار آن عالم ربّانی، از سوی محقق سخت کوش، حجّة الاسلام و المسلمین سید مهدی رجائی، به سال ۱۴۲۷هـ در قم چاپ و منتشر گردیده است.

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴ «اب-۱۴ب»
 *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹×۱۳
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت: «بلغ مقابله و أنا
 الفقیر المقابل المحتاج الی الرب، ابن رشیدالدین محمد، محمد عرب» مقابله شده،
 حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد، مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی
 نجفی (ره)، بر پشت برگ انجام آمده، نسخه اندکی فرسوده شده است.
 «شماره ۱/۶۳۴۷»

چوبه

۳۱. الإثنا عشریة فی الصّوم (۶)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و
 نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۴ «۹۴ب-۱۰۷ب» *تعداد سطر:
 ۱۶ *اندازه متن: $۱۳ \times ۷/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸×۱۳ سانتیمتر *نوع جلد:
 تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد.
 «شماره ۵/۸۲۵۸»

چوبه

۳۲. الإثنا عشریة فی الصّوم (۷)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

فقه، عربی

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۵ «۷۸ ب- ۹۲ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار با نشان «منه قدس سره» دارد. نسخه اندکی فرسوده گردیده است.

«شماره ۴/۸۲۸۸»

چوبی

فقه، عربی

۳۳. الإثنا عشریة فی الصّوم (۸)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمام شد کتابت این کتاب در چهارشنبه چهاردهم شهر ربیع الآخر سنة خمس و سبعین و ألف». *نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: نظرعلی بن صالح لاهیجی *تاریخ کتابت: ربیع الآخر ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۸ «۵۳ ب- ۶۱ ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

«شماره ۴/۹۷۳۹»

چوبی

۳۴. الإثنا عشریة فی الصّوم (۹)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّ بعون الله، فی ۱۹ شهر رجب المرجب سنة ۱۱۰۳ علی ید احقر عباد الله الی عفوه، محمّد باقر».
 *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمّد باقر *تاریخ کتابت: رجب ۱۱۰۳
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰ «اب-۱۰»
 *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۶ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲×۱۸ سانتیمتر
 *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه بدلیها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، مهر مربع «سلام علی ابراهیم» و مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، پشت برگ نخست و مهر بیضی ناخوانا، در برگ نخست آمده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.
 «شماره ۱/۹۷۵۴»

مجموعه

۳۵. الإثنا عشریة فی الصّوم (۱۰)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: شعبان ۱۲۹۸ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۶ «۴۸ب-۶۳ب» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۷×۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷×۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول یک لا.

ویژگیها: افزودگیهای پس از پایان آمده است. «شماره ۱۱۴۹۹/۳»

مجموعه

فقه، عربی

۳۶. الإثنا عشریة فی الصّوم (۱۱)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ خوش *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۷۴

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲۰

«۹۴ب-۱۱۳الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد:

۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و دو بار، با نشان «بلغ قبلاً مرّة ثانیة» مقابله

شده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه و منه رحمه الله، ح ل» دارد.

نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت

گردیده است.

«شماره ۱۱۵۷۷/۹»

مجموعه

فقه، عربی

۳۷. الإثنا عشریة فی الصّوم (۱۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و

نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۱۴۶ب-۱۵۰ب» *تعداد سطر:

۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد:

مشتمّ قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده است.

«شماره ۱۲۵۵۱/۷»

مجموعه

۳۸. الإثنا عشریة فی الصّوم (۱۳)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّت بحمد الله و حسن توفیقه بقلم ... نعمت الله بن السید عبدالله بن السید محمد بن السید حسین. وقع الفراغ من نسختها يوم الأربعاء، شهر صفر - ختم بالخیر و الظفر - سنة الثالثة و السّتين بعد الألف ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید نعمت الله جزایری *تاریخ کتابت: صفر ۱۰۶۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲۱ «۱۲۳ب - ۱۴۳ب» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۸ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، مهر پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در پایان نسخه آمده است.

«شماره ۱۲۹۳۹/۴»

مجموعه

۳۹. الإثنا عشریة فی الصّوم (۱۴)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغت من تسوید هذا الكتاب، الموسوم بالإثني عشریة، أنفعا الله به فی يوم المحشر، فی الصّوم ... و أنا أقلّ الطلاب علماً و عملاً و أكثر خطئاً، عنایت الله بن محمد نصیر الرضوی الکلبایگانی».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: عنایت الله بن محمد نصیر رضوی
 گلپایگانی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ:
 فرنگی *تعداد برگ: ۱۲ «۲۷۹ب-۲۹۰ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۴×
 ۸/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱×۱۴/۵ *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با
 ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی، با نشان «منه رحمه الله» دارد.
 «شماره ۱۶/۱۳۳۳۸»

مجموعه

۴۰. الإثنا عشریة فی الطهارة (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، اما بعد حمد الله تعالى على آلائه و الصلاة على سيد انبيائه و
 اشرف اوليائه، فان أقل الأنام ... يقول: هذه رسالة عليك مسائل الطهارة على نهج
 جديد و نمط سديد و أسلوب غير بعيد ...».

انجام: «و الكلام، إلا بذكر الله و آية الكرسي و حكاية الأذان، حاجة يخاف
 فوتها و إستصحاب الدراهم البيض و إطالة المكث و إدخال الخلاء، شيئاً عليه إسم الله
 تعالى أو أحد المعصومين سلام الله عليهم أجمعين».

گزارش متن: بخش پنجم از اثنا عشریه شیخ بهاء الدین عاملی است که مباحث
 طهارت را به صورت زیبا و به شرح زیر در دوازده مطلب ترتیب داده است:

۱. ما الطهارة؛ ۲. كم الطهارة؛ ۳. لم الطهارة؛ ۴. بم الطهارة؛ ۵. مم الطهارة؛ ۶. على ما
 الطهارة؛ ۷. متى الطهارة؛ ۸. ممن الطهارة؛ ۹. فيما الطهارة؛ ۱۰. ما الذى يتقدم الطهارة؛
 ۱۱. كيف الطهارة؛ ۱۲. ما الذى يتبع الطهارة.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة الطهارة الإثنى عشرية فى شهر
 المحرم الحرام سنة ۱۰۹۹». *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: محرم ۱۰۹۹

*عنوانها و نشانیها: قرمز و برخی نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳
 «۵۲ب-۶۴ الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۱۳×۷ سانتیمتر *اندازه جلد:
 $۱۹ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى ضربى با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: حواشی نانوشته است. تملک «محمود بن محمد رضا» و «محمد عبدي
 بن عظیم خوانساری»، با مهر بیضی ناخوانا و افزودگیهایی مشتمل بر اشعاری از
 «سید محمد بن سید رضا» (بزمی)، پس از پایان آمده، حواشی اندکی فرسوده شده و
 برگ انجام وصالی گردیده است.

﴿ الذریعة: ۱۱۷/۱-۱۱۸؛ ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳. «شماره ۱۶۶۸/۳»

حجیه

فقه، عربی

۴۱. الإثنا عشریة فی الطّهارة (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... فی سلخ شهر شعبان المعظم سنة تسع و
 عشرين بعد الألف من الهجرة النبویة، سنة ۱۰۲۹». *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت:
 شعبان ۱۰۲۹ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۸
 «۲۵ب-۴۲ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۷/۵$ سانتیمتر *اندازه
 جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار، با نشان «منه قدس سره»
 دارد. مهر بیضی «علی محمد» در برگ نخست دیده می شود. مهر پدر عزیزم حضرت
 آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی آمده. برگ پایانی آسیب دیده و
 مرمت شده است. «شماره ۵۳۵۲/۲»

حجیه

۴۲. الإثنا عشریة فی الطهارة (۳)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: شکسته نستعلیق * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ
 * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۶ «۱۴ب - ۳۰ب»
 * تعداد سطر: ۱۲ * اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۹/۵ \times ۱۳/۵$
 سانتیمتر * نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ» مقابله شده، حاشیه نویسی از
 مؤلف با نشان «منه» دارد، نسخه بدلهای با نشان «نسخه» در حاشیه آمده، نسخه اندکی
 رطوبت دیده، ولی به متن آسیب نرسیده است.

«شماره ۶۳۴۷/۲»

چوبه

۴۳. الإثنا عشریة فی الطهارة (۴)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت ... بتوفیق الله تعالی و اعانتته فی اواخر شهر
 شوال سنة ۱۰۳۹». * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: شوال ۱۰۳۹ * عنوانها و
 نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۷ «۱ الف - ۱۷ الف» * تعداد سطر:
 ۱۴ * اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۹$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۲۱/۵ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر * نوع
 جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار با
 نشان «منه قدس سره» دارد، مهر بیضی «عبده اسماعیل» به سال ۱۱۶۲ هـ و

مهر بیضی پدوم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت دیده و دو برگ از آن اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱/۸۲۸۸»

حجیه

۴۴. الإثنا عشریة فی الطَّهارة (۵)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «ولا معارض لهما فقول الشیخین فیہ قوی، عفی من الصلّاة عن خمس دم، الجروح و القروح...» افتاده.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۶ «۸۵ ب-۱۰۰ ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۰ × ۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۵/۱۶ × ۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته یک لا.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد. نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۳/۸۴۶۲»

حجیه

۴۵. الإثنا عشریة فی الطَّهارة (۶)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه:

*ترقیمه: «کتبتک یا کتاب و لست ادری اذا ما متّ من یقرأک بعدی تمّت یوم السّبت فی شهر ربیع الثانی سنة الف و خمسين من الهجرة ... بقلم ... عبدالحسین بن قطس المسلمی و الحمد لله ربّ العالمین».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبدالحسین بن قطس مسلمی *تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۰۵۰ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۳ «۱۱۳ب-۱۳۶الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: $۸/۵ \times ۱۱/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۰ \times ۱۴/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى ضربى مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ مقابله» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه و منه رحمه الله» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، برگ پایانی اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.
«شماره ۹۳۰۱/۳»

مجموعه

۴۶. الإثنا عشریة فی الطّهارة (۷) آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و مضروب الفرض الأول فی الخطاء الثانی ثمانية و أربعون ...» افتاده. گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۸ «۲ب-۱۰ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $۶/۵ \times ۱۳$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى ضربى مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته، مهر بیضی «بر دین نبی علی قلی» و مهر بدر عزیزم حضرت آیت الله مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست آمده است.
«شماره ۹۷۳۹/۱»

مجموعه

۴۷. الإثنا عشریة فی الطهارة (۸)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمدجعفر بن محمدباقر *تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۹ «۷۵ب- ۹۳ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۱۲ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قبلاً» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان منه از مؤلف دارد، نسخه مرمت گردیده است.

«شماره ۱۱۵۷۷/۸»

۴۸. الإثنا عشریة فی الطهارة (۹)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۱۳۳ب- ۱۳۹ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده است.

«شماره ۱۲۵۵۱/۵»

۴۹. الإثنا عشریة فی الطهارة (۱۰)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۳۴ هـ *عنوانها و نشانیها:
 قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶۱ «۱۲۰ب - ۱۸۰ب» *تعداد سطر: ۹
 *اندازه متن: ۱۰/۵ × ۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد:
 تیماج حنائی ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه
 قدس سره و صدرالدین سلمه الله» دارد، نسخه آسیب دیده و مرمت گردیده، بخشی
 از برگ «۱۶۹» از میان رفته و بازسازی شده است.

«شماره ۱۲۸۹۳/۸»

حجیه

۵۰. الإثنا عشریة فی الطهارة (۱۱)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الإثنا عشریة فی الطهارة، بتوفیق الله و إعانتة
 فی يوم الإثنين، شهر صفر - ختم بالخیر و الظفر - سنة ثلاثة و ستین بعد الألف، بقلم
 الفقیر الی الله، عبده نعمت الله بن السید عبدالله بن السید محمد بن السید حسین
 الحسینی الجزائري اصلاً و مولداً و مسکناً غفر الله لهم و لجمیع المؤمنین ...».
 *نوع خط: نسخ *نام کتاب: سید نعمت الله بن سید عبدالله جزائری *تاریخ
 کتابت: صفر ۱۰۶۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ:
 ۲۷ «۶۳ب - ۸۹ب» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۱۱ × ۷/۵ سانتیمتر

*اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضریبی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، برخی عناوین در حاشیه آمده، تملک «سید نعمت الله جزائری»، در برگ نخستین آمده، نسخه فرسوده شده، آثار چربی به برخی برگها سرایت نموده است.
«شماره ۱۲۹۳۹/۲»

حیبه

۵۱. أجوبة مسائل ابن شدقم «الأولی» (۱) عقاید، عربی
آغاز: افتاده «... وجوه آخر من أخذ معالم الدین و غیر ذلك... الثالث: المشهور بین أصحابنا وجوب عصمة النبی ﷺ...».

انجام: «لا زال فضلکم موروداً و طلکم مقصوداً و عزکم ممدوداً و شأنکم مكموداً...»
گزارش متن: طرح شش پرسش اعتقادی در باره امامت، عصمت و برخی مسائل دیگر از سوی علی بن حسن بن شدقم است که شیخ بهاء الدین عاملی ضمن تعریف و تمجید از وی به پاسخ مختصر آنها پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۲۶ الف - ۱۲۸ ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۱۹ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸/۵ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنائی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، صورت خط شیخ بهاء الدین عاملی و علی بن حسن بن شدقم، پس از انجام به همراه جداولی آمده است.
«شماره ۱۱۱۸/۴»
الذریعة: ۲۰۹/۵.

حیبه

۵۲. أجوبة مسائل ابن شدقم «الأولى» (۲) عقاید، عربی
 آغاز: «بسملة، بعد عرض العبودية و الإخلاص لدى مولانا و سيدنا ... إن حاجة
 الداعية الى عرض مسائل نسأل من كرم الجسيم تحقيقها و تنقيحها بدلائلها و
 أسانيدها، الأولى: نقل عن بعض أهل الخلاف أن كلام الله بل حرفاً منه أفضل من النبي
 و آله عليهم السلام و السلام ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «حرره ... علی بن الحسن بن شدقم الحسینی المدني
 عفی الله عنهم، داعياً لمولاه، مصلیاً مسلماً علی خیر رسل الله ... عاشر محرّم الحرام
 سنة ۱۰۱۳» . *نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن حسن بن شدقم حسینی
 *تاریخ کتابت: محرّم ۱۰۱۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد
 برگ: ۶ «۲۲۹ الف - ۲۳۴ ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $۱۳ \times ۷/۵$ سانتیمتر
 *اندازه جلد: $۲۱/۵ \times ۱۴$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: با نشان «بلغ» در حاشیه مقابله شده و پاسخ‌های شیخ بهاء الدین
 عاملی در حاشیه نگارش یافته است. «شماره ۶۶۶۲/۹»

حواشی

۱. زین الدین علی بن بدرالدین حسن بن علی النقیب ابن حسن شهید ابن علی بن شدقم حمزوی حسینی، جدّ سید
 ضامن بن شدقم بن علی از عالمان بزرگ در نیمه دوم سده ۱۰ و نیمه نخست سده ۱۱ هجری است. شرح احوال وی
 در برخی از منابع آمده به ویژه در کتاب تحفة الأذهار که سید ضامن آن را تألیف نموده است. پدر علی به نام بدرالدین
 به سال ۹۳۲هـ در بندر «حبول» از بنادر دکن هند زاده شد. سید علی نخست از پدر خویش ادبیات و علوم اسلامی و
 نیز از دیگران از جمله علی محمد بن جویر بن محمد الثماری الحسینی و علی عبدالله بن حسن بن سلیمان مدنی
 معارف اسلامی را آموخت. وی به سال ۱۰۳۳هـ در مدینه منوره درگذشت و چهار فرزند پسر از او باقی ماند که اسامی
 آنان عبارت است از: ۱. تقی بن علی (۱۰۰۸ - ۱۰۴۸هـ) متوفی در اصفهان، ۲. مرتضی (۹۷۷ - ۱۰۳۷هـ)، ۳. حسین
 (ولادت ۱۰۲۶هـ)، ۴. ابوشیل قاضی الدین شدقم بن علی (م ۱۰۳۶هـ). وی کتابی به عنوان الشجرة فی الأنساب نیز
 نگاشته است.

۵۳. أجوبة مسائل ابن شدقم «الأولى» (۳) عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه دوم».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت ... فی اوائل شهر شعبان المعظم، سنة ألف و ستّ و عشرون ... علی ید ابن محمّد جعفر سلطان مراد ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: سلطان مراد بن محمّد جعفر *تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۲۶ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۱۸۹ب-۱۹۷ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $۹ \times ۱۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹×۲۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخهای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت و در حاشیه تصحیح شده، پاسخهای مؤلف بزرگوار، با نشان «منه مدّ ظلّه العالی» در حواشی آمده، حاشیه نسخه رطوبت دیده است.

«شماره ۳/۱۰۶۶۲»

حجیه

۵۴. أجوبة مسائل الثلاث = أجوبة مسائل شاه فضل الله فی التفسیر (۱)

تفسیر، عربی

آغاز: «بسملة، اما بعد الحمد و الصلاة و ابلاغ السلام الى الأخ الأعزّ ... السؤال الأول: قول البيضاوی فی تفسیر قوله تعالى: «و ما أنزل علی الملكین» الآية و أروى من أنهما متلاً بشرین ...».

انجام: «من الآيات التي وعد فيها المؤمنون بتكفير السيئات و دخول الجنات اذ لا ريب أنه مشروط ببقائهم على الإيمان الى وقت الوفاة و الله أعلم».

گزارش متن: پاسخ سه پرسش تفسیری است از آیات شریفه «و ما أنزل علی الملکین»^۱ و «ربنا اِنّی اُسکنت من ذرّیتی بواد غیر ذی زرع»^۲ و «اولئک مبرؤن ممّا یقولون لهم مغفرة و رزق کریم»^۳، که از سوی شاه فضل‌الله از شیخ بهاء الدین عاملی مطرح و سپس شیخ با ارائه نظریات مفسران به بیان دیدگاه خویش پرداخته است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّ فی لیلة الإثنین من الخامس و العشرین من شهر جمادی الثانی لسنة ۱۰۷۵ خمس و سبعین و ألف من الهجرة المصطفویة، من مکة الی المدینة علی ید ابن سیّد محمّد حسین، آفتاب الحسینی القمصری ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: سیّد حسین بن محمّد حسینی قمصری (آفتاب)

*تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی

*تعداد برگ: ۳ (۱۰۶ب - ۱۰۸الف) *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۷ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند، در حاشیه تصحیح شده و با عبارت «این کتاب را از صورت خط مصنف رحمه الله نوشتم» مقابله شده، در حاشیه برگها آثار چربی دیده می‌شود، لبه برگها رطوبت دیده و فرسوده شده است.

↳ الذریعة: ۲۰۲/۵ - ۲۰۳؛ فهرست موضوعی نسخه‌های خطی عربی کتابخانه‌های جمهوری

اسلامی ایران، «تفسیر ۳»: ۷ - ۸.

«شماره ۷/۱۰۰۳»

حاجی

۱. سوره بقره / ۱۰۲.

۲. سوره ابراهیم / ۱۰۷.

۳. سوره نور / ۲۴.

۵۵. أجوبة مسائل الثلاث = أجوبة مسائل شاه فضل الله فی التفسیر (۲)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «۱۲۴ب- ۱۲۵ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۱۹ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸/۵ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنائی.

ویژگیها: نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگارش یافته، نام رساله در حاشیه به اشتباه، مسائل ابن شدقم تحریر شده که نادرست است.

«شماره ۱۱۱۸/۳»^۱

حجیه

۵۶. أجوبة مسائل الثلاث = أجوبة مسائل شاه فضل الله فی التفسیر (۳)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کاتبه کلب رضا تبریزی».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: کلب رضا تبریزی *تاریخ کتابت: سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۹۲ب- ۱۰۰ب» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۱۳ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقوایی، عطف: تیماج قهوه‌ای فرسوده.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه آمده است. «شماره ۴۰۷۷/۳»

جواب

أجوبة مسائل شاه فضل الله في التفسير ← أجوبة مسائل الثلاث

جواب

۵۷. أجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري = جوابات المسائل الجزائرية (۱)
گوناگون، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله وحده ... اما بعد، فهذه مسائل الشيخ الجليل الصالح ... مسألة: ما يقول سلطان العلماء و رئيس الفقهاء أيده الله تعالى، هل يجوز أن يحكم الشارح بنجاسة شيء ثم لا يوجب التطهير عنه عند مباشرته بالرطوبة بمثل ذلك بالصيد المجروح لو وجد ميتاً في الماء القليل و الجلد المطروح ام لا...»
انجام: «الجواب: الثقة بالله وحده هذا فرع لطيف و الذي يلوح هو أن الطمأنينة بعد السجدين و كذا جلسة الاستراحة كالبرزخ بين الركعة الاولى و الثانية و ليس شيء منهما جزءاً من شيء منهما و الله سبحانه أعلم بحقائق الأمور...»

گزارش متن: پاسخ بیست و دو پرسش فقهی، اعتقادی و تفسیری است که یکی شاگرد شیخ بهاء الدین عاملی به نام شیخ صالح بن حسن جزائری از وی سؤال نموده و ایشان نیز به صورت مستدل در مسائل اعتقادی و با نقل فتاوی فقهای دیگر در مسائل فقهی، به بیان فتاوی خویش پرداخته است. در برخی از نسخه‌ها تاریخ پایان این رساله را روز شنبه چهارم ربیع الثانی ۱۰۱۴ آورده‌اند.

پرسش اول: ما يقول سلطان العلماء و رئيس الفقهاء أيده الله تعالى هل يجوز أن يحكم الشارح بنجاسة شيء ثم لا يوجب التطهير عنه عند مباشرته بالرطوبة و يمثل ذلك بالصيد المجروح لو وجد ميتاً في الماء القليل و الجلد المطروح ام لا؟

پرسش بیست و دوم: علی القول بابطال الصلاة بالفعل الكثير الواقع في أثناء الصلاة سهواً و اشتراط تواليه في الركعة الواحدة فالطمأنينة بعد السجدين و جلسة الإستراحة باي الركعتين تحسب اولاً يكون ذلك محسوباً من إحديتها...».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد وقع الفراغ من تحريره في عشر الثالث من شهر شعبان المعظم من شهور سنة التاسع و خمسين و ثلاثمائة من بعد الألف... حرره العبد العاصی حسین علی ۱۳۵۹». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسین علی بن محمد حسین *تاریخ کتابت: ۱۳۵۹ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۳ «۵۴ ب- ۶۵ ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۶/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی. و یژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه برگهای پایانی اندکی رطوبت دیده است. ⇐ الذریعة: ۲۱۸/۵.

«شماره ۱۶۹۱/۳»

مجموعه

۵۸. أجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري = جوابات المسائل

گوناگون، عربی

الجزائرية (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۷۶ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۱۵۱ ب- ۱۵۷ ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۹ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ مقابلة بقدر الوسع و الطاقة، الآ ما زاغ البصر فی قرية سلامة الحجاز فی شهر ربیع الأول سنة ست و سبعین بعد الألف من الهجرة النبویة ﷺ ... محمد ابراهیم الرضوی» مقابله شده، در حاشیه تصحیح و نسخه بدلهای با نشان «ل» در حاشیه آمده است.

«شماره ۵/۳/۶۴۰۳»

جوبیه

۵۹. أجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري = جوابات المسائل

گوناگون، عربی

الجزائریة (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد وقع الفراغ، فی ثامن شهر ذی قعدة، سنة ۱۱۲۰. نقلت هذه المسائل، من خط، نقل من خط العلامة، الشيخ بهاء‌الدین محمد عاملی، صاحب الأجوبة، طاب ثراه و من والاه» *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۱۲۰ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۰ «۱۲۰ب - ۱۲۹ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۷×۱۶/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: در حاشیه با عبارت «و بلغ قبلاً بعون الله تعالى» تصحیح شده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۲/۱۴۶۸۷»

جوبیه

۶۰. أجوبة مسائل اللاهيجی

گوناگون، عربی

آغاز: «بسملة، السؤال الاول: قال الله تعالى: و اذ قال ربك للملائكة ائني جاعل فی الأرض خليفة، صدق الله العظيم، لما شاور سبحانه و تعالى الملائكة، قبل خلقه آدم ﷺ ...».

انجام: «الجواب: المراد بالفريقين فی غالب المحاورات العرب و العجم و به

صرح البردة بذلك في قوله: محمد سيد الكونين و الثقلين و الفريقين من عرب و من عجم و معلوم لديكم ان المراد بالعجم ما عدا العرب، تم الكلام».

گزارش متن: بیست و دو پرسش در تفسیر برخی آیات، روایات، مسائل فقهی، کلامی و ریاضی است که میرزا جان لاهیجی از شیخ بهاء الدین عاملی سؤال نموده و جناب شیخ نیز به تفصیل به پاسخ آنها پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبدالله بن زامل بن ناصر *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیهها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۱ «۱۷۲ب- ۱۸۲الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: $۶ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۷/۵ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، برخی عناوین و نسخه بدلها در حواشی آمده و اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است. «شماره ۶۰۱/۴»

حجیه

۶۱. الأربعون حديثاً (۱)

حدیث، عربی

آغاز: «بسملة، ان احسن حدیث یحلی اللسان بجواهر حقايقه و خیر خبر یجلسی الانسان فی زواجر حدائقه حمد الله سبحانه و تعالی علی نعمه المسلسلة المتواترة...». انجام: «و أنت تعلم ان ارباب الإحصاء الروحانية أعلى قدرأ و أرفع حدیثاً من أصحاب الإحصاء الجسمانية فكما أنك تصدق هولاء فيما یلقونه اليك من خفايا الهيات الفلكية فحقیق أن تصدق و اولئك ايضاً فيما يتلونه عليك من خبايا العوالم المقدسية الملكية و ههنا أقطع الكلام شاكرأ الله علی توفيقه للإتمام...».

گزارش متن: همان گونه که مؤلف بزرگوار در مقدمه این کتاب بیان فرموده، جهل حدیث از اهل بیت عصمت و طهارت صلوات الله عليهم را در آداب و سنن نقل کرده و سپس به شرح و توضیح برخی از آنها پرداخته است.

این اربعین نیز برگرفته از حدیث نبوی ﷺ است که فرمودند: هر کس از امت من چهل حدیث از آنچه در امور دین بدان نیازمند شوند را حفظ کند، خداوند متعال در روز قیامت وی را در زمره فقیهان و عالمان محشور خواهد فرمود. از این رو افراد بسیاری بدین امر پرداخته و در موضوعات مختلف چهل حدیث ترتیب داده‌اند که در منابع بدانها اشاره رفته است.

حدیث نخست از این کتاب در ثواب حفظ کردن چهل حدیث، و حدیث چهارم در سرنوشت ارواح مؤمنان، پس از مرگ است.

این کتاب در بیست و سوم صفر سال ۹۹۵ هـ در اصفهان تألیف شده و از دیرباز مورد توجه عالمان و محققان قرار گرفته و شروح و حواشی بسیاری بر آن نگاشته‌اند که در منابع موجود آمده است.

این کتاب در سالهای ۱۲۷۴ هـ بدون محل نشر، ۱۳۱۰ هـ در تهران، ۱۳۷۸ هـ در تبریز و ۱۳۶۸ هـ در تهران، به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من تسویده یوم الخمیس فی اواخر شهر شعبان المعظم، فی ید المحتاج حسن علی بن محمد نصیر الطالقانی ... سنة اربع و ثمانین بعد الألف». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسنعلی بن محمد نصیر طالقانی *تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۸۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۹۰ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۷ \times ۱۴/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان «منه مدّ ظلّه، منه دام ظلّه، منه رحمه الله، شیخ محمد خاتون و ق» دارد، افزودگیهایی مشتمل بر برخی احادیث و فهرست احادیث، اربعین قبل از برگ نخست آمده، برخی عناوین موضوعات با قلم قرمز در حاشیه نگاشته شده، مهر بیضی

«یا امام محمد تقی» در برگ نخست و پایان مشهود است، نسخه بدلهای با نشان «ل» در حاشیه نگارش یافته. نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته، برگ «۶۷» اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده، بخشی از مطالب برگ «۹۳» نیز به هنگام صحافی و بازسازی برش خورده است.

کتاب الذریعة: ۲۱۵/۱؛ فهرست کتابهای چاپی عربی، مشار: ۳۶؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه: ۱۲۳/۲. «شماره ۶۵»

حجیه

۶۲. الأربعون حدیثاً (۲) حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّ تنمیقه عصر يوم الأربعاء سادس الجمعة الثالثة من الشهر السادس، من السنة الثامنة من العشر العاشر من المائة الاولى بعد المائة العاشرة من الهجرة النبوية المصطفوية علی هاجرها ألف ألف تحية ما كثر النهار والعشية و علی آله خیر الوری سچیة، علی یدی العبد المحتاج الی الملك المنان، محمد یوسف بن محمد علی بن عبدالرحمن ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد یوسف بن محمد علی بن عبدالرحمن *تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۹۸ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴۲ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیمساج قهوه‌ای، عطف: مشکوی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ قبلاً» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان «منه قدس سره، م ق، منه رحمه الله» دارد، نسخه بدلهای با نشان «خ ل» در حاشیه آمده است.

حجیه

«شماره ۷۲»

۶۳. الأربعون حديثاً (۳)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغ من تحريره يوم الثلاثاء ثاني عشر شهر شوال ختم بالخير و الإقبال، سنة ست و أربعين بعد الألف من الهجرة النبوية و أنا ابن اميره المفاخر الرضوى». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابو المفاخر بن اميره رضوى *تاریخ کتابت: شوال ۱۰۴۶ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۷۸ *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۴ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه آمده، و توسط آن عالم بزرگوار، مقابله و تصحیح شده در پایان کتاب به خط ایشان آمده:

«هو، الحمد لله على توفيقه لإتمام مطالعته و مقابله و تصحيحه بقدر مقدورنا و میسورنا مقرأً بالقصور و العجز عن كشف أكثر فوائده و فرائده و الصلاة على سيدنا محمد و آله الطاهرين و كان ذلك في يوم الخميس رابع عشر شهر شوال سنة ست و أربعين بعد الألف من الهجرة بدار المؤمنين قم و أنا العبد الكثير العصيان خليفة سلطان الحسيني عفى الله عنه، بحرمة النبي و الولي و آلهما».

حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار با نشان «منه رحمه الله» و همچنین از خلیفه سلطان سید حسین مرعشی^۱، صاحب حاشیه معالم و لمعه، به خط مبارک

۱. سید حسین سلطان العلماء، علاء الدین خلیفه سلطان حسینی مرعشی (۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ هـ) ابن رفیع الدین محمد صدر کبیر (م ۱۰۳۴ هـ) ابن شجاع الدین محمود بن خلیفه سلطان ابن هدایت الله خلیفه سلطان ابن علاء الدین حسین بن نظام الدین علی بن قوام الدین محمد بن علاء الدین حسین بن علی بن کمال الدین، حاکم ساری مازندران فرزند سید قوام الدین معروف به میر بزرگ مرعشی سر سلسله سلاطین مرعشی طبرستان که در سده ۸ هـ مسی زبسته و مرقد شریف ایشان هم اکنون در شهر آمل مازندران مزار و زیارتگاه مردم آن دیار است. وی داماد شاه عباس اول صفوی

ایشان با نشان «سلطان» دارد، دستخط پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، پشت برگ پایان چنین آمده است: «هذا خط سلطان العلماء صاحب الحاشية على شرح اللمعة و المعالم می باشد و آن بزرگوار از اجداد بعضی مادرها از طرف پدری حقیر می باشند. شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی». بیست و سه برگ نخست نونویس شده، برخی عبارات از میان رفته، تملک مخدوش شده‌ای با مهر بیضی «حسین ۱۳۱۵» در برگ نخست آمده، نسخه آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۱۴۴۴»

مجموعه

۶۴. الأربعون حديثاً (۴)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و لكن ارساله غير مضرّ فيما هو المقصود منه بناء على ما تقدّم» افتاده.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱۱۰ *عنوانها

و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲۲ *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن:

۱۳ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲ × ۱۳ *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس است، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی

از مؤلف بزرگوار با نشان «منه دام ظلّه» دارد، نسخه بدلها با نشان «ل» در

حاشیه نگاشته شده، کتاب در تملک «مولانا شاه حسین طالشی» بوده و اجازه‌ای

به خط شریف شیخ بهاء الدین عاملی برای وی در برگ نخست چنین نگاشته

است:

نیز بوده و پس از شاه عباس، شاه صفی به سال ۱۰۴۱ هـ آن سید را به قم تبعید نمود. وی تألیفات بسیاری نگاشته است از جمله: حاشیه المعالم و حاشیه اللمعة و رسائل بسیار دیگر. پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) از سوی مادری از نوادگان آن سید بزرگوار بوده است. شرح حال وی در بیشتر منابع موجود می باشد.

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للأخ الأعزّ الفاضل الألمعی صاحب هذا الكتاب، مولانا شاه حسين الطالشی - وفقه الله لإرتقاء أرفع درجات الكمال - أن يرويه عنی لكلّ من هو أهل له من الطالبین الراغبین و كذلك أجزت له - دام توفيقه - أن يروی بقیة مؤلفاتی كالتفسیر الموسوم بالعروة الوثقی و كتاب الحبل المتین، و كتاب مشرق الشمسین و كتاب مفتاح الفلاح و كتاب زبدة الأصول و الرسائل اثنی عشریات، اعنی اثنی عشریة الصلاة و اثنی عشریة الصوم و اثنی عشریة الحج و كذلك ما ألفتّه من الحواشی، كحاشیة تفسیر البیضاوی و حاشیة شرح المختصر العضدی فی النحو و خلاصة الحساب و تشریح الأفلاك و كتب هذه الأحرف أقلّ العباد محمّد المشتهر ببهاء الدین العاملی تجاوز الله عن سیئاته و الحمد لله أولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً».

مهر چهارگوش «المتوكّل على الله حسن الحسینی» و دستخط پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست در خصوص این اجازة چنین آمده است: «الإجازة بخط شیخنا البهائی، شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی ۱۳۹۷هـ».

«شماره ۱۸۲۱»

موجز

۶۵. الأربعون حديثاً (۵) حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّ ... بید محمّد صادق بن محمّد امین بن علی بن محمّد علی العلّی اصلاً و نسباً ... يوم السبت تاسع شهر ذی حجة الحرام ... و ثلاثین من الهجرة النبویة و الحمد لله ...».

* نوع خط: نسخ * نام کاتب: محمد صادق بن محمد امین بن علی بن محمد علی حلی * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۶۰ «اب-۱۶۰ الف» * تعداد سطر: ۲۰ * اندازه متن: ۱۱/۵ × ۶/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۱ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت «... بقدر الوسع ... سنة ۱۰۲۷ علی يد الفقير محمد امين بن محمد علی الحلی الجهمی» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه و منه» و از کاتب نسخه با نشان «م د ق» دارد، نسخه بدلهای با نشان «خ ل، ل» در حاشیه آمده، برگها رطوبت دیده، شش برگ از آغاز نونویس شده، تملکی با مهر بیضی «أفوض امری الی الله عبده محمد مهدی» در برگ نخست آمده، برگ پایانی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

دستخط پدر عزیزم حضرت آیه الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در خصوص کتاب و کاتب آن در برگ نخست چنین آمده است:

«الأربعین لشیخنا البهائی، مقرونة علی المشایخ و هو بخط العلامة الشیخ محمد صادق بن محمد امین بن العلامة الشیخ محمد علی الحلی الجهمی نزیل شیراز المتوفی سنة ۱۰۶۵».

«شماره ۱/۴۰۹۳»

مجموعه

حدیث، عربی

۶۶. الأربعون حديثاً (۶)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد اتفق نقل هذه النسخة النفيسة الشريفة، من أولها إلى آخرها عن نسخة مصححة متبركة مقروءة على حضرت مؤلفها ... في بلدة برهانپور من أعمال دکن و وقع الفراغ من كتابتها ضحوة الثلث الثالث، من الشهر الخامس من السنة الثانية من العشر الخامس من المائة الأولى من الألف الثانية من الهجرة النبوية المحمدية عليه و آله ألف الصلاة و التحية». *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: جمادی الاولی ۱۰۵۲ *محل کتابت: برهانپور - هند *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۸۲ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۷ × ۱۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۶ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و از روی نسخه‌ای که بر مؤلف بزرگوار قرائت شده کتابت گردیده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، تملک «سید محمد» با مهر مربع «عبده سید محمد الحسینی» بر روی برگ پایانی و مهر بیضی حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست و پایانی دیده می‌شود، افزودگی‌هایی پس از پایان، شامل بخشی از صلواتیه آمده است، نسخه رطوبت دیده و چندین برگ پایانی، آسیب دیده و مرمت شده است.

«شماره ۵۴۸۴»

مجموعه

۶۷. الأربعون حديثاً (۷) حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من تحريره و تميمه يوم الجمعة غرة شهر ذي القعدة سنة اثني و عشرين و ألف من هجرة سيد الكونين و رسول الثقلين

علیه و عترته أفضل التحيات و أجملها و أكمل الصلوات و أتمها، على يد ... آقا بیگ ابن نعمت الله الهمدانی ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: آقا بیگ بن نعمت الله همدانی *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۲۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲۶۳ *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۸ × ۱۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج طلایی، عطف: تیماج قرمز.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح و مقابله شده، بلاغی از محمد جزائری در انجام چنین آمده: «بلغ من أوله الى آخره مقابلة و تصحيحاً من نسخة معتمد عليها بحسب الطاقة، إلا ما زاغ عنه البصر و حسر عنه النظر خدمة لناطورة عين أبناء هذا الزمان و خالص خلاصة الشرفا و النقا في هذا الأوان، محقق الحقائق و مستخرج غوامض الدقائق، جامع المعقول و المنقول و منقح الفروع ... مخدومنا، محمد مهدي الشریف ... محمد الجزائری ...».

نسخه بدلها در حاشیه با نشان «خ ل و بدل» آمده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه» دارد، تملک «سید مصطفی موسوی» با پنج مهر بیضی «سید مصطفی موسوی» و مهر پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در انجام نسخه آمده است. «شماره ۵۶۷۷»

حقیقه

۶۸. الأربعون حديثاً (۸) حدیث، عربی

آغاز: افتاده «فی ممارسته فطوبی لمن وجهه الیه همته و بیض علیه لمتنه و جعله شعاره و دناره و صرف فيه ليله و نهاره».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳۰ *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۸ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، ۵۵ و م ق» دارد. نسخه بدلها در حاشیه با نشان «خ ل» آمده، اجازه‌ای همراه قرائت نسخه به خط «محمد طاهر قمی» در برگ انجام چنین آمده:

«بسم الله الرحمن الرحيم، لقد قرأ علىّ و سمع منى هذا الكتاب المستطاب - طوبى لمؤلفه و حسن مآب - ولدى و قرّة عینى و ثمره فوآدى و فلذة کبدى، محمد باقر بن المغفور المبرور المستحق من الله تعالى، أعظم المراحم المنتقل الى رياض القدس، صهرى محمد قاسم - صبّ الله تعالى جدته سجال مغفرتة - قرائة فحص و تدقیق و سماع بحث و تنقیح، ثمّ إستجازنى - دام تأییده - فأجزت له أن يروى كلّما صحّت روايته و إجازته بأسانیدی المتکثرة المضبوطة المتصلة الى الائمة الهادیة - سلام الله و صلواته على ارواحهم المقدسة و أجسادهم المنورة - و أنا المذنب العاصى الجانى، ابن الحاج مقصود على، محمد طاهر - عفى الله تعالى عنهم أجمعین - و حرّر ذلك فى صفة يوم الإثنين العاشر من شهر جمادى الثانية من سنة إحدى و ثلاثین مائة بعد ألف ۱۱۳۱».

تملك «محمد باقر» به تاریخ ۱۱۲۵هـ و مهر ربیع «یا محمد باقر ادرکنی» در برگ پایانی آمده و کلمه «وقف» در برخی برگها مشهود است.

«شماره ۷۰۲۳»

۶۹. الأربعون حديثاً (۹)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۹۸ * تعداد سطر: ۱۸ * اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۷ × ۹/۵ سانتیمتر * نوع جلد: دورو، برون: تیماج قرمز ضربی مجدول، درون: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه مدّ ظلّه» دارد. چند برگ از آغاز و انجام نونویس شده، برگها رطوبت دیده و حاشیه برخی برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۸۲۷۵»

مجموعه

۷۰. الأربعون حديثاً (۱۰)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «قد فرغ من تسويد هذه النسخة الشريفة في يوم الخميس، ثالث شهر رجب المرجب سنة خمس و تسعين و تسعمائة من الهجرة النبوية ... بدار السلطنة قزوين».

* نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: رجب ۹۹۵ * محل کتابت: قزوين * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۳۵ * تعداد سطر: ۱۶ * اندازه متن: ۱۴ × ۶/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰/۵ × ۱۲ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و ارزشمند، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه مدّ ظلّه، ۱۲ و صالح» دارد، نام کاتب مخدوش شده، اجازه‌ای به خط مؤلف بزرگوار برای کاتب نسخه چنین آمده است: «هو، اما بعد الحمد و الصلاة، فقد أجزت لصاحب هذا الكتاب و كاتبه و هو الوزير الأعظم و الدستور الأفضل الأفخم صدر جريدة الوزراء العظام و بدر سماء الفضلاء الكرام، الفائق بصفاء الذات على الأشباه و الأقران الممتاز بجميل الصفات بين أهل هذا الزمان - خلد الله ظلّاله و أدام فضله و إفضاله - أن يروى تضمّنه هذا الكتاب من الأحاديث بالطرق المتصلة بأصحاب العصمة - صلوات الله عليهم أجمعين - فليرو ذلك لمن شاء و أحب، حرره مؤلف الكتاب، الفقير الى الله تعالى، بهاء الدین محمد عاملی، ثانی جمادی الثانی سنة ۹۹۶ و الحمد لله أولاً و آخراً». مهر ناخوانایی در انجام آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۸۲۷۹»

۷۱. الأربعون حديثاً (۱۱)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «اتفق الفراغ من كتابته عصر يوم الثلث في العشر الثامن من ثالث شهور السنة السادسة من العشر الثامن من المائة الحادية عشرة من هجرة خاتم النبيين و سيّد المرسلين - سلام الله عليه و على آله و صحبه الطيبين المعصومين - في دار السلطنة اصفهان - صانها الله عن شرور الزمان - تم بالخير».

*نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۷۶ *محل کتابت: اصفهان

*عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴۴ *تعداد سطر: ۱۹

*اندازه متن: ۱۲ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه (ره) و سلط» از مؤلف بزرگوار و دیگران دارد، برگها مجدول به طلا، قرمز، لاجورد و مشکی است، به عطف و حاشیه برگها اندکی آثار چربی سرایت نموده، نسخه اندکی آسیب دیده، تملک «عبد الباقی قاجار» به تاریخ ۱۲۷۶هـ و تملک «علی زنجانی» با مهر چهارگوش ناخوانا در برگ نخست مشاهده می‌شود.

«شماره ۹۴۷۹»

مجموعه

۷۲. الأربعون حديثاً (۱۲) حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة، بعد النصف، في يوم أحد عشر من شهر ربيع الاول، يوم الجمعة في مشهد المقدس الرضوية في مدرسة جعفرية بيد أفقر الطلاب، ابن سيد ذوالفقار، ابراهيم الحسيني السجستاني سنة ۱۱۱۶».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابراهیم بن ذوالفقار حسینی سجستانی *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۱۱۶ *محل کتابت: مدرسة جعفریه مشهد *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۸۴ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۴ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد، نسخه بدلها با نشان «بدل» آمده، تملک «ابراهیم حسینی» با مهر بیضی «عبده محمد ابراهیم الحسینی» و «محمد میرزا» در برگ نخست و انجام دیده می‌شود. افزودگیهایی در برگ آغاز و بعد از پایان آمده است.

«شماره ۹۵۳۳»

حریص

حدیث، عربی

۷۳. الأربعون حدیثاً (۱۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد تقی عبدالعظیمی
*تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی
*تعداد برگ: ۱۵۵ «۱۳ب - ۱۶۷ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۶$
سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۱۲$ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو تیماج قهوه‌ای ضربی
مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله و سلطان» دارد، افزودگیهایی اندک بعد از انجام همراه تملک «ملاً عبدالغفار صالحانی» با مهر مربع «عبده محمد صادق» آمده است.

«شماره ۹۷۵۴»

حریص

حدیث، عربی

۷۴. الأربعون حدیثاً (۱۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲۵ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۷ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه، منه مدّ ظلّه» دارد، نسخه بدله با نشان «ل» در حاشیه آمده، افزودگیهایی در چند برگ بعد از پایان آمده، تملک «ریحان الله موسوی» با مهر بیضی «ریحان الله بن جعفر الموسوی» با مهر بیضی سیاقی در، روی برگ نخست مشهود است، نسخه آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۹۹۴۵»

جدید

۷۵. الأربعون حديثاً (۱۵)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغ من تسويد بياضه و رقم حروفه و أسطاره فقير ربّه ... على بن احمد الغراوى (الغزاوى) فى شهر سنة الخامسة الستين و ألف و هو رجب المرجب عصر يوم الجمعة بمحروسة شيراز ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن احمد غراوی (غزاوی) *تاریخ کتابت:

رجب ۱۰۶۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۷۲

*تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۸/۵ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰/۵ × ۱۴/۵

سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج مشکی ضربی مجدول، درون: تیماج

قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ سماعاً آیده الله» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان «منه ره، ع ب ره، منه سلّمه الله، منه دام ظلّه، ن و ر عفی عنه، ۲» دارد.

إنهائی از شیخ صالح بن عبدالکریم برای سید نجم‌الدین به تاریخ ۱۱ شوال ۱۰۶۹ چنین آمده است:

«هو، آنهاه سلّمه الله تعالی و وفقه لمرضاته، سماعاً بقراءة غیره علی من أوله الی هنا، السید السند الكامل نجم الدنیا و الدین - سلّمه الله تعالی - تدبیر و تأمل و کان الفراغ من ذلك، حادی عشر شهر شوال للسنة ۱۰۶۸ و کتب أقل خلق الله تعالی، صالح بن عبدالکریم البحرانی - عفی عنهما - مجیزاً له روايته بطرقی الی مؤلفه، رضی الله تعالی عنه، مشروطاً علیه الإحتیاط و سائلاً منه الدعاء أوقات الخلوات، سیما عقبب الصلوات و الحمد وحده و صلی الله علی محمد و آله الطّاهرين».

إنهاء دیگری نیز از سید نعمت الله جزایری شوشتری برای فرزندش سید نور الدین جزایری چنین آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم، آنهاه علی، ولدی العزیز الموفق المسدد، السید نورالدین الجزائری - وفقه الله تعالی لجميع مراتب الکمال - بحق محمد ﷺ و الآل فأجزت حرسه الله تعالی رواية هذا الكتاب و سایر مؤلفاتی و مرویاتی و مسموعاتی و ما صح لی روايته عن أكابر المحدثین و العلماء المجتهدين، و کتب بیمناه الجانیة والده نعمت الله الحسینی الجزائری - عفی الله تعالی عنه - اواخر شهر شوال التاسعة و التسعين بعد الألف الهجرية حامداً مصلياً مسلماً».

فهرست احادیث قبل از آغاز آمده است.

«شماره ۱۰۲۴۰»

۷۶. الأربعون حديثاً (۱۶)

حدیث، عربی

آغاز: افتاده «... ترکیباته النحویة و نکاته المعانیة و لطایفه البیانیه، مستنبطاً منه ما يمكن إستنباطه من الأحكام الشرعیة مشيراً الى ما یلوح خلاله من الدقائق الأصلية ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ هذا الكتاب الشریف فی سنة تسعين بعد الألف ۱۰۹۰». *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۹۰ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۱۶ *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۶/۵ × ۱۳/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است و از روی نسخه‌ای که شیخ بهاء الدین عاملی به شاگردش مولانا علی بافقی اجازه داده، کتابت شده، صورت آن اجازه در انجام این نسخه آمده است، برگها مجدول به قرمز و مشکی با کمند قرمز، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «سلمه الله، ۵» دارد.

«شماره ۱۰۸۶۱»

۷۷. الأربعون حديثاً (۱۷)

حدیث، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغ من كتابة هذا النسخة الشریفة فی السنة الخامسة بعد العشر الثاني بعد اول مراتب الألف محمد حسین بن محمود ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد حسین بن محمود سلیمی *تاریخ کتابت: رجب ۱۰۲۵ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۲۹

* تعداد سطر: ۲۲ * اندازه متن: ۱۲ × ۵/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۹ × ۱۱ سانتیمتر
* نوع جلد: تیماج قهوه‌ای روشن.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، دارای سرلوح معمولی، در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ مقابله و تصحیحاً بجهد، من نسخة مصححة فی كثير مراعات نسخة المصنف - آدم الله تعالی بقاه - و كان آخرها فی يوم الجمعة فی العشر الثالث من رجب سنة ۱۰۲۵ من الهجرة النبویة و كتب ذلك العبد محمد حسین بن محمود السلیمی عفی عنهما» مقابله شده.

اجازه‌ای به خط مؤلف بزرگوار، جهت کاتب و صاحب کتاب چنین نگاشته شده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للولد الأعزّ الفاضل التقى الزكى الذكى، صاحب هذا الكتاب - وقفه الله لإرتقاء أرفع معارج الكمال - أن يرويه عنى لكل من هو أهل لذلك و التمسست منه أن يجزینى على .. مظانّ الإجابة و محال الإنابة ... حرره مؤلف الكتاب محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی - تجاوز الله عن سبائته - بمحمد و آله سلام الله علیهم أجمعین».

برگها مجداول به لاجورد، سبز و قرمز با کمند قرمز، افزودگیهایی به نشر و نظم قبل از برگ نخست آمده، مهر پندر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی(ره) در برگ انجام مشهود است.

«شماره ۱۱۲۸۳»

مجموعه

حدیث، عربی

۷۸. الأربعون حدیثاً (۱۸)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۸۸ «۴۵ ب- ۱۳۲ الف» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ره و ۱۲، قاموس» دارد. افزودگیهایی بعد از پایان در دو برگ آمده است.

«شماره ۱۲۵۵۱/۴»

چوبه

۷۹. إستحباب السورة (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، أحسن ما يفتح به الكلام حمد الملك العلام و الصلاة و السلام على محمد نبينا و آله الكرام، يقول: ... بينما الخاطر يقتطف من أزهار الحقائق دياها و يرتشف من كووس الدقائق ...».

انجام: «و ليس حمل الروایات الضعيفة المؤدیة بالوجوب على تأكيد الإستحباب بأبعد من حمل الروایات الصحيحة الصريحة فى الإستحباب على التقية كيف و هذه أكثر عدداً و أمتن متناً و سنداً، كما لا يخفى على منصف و الحمد لله الواحد المغنى ...».

گزارش متن: شیخ بهاء الدین عاملی، نخست بر این عقیده بوده که خواندن سوره، بعد از حمد در نمازها مستحب است نه واجب، بدین علت این رساله را در پاسخ به یکی از عالمان نگاشته، سپس در کتابهای فقهی دیگر خود از این نظر عدول نموده و خواندن سوره را واجب دانسته است

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من تحريره، يوم الجمعة من أواخر شهر شعبان المعظم، لسنة ۱۰۷۵ خمس و سبعین بعد الألف من الهجرة المصطفوية، من مكة الى المدينة على يد ... ابن محمد حسين آفتاب الحسيني القمصری، عفى الله عنهما...».

* نوع خط: نسخ * نام کاتب: سید حسین بن محمد حسینی قمصری (آفتاب)
 * تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۷۵ * عنوانها و نشانیها: قرمز * تعداد برگ: ۷ «۱۱۰ ب-
 ۱۱۶ الف» * تعداد سطر: ۲۰ * اندازه متن: ۱۷ × ۱۲ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۵ × ۱۹
 سانتیمتر * نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

↪ الذریعة: ۱۸/۲؛ ریحانة الأدب: ۳۱۰/۳.

«شماره ۱۰۰۳/۹»

حجری

۸۰. استحباب السورة (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۷۵ * عنوانها و
 نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۸ «۵۴ الف - ۶۱ ب» * تعداد سطر:
 ۱۶ * اندازه متن: ۱۵ × ۸ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ سانتیمتر * نوع جلد:
 تیماج آجری ضربی با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، افزودگیهای همراه چند مهر بیضی مخدوش

قبل از آغاز آمده است.

«شماره ۱۱۵۷۷/۴»

حجری

فقه، عربی

۸۱. استحباب السورة (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۱ «۱۳۳ الف-۱۴۳ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۷×۱۶/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و اندکی آسیب دیده است.

← الذریعة: ۵۵/۱۷؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آستان قدس رضوی: ۷۴/۲.

«شماره ۱۴۶۸۷/۴»

حجیه

اسطراب ← تحفة حاتمیه

حجیه

اسطراب ← الصفیحة

حجیه

۸۲. الإعتقادات (۱)

عقاید، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله على آلائه ... و بعد، فأننا معاشر الشيعة الإثنى عشرية إنما أخذنا أصولنا الدينية و فروعنا المليّة ممّا قامت عليه البراهين العقلية و شهدت به الدلائل ...».

انجام: «و نعتقد أن الأمر بالمعروف و النهي عن المنكر واجب بشرط التأثير و أمن الضرر، هذه عقائدنا التي نسب مخالفونا خلافها إلينا و افتروا علينا و الله ولى التوفيق ...».

گزارش متن: رساله بسیار کوتاهی است در بیان عقاید شیعه امامیه، مؤلف این رساله را جهت تمییز بین عقاید شیعه اثنا عشریه با دیگر فرقه‌های شیعه تالیف نموده است، نسخه‌های چندی از این رساله در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شود و با عناوین اعتقادات الامامیه و اعتقادیّه به سال ۱۳۲۶ هـ به صورت سنگی به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغ من کتابتها فی اوائل شهر جمادی الثانی فی لیلۃ الجمعة فی سنة ۱۰۷۵ خمس و سبعین و ألف من الهجرة النبویة من مکة الی المدينة، ابن سید محمد حسین آفتاب الحسینی القمصری ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید حسین بن محمد حسینی قمصری (آفتاب)
*تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی
*تعداد برگ: ۳ «۹۶-۹۸ب» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۷×۱۲ سانتیمتر
*اندازه جلد: ۲۵×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ» مقابله شده، ۲ مهر مربع کوچک
«...الحسین ۱۰۶۳» در برگ نخست آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

☞ الذریعة: ۲۲۸/۲؛ فهرست کتابهای چاپی عربی (مشار): ۷۰

«شماره ۴/۱۰۰۳»

حجیه

۸۳. الاعتقادات (۲) عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «۱۷۵ الف-۱۷۶ب»
*تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۲۲×۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۱×۱۸ سانتیمتر
*نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۴/۷۰۳۶»

حجیه

۸۴. الإعتقادات (۳)

عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: فضلعلی بن نقدعلی رازی

*تاریخ کتابت: ۱۱۰۸هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷

«۸۳ب - ۸۹ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۳ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد:

۱۸/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه در حاشیه تصحیح شده است.

«شماره ۱۱۴۵/۳»

حیبه

۸۵. الإعتقادات (۴)

عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سبحانعلی حافظ تبریزی *تاریخ

کتابت: ۱۰۵۵هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵

«۴۲ب - ۴۷ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۳ × ۸ سانتیمتر *اندازه جلد:

۱۹/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضریبی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، مهر هشت گوش «هو الباقی و أنا الفانی»

همراه تملک مخدوش در برگ نخست آمده است.

«شماره ۹۹۵۱/۲»

حیبه

۸۶. الإعتقادات (۵)

عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۲۰۷-۲۰۹ الف» *تعداد سطر: چلیبا *اندازه متن: ۱۷ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: چند بیت شعر فارسی بر فراز برگها نگاشته شده است.

«شماره ۸/۱۰۲۰۹»

حجیه

۸۷. الإعتقادات (۶) عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: جمادی الاولی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۷۱ ب- ۷۴ ب» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۱۴/۵ × ۸ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹/۵ × ۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری، ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ قبلاً» مقابله شده، افزودگیهایی مشتمل بر برسش و پاسخ فقهی از شیخ بهاء الدین عاملی، از سوی شیخ جزایری، پس از انجام آمده است.

«شماره ۷/۱۱۵۷۷»

حجیه

۸۸. الإعتقادات (۷) عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید حسن بن سید رضا، حسنی حسینی *تاریخ کتابت: ۱۰۷۴هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی و قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۲۵۱ الف - ۲۵۳ ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۹ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو، برون: تیماج قهوه‌ای فرسوده ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته، درون: زیتونی تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، بعد از پایان، روایتی مفصل از جابر بن عبدالله انصاری در باب توبه نصوح و شرح حال نصوح به تاریخ ۱۰۷۴هـ در ۴ برگ نگارش یافته است، چند مهر مربع «الوائق بالله الغنی، عبده محمد علی بن محمد» به سال ۱۳۳۴هـ و «الراجی عبدالله بن جلیل ۱۲۰۵» در انجام آمده، برخی عناوین در حواشی و بر فراز برگها نگاشته شده است. «شماره ۴/۱۲۱۹۹»

حجیه

۸۹. الإعتقادات (۸)

عقاید، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ۱۱۰۱هـ *محل کتابت: قصر کاشان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۵۸ ب - ۶۳ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زرشکی زیبای مجدول به زر با لبه برگردان. ویژگیها: حواشی نسخه نانوشته مانده است.

شماره ۸/۱۳۴۵۵»

حجیه

۹۰. الإعتقادات (۹)

عقاید، عربی

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ، اَمَّا بَعْدُ حَمْدُ اللَّهِ عَلَى آيَاتِهِ ... فَقَدْ شَاعَ وَ دَاعَ قَوْلُ النَّبِيِّ ﷺ سَتَفْرُقَ أُمَّتِي ثَلَاثًا وَ سَبْعِينَ فَرْقَةً، فَرْقَةٌ نَاجِيَةٌ وَ الْبَاقُونَ فِي الْهَآوِيَةِ ...».

انجام: «و توجب الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر بشرط الجواز التأمیر و إنتفاء الضرر و تؤمن بعذاب القبر و نعيمه و سؤال منکر و نکیر».

نسخه موجود با نسخه ارجاعی اندکی متفاوت است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *عنوانها و

نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲ «۱۴۰ الف - ۱۴۱ ب» *تعداد سطر: ۱۵

*اندازه متن: ۹/۵×۱۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۴/۵×۱۹/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج

قهوه‌ای ضربی با ترنج و سر ترنج.

ویژگیها: افزودگیهایی شامل صیغه اجاره نامه حج بعد از انجام آمده، برگها رطوبت

دیده و فرسوده گردیده‌اند.

﴿الدریعة: ۲۲۸/۲﴾.

«شماره ۹/۱۵۰۰۰»

حیبه

إعجاز الألفاظ ← لغز الزبده

حیبه

تحديد الكرّ ← الكرّ

حیبه

۹۱. تحفة حاتمیه = هفتاد باب = اسطرلاب (۱) اسطرلاب، فارسی

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ... اَمَّا بَعْدُ، چُونِ دَرِ اَيْنِ وَلَا خَاطِرَ مَلَكُوتِ

نَاطِرِ نَوَآبِ قَدْسِي الْقَابِ عَالِمِيَانِ مَآبِ كَافِلِ مَصَالِحِ الْأُمَّمِ، مَخْدُومِ اصْحَابِ السَّيْفِ وَ

القلم ...».

انجام: «و اگر زمان ساختن آن قریب باشد، شناختن باشد. شناختن آن به این طریق در کمال سهولت و آسانی است و این رساله بر لفظ سهولت و آسانیّت، سمت اختتام یافت.»

گزارش متن: رساله‌ای است در قواعد اسطرلاب که از هفتاد باب کوتاه ساخته شده است. شیخ بهاء الدین عاملی این رساله را به نام اعتماد الدوله حاتم بیک اردوبادی به هنگامی که وی نزد شیخ بهاء الدین به فراگیری علم اخترشناسی به ویژه اسطرلاب اشتغال داشته، نگاشته است:

باب اول: در بیان حدّ اسطرلاب و القاب، اجزا و خطوط آن؛

باب دهم: در معرفت غایت ارتفاع آفتاب؛

باب بیستم: در معرفت مقدار مسافتی که در پیمودن آن مانعی بوده باشد؛

باب سی‌ام: در معرفت ارتفاع قطب فلک البروج؛

باب چهلم: در معرفت تقویم قمر؛

باب پنجاهم: در معرفت تعیین قبله به طریق دیگر؛

باب شصتم: در معرفت درجه طلوع و درجه غروب و درجه مَرکُوب شَطِیْه؛

باب هفتادم: در شناخت کواکب مثبت بر عنکبوت.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی

*تعداد برگ: ۵۸ «۱ب - ۵۸ الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: $۶ \times ۱۱/۵$ سانتیمتر

*اندازه جلد: ۱۷×۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «۱۲» دارد، نسخه

بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، نسخه اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۱/۲۴۸۹»

۹۲. تحفه حاتمیه = هفتاد باب = اسطرلاب (۲) اسطرلاب، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ۱۰۹۰ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲۱ «۱۵۹ب-۱۷۹الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۳×۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰×۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، عطف: تیماج زرشکی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «بیرجندی، شرح بیرجندی» دارد. «شماره ۱۷/۱۲۶۸۰»

مجموعه

۹۳. تحفه حاتمیه = هفتاد باب = اسطرلاب (۳) اسطرلاب، فارسی

آغاز: افتاده «... بسیار بود از آن جمله سر دایره متوازی بود که مرکز هر سه مرکز صفيحه بود آنچه در میان باشد مدار رأس الحمل و المیزان ...».

انجام: «و آن دایره بود که به نقطه تقاطع أفق مشرق و مدار رأس الحمل گذشته باشد، اگر مطالع آفتاب ...».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ و نستعلیق *نام کاتب: لطف الله بن نوشیروان *تاریخ کتابت: بیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشتنه *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷ «الف-۷ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۴/۵×۸ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۳×۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی، با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، عناوین موضوعات در حاشیه نگاشته شده، چند برگ نخست نونویس شده است. «شماره ۱/۱۳۲۱۵»

مجموعه

۹۴. تحفة حاتمیه = هفتاد باب = اسطرلاب (۴) اسطرلاب، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ بالخیر فی یوم الاربعاء من شهر صفر المظفر ۱۲۵۲» *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: صفر ۱۲۵۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۴ «۱۵۸-ب-۱۷۱» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۹×۱۴/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «عبد» دارد، دو برگ در انجام نانوخته است.

← الذریعة: ۴۲۵/۳؛ ریحانة الأدب: ۳۰۸/۳.

«شماره ۶/۱۴۷۲۴»

جوبه

تحقیق جهة القبلة ← جهة القبلة

جوبه

۹۵. تخیل الأسنان فی لیالی شهر رمضان فقه، عربی

آغاز: «بسملة، یقول: ... أنه القی الی کتاب کریم من لدن حکیم علیم، لا زالت إطناب دولته مربوطة بأوتاد الخلود ... و كان ذلك الكتاب، متضمنًا لسؤال أتیق هو من سوانح خاطره الأرفع ... و السؤال هو هذا، انّ المستفاد من كلام الفقهاء، رضی الله عنهم، أنه لا یجب علی الصائم تخیل أسنانه من بقية الطعام ...».

انجام: «أن یشرفه بالعرض علی جوهری طبعه الوقاد و صرفی رأیه التفاد وقع فی معرض القبول فذلک غاية المستول و إلاّ فالاصلاح مرجو و مأمول و السلام علیکم».

گزارش متن: رساله کوتاه فقهی است در موضوع حکم خلال نمودن دندان برای فرد روزه دار که در پاسخ پرسش سلطان وقت، نگاشته شده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲ «۲۱۵ب- ۲۱۶ب» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۲۴ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۹/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه اندکی آسیب دیده و سپس وصالی گردیده است.

☞ الذریعة: ۱۴۱/۱۱.

«شماره ۱۰/۱۱۰۰۳»

چهارم

۹۶. التخییر فی المواطن الأربعة بین القصر والإتمام فقه، عربی آغاز: «بسملة، الحمد لله الذى قصرت الألسنة بتمامها عن أداء حمده و الصلاة على سيدنا محمد و آله أكمل الخلائق من بعده، إختلف أهل الإسلام فى مسألة قصر الصلاة فى السفر، هل هو واجب حتمى لا يجوز العدول عنه الى الإتمام أو تخييراً فذهب الإمامية الى الأول و وافقهم ابوحنيفة ...».

انجام: «بل الأدلة التى أزالتم حكم الإستصحاب فى مسألتنا، أكثر من الأدلة التى أزالتم حكمه فى هاتين الصورتين، كما يشهد به الإنصاف، و الله ولى التوفيق...».

گزارش متن: رساله‌ای فقهی است در خصوص قصر بودن نماز مسافر، مگر در چهار مکان (مسجد الحرام، مسجد النبى ﷺ در مدینه، مسجد کوفه و حرم سیدالشهداء علیه السلام) که با بیان دلایل، به طور مفصل به این موضوع پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۹۵ الف- ۱۰۳ الف» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۳/۵ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت گردیده، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه مدّ ظلّه» دارد. «شماره ۶/۴۹۴۹»

مجموعه

۹۷. تشریح الأفلاک (۱) اخترشناسی، عربی

آغاز: «بسملة، ربّنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانه فقنا عذاب النار و اجعلنا من المتفكرين في خلق السموات و الأرض و اختلاف الليل و النهار».

انجام: «اسهل من الأوّل تأخذ يوم كون الشمس في حدّ الجزئين السابقين بقدر نقص فظل المقياس حينئذ في حفظ سمت القبلة و هي الى خلاف جهت الظل».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در اخترشناسی که از یک مقدمه، ۵ فصل و یک خاتمه به شرح زیر ترتیب یافته است:

المقدمة: العالم الجسماني؛ الفصل الاول: في الدوائر العظام و الصغار؛ الفصل الثاني: في صور الأفلاك السبع السيّارة؛ الفصل الثالث: في الحركات؛ الفصل الرابع: في ما يتعلّق بالأرض؛ الفصل الخامس: في الصبح و الشفق؛ خاتمة: في استخراج نصف النهار و سمت القبلة.

این کتاب شریف از کتابهای درسی علم اخترشناسی به شمار می‌رود، شروع و حواشی بسیاری بر آن نگاشته شده و برخی از آنها چنین‌اند:

۱. حاشیه مولی علی بن عبدالله العلیاری التبریزی (م ۱۳۲۷هـ).
۲. حاشیه المؤلف الشریف علیه الرّحمة.
۳. حاشیه میرزا محمد التنکابنی، مؤلف قصص العلماء.
۴. حاشیه سیّد مصطفی بن السیّد محمد هادی بن سیّد مهدی بن السیّد دلدار علی النقوی نصیر آبادی هندی (م ۱۳۲۳هـ).

۵. شرح تشریح الأفلاک، از: ملا عصمت الله بن اعظم بن عبد الرسول سهانپوری هندی (م ۱۰۸۶هـ).
۶. شرح تشریح الأفلاک، از: شارح ناشناخته.
۷. شرح تشریح الأفلاک، از: میرزا ابو الحسن بن اسماعیل لاری معروف به محقق اصطهباناتی (م ۱۳۳۸هـ).
۸. شرح تشریح الأفلاک، از: سید معین الدین محمد اشرف بن حبیب الله الحسینی الحسینی الطباطبائی معروف به محمد اشرف شیرازی از شاگردان شیخ بهاء الدین عاملی، وی به سال ۱۲۰۱هـ از شیخ کسب اجازه نموده است؛ آغاز شرح: «الحمد لله الذی خلق سبع سموات و من الأرض مثلهن ... الخ». شرح مزجی است که در ربیع الأول سال ۱۰۴۹ به انجام رسیده است.
۹. شرح تشریح الأفلاک، از: جواد بن سعد الله کاظمی، معروف به فاضل جواد، شاگرد مؤلف و شارح خلاصه الحساب، این شرح به تاریخ ۱۳۱۸هـ به چاپ رسیده است.
۱۰. شرح تشریح الأفلاک، از: محمد حسن بن أسد الله تولمی رشتی حائری.
۱۱. شرح تشریح الأفلاک، از: عباس قلی خان کلهر (م ۱۲۷۳هـ).
۱۲. شرح تشریح الأفلاک، از: سید علی حیدر طباطبائی؛ البته این شرح ناتمام بوده و به سال ۱۳۰۰هـ در هند به چاپ رسیده است.
۱۳. شرح تشریح الأفلاک، از: شمس الدین علی بن محمد بن علی حسینی خلخالی، از شاگردان مؤلف که در حیات استاد خویش به سال ۱۰۰۸هـ به انجام رسانده و شیخ با این عبارت دعایش فرموده: «ادام الله ظلالة و أفاض علينا إفضاله»؛ آغاز: «الحمد لله الذی هدانا بأنوار قدسه الی حقائق الاسلام...». وی خلاصه الحساب شیخ را نیز شرح نموده است.

۱۴. شرح تشریح الأفلاک، از: شاگردان مؤلف که در حیات استاد خویش شرح نموده؛ آغاز: «تبارک الذی جعل فی السماء بروجاً و جعل فیها سراجاً...».
۱۵. شرح تشریح الأفلاک، از: مولی محمد صادق تنکابنی.
۱۶. شرح تشریح الأفلاک از: سید محمد علی بن محمد کاشانی (م ۱۲۹۴هـ).
۱۷. شرح تشریح الأفلاک، «معارج الأملاک الی تشریح الأفلاک»، از: مولی فرج الله بن محمد بن درویش حویزی (م سده ۱۲هـ)؛ شرح مزجی مختصری است که به تاریخ سوم ربیع الأول ۱۰۶۵ به انجام رسیده است؛ آغاز شرح: «الحمد لله الذی أبرز العالم بما فیہ من کتم العدم فجعلها أشياء و أقرب صنعها و أتقنها...».
۱۸. شرح تشریح الأفلاک، از: مولی فضل الله ثانی ابن محمد شریف؛ آغاز شرح: «المنّة لله الذی صیرنا من المتحیرین و خلقته السموات و الأرضین...».
۱۹. شرح تشریح الأفلاک، از: مولی محمد کاظم (عبد الکاظم) بن عبد العلی جیلانی تنکابنی از شاگردان مؤلف بزرگوار که به دستور استاد خویش تألیف نمود و آن را «نهایة الإدراک» یا «برهان الإدراک» نام نهاده است.
۲۰. شرح تشریح الأفلاک، از: میرزا محمد سلیمان تنکابنی (م ۱۳۰۲هـ)؛
۲۱. شرح تشریح الأفلاک، از: سید میر صدرالدین محمد بن محمد صادق قزوینی.
۲۲. شرح تشریح الأفلاک، از: شیخ محمد بن عبد علی، آل عبد الجبار بحرانی قطیفی.
۲۳. شرح تشریح الأفلاک، از: سید محمد بن سید هاشم شرموطی.
۲۴. شرح تشریح الأفلاک، از شهید قاضی نورالله مرعشی شوشتری شهید. نسخه‌های بسیاری از اصل کتاب در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شود.
۲۵. شرح تشریح الأفلاک، «ترشیح الإدراک فی شرح تشریح الأفلاک»، از: ابراهیم بن حیدر صفوی حسین آبادی، شرح مزجی مختصری است.

آغاز: «یا کریم و یا عزیز یا جبار اجعلنا من الناظرین فی کلّ شیء بعین الإعتبار القائلین: ربّنا ما خلقت هذا باطلاً».

۲۶. شرح تشریح الإدراک، «قانون الإدراک فی شرح تشریح الأفلاک»، از: مولی محمد کاظم بن عبد العلی التتکابنی (م ۱۰۳۰هـ)، شرح مزجی مختصری است بر کتاب تشریح الأفلاک که به نام شاه عباس صفوی نگاشته شده است؛

آغاز: «الحمد لله الذي شرح صدورنا لتشریح الأفلاک فی نهاية الإدراک و الصلاة علی نبیه ملخص هیئة عالم الفتوة و منتهی الإدراک».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق نازیبا *نام کاتب: محمد علی *تاریخ کتابت: ۱۲۳۲هـ *عنوانها و نشانها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۴ «۲ب- ۱۵الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۰ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف بزرگوار دارد، وقف نامه نسخه از سوی کاتب به تاریخ ۱۲۳۱هـ مهر سفید «عبده محمد علی» همراه افزودگیهایی قبل از برگ نخست آمده، جای اشکال هندسی در برخی برگها سفید مانده است.

↪ الذریعة: ۴/۱۸۵، ۶/۳۹۹، ۱۳/۱۴۶ - ۱۴۹.

«شماره ۱/۳۸»

مجموعه

۹۸. تشریح الأفلاک (۲) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «انتهی أحد الجزئین من مقنطرات الإرتفاع فضل المقیاس وقت بلوغ الشمس الله علی صوب القبلة طریق آخر ...».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ
 *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲ «۲۳۱-۲۴۲ الف»
 *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۵/۵ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۱×۲۱
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه»
 دارد، اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم شده و برخی برگها نیز نا نوشته مانده،
 نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۱۵۰/۷»

حجیه

۹۹. تشریح الأفلاک (۳) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد اتفق الفراغ من تنمیق المتن تنمیق أمالی المصنّف
 -رحمة الله علیه- فی یوم الخمیس من شهر ربیع الأول حول خمس و خمسين من
 هجرة نبینا ﷺ ... و أنا ... محمّد محسن السلیمی المازندرانی -وقفه الله لما تحبّه و
 ترضاه- ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمّد محسن بن محمّد حسین سلیمی
 مازندرانی *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۵۵ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ:
 شرقی *تعداد برگ: ۲۱ «۲۴۸-۶۸ الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: $۳ \times ۹/۵$
 سانتیمتر *اندازه جلد: ۸×۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: مشع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از
 مؤلف با نشان (منه طیب الله مرقدہ، منه رضی الله عنه ...) دارد، اشکال هندسی در
 موضوع رساله، در برخی برگها ترسیم گشته است. «شماره ۶۹۶/۲»

حجیه

۱۰۰. تشریح الأفلاک (۴) اخترشناسی، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة فی يوم الأربعاء من شهر محرم سنة ۱۰۸۹».
 *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۸۹هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «اب - ۹ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۳ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج قهوه‌ای تیره، درون: تیماج سبز، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد. اشکال هندسی مربوط به رساله، در بیشتر برگها ترسیم گشته است، برخی حواشی به صورت برگ مجزاً به متن الصاق گردیده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۱/۸۶۳»

جدید

۱۰۱. تشریح الأفلاک (۵) اخترشناسی، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «ثم القمر جرم کمند مقلیل بین السواد و الزرقة مستضیی اکثر من نصفه بالشمس دائماً لکبرها و صغره و یختلف اوضاعه بالقرب و البعد...» افتاده.
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۲۵۴ الف - ۲۵۷ ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۵/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۷ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده است، برخی اشکال هندسی مربوط به رساله، به صورت غیر اصولی در برخی برگها ترسیم گردیده است.

«شماره ۴/۴۲۱۶»

حیبه

۱۰۲. تشریح الأفلاک (۶) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ
*عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴ «۴۰ب- ۵۳الف»
*تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۱۲ سانتیمتر
*نوع جلد: تیماج سبز تیره ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، منه قدس سره» دارد. اشکال هندسی در برخی برگها و حواشی آمده است، مهر وقف «فقیه نیشابوری^۱ در رجب ۱۳۹۴» در برخی برگها دیده می‌شود.

«شماره ۲/۴۶۶۴»

حیبه

۱. مرحوم آیت الله حاج شیخ رجبعلی فقیه آهوانی نیشابوری، از عالمان برجسته نیشابور در نیمه دوم سده ۱۴ هـ بوده است. آن مرحوم بیشتر تحصیلات حوزوی خود را در حوزه علمیه قم از پدر بزرگوارم مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) فرا گرفته و پس از نایل به درجه رفیع اجتهاد که به تأیید کمی بدر عزیزم و برخی دیگر از مراجع عظام آن دوران رسید، عازم نیشابور شد و حوزه علمیه نیشابور را با تنی چند از عالمان آن منطقه تأسیس کرد و تا واپسین روزهای زندگی خویش در آن حوزه به تدریس دروس خارج فقه و اصول اشتغال داشت. پس از رحلت وی، بنا بر وصیت ایشان، بازماندگان آن مرحوم، چند نسخه خطی که در کتابخانه شخصی وی وجود داشت را به این کتابخانه بزرگ تحویل دادند و نسخه موجود، از جمله آن نسخه‌ها است.

۱۰۳. تشریح الأفلاک (۷) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ علی ید ... عبد الجلیل بن واثقی جنابذی سنه

۱۰۶۶».* نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبد الجلیل بن واثقی جنابذی (گنابادی)

*تاریخ کتابت: ۱۰۶۶هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد

برگ: ۸ «۹۵ب-۱۰۳ا» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر*اندازه جلد: $۱۱/۵ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل

و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه

الله» دارد، اشکال هندسی و جداول حروف و اعداد در برخی برگها و حواشی ترسیم

گردیده. نسخه آسیب دیده و بخشی از حاشیه نویسی از میان رفته و برخی حواشی

به صورت مجزاً به متن الصاق گردیده است.

«شماره ۴۶۷۲/۲»

چوبه

۱۰۴. تشریح الأفلاک (۸) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۱۳۷ب-۱۳۹ا»

*تعداد سطر: ۲۷ *اندازه متن: ۱۳×۲۲ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۲۹$

سانتیمتر *نوع جلد: مقوائی، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: برخی عبارات در حواشی نگارش یافته، جای اشکال هندسی سفید مانده است. «شماره ۵۲۹۰/۱۰»

چوبه

۱۰۵. تشریح الأفلاک (۹) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... فی ید محمد مهدی الخوانساری الأصل اصفهانی المسکن حسب الأمر عالیجناب، سرکار فیض آثار، مخدوم مکرم میرزا محمد مهدی الجیلانی فی تاریخ شهر ذیحجه الحرام من شهور سنة ۱۲۶۳». *نوع خط: نستعلیق زیبا *نام کاتب: محمد مهدی خوانساری اصفهانی *تاریخ کتابت: ذی الحجه ۱۲۶۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۸ «۲ب-۱۹ الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: $۶ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ره، منه قدس سره ح س» دارد، نسخه بدلها با نشان «نسخه بدل» در حاشیه نگاشته شده، اشکال گوناگون هندسی با فنی خاص در متن و حاشیه ترسیم گردیده، برگها مجدول به طلا و مشکی با کمند طلایی است. «شماره ۶۳۱۳/۱»

چوبه

۱۰۶. تشریح الأفلاک (۱۰) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد امین بن احمد *تاریخ کتابت: ۱۱۰۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴ «۸۵-ب-۹۳ الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۱۳ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج بزرگ گل و بوته. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ۱۲ و منه ره» دارد. نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۳/۶۸۴۱»

مجموعه

۱۰۷. تشریح الأفلاک (۱۱) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق زیبا *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰ «۴۰۷-ب-۴۱۶» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۹ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حیات مؤلف کتابت شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه سلمه الله، منه دام بقاءه، منه طال بقاءه، منه مد ظلّه السّامی» دارد، اشکال هندسی و جداولی، در برخی برگها و حواشی ترسیم یافته، نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

«شماره ۶۶/۷۰۳۶»

مجموعه

۱۰۸. تشریح الأفلاک (۱۲) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق زیبا *نام کاتب: میرزا حسن بن مؤمن پاشا کجوری *تاریخ کتابت: ۱۲۶۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۱ «۱۱ب-۱۲۱ب» *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «د» در حاشیه نگاشته شده، اشکال هندسی و جداول اعداد و حروف در برخی برگها و حواشی ترسیم گشته است.

«شماره ۷۵۱۱/۴»

مجموعه

۱۰۹. تشریح الأفلاک (۱۳) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ حسب الأمر ... آخوند ملا عبد الجواد بید الخاطی ابن محمد حسن محمد علی النائینی فی ۱۲۶۹» *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: محمد علی بن محمد حسن نائینی *تاریخ کتابت: ۱۲۶۹ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۹ «۴۷ب-۶۵ب» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۱۴ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه» دارد، اشکال هندسی و جداول اعداد و حروف در برخی برگها و حواشی ترسیم گشته است.

«شماره ۷۸۵۸/۲»

حیوة

۱۱۰. تشریح الأفلاک (۱۴) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت علی ید حسن بن عبدالله بن حسن، سنة ۱۰۲۱».

*نام کاتب: حسن بن عبدالله بن حسن *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۲۱ هـ *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۸۰ب - ۹۵ب» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۴ × ۹/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، جای اشکال هندسی سفید مانده است. «شماره ۸۹۶۶/۴»

حیوة

۱۱۱. تشریح الأفلاک (۱۵) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق زیبا *نام کاتب: محمد رضی بن محمد هاشم موسوی *تاریخ کتابت: ۱۰۷۵ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۱ب - ۹ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضریبی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ره» دارد. اشکال هندسی و جداول حروف و اعداد در برخی برگها و حواشی ترسیم گشته، چندین برگ نخست آسیب دیده و مرمت گردیده است.
«شماره ۱/۹۲۳۴»

مجموعه

۱۱۲. تشریح الأفلاک (۱۶)
اخترشناسی، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: جعفر بن سلیمان دست بیاضی
قاینی *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۶۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ:
شرقی *تعداد برگ: ۱۴ «۴۹ب- ۶۲الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه مستن: ۱۱ × ۵
سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول
با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ره» دارد. اشکال هندسی در برخی برگها و حواشی ترسیم شده، در برگهای «۵۷ و ۵۹» اشکال هندسی به علت نا معلومی برش خورده، نسخه اندکی فرسوده شده، تملک کاتب نسخه، با مهر بیضی «یا امام جعفر الصادق ادرکنی» در برگ نخست آمده است.
«شماره ۲/۱۰۰۴۰»

مجموعه

۱۱۳. تشریح الأفلاک (۱۷)
اخترشناسی، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴هـ *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۸۳ *تعداد سطر: ۷ *اندازه متن: ۸ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۲۲ سانتیمتر *نوع جلد: کاغذ قرمز، عطف: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «صدر الدین، عبدالله» دارد. اشکال هندسی در برخی برگها و حواشی آمده، از برگ «۴۰» تا پایان نسخه از کاغذ خطدار فرنگی استفاده شده است.

«شماره ۱۰۴۰۸»

حجیه

۱۱۴. تشریح الأفلاک (۱۸) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... بتاريخ شهر صفر المظفر سنة مائة و تسع بعد الألف من الهجرة النبوية على هاجرها آلاف سلام و تحية ... على يد كاتبه ... حسين على ابن حاجي محمد ... في يوم الخميس و هو السابع من العشر الثالث من الشهر الأول من السنة الثامنة من العشر السادس من المائة الثالثة من الألف الثامن من الهجرة النبوية ...». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: حسين على بن حاجي محمد *تاریخ کتابت: صفر ۱۱۰۹ *عنوانها و نشانها: مشکى و قرمز *تعداد برگ: ۱۰ «۱۳۹ب-۱۴۸الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۶/۵ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۸ × ۱۸ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته. ویژگیها: حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد. اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم گشته است.

«شماره ۱۰۸۳۹/۵»

حجیه

۱۱۵. تشریح الأفلاک (۱۹) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۳ «۴۱ ب- ۵۳ ب» * تعداد سطر: ۱۲ * اندازه متن: $۱۲ \times ۶/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۲۰ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اشکال هندسی با قرمز در برخی برگها و حواشی ترسیم گردیده است، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه» دارد.

«شماره ۱۱۵۷۷/۳»

چاپ

۱۱۶. تشریح الأفلاک (۲۰) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة بتاريخ شهر شعبان المعظم من شهر سنة ثلاثة و ستين و مائتين بعد الألف من الهجرة، سنة ثلاثة و ستين و مائتين بعد الألف...». * نوع خط: نستعلیق * نام کاتب: محمد حسین بن حاجی رضا * تاریخ کتابت: شعبان ۱۲۶۳ * عنوانها و نشانیها: مشکی * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۱۰ «۸ ب- ۱۷ الف» * تعداد سطر: گوناگون (۱۲-۲۱) * اندازه متن: ۱۱×۷ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۶×۱۱ سانتیمتر * نوع جلد: کاغذی با مقوای عطف: تیماج قهوه‌ای فرسوده.

ویژگیها: حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه ره» دارد، برگها اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۲۴۱۱/۲»

چوبه

۱۱۷. تشریح الأفلاک (۲۱) اخترشناسی، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «موضوع المرئی أجزاء الحجره ثم ادر العنكبوت بقدر ما بین...» ناتمام.
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ ه
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «اب - ۹ب» *تعداد
سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر
*نوع جلد: دورو، برون: تیماج قرمز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوتنه
طلاتی، درون: تیماج قهوه‌ای مجدول با لبه برگردان.

ویژگیها: جای اشکال هندسی در برگها سفید مانده، برگ نخست اندکی آسیب
دیده است. «شماره ۱۲۴۳۹/۱»

چوبه

۱۱۸. تشریح الأفلاک (۲۲) اخترشناسی، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت ... علی یدی، محمد جعفر الموسوی، فی
یوم الأربعاء ثالث شهر ذی الحجه الحرام ... فی بلدة قزوين فی المدرسة المبارکة
المیمونة من الباقيات الصالحات، للمرحوم حاجی ملا صالح رحمه الله تعالی فی سنة
أربع و سبعون و مأتان بعد الألف من الهجرة ... ۱۲۷۴».

*نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد جعفر موسوی *تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۲۷۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰ «۴۲ب-۵۱»
الف *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۸ × ۱۴ *اندازه جلد: ۱۶ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زیتونی ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: جای اشکال هندسی در برگها سفید مانده، مهر بیضی «محمد جعفر الموسوی» در انجام آمده است.

«شماره ۱۲۴۷۵/۲»

مجموعه

۱۱۹. تشریح الأفلاک (۲۳) اخترشناسی، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «الإناء منه فی السفل کالبشر اکثر منه فی العلو کالمنارة، ثم كرة الأرض و مرکز سفلها ...» ناتمام.

گزارش متن: نسخه موجود فقط مشتمل بر مقدمه کتاب می باشد.
گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۳۴ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵ «۱۸ب-۱۸۴» *تعداد سطر: ۶ *اندازه متن: ۴ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۰ × ۱۸ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی با ترنج گل و بوته.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله، منه قدس الله روحه» دارد، بیشتر برگها رطوبت دیده و بر اثر آسیبی که به آن رسیده، بخشی از مطالب محو گردیده، برگها وصالی شده است.

«شماره ۱۲۸۹۳/۹»

مجموعه

۱۲۰. تشریح الأفلاک (۲۴) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ *محل کتابت: قصر کاشان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «اب - ۹» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زرشکی زیبایی مجدول به زر، با لبه برگردان. ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است که به امر مولی محمد علم الهدی، فرزند ارشد فیض کاشانی و از روی نسخه‌ای که بر شیخ بهاء الدین عاملی قرائت شده، کتابت گردیده که در برگ «۷۰» بدان اشاره رفته است، حاشیه نویسی با نشان «منه، ۱۲» دارد، دو بیت شعر از سروده‌های مولی محمد علم الهدی و به خط وی، همچنین مهر بیضی او با نشان «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» و مهر بیضی فرزند ایشان، سلیمان بن علم الهدی با نشان «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان سنة ۱۱۱۷» و مهر بیضی ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان با نشان «لا اله الا الله الملك الحق المبين، عبده ابوتراب» و مهر بیضی صدر الدین محمد بن ابوتراب فیضی با نشان «صدر الدین محمد بن ابی تراب الفیضی» و مهر بیضی «محمد بن صدرالدین محمد الفیضی» و تملک «محمد جعفر بن محمد ابراهیم بن صدر الدین محمد ثانی کاشانی» مشهور به علامه فیضی^۱، در سال ۱۳۲۷ش به همراه

۱. مرحوم علامه فیضی، مولی محمد جعفر بن محمد ابراهیم بن صدر الدین محمد ثانی ابن ابوتراب فیضی ابن نصیر الدین سلیمان بن مولی محمد علم الهدی فیض کاشانی آخرین بازمانده روحانی خاندان فیض کاشانی در نیمه نخست سده ۱۴ هـ است که در کاشان می‌زیست، علی رغم دهها عالم برجسته روحانی در هر عصر از فرزندان و نوادگان فیض کاشانی که شمارشان از عصر فیض تا نیمه نخست سده ۱۴ هـ افزون بر یکصد عالم می‌باشد، متأسفانه با درگذشت میرزا محمد جعفر، واپسین عالم روحانی این خاندان علمی بزرگ ایرانی، اکنون یک روحانی هم در این خاندان وجود ندارد.

مهر پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) آمده، این نسخه به تاریخ ۱۱۰۱ هـ از روی نسخه‌ای که به خط فیض کاشانی تصحیح شده، کتابت گردیده که در برگ «۷۰» مجموعه بدان اشاره شده است.

«شماره ۱/۱۳۴۵۵»

مجموعه

۱۲۱. تشریح الأفلاک (۲۵)

اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «قد تشرف بکتابته أقل العباد، الفقیر الی عفو ربّه الفنی، محمّد رضا بن رضی الدین القزوینی غفر الله لهما أتاهاما یبینهما بالنبیّ و الوصیّ فی غرة ربيع الثانی سنة ...».

* نوع خط: نستعلیق * نام کاتب: محمّد رضا بن رضی الدین محمّد قزوینی * تاریخ کتابت: قبل از ۱۰۰۸ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۵ «۳ب- ۱۷ب» * تعداد سطر: ۹ * اندازه متن: ۱۲×۶ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸×۱۲ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف بزرگوار دارد، اجازة مؤلف احتمالاً به کاتب نسخه به خط شریف ایشان به تاریخ ۱۰۰۸ هـ بعد از پایان، چنین آمده است:

نظیر این جریان در بسیاری از دیگر شهرهای ایران از جمله: تبریز، اصفهان، تهران، مشهد مقدّس، همدان، یزد، قزوین، زنجان، رشت، بابل، ساری، گرگان، تنکابن، لاهیجان، کرمانشاه، کرمان، نیشابور و غیر آنها وجود داشته است. مرحوم علامه میرزا محمّد جعفر فیضی بیشترین نسخه‌های خطی آثار اجداد خود حتی فیض کاشانی را در اختیار داشت، اینجانب بیشترین نسخه‌های نفیس این مجموعه را که پس از رحلت ایشان پراکنده شده بود، از افراد مختلف برای کتابخانه بزرگ پدر بزرگوارم خریداری نمودم و نسخه موجود معرفی شده، از جمله آنها می‌باشد.

«بسم الله الرحمن الرحيم، قرأ عليّ السيّد الأجل الأفضّل الأوحد الأمجد الزكيّ الذكيّ الأملعي اللوذعي زبدة السّادات العظام و خلاصة الفضلاء الأعلام تقيّاً للسيادة و النّقاية و الإفادة و الرّفعة و الدّنيا و الدّين محمّداً وفقه الله تعالى لإرتقاء أرفع معارج الكمال، هذه رسالة الموسومة بتشريح الأفلاك من فاتحتها الى خاتمتها مع جميع ما علّقته عليها من الحواشي قرأته تحقيق و ايقان و تعمق و إمعان و استكشاف عن جسم غفير من خفيات هذا الفنّ الشّريف و معضلاته التي لا يحوم حول زلالها إلاّ و ارد بعد و قد أجزت أن يقرئها لمن شاء ممّن له أهليّة ذلك و أتمس منه -سَلّمه الله و أبقاه- أجران عليّ خاطرته الشّريف في مجال الإنابة و مظانّ الإجابة حرره الفقير الى الله تعالى، مؤلّف الرسالة، بهاء الدّين محمّد العاملی ببلدة مرو المحروسة في الرّابع عشر من شهر ذيحجّة الحرام سنة ألف و ثمان من هجرة سيّد الأنام عليه و آله أفضل الصّلوات و اكمل السّلام». دستخطّ كاتب نسخه با مهر مرتب در برگ نخست آمده است.

«شماره ١/١٧٠٨١»

حجیه

١٢٢. تفسیر آیه «فسحقاً لأصحاب السّعیر»^١ = مقاله فی وجه التغلیب فی قوله تعالى «ما کنا فی أصحاب السّعیر»^٢ (١) تفسیر، عربی آغاز: «بسملة، قال الله سبحانه و تعالى فی سورة الملك «کلّما ألقى فیها فوج...» و قال الفاضل البیضاوی بعد هذه الآیة فاسحقهم سحقاً أي أبعدهم من رحمته و التغلیب للإیجاز و المبالغة و التعلیل انتهى کلامه و قد اختلف الأعلام فی حلّ هذا الكلام علی وجوهها...».

١. سورة ملک / ١١.

٢. همان / ١٠.

انجام: «لو قال فسحقاً لهم ولأصحاب السعير، لم يكن في الكلام إشعار لعلة استحقاقهم وهذا الوجه مما خطر بالخاطر الفاتر والله أعلم بالصواب وله الحمد والشكر...».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در تفسیر آیه شریفه فسحقاً لاصحاب السعير، شیخ در مقدمه می فرماید: قاضی بیضاوی در خصوص سحقاً چنین گفته: «ای ابعادهم من رحمته و التغليب للايجاز و المبالغة و التقليل» عالمان در حل این گفتار اختلاف کرده اند که شیخ بهاء الدین عاملی هفت وجه آن را بیان نموده است، صاحب الذریعة از این رساله به عنوان مقاله فی وجه التغليب فی قوله تعالى «ما کنا فی أصحاب السعير» نام برده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «خدم بکتابته، حسین علی ابن مرحوم، محمد حسین فی شهر شعبان ۱۳۵۹». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسین علی بن محمد حسین *تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۵۹ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۵۰ الف - ۵۲ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۷ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده است.

☞ الذریعة: ۴۰۷/۲۱ «شماره ۱۶۹۱/۲»

مجموعه

۱۲۳. تفسیر آیه «فسحقاً لأصحاب السعير» = مقاله فی وجه التغليب فی

قوله تعالى «ما کنا فی أصحاب السعير» (۲) تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۵۱۳ ه
 *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲ «۷۲ الف-۷۳ ب»
 *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۸ × ۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶ × ۲۱/۵ سانتیمتر
 *نوع جلد: مشتمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، برخی از عبارات متن در حاشیه نگاشته
 شده، اندکی از عبارات قلم خوردگی دارد.

«شماره ۱۸/۱۲۹۶۲»

چاپ

۱۲۴. تفسیر آیه «و إن كنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا»^(۱)

تفسیر، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی اطلع أنوار الفرقان فأنازل أعیان الأکوان ... قال صاحب
 الکشاف عند تفسیر قول الله عزوجل: «و إن كنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا، فأتوا
 بسورة من مثله»، من مثله متعلق بسورة صفة لها، ای سورة كائنة من مثله و الضمیر ...»
 انجام: «و التجنّب عن العناد و الإعتساف فلعمری أن الغور فیہ لعمیق و أن
 المسلك الیه لدقیق و الله المستعان ...».

گزارش متن: تفسیر و شرح ادبی است پیرامون متعلق عبارت «من مثله» در
 آیه شریفه «و إن كنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا فأتوا بسورة من مثله» و حل
 اشکالاتی که در این خصوص آمده، مؤلف ضمن نقل نظریات زمخشری صاحب
 کشاف به بحث در این موضوع پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد باقر بن محمد مهدی
 هرندی قهبائی *تاریخ کتابت: رمضان ۱۱۶۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز

*نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷ «۲۶ب- ۳۲ الف» *تعداد سطر: چلیبا *اندازه متن: ۱۷ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی .
ویژگیها: نسخه اندکی فرسوده شده است.
☞ ریحانة الأدب: ۳۰۱/۳. «شماره ۲/۹۴۴۰»

موجیه

۱۲۵. تفسیر آیه «و إن كنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا» (۲)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فی یوم الأربعاء السابع من العشر الثالث من الشهر التاسع من السنة السابع من العشر الثاني من المائة الثانية من الألف الثاني من الهجرة النبویة ﷺ». *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۲۴ الف- ۲۶ الف» *تعداد سطر: ۲۸ *اندازه متن: ۵/۲۸ × ۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۵/۳۳ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلهای با نشان «ل» در حاشیه آمده. عبارت «وقفاً عاماً» در برگ نخست آمده، نسخه اندکی آفت دیده است.

«شماره ۹/۱۲۵۸۹»

موجیه

تفسیر، عربی

۱۲۶. تفسیر سورة الفاتحة = مفتاح الفلاح

آغاز: «بسملة، الباء إمّا للإستعانة و المصاحبة و قد یرجع الأولى بلاشعارها

بكون ذكر الإسم الکریم عند ابتداء الفعل وسيلة الى وقوعه على الوجه الأكمل ...».

انجام: «أن لا یردنا عن بابہ خائبین وأن لا یؤاخذنا بسوء أعمالنا یوم الدین إنہ أرحم الراحمین».

گزارش متن: تفسیر سورة فاتحة الكتاب است که در کتاب جامع مفتاح الفلاح مؤلف گنجانده شده، لیکن در اینجا به صورت مستقل آمده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و ما کتبه کان شطراً من مفتاح الفلاح ... وهو تفسیر الفاتحة، کتبه فی العشر الأوّل من جمادی الثانیة ۱۲۷۷ و کتبت فی ذلک التاریخ فی الکلامور من قرى التّنکاین، عند المجتهد العلامّ الامیرزا محمّد، سلّمه الله تعالی زائراً و الحمد لله اولاً و آخراً».

*نوع خط: نسعلیق *تاریخ کتابت: ۱۲۷۷ هـ عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۸ «۸۱ الف - ۸۸ ب» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۲ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، این رساله از روی نسخه‌ای به تاریخ ۱۰۶۹ هـ کتابت شده است.

«شماره ۸ / ۱۲۷۲۵»

↳ الذریعة: ۲۱/۳۳۹.

حجیه

۱۲۷. توضیح المقاصد (۱) تاریخ، عربی
آغاز: «بسملة، الشهر الأوّل شهر محرّم الحرام، الأوّل فيه رفع ادریس علی نبینا و آله و علیّ الی الجنة و استحباب دعاء زکریّا علیه السلام و يستحبّ صومه و فيه صلاة رکعتین یقرء فیهما بعد الحمد ما شاء من السور ...».

انجام: «الثلاثون: يستحبّ فيه صلاة رکعتین یقرأ فی الاول، الحمد مرّة و التوحید عشر مرّات و یدعو بعد التسليم، بالدعاء المذكور فی الفصل السابع و الثلاثین من مصباح الکفعمی».

گزارش متن: رساله کوتاهی است، در بیان رخدادها، به ترتیب ماههای قمری که از ماه محرم آغاز و به ماه ذی‌الحجه پایان گرفته است، مؤلف تاریخ وفات برخی از عالمان را نیز آورده است. این رساله همراه شرح البائیة الحمیریة به سال ۱۳۱۳ هـ در مصر و با مسار الشیعة به سال ۱۳۱۵ هـ در تهران به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... بتاريخ يوم السبت ۲۳ من شهر ربيع الثانی من سنة ۱۱۰۱، بقلم صدر الدین محمد الحسینی». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: صدرالدین محمد حسینی *تاریخ کتابت: ربيع الثانی ۱۱۰۱ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰ «۸۳ ب- ۹۲ ب» *اندازه متن: ۱۳ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد، عناوین با قرمز در حواشی آمده، نسخه اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۲۷۸۳/۵»

↳ الذریعة: ۴/۴۹۸.

مجموعه

تاریخ، عربی

۱۲۸. توضیح المقاصد (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «الرابع و العشرون: هو يوم تصدق امیر المؤمنین علیه السلام لخاتمه و هو راکع و صلاة هذا اليوم كصلاة يوم الغدير ... فزيارة النبى و الانمة علیه السلام و الدعاء ...».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: میرزا عبدالله افندی^۱

۱. میرزا عبدالله اصفهانی افندی از شاگردان برجسته علامه مجلسی و از عالمان مشهور سده ۱۱ هـ و از کتاب شناسان برجسته اسلامی است که تألیفات بسیاری دارد و از جمله کتاب ریاض العلماء و حیاض الفضلاء در تراجم و رجال است که برای نخستین بار بر اساس چند نسخه خطی موجود در این کتابخانه بزرگ، با مقدمه پدر بزرگوارم مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی، از سوی واحد انتشارات کتابخانه، در هفت جلد چاپ و منتشر شده است. یک جلد از

* تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۶ «۶۵ ب - ۷۰ الف» * تعداد سطر: ۱۹ * اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۴$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۲×۱۸ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در هامش نگاشته شده، نسخه اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۶۸۶۲/۱۶»

مجموعه

۱۲۹. توضیح المقاصد (۳) تاریخ، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت ... بتاريخ يوم الأحد خامس شهر محرم الحرام من شهر سنة ۱۲۲۲، اثنی و عشرين و مأتین بعد الألف من الهجرة النبویة بقلم ... میر عبد الرحیم بن نعمت الله الموسوی القزوینی فی مدرسة مولوردی خان». * نوع خط: نسخ * نام کتاب: میر عبد الرحیم بن نعمت الله موسوی قزوینی * تاریخ کتابت: محرم ۱۲۲۲ * محل کتابت: مدرسه مولوردی خان قزوین * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۷ «۶۰ ب - ۶۶ الف» * تعداد سطر: ۱۹ * اندازه متن: $۹ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۵ \times ۲۱/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

تألیفات آن مرحوم کتاب الفوائد الطریفه می‌باشد که بر اساس نسخه اصل آن که در این کتابخانه موجود می‌باشد، برای نخستین بار از سوی واحد انتشارات کتابخانه، چاپ و منتشر شده است. این اثر به صورت یک دانشنامه می‌باشد و آن مرحوم هر نسخه نفیسی را که بیشتر در بحرین آن روزگار که جزئی از خاک ایران بوده، رؤیت نموده، ثبت کرده است. چند اثر دیگر از وی که بیشتر آنها نسخه اصل می‌باشد، در این کتابخانه بزرگ موجود است.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد، افزودگیهایی اندک بعد از پایان آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۶۹۶۸/۵»

۱۳۰. توضیح المقاصد (۴)

تاریخ، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتبه أقلّ العباد و أحقرهم عبد الرّحیم الأفشاری ابن المرحوم ابی الفضل الزنجانی غفر الله ذنوبهما فی شهر رمضان من شهر سنة ۱۳۹۳».

*نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ۱۳۹۳ هـ *نوع کاغذ: فرنگی زرد *تعداد برگ: ۱۷ «۲۶۱ الف - ۲۷۷ الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۶ × ۹/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع سبز، عطف: تیماج سبز.

ویژگیها: عناوین بر فراز برگها آمده است.

«شماره ۱۲۸۹۰/۶»

۱. حجة الاسلام میرزا عبد الرّحیم افشاری زنجانی از جمله خوشنویسان ممتاز خط نسخ بود که برای پدر بزرگوارم مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی کتابت می کرد. در زمانهای گذشته که تجهیزات تصویر، میکرو فیلم، میکروفیش، و اسکنر وجود نداشت، مرحوم پدر بزرگوارم تعداد شش تن از خوشنویسان را مأمور ساخته بودند تا از نسخه های خطی بسیار نفیس موجود در کتابخانه های شخصی افراد و نیز از نسخه های مورد نیاز موجود در کتابخانه های بزرگ کشور از جمله: آستان قدس رضوی، ملی ملک در تهران، مرکزی دانشگاه تهران، ملی تهران، دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و جز آنها را کتابت کرده و سپس آنها را به پدرم تحویل نمایند. هم اکنون در این کتابخانه بزرگ تعدادی از این گونه نسخه ها وجود دارد که آن کاتبان، کتابت کرده اند. جا دارد نامی از آنان در این گزارش آورده و یاد آنها را گرمی داریم: ۱. مرحوم حاج شیخ حسن قزوینی خوشنویس ۲. مرحوم سید عبدالله اشتهاردی ۳. مرحوم شیخ علی اکبر ایرانی شرفخانه ای ۴. میرزا محمود اشرفی تبریزی ۵. شیخ حسن باقری همدانی ۶. میرزا عبد الرّحیم افشاری زنجانی.

۱۳۱. التهذیب فی النحو نحو، عربی

آغاز: «بسملة، باسمک اللهم یتبدأ الکلام و بحمدک یختتم کل أمر یرام یا من حسرت عن وصفه الضمائر و قصرت عن درکه الأبصار و البصائر ... و بعد، فهذه رسالة صغيرة الحجم و جيزة النظم و خفيفة المؤنة، كثيرة المعونة، قد حوت من علم النحو و أصوله و هدبت فصوله ...».

انجام: «و المستغاث یخفض بلامها و یفتح بألفها و لا لام و غيرها ینتصب و توابع الأوّل من التأكيد ...» ناتمام.

گزارش متن: رساله بسیار کوتاهی است در بیان قواعد علم نحو، شامل مسائل مهم این علم، حجم اندک این رساله، حفظ مطالب آن را برای طلاب سهل و آسان نموده، مؤلف پس از مقدمه‌ای کوتاه، به بحث در موضوع اسماء، افعال و حروف پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ و نستعلیق نازیبا *تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۱۳ *عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۱۲۶ب- ۱۳۰ الف» *تعداد سطر: گوناگون (۷-۱۸) *اندازه متن: ۱۶ × ۶ *اندازه جلد: ۲۰/۵ × ۱۴/۵ *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد و عناوین در هامش کتاب آمده است.

«شماره ۶/۱۷۰۱۰»

﴿﴾

۱۳۲. جامع عباسی (۱) فقه، فارسی

آغاز: «بسملة، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد، چون خاطر ملکسوت ناظر اشرف اقدس، کلب آستان علی بن ابی طالب علیه السلام ... هویدا و ظاهر است به انتشار مسائل دینی ...».

انجام: «آنچه، فعل آورده کافیست و احتیاج نایب گرفتن دیگری نیست، اما میانه مجتهدین خلافتست، بعضی بر آنند که در این وقت، کل مبلغی که وجه اجاره است به وارث او می‌رسد».

گزارش متن: کتاب فقهی فتوائی است که به دستور شاه عباس صفوی تألیف و به ایشان تقدیم شده، از این رو جامع عباسی نام گرفته است، این کتاب مهم شامل مسائل فقهی امامیه می‌باشد و شیخ بهاء الدین عاملی بنا داشته است که آن را از طهارت تا دیات به انجام رساند، لیکن أجل مهلت نداده و فقط پنج کتاب از آن تا پایان کتاب الحج تألیف کرده است. سپس یکی از شاگردان ایشان به نام نظام الدین بن حسین ساوجی آن را تکمیل کرده و به انجام رسانید. این کتاب شریف، بارها به چاپ رسیده^۱ و نسخه‌های بسیاری از آن در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شود و برخی از عالمان شیعه، بر آن حاشیه نوشته‌اند.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغت من تسوید هذا الكتاب الشریفة ... فی یوم الخمیس تسع عشر من شهر الجمادی الأول سنة الف و ست و ستین من الهجرة النبویة ﷺ علی ید المذنب الرأجی رحمة ربّه الغفور، خسرو ...».

*نوع خط: نستعلیق زیبا و نسخ معرب *نام کاتب: خسرو *تاریخ کتابت: جمادی الأولى ۱۰۶۶ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۵۹ *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۸ × ۲۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضریبی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «لی دام ظلّه، لی مدّ ظلّه العالی» دارد، این نسخه پس از ارتحال شیخ بهاء الدین عاملی، کتابت شده،

۱. یک جاب آن که از انتشارات فراهانی تهران است، با مقدمه پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی (ره)، حدود سی سال گذشته جاب و منتشر گردیده است.

بنابر این مشخص نشد که نشان «لی مدّ ظلّه، لی دام ظلّه» در حاشیه، مربوط به چه کسی می‌باشد.

برگها مجدول به طلا و مشکی با کمند قرمز است، تملک «محمد علی بن محمد بن عبدالکریم» به سال ۱۲۰۳ و تملکی بدون نام در سال ۱۱۴۵ هـ با مهر مربع «أفوض أمری الی الله عبده محمد رضی» و چند تاریخ و تملک دیگر به همراه چند مهر ناخوانا مشاهده می‌شود، مهر مربع «لا اله الا الله الرحیم الکریم» همراه مهر مربع مخدوش در برگ پایانی آمده است، به عبارتهای چند برگ پایانی آسیب رسیده، به نسخه نیز اندکی آسیب رسیده سپس مرمت گردیده است

تذکره الذریعه: ۶۲/۵؛ فهرست کتابهای چاپی فارسی: ۱۴۹۸/۲.

«شماره ۵۰۶۰»

مجموعه

۱۳۳. جامع عباسی (۲) فقه، فارسی
 آغاز: «بسملة، بدانکه حج کردن از اعظم ارکان دین است و چون واجب شود تأخر کردن آن گناه عظیم است و در حدیث این مضمون وارد است که هرگاه بر شخصی حج واجب شود...»
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۱۷ *تعداد سطر: ۱۰
 *اندازه متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی با ترنج و سرترنج مجدول.

ویژگیها: حاشیه نویسی از سید اسدالله بن محمد باقر حجة الاسلام شفتی اصفهانی^۱ (م ۱۱۹۰ یا ۱۲۹۲ هـ) دارد، برگ نخست دارای سرلوح زیبای مرصع با نقوش اسلیمی، برگها مجدول به طلا و مشکی با کمند طلایی است.

﴿ریحانة الأدب: ۲/۲۶﴾ «شماره ۱۲۶۵۴»

حجیه

جوابات المسائل الجزائریة ← أجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري

حجیه

۱۳۴. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة^۲ (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، اما بعد الحمد و الصلاة فيقول: ... إن تحقيق حقيقة جهة القبلة التي يجب على البعيد تحصيلها و التوجه إليها من المهمات، ليكون المتوجه عارفاً في الجملة...».

انجام: «و الله سبحانه أعلم بحقائق الأمور هذا ما خطر بالبال، لكثرة الإختلال مع ضيق المجال و تراكم الإشتغال و الحمد لله أولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در بیان تعیین قبله از نظر فقهای امامیه، مؤلف ضمن نقل آراء فقهای چون علامه حلی و شهید اول به بحث پیرامون این موضوع پرداخته است. نسخه های بسیاری از این رساله در کتابخانه ها موجود است.

گزارش نسخه: ﴿ترقیمه: حررت الرسالة بعون صاحب الرسالة في مشهد المقدس، على مشرفه أفضل الصلاة والسلام، في أواخر شهر جمادى الثاني، سنة

۱. حاج سید اسدالله بن محمد باقر، حجة الاسلام شفتی اصفهانی، فاضل ترین فرزند حجة الاسلام شفتی، از شاگردان صاحب جواهر و شیخ مرتضی انصاری بوده که آب فرات را با هزینه بسیاری از مسافت سه فرسخ و نیم به نجف اشرف آورد، وی پس از پدر بزرگوار خود، مورد رجوع مردم اصفهان بود و در سال ۱۲۹۰ یا ۱۲۹۲ هـ در کربند کرمانشاه، وفات یافت و در نجف اشرف مقابل مقبره شیخ انصاری به خاک سپرده شد.

۲. این رساله به تحقیق هادی قیسی به سال ۱۴۱۶ هـ در شماره «۴۳-۴۴» مجله تراننا و در سال ۱۴۲۱ هـ در شماره «۱۳» مجله میقات حج به چاپ رسیده است.

الف ... ۱۰۱۴هـ و الحمد لله رب العالمین علی ید اقلّ عباد الله علی ابن عبدالله الحلّی
غفر الله له و لوالدیه و للمؤمنین ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن عبدالله
حلّی *تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۰۱۴ *محل کتابت: مشهد مقدّس *عنوانها و
نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷ «۵۱ الف - ۵۷ الف» *تعداد
سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر *نوع
جلد: تیماج مشکى مجدول ضریبی طلاکوب.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، نسخه
اندکی آفت دیده و فرسوده شده، بخش‌های آسیب دیده مرمت گردیده است.
⇐ الذریعة: ۳۰۱/۵، ریحانة الأدب: ۳۰۱/۳.

«شماره ۴/۱۰۴»

حقیقه

۱۳۵. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّت ... فی اواخر شهر جمادی الثانی لسنة ۱۰۷۵
خمس و سبعین و ألف ... علی ید ... ابن محمّد حسین آفتاب الحسینی القمصری ...».
*نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید حسین بن محمّد حسینی قمصری (آفتاب)
*تاریخ کتابت: ۱۰۷۵هـ *محل کتابت: قصر کاشان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع
کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۹۸ب - ۱۰۱ الف» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن:
 ۱۷×۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکى، عطف:
تیماج مشکى.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «ل، خ ل» در حاشیه آمده، با نشان «بلغ» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله تعالی» دارد، اشکال هندسی در حواشی ترسیم گشته، آثار رطوبت در برخی برگها مشاهده می‌شود، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۵/۱۰۰۳»

مجموعه

۱۳۶. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۳) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: ثقة الاسلام تبریزی^۱

۱. مرحوم آیت الله شهید میرزا علی ثقة الاسلام تبریزی ابن موسی بن محمد شفیع بن محمد جعفر بن محمد رفیع بن محمد شفیع خراسانی تبریزی از عالمان بزرگ نیمه نخست سده ۱۱۴ هـ و مقیم تبریزی بوده است. ایشان عالمی برجسته و نیز کتاب‌شناسی دقیق بود، یکی از آثار تألیفی آن مرحوم کتاب ارزشمند *مرآت الکتب* است که بر اساس هفت جلد نسخه اصل آن که در کتابخانه بزرگ پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) موجود می‌باشد، برای نخستین بار از سوی واحد انتشارات این کتابخانه بزرگ چاپ و منتشر گردیده است. آن مرحوم کتابخانه شخصی بسیار نفیسی داشت و اینجانب تا کنون طی چندین مرحله، بیشترین نسخه‌های نفیس آن را برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمودم. مرحوم ثقة الاسلام در اخترشناسی، ریاضیات، تاریخ، کلام، حکمت و دیگر علوم رایج صاحب نظر بود. ادبیات را نخست در تبریز از بزرگان آن دیار فرا گرفت و نزد جدش به تکمیل معارف الهیه پرداخت. در اواخر سده ۱۲ هـ جهت تکمیل تحصیلات خود عازم نجف اشرف شد و از دروس فقه و اصول فاضل اردکسانی، شیخ زین العابدین مازندرانی و حاج شیخ علی یزدی استفاده کرد و به سال ۱۲۰۸ هـ به تبریز مراجعت نمود. در سال ۱۲۲۴ هـ که کشور ایران به آشوب کشیده شد، برخی از بیگانگان که وجود ایشان را مخل برنامه‌های استعماری آجانب می‌پنداشتند، در بعد از ظهر عاشورای حسینی سال ۱۲۳۰ هـ آن مرد غیور و انقلابی را با چند تن دیگر در سربازخانه دولتی تبریز به دار آویختند و به شهادت رساندند. آن مرحوم تألیفات ارزشمندی نیز از خود به یادگار گذاشته از جمله: ۱. *ایضاح الأنباء فی تعیین مولد خاتم النبیین و مقتل سید الشهداء* که به سال ۱۲۵۲ هـ در تبریز چاپ شده است. ۲. ترجمه

* تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۳۰۷ * محل کتابت: نجف اشرف * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۳ «۲ب - ۴ب» * تعداد سطر: ۱۹ * اندازه متن: ۱۰ × ۱۵/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد.

«شماره ۱/۵۰۰۳»

حیوه

۱۳۷. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۴) فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز، برخی نانوشته * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۶ «۷۴ب - ۷۹ الف» * تعداد سطر: ۱۴ * اندازه متن: ۱۳/۵ × ۹/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۱۳ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی مجدول، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۵/۶۳۱۱»

حیوه

۱۳۸. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۵) فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ
 *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۲۰۶ب- ۲۰۹الف»
 *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: $۷ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۰ \times ۱۸/۵$
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی مجدول یک لا.
 ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، جای اشکال سفید مانده
 است. «شماره ۱/۸/۷۳۰»

حیبه

۱۳۹. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۶) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و
 نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶ «۱۰۵الف- ۱۱۰الف» *تعداد
 سطر: ۱۴ *اندازه متن: $۹ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۱ سانتیمتر *نوع
 جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه قدس
 سره» دارد، اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم گردیده، نسخه اندکی رطوبت دیده
 است. «شماره ۶/۸۲۸۸»

حیبه

۱۴۰. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۷) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «فرغت من تسوید هذه الرسالة في بلدة اصفهان تمت في شهر ذي القعدة الحرام كتبه نوروز علی لسنة ۱۰۶۹». * نوع خط: نسخ * نام کاتب: نوروز علی * تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۶۹ * محل کتابت: اصفهان * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۱ «اب-۱۱ الف» * تعداد سطر: ۱۲ * اندازه متن: ۷ × ۱۰ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۳ × ۲۰ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم گشته است، مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) همراه افزودگیهایی در برگ نخست آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده شده است.

«شماره ۱/۹۰۲۱»

حجیه

۱۴۱. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۸) فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «قد ذکر علمائنا رضی الله عنهم أنه إنما يجوز التعویل فی تحصیل جهة القبلة علی الظن...» افتاده.

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ * عنوانها و نشانیها: نانوشتہ * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۳ «اب-۱۱۶ - ۱۱۸ اب» * تعداد سطر: ۱۹ * اندازه متن: ۸ × ۱۳/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۱ × ۱۸ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول یک لا.

ویژگیها: جای عناوین و اشکال سفید مانده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۴/۹۹۲۰»

حجیه

۱۴۲. جهة القبلة = تحقيق جهة القبلة = القبلة (۹) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغ من تحريره يوم الجمعة ثاني و العشرون من شهر جمادى الآخر سنة أربع عشر و ألف من الهجرة فى المدرسة المعصومية المظهرة المنورة الفاطمية عليها السلام فى بلدة دارالمؤمنين قم و أنا العبد محمد نظام بن حسين القرشى ...». *نوع خط: نستعلیق *نام كاتب: نظام الدين محمد بن حسين قرشى *تاریخ کتابت: جمادى الآخر ۱۰۱۴ *محل کتابت: قم، مدرسه معصومیه *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱ب- ۳ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۹×۱۳/۵ *اندازه جلد: ۲۲×۱۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج نارنجی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: حاشیه نویسی دارد، اشکال هندسی با قرمز در برخی برگها ترسیم گشته، مهر بیضی کاتب نسخه «غلام شاه دین، محمد نظام» با افزودگیهایی در برگ پایانی آمده است. نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۱/۱۰۹۱۱»

حجیه

۱۴۳. جهة القبلة = تحقيق جهة القبلة = القبلة (۱۰) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة فى ۱۳ شهر جمادى الاولى ۱۰۷۵».

۱. مدرسه معصومیه در قم همان مدرسه معروف فیضیه است که در زمان صفویه آن را معصومیه می‌نامیدند و سپس به فیضیه تبدیل شده است.

*نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: جمادی الاولی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز
 *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۴ «۶۸ الف - ۷۱ ب» *تعداد سطر:
 ۱۶ *اندازه متن: $۸ \times ۱۴/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۰ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *نوع جلد:
 تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ قبلاً» مقابله شده، اشکال هندسی با
 قرمز در برخی برگها ترسیم گشته، نسخه بدلها با نشان «نسخه ل» در حاشیه آمده،
 مهر بیضی «الوائق بالله الغنی رضی الحسینی» در برگ آغازین دیده می‌شود.
 «شماره ۱۱۵۷۷/۶»

حجیه

۱۴۴. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۱۱) فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: بیرامون سده ۱۳ ه
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۱۷ ب - ۲۰ ب»
 *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۷×۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۱×۱۶ سانتیمتر
 *نوع جلد: کاغذی با مقوا، عطف: تیماج قهوه‌ای فرسوده.
 ویژگیها: نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۲۴۱۱/۳»

حجیه

۱۴۵. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۱۲) فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «۱۲ شهر ذی القعدة الحرام لسنة ۱۰۳۵...». * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: ۱۰۳۵ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۷ «۹۳ب - ۹۹ب» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج حنائی ضربی با ترنج گل و بوته. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، جای اشکال هندسی سفید مانده، نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه آمده، افزودگیهایی بعد از پایان آمده، برخی برگها اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

«شماره ۱۲۸۹۳/۵»

مجموعه

۱۴۶. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۱۳) فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ زیبا * تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ * محل کتابت: قمصر کاشان * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۶۵ «۲۷ب - ۳۲ الف» * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: ۷ × ۱۱ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زرشکی زیبای مجدول با لبه برگردان. ویژگیها: اشکال هندسی با قرمز، در برخی برگها ترسیم گشته است.

«شماره ۱۳۴۵۵/۴»

مجموعه

۱۴۷. جهة القبلة = تحقیق جهة القبلة = القبلة (۱۴) فقه، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲
 «۳۲۸ الف-۳۲۹ ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۹×۱۴ سانتیمتر.
 ویژگیها: اندکی حاشیه‌نویسی دارد. (شماره ۱۴۷۲۴/۲۰)

حجیه

۱۴۸. حاشیة الإثنی عشریة الصلّاتیة
 فقه، عربی
 آغاز: «بسملة، الحمد لله على إفضاله و الصلّاة على أشرف الخلائق محمد و آله،
 هذا أيها الإخوان فى الدّین ما سألتموه من تعليق حواشى وجيزة على الرّسالة الشهيرة
 بالإثنی عشریة أمليتها مع توزّع البال و اختلال الأمور ...»
 انجام: «قوله: و لا تسليم فيها لا وجوباً و لا استحباباً و هذا ممّا لا خلاف فيه
 بين علماء الفرقة الناجية الاماميّة رضوان الله عليهم أجمعين و لنختم الكلام على هذا،
 فإنّ عندنا ذكر الصالحين تنزل الرّحمة ...».

گزارش متن: حاشیة کوتاهی است بر رساله اثنی عشریة شیخ حسن عاملی
 فرزند برومند شهید ثانی (ره)، وی در این حاشیه به بیان فتاویی که از نظر او اقوی
 بوده، پرداخته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *نوع
 کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۰ «۱۳۰ ب-۱۵۹ ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن:
 ۸/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵/۵ × ۲۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج
 قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه قدّس سرّه»
 دارد، عناوین موضوعات در حاشیه نگارش یافته، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

(شماره ۸۲۸۸/۸) الذّریعة: ۱۱/۶.

حجیه

۱۴۹. حاشیه أنوار التنزیل (۱)

تفسیر، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذى جعل عالم الإمكان شرحاً لآيات قدرته و تفسيراً و صیر نقوش صحيفة الأکوان بياناً لبيّنات وحدته و تقريراً ... و بعد، فيقول: ... إن أولى ما رتبع بريد النظر فى رياضه و كرع رايد الفكر من رياضه، هو العلوم التى عليه مدار الاسلام و إن أجلها و أعلاها علم التفسير ...».

انجام: «قوله: و السورة الطائفة هذا التعريف على مذهب لا يحمل البسملة آية من كل سورة كما لا يخفى و المراد من كون اقلها ثلاث آيات ... و قد سبق الكلام فى هذا المقام عند تفسير الفاتحة، فتذكر».

گزارش متن: مهمترین حاشیه بر تفسیر *انوار التنزیل* قاضی بیضاوی است، با عناوین «قوله - قوله» ترتیب یافته، این حاشیه مشتمل بر یک مقدمه و تفسیر سوره فاتحه الكتاب تا آیه ۲۳ بقره، ادامه یافته ولی ما بقى ناتمام مانده است. نسخه‌های نفیسی از این حاشیه در کتابخانه‌ها موجود است که در الذریعة بدانها اشاره رفته است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ ... فى يوم الجمعة من عشر اول شهر رمضان المبارك فى سنة ۱۰۸۵ فى بلدة اصفهان على يد محمد تقى بن محمد طاهر الاصفهانى ...».

*نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد تقى بن محمد طاهر *تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۸۵ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹۳ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۶/۵ × ۱۳/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «۱۲، منه» دارد، در حاشیه تصحیح شده،

تملک «موسی بن محمد بن صالح بن فرج الله بن ابو محمد بن محمد زمان بن علی اشرف الصّدیقی» همراه مهر بیضی «عبد فرج الله» در پایان آمده، نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

↪ الذّریعة: ۴۴/۶.

«شماره ۳۰۲۱/۱»

جدید

۱۵۰. حاشیه أنوار التّنزیل (۲)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت ... علی يد ... ابن محمد علی، محمد ولی البسطامی، يوم الخميس سادس شهر جمادی الأول سنة ست و ستون بعد الألف ۱۰۶۶ فی المدرسة العلمیة الصالحیة فی دار الفضل شیراز». *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد ولی بن محمد علی بسطامی *تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۰۶۶ *محل کتابت: مدرسه صالحیه شیراز *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲۰ *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه با نشان «بلغ» مقابله و تصحیح شده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۴۶۳۹»

جدید

۱۵۱. حاشیه أنوار التّنزیل (۳)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد بن مساعد بن بدیع (پایان رساله قبل) *تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۰۸۶ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۰ «۱۳۳ب - ۱۶۲ب» *تعداد سطر: ۳۳ *اندازه متن: ۲۲ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۹/۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله، منه دام ظلّه» دارد که می‌بایستی مربوط به نسخه مستنسخ عنه باشد. بخشی از نسخه آسیب دیده و به صورت غیر فنی وصالی شده است.

«شماره ۳/۵۲۸۴»

چوبچه

تفسیر، عربی

۱۵۲. حاشیه أنوار التّنزیل (۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۳۱ *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۱۴/۵ × ۸ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه، ۱۲» دارد. نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، وقف نامه کتاب به تاریخ ۱۲۳۶ هـ در برگ نخست دیده می‌شود.

«شماره ۷۱۳۶»

چوبچه

۱۵۳. حاشیه أنوار التّنزِيل (۵)
تفسیر، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۸۶ «۵۶ ب - ۱۴۱ ب»
*تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۱۴ \times ۸/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۰/۵ \times ۱۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته، عطف: تیماج قهوه‌ای.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «ق، ۱۲ و منه ﷺ» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگاشته شده، مهر پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در پایان نسخه آمده است.
«شماره ۲/۸۲۸۶»

مجموعه

۱۵۴. حاشیه أنوار التّنزِيل (۶)
تفسیر، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۸۰ «۲ ب - ۸۱ ب»
*تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۹/۵ \times ۱۳$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج زرشکی با گل و بوته.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه نگاشته

شده، انجام در هامش نسخه آمده، تملک «عبدالله بن نجم الدین قندهاری» با مهر بیضی «آئی عبدالله» و مهر مربع «خاک پای همه، یار محمد» در برگ نخست و مهر بیضی «عبده محمد بن کریم الموسوی» در برگ دوم آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گردیده است.

«شماره ۱/۸۷۵۰»

مجموعه

تفسیر، عربی

۱۵۵. حاشیه أنوار التنزیل (۷)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الحاشیه الشریفه ... بقلم العبد ابن احمد، حسنعلی الاصطهبانی فی سنة التاسعة و السبعین بعد الألف من الهجرة ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسنعلی بن احمد اصطهبانی *تاریخ کتابت: ۱۰۷۹ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰۶ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۲۴ × ۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۳/۵ × ۱۴ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «م ر سلمه الله، منه ره» دارد، نسخه بدلها در حواشی با نشان «خ ل» نگاشته شده، نسخه اندکی رطوبت دیده، دو برگ پایانی اندکی آسیب دیده و مرمت شده‌اند، تملک «خان محمد اردوبادی» همراه وقف نامه نسخه به خط محمد رضا بن علی بن محمد جعفر استرآبادی به سال ۱۳۰۲ در برگ نخست آمده است.

«شماره ۸۹/۹۰۸۹»

مجموعه

۱۵۶. حاشیه أنوار التّنزیل (۸)
تفسیر، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
- گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱ ه
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳۰ *تعداد سطر: ۱۷
*اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج
قهوه‌ای ضربی مجدول.
- ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، ۱۲»
دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگاشته شده است.
«شماره ۹۷۱۲»

مجموعه

۱۵۷. حاشیه تشریح الأفلاک = شرح تشریح الأفلاک اخترشناسی، عربی
آغاز: «هذه تعليقات على كتاب تشریح الأفلاک منسوبة الى مصنفه، قوله رحمه
الله، فنّ الهيئة، الهيئة علم يبحث فيه عن الفلكيات كمّا وكيفاً ووصفاً وحرکةً وعن
العناصر تبعاً».
- انجام: «و الأسهل أن نخط على إستقامة الظلّ قبل الزوال في أى وقت شئنا خطأ من
أصل الشاخص و بعده آخر كذلك فالخطّ المنصف للزاوية الحادثة، خطّ نصف النهار».
- گزارش متن: حاشیه‌ای است کوتاه با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب تشریح
الأفلاک شیخ بهاء الدین عاملی، اصل این حاشیه غیر مدوّن و پراکنده بوده و از سوی
فردی ناشناخته تدوین شده، نسخه‌ای از این حاشیه در فهرست نسخه‌های خطی
کتابخانه مجلس شورای ملی معرفی گردیده است.
- گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ ه *محل کتابت:

قصر کاشان * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۳
 «ب- ۲۱ الف» * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر * اندازه جلد:
 ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زرشکی زیبای مجدول با لبه برگردان.
 ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان (۵) دارد، این نسخه به دستور مولی محمد
 علم الهدی، فرزند برومند فیض کاشانی، از روی نسخه تصحیح شده‌ای که به خط
 فیض کاشانی کتابت شده بوده، نگاشته شده است.
 ↪ الذریعة: ۳۹/۶. «شماره ۲/۱۳۴۵۵»

حیبه

۱۵۸. حاشیه زبده الأصول
 اصول فقه، عربی
 آغاز: «قوله یبتنی علیه بأن یكون كالأساس، قوله الخطاب: قد یراد بالخطاب
 الكلام الموجّه نحو الغير لإفهامه و قد یراد به معناه المصدرى ...»
 انجام: «فیمكن الاحتجاج بها إن لم نشترط القطع فی الأصول كما هو الأظهر».
 گزارش متن: حاشیه‌ای است متوسط با عناوین «قوله - قوله» بر کتاب زبده
 الأصول خود مؤلف، این حاشیه با اصل زبده الأصول پیرامون سال ۱۲۶۷ هجری به چاپ
 رسیده و نسخه‌هایی از این حاشیه در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و کتابخانه
 مدرسه سپه سالار (مدرسه عالی شهید مطهری) نگهداری می‌شود.
 گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * نام کاتب: مرتضی بن مرتضی * تاریخ
 کتابت: پیرامون سده ۱۱ هجری * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ:
 ۷۹ «۷۴ب- ۱۵۲ الف» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر * اندازه
 جلد: ۱۷ × ۹/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول فرسوده.
 ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و به خط مرتضی بن مرتضی، برادر فیض کاشانی
 کتابت شده و بر استاد و دائی خود نور الدین محمد با این عبارات قرائت شده:

«قرأت المتن و الحاشیة عند شیخی و استادی و خالی و اعتمادی نور الملة و الدین محمد دام ظلّه السامی و أنا العبد مرتضی بن مرتضی».

در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «عمیدی، عضدی، سید، ۱۲» دارد، مهر بیضی محمد علم الهدی فرزند فیض کاشانی با سجع «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» در پشت برگ آغازین و مهر بیضی نصیر الدین سلیمان بن محمد علم الهدی با سجع «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیر الدین سلیمان ۱۱۷۱هـ» و مهر بیضی «الراجی محمد محسن الفیضی» و مهر مستطیل نصیر الدین سلیمان با سجع «رب اغفر بمحمد علم الهدی نصیر الدین سلیمان» و مهر بیضی «ابوجعفر» همراه دو برگ افزودگی در منطق، پس از انجام نسخه آمده است.

↳ الدررعة: ۱۰۳/۶؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه سپه سالار: ۵۶۹/۱؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران: ۵۵۲/۸.

«شماره ۲/۱۳۴۲۴»

حاجب

۱۵۹. حاشیة شرح العضدی علی مختصرة ابن الحاجب = حاشیة شرح

مختصر ابن الحاجب اصول فقه، عربی

آغاز: «بسملة، قوله: هاتان مسألتان مما يتعلق بالتحريم ای هاتان مسألتان فی المسائل التي متعلق بالتحريم او اللتان متعلقان بالتحريم».

انجام: «قوله و اعلم انه إن أراد ... اذ لا يخفى أن كون القرآن للإعجاز ليس فی ذاتيات الكتاب و هو ...».

گزارش متن: حاشیه‌ای است با عناوین (قوله - قوله) بر شرح عضد الدین عبد الرحمن بن احمد ایجی (م ۷۵۶هـ) بر مختصر ابن حاجب، نسخه‌ای از این حاشیه با همین آغاز در فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه جامع گوهر شاد مشهد و

دو نسخه دیگر در کتابخانه مجلس شورای اسلامی و یک نسخه در کتابخانه مدرسه نمازی خوی نگهداری می‌شود.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز و مشکی *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴۸ «۱۳۳ الف - ۱۸۰ ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۸ × ۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۰ سانتیمتر *نوع جلد: مقوایی، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، در حاشیه تصحیح شده است.

↳ الذریعة: ۱۳/۶؛ فهرست کشف الظنون: ۱۸۵۳/۲.

«شماره ۱۵۷۸۲/۹»

حاجب

حاشیه شرح مختصر ابن الحاجب ← حاشیه شرح العضدی علی
مختصره ابن الحاجب

حاجب

۱۶۰. حاشیه علی القواعد الشهید
فقه، عربی
آغاز: «بسملة، اللهم إنا نحمدك بلسان الحال و المقال و نشكرک ترادف الإنعام و الإفضال و نصلی علی أشرف الجلال و الجمال نبیک محمد و آله فلك العصمة و الكمال...».

انجام: «و المراد بالعلم هنا، القطع لا العلم بالمعنى المشهور بين الفقهاء، أعنى الظن كما اذا وجد خطه بمضمونه و لم يتذكر الواقعة و اخبار المرثة من حیضها...».

گزارش متن: حاشیه کوتاهی است بر کتاب قواعد شهید اول، محمد بن مکی که در سال ۱۳۰۸ هـ به چاپ رسیده، نسخه‌ای از آن در کتابخانه شخصی مرحوم آیت الله طبسی حائری معروف به مکتبه امام رضا علیه السلام موجود است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲۱ «۱۵۹ الف- ۱۷۹ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۷ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز فرسوده با لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و نایاب. در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه» دارد، جدول حروف در برگ «۱۶۲» آمده، بخشی از نسخه رطوبت دیده است.

↳ الذریعة: ۱۷۳/۶؛ نسخه پژوهی: ۱۱۴/۱.

«شماره ۱۴۶۸۷/۶»

حجیه

۱۶۱. حاشیة من لا يحضره الفقيه (۱) حدیث، عربی

آغاز: «بسملة، أهبى خبر يبتدأ به الكلام وأحسن حديث يفتتح به المرام حمد الله سبحانه على الآية المستفيضة الحسام و نعمائه المتواترة العظام ... و بعد، فان هذا ما لم يعق عنه عوائق الزمان ... قال قدس الله روحه: ان الله تبارك و تعالى و انزلنا من السماء ماءً طهوراً الى قوله و هو طهور كله، اقول: يجوز أن يراد بالسماء فى هذه الآيات و امثالها، السحاب ...».

انجام: «قال قدس سره و سأل يعقوب بن عيشم الى آخر الباب، اقول: عيشم بضم العين المهملة و فتح التاء المثناة و إسكان الياء و هذا الرجل أعنى ...».

گزارش متن: حاشیه بسیار دقیق و مهمی است بر کتاب من لا يحضره الفقيه، شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه قمی که با عناوین «قال - اقول» به شرح مطالب پرداخته، این حاشیه تا پایان ادامه نیافته و از کتاب طهارت آغاز و تا احکام منزوحات بشر به انجام می‌رسد.

نسخه‌های بسیاری از این حاشیه، در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شود.^۱

گزارش نسخه: *ترقیمه: «نمق هذه الحاشية ... عبد اللطيف بن نعمت الله بن فرج الله بن سلمان بن محمد بن الحرث المنصوري ... بمنه وكرمه وجوده، في المشهد المشرف الفروي ...». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: عبد اللطيف بن نعمت الله بن فرج الله *تاریخ کتابت: ۱۰۶۶هـ *محل کتابت: نجف اشرف *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲۲ *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۹ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع مشکى، عطف: تیماج مشکى. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه آمده، برخی عناوین در حاشیه نگاشته شده، تاریخ کتابت از قول پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) که در برگ نخست آمده، درج شده: «هذه تعلیقة شیخنا البهائی قدس سره علی الفقیه و النسخة بخط العلامة شیخ عبد اللطیف بن نعمت الله بن فرج الله بن سلمان بن محمد بن الحارث المنصوری الحویزی فرغ من کتابتها سنة ۱۰۶۶». نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۷۶۹»

↳ التدریج: ۲۲۴/۶.

حویج

حدیث، عربی

۱۶۲. حاشیه من لا یحضره الفقیه (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

۱. الحاشیه علی من لا یحضره الفقیه، بر اساس چند نسخه خطی موجود در این کتابخانه بزرگ، توسط فارس حسون کریم، تحقیق و در سال ۱۳۸۰ خورشیدی در مجله میراث حدیث شیعه (دفتر هفتم صص ۲۹۲-۴۳۰) و سپس در سال ۱۴۲۴ به اهتمام اینجانب از سوی واحد انتشارات این کتابخانه چاپ و منتشر گردیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتابه حسین بن منصور السبزواری فی المشهد المقدّس الرضوی». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد حسین بن منصور سبزواری *تاریخ کتابت: ۱۰۷۵ هـ *محل کتابت: مشهد مقدّس *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۶ «۲۰۴ب- ۲۱۹ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۸ × ۱۱/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۶/۵ × ۲۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه» از محشّی دارد، نسخه بدلهای با نشان «ل» در حاشیه نگاشته شده، نسخه فرسوده شده، برگ انجام اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۷۴۶۶/۲»

مجموعه

۱۶۳. الحبل المتین فی إحکام أحکام الدّین (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی دلّنا علی طریق القویم و منّ علینا بالهدایة الی الصراط المستقیم و وفقنا عند تفرّق الأهواء و تشعب الآراء للتمسک بکتابه المبین ... و بعد ... یقول: انّ اهمّ ما توجّهت الیه الهمم العوالی و احقّ ما تقضت علیه الاّیام و اللّیالی هو العلوم الدّینیة الّتی علیها مدار أمر الاسلام و المعارف الملیة ...».

انجام: «و تصلح شأنی کلّه فی دینی و دنیای و ان تدخلنی الجنّة و لا تشوه خلقی بالنّار و ان تطیل عمری فی طاعتک و مرضاتک و سلامة بدنیة و نفسیة برحمتک یا ارحم الراحمین ...».

گزارش متن: مؤلف بزرگوار، در نظر داشته کتابی فقهی - استدلالی، مشتمل بر چهار منهج بسازد که منهج نخست آن در عبادات، منهج دوم در عقود، منهج سوم در ایقاعات و منهج چهارم در احکام باشد؛ از این رو، با استفاده از روایات گوناگون، به استنباط احکام پرداخته؛ ولی موفق به انجام کامل آن نشده و تنها بخشی از منهج

نخست در احکام عبادات شامل باب طهارت و صلاة تا پایان تعقیبات و بخشی نیز به صورت پراکنده، از منهج چهارم نگارش یافته که به نام *فرائض البهائیه* معروف شده، بخش نخست که کامل است در سال ۱۳۲۱ هـ به چاپ رسیده، مؤلف، رساله *الوجیزة* را به عنوان مقدمه‌ای بر *الحبل المتین* به سال ۱۰۱۰ هـ نگاشته است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تشرّف بکتابته و نیل اتمامه أقلّ خلق الفنی، محمّد مقیم بن حیدر علی، قد فرغ من ترمیمه یوم السّبّت تاسع عشر شهر جمادی الآخر سنة ۱۰۶۰».* نوع خط: نسخ * نام کاتب: محمّد مقیم بن حیدر علی * تاریخ کتابت: جمادی الآخر ۱۰۶۰ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۲۲۴ * تعداد سطر: ۲۵ * اندازه متن: $18 \times 7/5$ سانتیمتر * اندازه جلد: 24×13 سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قرمز مجدول، عطف: تیماج آجری.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل، ل» در حاشیه نگاشته شده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده، اشکال گوناگون هندسی در برخی از برگها ترسیم یافته است.

تذکره الذریعة: ۲۴۰/۶-۲۴۱.

«شماره ۸۰۲»

حجیه

۱۶۴. *الحبل المتین فی احکام الدّین* (۲)

ققه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد اتفق الفراغ من کتابته یوم السّبّت السّادس عشر من شهر ربیع الثانی سنة ثلاث و مائة و ألف من الهجرة النبویة المصطفویة علی من هاجرها ألف الصّلاة و السلام و التّحیة، علی ید أقلّ، حسن بن حسین الحسینی».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسن بن حسین حسینی *تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۱۰۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۳۴ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۶/۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۷ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون، تیماج مشکی مجدول ضربی، درون: تیماج قرمز، با لبه برگردان.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «ق ۱۲ و منه» دارد، عناوین مباحث با قرمز در حواشی نگاشته شده، بنا بر یادداشتی که همراه مهر بیضی «الفقییر الی الله الغنی عبدالله الرضوی» در برگ نخست آمده، دستور کتابت نسخه را عبدالله بن عبدالرزاق رضوی داده است، چند هبه نامه، همراه مهر مربع «ابوالقاسم الرضوی و مهر بیضی «عبدہ الحسین بن ابوالقاسم الرضوی» و تملک «محمود بن محمدرضا بیدگلی» به تاریخ ۱۵ جمادی الأول ۱۳۱۸، همراه چند مهر مربع «عبدہ محمود» در برگ نخست آمده است.

«شماره ۱۰۰۰»

چاپ

۱۶۵. الحبل المتین فی احکام الدین (۳) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ هذا الكتاب ... فی العشر الثانی من شهر رجب المرجب سنة أربع و ثلاثین بعد الألف من الهجرة علی يد ابن تقی الدین محمّد، محمّد

۱. وی از عالمان شهر بیدگل کاشان بوده و تعدادی نسخه نفیس در اختیار داشته و اینجانب تعدادی از آنها را قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ایران برای این کتابخانه بزرگ خریداری نموده‌ام. بر فراز برگ آغازین نسخه‌های خطی که در اختیار او بوده، تملک و امضاء و مهر مربع وی وجود دارد.

مقیم الجعفری ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد مقیم بن تقی السدین محمد جعفری *تاریخ کتابت: رجب ۱۰۳۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۹۳ *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: $۱۶ \times ۷/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴×۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و نزدیک به زمان حیات مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی، با نشان «۵ و منه رحمه الله» از مؤلف دارد، نسخه بدلها با نشان «ل نسخه» در حاشیه نگارش یافته، تملک «محمدحسین شراره» و «محمد امین شراره» به تاریخ ۱۲۱۵ و «علی بن محیی الدین الطیب» به تاریخ ۱۱۶۴ و تاریخ دیگری که مخدوش شده، همراه دو مهر بیضی «الوائثق بالله الفنی الحسینی ...» در برگ نخست آمده است.

«شماره ۱۱۰۲»

حجیه

۱۶۶. الحبل المتین فی إحکام أحكام الدین (۴) = الفرائض فقه، عربی آغاز: «بسملة، الباب الثالث من المنهج الرابع من الحبل المتین، فی الموارث و فیه مقدّمة و خمسة مطالب، اما المقدّمة فاذا ذکر فیها قبل الشروع فی نقل الاحادیث، اشارات و جیزة الی جمل مهمّة ...».

انجام: «اشاره: لو شارک الخثنی المشکل فالمشهور اعطاؤها نصف النصیبین ... و له ثلاثة و ثلاثون و قد سقط من سهمه نصف الردّ و هذه صورة العمل فی الثلاثة الاخيرة ...».

گزارش متن: نسخه موجود فقط مشتمل بر باب سوّم کتاب می باشد. محیی الدین بن عبد اللطیف آل ابی جامع عاملی نجفی (سده ۱۱ هـ) این بخش از حبل المتین را شرح نموده است.

آغاز شرح: «الحمد لله الذي لا يحيط بجميع نعمه عدد العادين و لم يدرك وصف كنهه أحد من الأولين و الآخرين ...».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: [سید حسین بن محمد حسینی قمصری (آفتاب)] *تاریخ کتابت: [۱۰۷۷هـ] *محل کتابت: قمصر کاشان *عنوانها نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۰۸ب-۱۱۰ب» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۷ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلخ» مقابله شده، جداول گوناگون مربوط به تقسیم ارث، با قرمز در برخی برگها ترسیم شده، نسخه رطوبت و آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۸/۱۰۰۳»

مجموعه

۱۶۷. الحبل المتين في احكام أحكام الدین (۵) فقه، عربی

آغاز: افتاده «... همته و بیض علیه لمته و جعله تذکرة لأولی الألباب من بعدی ينطوی علی عیون الاحادیث الواردة فی الأحکام العملیة ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتب هذه النسخة الشریفة ... ابن علی اکبر محمد باقر الحسینی، و فرغ من کتابة هذه النسخة الشریفة فی عصر یوم الأحد عاشر شهر ربیع الأول فی شهر سنة عشرة و ألف ...» *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد باقر بن علی اکبر حسینی *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۱۰ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۸۶ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۱/۵ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، عناوین مباحث با قرمز و مشکی در حواشی نگاشته شده در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام ظلّه و منه رحمه الله» دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۱۸۵»

موجیه

۱۶۸. الحبل المتین فی احکام الدین (۶) = الفرائض فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

انجام: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: رجب ۱۳۰۱ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۲۱۴ب- ۲۱۸الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۸/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۲۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «۱۲» دارد.

«شماره ۲۳۶۲/۹»

موجیه

۱۶۹. الحبل المتین فی احکام الدین (۷) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۲۹ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۰ × ۱۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۲۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در عصر مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله» دارد، برخی عناوین با قرمز در هامش نسخه نگاشته شده، نسخه رطوبت دیده است. «شماره ۳۹۷۵»

محرره

۱۷۰. الحبل المتین فی احکام احکام الدین (۸) = الفرائض فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

انجام: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶ «۱ب - ۶ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج نیلی، یک لا.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، جداول مربوط به طبقات ارث، در برخی برگها ترسیم یافته است. «شماره ۱ / ۷۳۰۱»^۱

محرره

۱۷۱. الحبل المتین فی احکام احکام الدین (۹) فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۳۵ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۷/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با عبارت «تَمَّتْ مَقَابَلَتُهَا اللَّيْلَةَ الثَّلَاثَةَ مِنْ عَشْرِ الْأَوَّلِ مِنْ شَهْرِ النَّاسِعِ عَامِ الْخَامِسِ بَعْدَ أَرْبَعِينَ وَ أَلْفٍ» مقابله شده، نسخه بدلها با نشان «بدل» آمده، برگ نخست نونویس شده، تملک «حسین بن محسن موسوی» به تاریخ ۱۳۰۷ در نجف اشرف در برگ آغازین آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است. «شماره ۷۴۰۱»

جدید

۱۷۲. الحبل المتین فی احکام الدین (۱۰) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغ من تسوید هذا الكتاب فی يوم الثلاثاء شهر ربيع الأول سنة تسع و عشرين و ألف من الهجرة المصطفویة، امیر الدین محمد الشریف».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: امیر الدین محمد شریف *تاریخ کتابت: ربيع

الأول ۱۰۲۹ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۵۶

*تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۴×۲۷

سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده است.

«شماره ۷۶۶۰»

جدید

۱۷۳. الحبل المتین فی احکام الدین (۱۱) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۶۶ *تعداد سطر:
گوناگون *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۱ سانتیمتر *نوع
جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «هو الله تعالی بلغ قبلاً و فصیح» مقابله
شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه» دارد، تملک «آیت الله شیخ محمد ارباب
قمی^۱» به تاریخ چهارشنبه سال ۱۳۳۱، در مدرسه مروی تهران، همراه مهر بیضی
«عبد محمد الحسنی الحسینی» در برگ نخست دیده می‌شود، اشکال هندسی در
برخی برگها ترسیم گردیده است.

«شماره ۸۰۹۲»

چوبچه

۱۷۴. الحبل المتین فی احکام احکام الدین (۱۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ هذا الكتاب المستطاب بعون الملك الوهاب
فی تاریخ یوم الإثنين شهر ربیع الأول علی یدی محمد بن حاجی فی سنة أربعین و
ألف». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد بن حاجی *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۰۴۰
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۳۲۴ *تعداد
سطر: ۱۸ *اندازه متن: $۸ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۰ سانتیمتر *نوع
جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته با لبه برگردان.

۱. ایشان مرحوم آیت الله حاج میرزا محمد اشراقی معروف به ارباب از عالمان برجسته قم در نیمه نخست سده ۱۴هـ
بوده که در همین مجموعه مطالبی پیرامون ایشان آمده است.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان «رف ع عفی عنه، ح ل عفی عنه» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، برگ نخست نونویس شده، دو مهر مربع «الوائق بالله الغنی ابوالحسن بن محمد الحسینی» در برگ پایانی آمده، مهر پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ دوم، همراه دو مهر مربع ناخوانا آمده است. نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۰۶۱۴»

حیدر

۱۷۵. الحبل المتین فی إحکام أحكام الدین (۱۳) = الفرائض فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

انجام: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۷ «۳۴ب-۴۰ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳/۵ *نوع جلد: تیماج آجری ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ قبلاً» مقابله شده. جداول تقسیم ارث در برخی برگها ترسیم گردیده است.

«شماره ۱۱۵۷۷/۲»

حیدر

۱۷۶. الحبل المتین فی إحکام أحكام الدین (۱۴) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و اتفق كتابة هذه النسخة الشريفة في زوال يوم الثلث من العشر الأواخر من الشهر السابع من السنة الثانية من العشر الثامن المائة الأولى من الألف الثاني من الهجرة النبوية على يد ... ابن حاجي نوروز، محمد رضا طهراني ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد رضا بن حاجي نوروز، طهراني *تاریخ کتابت: جمادی الثاني ۱۰۷۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۹۹ *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: $7 \times 16/5$ سانتیمتر *اندازه جلد: 14×23 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج، سرترنج گل و بوتہ با لبه برگردان.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ مقابلة» مقابله شده، صورت خط شیخ بهاء الدین عاملی در انجام نسخه آمده، تملک «محمد صفي الموسوي لاریجانی» در سال ۱۱۶۰هـ با مهر مستطیل «الوائق بالله الغنی عبده محمد صفي الموسوي» و یک مهر بیضی ناخوانا در چند موضع و مراسله‌ای از محمد مهدی خان خاکسار به سال ۱۱۹۱هـ با میرزا طوفان، در برگ انجام آمده، بخشی از نسخه رطوبت دیده لیکن آسیبی به متن نرسیده است.

«شماره ۱۲۹۴۴»

مجموعه

۱۷۷. الحبل المتين في إحكام أحكام الدین (۱۵) = الفرائض فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

انجام: «همچون نسخه ۱۰۰۳/۸».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم بن میرزا عزیز حسینی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ *محل کتابت: تهران *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۳ «۱۷۷ب-۱۷۹ الف»

* تعداد سطر: ۳۳ * اندازه متن: ۲۷ × ۱۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۳۵ × ۱۲ سانتیمتر

* نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل، بوته و ازدها.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، جداول

گوناگون در برخی برگها ترسیم گردیده است. «شماره ۳۵/۱۳۰۹۶»

حیبه

۱۷۸. الحبل المتین فی إحکام أحكام الدین (۱۶) فقه، عربی

آغاز: «قال رحمه الله فی کتابه المسمی بالحبل المتین، إن قلت: جواز التعویل

فی القبلة علی قواعد علم الهيئة مشکل جداً لابتنائها علی کرویة الارض و ما ذکره

فی اثبات کرویتها...».

انجام: «و قد دلّ الحدیث علی اجزائه و عللّ فی الذکری بان رجحان الظنّ یقوم

مقام العلم فی العبادات حیثئذ یكون وجوب الثبوت عند خبر الفاسق مخصوصاً فی

العبادات بما اذا لم یفد ظناً و الله الهادی».

گزارش متن: نسخه موجود شامل بحث قبله از کتاب حبل المتین می باشد.

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ * محل کتابت: قمصر

کاشان * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۴ «۳۲ الف -

۳۵ الف» * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵

سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زرشکی مجدول با لبه برگردان و بسیار زیبا.

ویژگیها: این نسخه در تملک خاندان فیض کاشانی بوده و به دستور مولی

محمد علم الهدی فرزند برومند فیض کاشانی از روی نسخه تصحیح شده به خط

فیض کاشانی و او نیز از روی نسخه ای که در سال ۱۰۲۴ هـ بر شیخ بهاء الدین عاملی

قرائت شده بوده، کتابت نموده است. «شماره ۵/۱۳۴۵۵»

حیبه

۱۷۹. الحبل المتین فی احکام احکام الدین (۱۷) = الفرائض فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه ۸/۱۰۰۳».

انجام: «همچون نسخه ۸/۱۰۰۳».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و

نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۳۴ب - ۳۷ب» *تعداد سطر: ۱۳

*اندازه متن: $7/5 \times 11/5$ سانتیمتر.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد.

☞ الذریعة: ۱۴۸/۱۶.

«شماره: ۶/۱۴۶۱۶»

مجموعه

۱۸۰. الحبل المتین فی احکام احکام الدین (۱۷) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقد اتفق الفراغ من کتابته يوم الخميس الحادی عشر

من شهر صفر ختم بالخیر و الظفر سنة ۱۰۷۲ ... سبعین و ألف من الهجرة النبویة ...».

*نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۷۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ:

شرقی *تعداد برگ: ۲۳۴ «۱ب - ۲۳۴ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: 8×17

سانتیمتر *اندازه جلد: 16×26 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زیتونی مجدول با لبة

برگردان، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با عبارت «قد بلغت مقابله

الی هنا بحمد الله و توفیقه و منه، قوبل الی هنا الحمد لله سبحانه و أنا اقول: الحمد لله

الذی وقفنی لاستکتاب هذا المجلد الشریف البهائی و جعلنی من الفائزین بمقابله من

أوله الى آخره و أسأل الله سبحانه فهم ما فيه من الأحكام و الدقائق و أن يجعلني من العاملين ...» مقابله شده است.

حاشیه نویسی از محمد هادی بن شاه مرتضی ثانی محمد مؤمن کاشانی دارد، وی نوه برادر فیض کاشانی و از عالمان کاشان و صاحب آثار علمی است، شرح حال وی در مقدمه کتاب معادن الحكمة به قلم پدر عزیزم آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) آمده است، این نسخه به دستور او کتابت شده، دستخط وی، در برگ نخست چنین آمده:

«قد تشرف باستكتاب هذا المجلد الشريف المحتاج الى رحمة الله العليّ العالي و شفاعة نبيّه محمد التهامي عليه صلوات الله الملك الباري ... محمد المدعوّ بهادي رفع الله عنه كيد الشيطان ...».

دستخط محمد هادی، همراه مهر بیضی وی و مهر مستطیل، نظام الدین احمد ۱۱۱۹، یادداشت صدر الدین محمد فیضی در سال های ۱۲۶۱، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، همراه مهر مستطیل صدر الدین محمد فیضی، و مهر مربع ابوتراب بن نصیر الدین سلیمان بن محمد علم الهدی با نشان «بر خاتم سلیمان، نام ابوتراب است ۱۰۶۳» و فهرستی از مطالب کتاب در پشت برگ آغازین و برگ انجام آمده، نسخه به شدت آسیب دیده و بخشی از متن و حواشی نابود گردیده است.

«شماره ۱/۱۳۶۳۲»

حیدر

حدائق الصالحين ← الحديقة الهلالية

حیدر

حديقة الصومية ← الحديقة الهلالية

حیدر

۱۸۱. الحديقة الهلالية = حدائق الصالحين = حديقة الصومية^۱ (۱) دعا، عربی
 آغاز: «نحمدک یا من اطلع فی فلک ... و بعد، فیقول: ... هذه الحديقة الثالثة و
 الأربعون من کتابنا الموسوم بحدائق الصالحين فی شرح صحيفة مولانا و إمامنا ...».
 انجام: «و نعم ما قال بعض العارفين: إن حسرتک علی الأمور الفانیه و تدبرک
 للأمر الآتی قد اذهباً بركة ساعتک الّتی أنت فیها اللهم اجعلنا من الرّاضین بقضائک
 و الصّابرين علی بلائک».

گزارش متن: شیخ بهاء الدین عاملی شرح بزرگی بر صحیفه سجادیّه نگاشته و
 آن را حدائق الصالحین نام نهاده و رساله موجود، بخشی از آن و شرح دعای جهل و
 سوم صحیفه سجادیّه است که حضرت امام سجاد علیه السلام هنگام رؤیت هلال ماه قرائت
 می فرموده، تألیف این شرح در قزوین آغاز و در مشهد کاظمین (غرب بغداد)
 در اوایل جمادی الآخر سال ۱۰۰۰ به انجام رسیده، این رساله در ضمن شرح
 صحیفه سید نعمت الله جزایری در سال ۱۳۱۶هـ به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تشرف بنقله من نسخة، نقله من نسخة الأصل
 بخط المصنّف، أدام الله تعالى ظلال عالیه ... و اتفق الفراغ من کتابها عصر یوم الأربعاء
 ثالث شهر ذی الحجّة الحرام سنة ستّ و ألف من الهجرة النبویة المصطفویة صلی الله علیه و آله فی
 جوار روضة المقدّسة المنورة المطهرة المتبرّكة المعطرة المعصومة - علیها و علی آبائها
 الکرام ألف سلام و تحیة - و أنا الفقیر الی الله الوفی محمد مقیم بن محمد علی
 ...». *نوع خط: شکسته نستعلیق و نسخ *نام کاتب: محمد مقیم بن محمد علی
 *تاریخ کتابت: ذی الحجّة ۱۰۰۶ *محل کتابت: قم *عنوانها و نشانیها: قرمز
 *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴۰ «۱۶۹ب- ۱۹۸ الف» *تعداد سطر: ۲۱

۱. این رساله با تحقیق سید علی خراسانی از سوی مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث به سال ۱۴۱۰هـ در قم به چاپ رسیده است.

*اندازه متن: ۱۳ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز مجدول به طلا، عطف: تیماج زرشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف کتابت شده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه» از مؤلف دارد، با نشان «بلغ سماعاً أئده الله تعالی» مقابله شده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

﴿الذریعة: ۳۹۱/۶﴾ «شماره ۳/۴۲۳۹»

مجموعه

۱۸۲. الحديقة الهالیتیة = حدائق الصالحین = حديقة الصومیة (۲) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد أمرنی بتسوید هذه الرسالة الشریفة ... محمّد صفی، کتبه ... شیخ علی اللاهجی ...».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: شیخ علی لاهجی *تاریخ کتابت:

اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۲

«۲۸۶ب - ۲۹۷ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۲۲ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد:

۳۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک ترنج و

سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در

حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه مدّ ظلّه» دارد، آثار رطوبت در

بخشی از برگها مشاهده می‌شود، نسخه اندکی فرسوده گردیده است.

«شماره ۴۱/۷۰۳۶»

مجموعه

۱۸۳. الحديقة الهلالية = حقائق الصالحين = حديقة الصومية (۳) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و لم نطلع لهم على شبهة في ذلك و الدلائل الآتية المذكورة في المجسطی و غيره شاهدة ...» افتاده.

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ
*عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۲۹ب- ۳۱ب»
*تعداد سطر: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده است.

«شماره ۷۲۵۱/۲»

مجموعه

۱۸۴. الحديقة الهلالية = حقائق الصالحين = حديقة الصومية (۴) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الفراغ من تسويدها على يد ... ابن محمد مهدي بن محمد باقر في سنة ۱۱۱۳». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: محمد باقر بن محمد مهدي مشهدي *تاریخ کتابت: ۱۱۳۰ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۴۱ «۲۴۹ب- ۲۸۹ب» *تعداد سطر: ۱۶
*اندازه متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز مجدول با لبة برگردان.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، در برگ نخست، یادداشتی با مهر بیضی «یسا بدیع السموات و الأرض» آمده مبنی بر اینکه این رساله را محمد بدیع خادم

المشهدی جهت خویش، استکتاب نموده است. حواشی زیرین برگها اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۹۰۰۱/۳»

حویچه

۱۸۵. الحديقة الهلالية = حدائق الصالحين = حديقة الصومية (۵) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فی يوم الأربعاء السابع من العشر الثالث من الشهر التاسع من السنة السابع من العشر الثاني من المائة الثانية من الألف الثاني من الهجرة النبوية». *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: ۱۰۷۰ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز و مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۸ «۹ الف - ۱۶ الف» *تعداد سطر: جلیبا *اندازه متن: ۲۸ × ۱۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۳۳/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و برخی نسخه بدلها با نشان «خ، ل» در حواشی نگاشته شده، نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

«شماره ۱۲۵۸۹/۴»

حویچه

۱۸۶. الحديقة الهلالية = حدائق الصالحين = حديقة الصومية (۶) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم بن میرزا عزیز *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *محل کتابت: تهران *عنوانها و نشانها: قرمز

نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده * تعداد برگ: ۹ «۱۹ الف - ۲۷ ب» * تعداد سطر: ۳۳ * اندازه متن: ۲۷ × ۱۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۳۵ × ۲۲ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج ضربی مجدول سبز با ترنج، سرترنج گل و بوته و ازدها. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. «شماره ۱۳۰۹۶/۵»

مجموعه

۱۸۷. الحديقة الهلالية = حدائق الصالحين = حديقة الصومية (۶) دعا، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۴۴ «۱ ب - ۴۴ الف» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۶ × ۱۳ سانتیمتر * اندازه جلد: ۵/۱۲ × ۵/۱۹ سانتیمتر * نوع جلد: دو رو، برون: تیماج مشکی، درون: تیماج زرشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است که در حیات مؤلف کتابت شده، کاتب با عنوان «شیخ بهاء الدین محمد سلمه الله» از ایشان یاد می‌کند، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، صورت دستخط مؤلف پس از انجام آمده، برگها مجدول به طلا، مشکی و آبی است. «شماره ۱۵۱۲۱/۱»

مجموعه

۱۸۸. الحریریة

فقه، عربی

آغاز: «بسمله، إختلف الأصحاب في صحة الصلاة في ما لا يتم به وحده من الحرير المحض كالتكة والقلنسوة وأمثالها، فالعلامة في المختلف على المنع و حکاه عن ظاهر المفيد و ابن بابويه ...».

انجام: «و کذا جواب الامام علیه السلام بقوله لا یحلّ الصلّاة فی حریر محض و هذا ممّا لا ینکره من شمّ رائحة الانصاف و الله أعلم بحقیقة ذلك».

گزارش متن: رساله‌ای است کوتاه در حکم فقهی لباس حریر، مؤلف با ارائه نظریات فقهی فقیهان شیعه، چون علامه حلی، شیخ مفید و شیخ صدوق به بیان موضوع پرداخته است، از این رساله در فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران گزارش شده و به سال ۱۳۱۵ هـ در مجموعه کلمات المحققین و سال ۱۳۱۸ هـ در حاشیه درر الفوائد آخوند خراسانی (م ۱۳۲۹ هـ) به صورت سنگی چاپ شده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: سید محمدعلی بن احمد کاشانی *تاریخ کتابت: ۱۳۲۳ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: دفتری خطدار *تعداد برگ: ۱ «۴» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۸×۱۶/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: اجازه مفصل سید مصطفی بن حسین حسینی کاشانی (م ۳۳۷ هـ) به مؤلف این رساله، در سه برگ، قبل از رساله آمده است.

← مقدمه‌ای بر فقه شیعه: ۲۲۶؛ فهرست کتابهای اهدائی سید محمد مشکاة به کتابخانه دانشگاه تهران: ۱۸۷۵/۵.

«شماره ۱/۱۴۹۸۹»

جوبه

حلّ البحث ← حلّ عبارة القواعد «الأول»

جوبه

۱۸۹. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، حمداً لك يا معین ... هذا حلّ لطیف لعبارة معضلة فی قواعد الأحكام قد اعیت الفحول الاعلام، قال طاب ثراه، و لو كان الاخلال بعضو من طهارتین فی جملة خمس طهارات رافعة قد صلی لكلّ واحدة من الخمس ...».

انجام: «و ایضاً فقد قرّر قدّس سرّه، ان العبارة لحکمی الحاضر و المسافر مع ان المسافر يتعیّن علیه الاطلاق فی الثالثة كما عرفت و لا يجوز التعین لعدم برائة ذمته به و الله ولیّ التوفیق هذا ما خطر بالبال مع سوء الحال و ضیق المجال».

گزارش متن: شرح مزجی بر عبارتی از کتاب قواعد الأحکام علامه حلّی، در موضوع فقه شیعه است. نسخه‌هایی چند از این اثر، در کتابخانه‌ها موجود است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فی جمادی الثانی من ۱۳۱۴ فی الغری الغراء و قفنا الله لمجاورته بمحمّد و آله الأصفیاء». *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۳۱۴ هـ *محل کتابت: نجف اشرف *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲ «۳۹ب- ۴۱ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۵/۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد.

↪ الذریعة: ۶۶/۷، ۲۴/۱۴.

«شماره ۲/۲۸۰۲»

چوبه

۱۹۰. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۵۶ب- ۵۸ب» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲ × ۱۷/۵ سانتیمتر *نوع جلد: پارچه مشکی.

ویژگیها: نسخه اندکی آسیب دیده و بخشی از عبارات مخدوش شده، سپس
وصّالی شده است. «شماره ۳۳۸۲/۷»

چاپ

۱۹۱. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۳) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «نقلت هذه الفوائد المتعلقة على قواعد الأحكام من
خط مولی الأعظم، مؤلف ذلك دام ظلّه العالی الى يوم الموعود». *نوع خط: نسخ
*تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی
*تعداد برگ: ۴ «۹۱ الف - ۹۴ ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۷ × ۱۱/۵
سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج
گل و برگ.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار از روی نسخه اصل
به خط مؤلف استنساخ گردیده، حاشیه نویسی با نشان «مدّ ظلّه» دارد، نسخه اندکی
فرسوده شده است.

«شماره ۴۹۴۹/۵»

چاپ

۱۹۲. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۴) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغت من تسویده فی ۱۰ شهر رجب المرجّب سنة

۱۲۳۰هـ».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۳ «۴۱ب- ۴۳ب» *تعداد سطر: ۲۴ *اندازه متن: ۹ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد.

«شماره ۴۹۷۷/۳»

مجموعه

۱۹۳. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۵) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵ «۱۲۹ب- ۱۳۳الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۷ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳ × ۱۸ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته، درون: تیماج حنایی.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده است.

«شماره ۵۰۷۸/۵»

مجموعه

۱۹۴. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۶) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۴ «۱۵۸ ب- ۱۶۱ ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۲۵ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته. ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، مهر بدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی آمده است.

«شماره ۶/۶۴۰۳»

۱۹۵. حلّ عبارة القواعد «الأول» = حلّ البحث (۷) فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۵ «۱۸۴ ب- ۱۸۸ ب» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۷ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز فرسوده با لبه برگردان. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گردیده است.

«شماره ۸/۱۴۶۸۷»

حیبه

۱۹۶. حلّ عبارة القواعد «الثانی» = شرح عبارة القواعد فقه، عربی
آغاز: «بسملة، قال العلامة فی القواعد: و النّفساء كالحائض فی جمیع الأحكام، اقول: المراد بها الأحكام الخمسة بمعنى أن النّفساء ما دامت محكوماً بأنّها نفساء فهی فی الأحكام الخمسة كالحائض ...».

انجام: «انما هو بوضع الحمل إلا بالنفاس فإنها لو ولدت و لم تر دمأ إنقضت عدتها و لا نفاس لها و فی المقامات کلام طویل الذیل لیس هذا محلّه».

گزارش متن: شرح عبارتی از علامه حلّی در کتاب قواعد الأحکام که چنین آورده: «النفساء کالحائض فی جمیع الأحکام» شارح ضمن بحث در این خصوص به دفع اشکالات محتمل می‌پردازد، این رساله کوتاه، جز رساله‌ای است که پیش از این گزارش شد.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *تعداد برگ: ۲ «۱۸۸ب- ۱۸۹ب» تعداد سطر: ۲۵ (کل رساله) *اندازه متن: ۱۷ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز با لبه برگردان فرسوده. ویژگیها: حواشی نسخه رطوبت دیده و فرسوده شده است.

«شماره ۹/۱۴۶۸۷»^۱

حجیه

۱۹۷. خلاصه الحساب (۱) حساب، عربی

آغاز: «بسملة، نحمدک یا من لا یحیط بجمیع نعمه عدد و لا ینتهی تضاعف قسمه الی آمد ... و بعد، فان ... یقول: إن علم الحساب لا یخفی علو شأنه و سمو مکانه و رشاقه و مسائله و وثاقه دلالتله و افتقار کثیر من العلوم الیه ...».

انجام: «لئلا یشکون معلقاً کالدّر فی الأعناق الکلاب، فان کثیراً من مطالبها حری بالصیانة و الکتیمان حقیق بالإستتار عن اکثر أهل هذا الزّمان و احفظه وصیتی الیک و الله حفیظ علیک».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در مسائل حساب، ابتدا به سال ۱۸۱۲م/ ۱۲۲۷در کلکته هند و پس از سال ۱۲۷۶هـ بارها در ایران به چاپ رسیده است.

مؤلف در مقدمه گوید: این رساله، گزیده‌ای از کتابهای پیشینیان است و مشتمل بر یک مقدمه و ده باب می‌باشد.

المقدّمة: فی تعریف علم الحساب و موضوعه؛

الباب الاول: فی حساب الصحاح، و فيه ستة فصول؛

الباب الثانی: فی حساب الكسور و فيه ثلاثة مقدّمة و ستة فصول؛

الباب الثالث: فی استخراج المجهولات بالأربعة المتناسبة؛

الباب الرابع: فی استخراج المجهولات بحساب الخطائی؛ الباب الخامس: فی

استخراج المجهولات بالعمل بالعكس؛

الباب السادس: فی المساحة و فيه مقدّمة و ثلاثة فصول؛

الباب السابع: فی ما يتبع المساحات من وزن الارض لاجراء القنوات ... و فيه

ثلاثة فصول؛

الباب الثامن: فی استخراج المجهولات بطريق الجبر و المقابلة و فيه فصلان؛

الباب التاسع: فی قواعد شريفة و فوائد لطيفة لا بدّ للمحاسب منها؛

الباب العاشر: فی مسائل متفرقة بطرق مختلفة ...

نسخه‌های بسیاری از این رساله در کتابخانه‌ها موجود می‌باشد و بارها به چاپ

رسیده است.

برخی از شروح و حواشی خلاصه الحساب عبارتند از:

۱. شرح خلاصه الحساب، از: معین الدین محمد بن اشرف بن حبیب الله بن

عماد الدین لطف الله شیرازی طباطبائی (م ۱۰۲۱هـ)

۲. شرح خلاصه الحساب، از: جواد بن سعد الله کاظمی معروف به: فاضل جواد، از

شاگردان مؤلف (م بعد از ۱۰۳۱هـ). آغاز: «الحمد لله الواحد العظيم و الفرد القديم

...» به سال ۱۲۷۳هـ در تهران به چاپ رسیده است.

۳. شرح خلاصة الحساب، از: عبدالله بن منصور القزوينی از شاگردان مؤلف (م بعد از ۱۰۳۱هـ).
۴. شرح خلاصة الحساب، از: علی حسینی خلخالی (م بعد از ۱۰۳۰هـ). آغاز: «الحمد لله الفرد بلا نذ الواحد بلا ضدّ...».
۵. شرح خلاصة الحساب، از: عبد الرحيم بن ابی بکر بن سليمان مرعشی (م ۱۰۶۸هـ). آغاز: «نحمدک یا من لا یجمع ضروب نعمه الأرقام...».
۶. شرح خلاصة الحساب، از: حسن بن محمد بن ابراهيم الکردی الصهرانی النوردينی الشافعی الدمشقی (م ۱۰۷۸هـ). آغاز: «أحمد الله عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه أحد...».
۷. شرح خلاصة الحساب، از: حسین بن ابراهيم شریفی شاهرودی (م بعد از ۱۰۸۳).
۸. انوار خلاصة الحساب، از: عصمت الله بن اعظم بن عبد الرسول سهانپوری هندی (م ۱۰۸۶هـ).
۹. شرح خلاصة الحساب «حلّ الخلاصة»، از: رمضان بن أبی هريرة جزایری قادری (م ۱۰۹۲هـ). آغاز: «أحمدک یا من أعداد نعمه لا تحصى...».
۱۰. شرح خلاصة الحساب، از: فرج بن محمد حویزی (م ۱۱۰۰هـ).
۱۱. شرح خلاصة الحساب، از: مصطفی تکفوری.
۱۲. شرح خلاصة الحساب «شرح البهائیة للعاملی فی الحساب»، از: محمد دده بن عبدالله مولوی برسوی، شیخی (م ۱۱۱۵هـ).
۱۳. شرح خلاصة الحساب، از: حسین یزدی آرده (م ۱۱۲۰هـ).
۱۴. شرح الخلاصة، از: محمد طالب بن حیدر جیلی اصفهانی (م ۱۱۲۹هـ).
۱۵. شرح خلاصة الحساب «شرح الرّسالة البهائیة»، از: محمد بن حسن بن عبد الحلیم رومی، سلیم حنفی (م ۱۱۳۸هـ).

۱۶. شرح خلاصة الحساب «شرح الرسالة البهائية»، از: محمد امين عبد الحى بن محمد، اسكودارى (م ۱۱۴۹هـ)
۱۷. شرح خلاصة الحساب «شرح البهائية فى الحساب»، عبد الرحمن بن عبدالله برسوى حنفى، موج زاده (م ۱۱۶۱هـ).
۱۸. شرح خلاصة الحساب، از: على بن حاج صادق داغستاني شماخى^۱ (م ۱۱۹۹هـ).
۱۹. شرح خلاصة الحساب «تحفة الطلاب فى حلّ خلاصة الحساب»، از: عبد الرحمن بن محمد بن ابراهيم حلى.
۲۰. شرح خلاصة الحساب، از: حيدر بن على عاملى.
۲۱. شرح خلاصة الحساب، از: على فودجاني خوانسارى.
۲۲. شرح خلاصة الحساب، از: زين الدين بن ابى القاسم موسى خوانسارى.
۲۳. شرح خلاصة الحساب، از: عبد الباسط بن رستم احمد قنوجى (م ۱۲۲۳هـ).
۲۴. شرح خلاصة الحساب، از: محمد بن فتاح بن عبدالله قمشه‌اى (م ۱۲۵۲هـ).
۲۵. شرح خلاصة الحساب، از: محمد جعفر استرآبادى (م ۱۲۶۳هـ).
۲۶. شرح خلاصة الحساب، از: ابوالقاسم بن كاظم، موسى زنجانى^۲ (م ۱۲۹۲هـ).
۲۷. شرح خلاصة الحساب، از: حسن نيشابورى.
۲۸. شرح خلاصة الحساب «توضيح المطالب شرح خلاصة الحساب»، از: مير ابوطالب بن ميرزا بيبگ، سبط فندرسكى.
۲۹. شرح خلاصة الحساب «اللباب شرح خلاصة الحساب»، از: سليمان بن ابي الفتح كشميرى.

۱. شماخى يكى از شهرهاى جمهورى آذربايجان مى‌باشد كه در گذشته از شهرهاى قفقاز و جزء ايران بوده است.

۲. وى از عالمان بزرگ زنگان و جدّ اخوان ميرزاني زنجاني به نامهاى ميرزا ابو طالب و سيد حسين موسى مى‌باشد.

۳۰. شرح خلاصة الحساب، از: لطف الله لاهوری.
۳۱. شرح خلاصة الحساب، از: محمد امین قمی.
۳۲. شرح خلاصة الحساب «توضیح الحساب حاشیة علی خلاصة الحساب»، از: محمد تقی هروی.
۳۳. حاشیة علی خلاصة الحساب، از محمد رضا.
۳۴. شرح خلاصة الحساب «فتح الأبواب شرح خلاصة الحساب»، از: محمد بن سلیمان تنکابنی.
۳۵. شرح خلاصة الحساب، از: محمد بن عبد العلی، آل عبد الجبار بحرانی قطفی.
۳۶. حاشیة علی خلاصة الحساب، از: آیت الله محمد علی، معروف به هبة الله یا هبة الدین شهرستانی^۱.
۳۷. شرح خلاصة الحساب، از: محمد بن علی حائری ساوجی.
۳۸. حاشیة علی رسالة البهائیه فی الحساب، از: محمد بن سلیم بن حسین.
۳۹. شرح خلاصة الحساب، «لوامع الحساب فی شرح خلاصة الحساب»، از: احمد هندی.
۴۰. شرح خلاصة الحساب، از: محمد باقر بن ابی القاسم تبریزی.
۴۱. حاشیة علی خلاصة الحساب، از: محمد بن مجد الدین اسماعیل بن امیر علی اکبر شاهمیر طباطبائی تبریزی.
۴۲. شرح خلاصة الحساب (فارسی)، از: محمد علی بن محمد بن نصیر رشتی نجفی.

۱. مرحوم آیت الله سید هبة الدین شهرستانی از عالمان بزرگ شیعه و مؤلف آثار بسیاری در موضوعات گوناگون از جمله کتاب الهیة و الاسلام بوده است. ایشان از مشایخ اجازه روایتی و نیز از استادان پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) بوده و اینجانب متن دو اجازه کتبی آن مرحوم به پدرم به ضمیمه زندگینامه ایشان را در دو جلد کتاب المسلسلات فی الإجازات که در برگیرنده تعدادی از اجازات اجتهاد و روایتی پدر عزیزم از عالمان شیعه، اهل سنت و زیدیه می‌باشد، آورده‌ام.

۴۳. شرح خلاصه الحساب، از: بهاء الدین محمد بن محمد باقر مختاری.
۴۴. شرح خلاصه الحساب، از: محمد نادری.
۴۵. شرح خلاصه الحساب، از: وجیه الدین.
۴۶. شرح خلاصه الحساب، از: محمد صادق موسوی خوانساری (م بعد از ۱۲۹۴هـ).
۴۷. شرح خلاصه الحساب، از: محمد بن قاسم شرموطی حلی نجفی (م بعد از ۱۳۰۲هـ).
۴۸. شرح خلاصه الحساب، از: فرهاد میرزا^۱ بن عباس بن فتحعلی شاه قاجار (م ۱۳۰۵هـ).
۴۹. شرح خلاصه الحساب، از: هاشم بن زین العابدین تبریزی (م ۱۳۲۳هـ).
۵۰. شرح خلاصه الحساب، از: محمد مهدی بن جعفر حسینی حائری، حکیم زاده (م ۱۳۳۱هـ).
۵۱. حاشیه علی خلاصه الحساب، از: محمد علی مدرّسی (م ۱۳۳۴هـ).
۵۲. شرح خلاصه الحساب «کنز الحساب»، از: فتحعلی زنجانی (م ۱۳۳۸هـ).
۵۳. شرح خلاصه الحساب، از: بدر الدین محمد بن یوسف مغربی حسینی دمشقی (م ۱۳۵۴هـ).
۵۴. حاشیه علی خلاصه الحساب، از: محمد حسین بن محمد مخلوف عدوی (م ۱۳۵۵هـ) به سال ۱۳۱۱هـ در مصر به چاپ رسیده است.

۱. معروف به معتمد الدوله، از شخصیت‌های دانش پرور و دانشمند قاجاریه بود و کتابهای ارزشمندی چون مقام در مقتل و زنبیل و غیر آنها را نگاشته است. وی فردی متدین و دارای کتابخانه شخصی بسیار نفیسی بود که پس از درگذشت او پراکنده شد. خدای بزرگ را سیاسی که اینجانب موفق شدم بیشترین نسخه‌های بسیار نفیس خطی وی را از نیم قرن گذشته تا کنون طی چندین مرحله برای این کتابخانه بزرگ خریداری نمایم. در پشت برگ آغازین تمامی کتابهای ایشان، دستخط وی نگاشته شده و به آسانی می‌توان دریافت که نسخه‌ها از کتابخانه آن مرحوم بوده است.

۵۵. شرح خلاصه الحساب، از: عبد الرزاق همدانی.
 ۵۶. شرح خلاصه الحساب، از: فرج الله بن محمد بن درویش حویزی.
 ۵۷. شرح خلاصه الحساب «مصباح اللباب فی شرح خلاصه الحساب»، از: مسیب سبزواری (م ۱۰۵۳هـ).

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تشرّفت باستکتاب هذه الرسالة الشريفة ... فی سادس شهر شعبان المعظم من شهور سنة ستة و سبعين و مأتین بعد الألف من الهجرة المقدسة النبوية ألف و آلاف السلام و التحية و أنا ... محمد الحسيني، فی سنة ۱۲۷۶هـ». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد حسینی *تاریخ کتابت: ۱۲۷۶هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۳ «ب- ۲۳ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۱/۵ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، جداول و اشکال هندسی با قرمز در برخی برگها ترسیم گشته، برگها مجدول به قرمز می‌باشد، دعای مطالعه همراه صورت خط پدر بزرگوار حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) و جدّ اینجانب، به خط ایشان بدین عبارت در برگ نخستین آمده است: «للحقیر، محمود بن علی الحسینی المرعشی النجفی ۱۳۱۸».

☞ جامع الشروح: ۲/ ۹۹۶-۱۰۰۰؛ الذریعة: ۷/ ۲۲۴-۲۲۵؛ فهرست کتابهای مشار: ۳۲۵-

«شماره ۱/۴۳»

۳۳۶

حویزی

حساب، عربی

خلاصه الحساب (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و ذلك في آخر نهار الثلثا من شهر شوال يوم ثالث و عشرون، في دار السلطنة اصفهان الذي يسمي بنصف جهان» *نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن عبدالله الحلّی *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۲۶ «۵۸ ب- ۸۳ الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۸ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳×۲۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی زرکوب مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار شیخ بهاء الدین عاملی کتابت شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، جای بیشتر عناوین و اشکال و جداول سفید مانده، برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۱۰۴/۵»

چوبه

۱۹۸. خلاصة الحساب (۳) حساب، عربی

آغاز: افتاده «... آخر جمع و نقصه منه تفريق و تكريره مرة ... الفصل الاول: في جمع ترسم العددين متى ذيين و تبدأ من اليمين بزيادة كل مرتبة على محاذيها فان حصل اقل من عشرة ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «حصل الفراغ من تسطير تلك المقالة الرشيقة ... على يد ... ابن محمد حسين مدّ ظلّه العالی، محمد محسن المازندرانی فی يوم الخميس عام ۱۰۵۵ من هجرة نبينا عليه أفضل الصلوات».

۱. از زمانهای گذشته به علت وجود آثار تاریخی - فرهنگی و باستانی بی نظیر در اصفهان که نام این شهر تاریخی را در جهان بلند آوازه ساخته است، این شهر را نصف جهان خوانده‌اند.

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی
 *تاریخ کتابت: ۱۰۵۵هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ:
 ۴۲ «الف-۴۲ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۴×۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد:
 $۸/۵ \times ۱۶/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد.
 «شماره ۱/۶۹۶»

حیریه

۱۹۹. خلاصة الحساب (۴) حساب، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «لأصحاب الطبايع الوقادة على حلها و الكشف عنها و أنا أوردت في هذه
 الرسالة سبعة منها على سبيل ...» افتاده.
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت الكتاب في يد محمد صادق الرضوي
 الخوانساري سنة ۱۲۵۹، في يوم پنجشنبه شهر شوال المكرم در دار السرور بروجرد
 در مدرسه صوفیان، سنة ۱۲۵۹».
 *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد صادق رضوی خوانساری *تاریخ
 کتابت: شوال ۱۲۵۹ *محل کتابت: مدرسه صوفیان، بروجرد *عنوانها و نشانیها:
 قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۳ «الف-۱۱۹ب-۱۵۱ الف» *تعداد سطر: ۱۲
 *اندازه متن: ۵×۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۱/۵ \times ۱۶$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج
 زرشکی ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «۱۲، ص د ق»
 دارد، جداول گوناگون در برخی برگها ترسیم شده، نسخه اندکی فرسوده شده،
 فائده‌ای از کشکول مؤلف، در برگ پایان آمده است. «شماره ۳/۷۰۸»

۲۰۰. خلاصه الحساب (۵)

حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة و الصلاة على من هو خاتم الرسالة في جوار روضة المقدسة المنورة المعصومة - زاده الله شرفاً - ببلدة قم ... كتب العبد ابن احمد، محمد امين ليمای سياهكل رودی». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: محمد امين بن احمد سياهكل رودی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *محل کتابت: قم *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۳ «اب - ۲۳ الف» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۳/۵ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۴ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج نارنجی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «میر عبد المطلب، ملأ محمد سعید سلمه الله، منه رحمه الله» دارد، برخی جداول و اشکال هندسی در حواشی ترسیم شده، افزودگیهایی در موضوع رساله در برگ نخست آمده، نسخه اندکی فرسوده شده و رطوبت دیده است.

«شماره ۱/۲۵۲۹»

حساب

۲۰۱. خلاصه الحساب (۶)

حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة الشريفة اللطيفة الذي لم يوجد مثلها ... على يد حسن بن كربلا ولى الاسدى».

*نوع خط: نسخ *نام كاتب: حسن بن ولى اسدى *تاریخ کتابت: ۱۰۷۴هـ

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی ضخیم *تعداد برگ: ۲۵ «۶۶ ب- ۹۰ ب» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۷ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی مفصل دارد، جداول و اشکال هندسی در هامش نسخه ترسیم شده، فراز برگها اندکی رطوبت دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۴/۳۴۵۷»

حجیه

۲۰۲. خلاصة الحساب (۷) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ فی يوم الخميس عشرة شهر ربيع الثانی، سنة

۱۲۷۲».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: ابراهیم بن میرزا اسدالله بن میرزا احمد ادیب *تاریخ کتابت: ربيع الثانی ۱۲۷۲ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۰ «۲۳ ب- ۵۲ ب» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۱/۵ × ۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول یک لا.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «ح ح» دارد، جداول اعداد و حروف در برخی برگها ترسیم گشته است.

«شماره ۲/۴۲۷۰»

حجیه

۲۰۳. خلاصة الحساب (۸) حساب، عربی

آغاز: افتاده «... میزان المجتمع فإن خالف میزان الحاصل فالعمل خطأ ... الفصل الثالث: فی التفريق تضعهما كما مرّ و تبدأ من اليمين و تنقص كل صورة من فی ذیها و تضع الباقي ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت علی يد محمد هادی بن محمد مسیح لاهیجی فی يوم السبت، الأربعة عشر من محرّم الحرام فی تاریخ إثنان و تسعون و ألف من الهجرة النبویة ﷺ نقلت من خط المصنف». *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد هادی بن محمد مسیح لاهیجی *تاریخ کتابت: محرّم ۱۰۹۲ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۹ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۰×۱۲/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹×۱۲ *نوع جلد: مشمّع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «ام ن، منه رحمه الله» دارد، برخی برگها وصالی شده، اشکال هندسی و جداول در حاشیه تعدادی از برگها ترسیم گشته است. «شماره ۵۳۶۳»

حیره

۲۰۴. خلاصة الحساب (۹) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرّسالة ... علی يد أقلّ السّادات و الطّلاب من كتبها لنفسه الرّاجية و غمض منها عينه المبایة لآنها لا یفی به إلا فی مدة قليلة و أوان یسیرة ... مهدی بن اسماعیل الحسینی فی عصر يوم الجمعة المشکک بین السّادس و السّابع من شهر ربیع الاول، سنة تسعة و خمسون و مأتین بعد الألف من الهجرة النبویة ﷺ سنة ۱۲۵۹».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: مهدی بن اسماعیل *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۲۵۹
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۵۱
 «اب- ۵۱ الف» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۹ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۱۸/۵ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه ره» از مؤلف
 بزرگوار دارد، برخی جداول در برگهای آغازین ترسیم گشته، بیشتر جاهای جداول
 و اشکال هندسی سفید مانده، افزودگیهایی در آغاز و انجام نسخه آمده است.
 «شماره ۱/۶۶۳۷»

حجیه

۲۰۵. خلاصه الحساب (۱۰)
 حساب، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة ... علی يد محمد جعفر بن محمد امین
 الانصاری، ساکن مبارکه لنجان، کتب فی تاریخ سنة ۱۰۹۰»، *نوع خط: نسخ
 *نام کاتب: محمد جعفر بن محمد امین انصاری *تاریخ کتابت: ۱۰۹۰ هـ *عنوانها و
 نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶۵ *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن:
 ۱۳ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج نارنجی ضربی
 با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «م د مدّ ظلّه، ۱۲، منه
 ره» از مؤلف بزرگوار دارد، تملک «محمد کاظم اصفهانی» در شوال ۱۲۲۸، همراه
 مهر بیضی «یا امام موسی کاظم علیهما السلام» و «محمد مهدی الموسوی» و تملک
 «محمود بن محمد مهدی موسوی» در برگ نخست و تملک «ابراهیم بن عباس» در

شوال ۱۱۲۳ با مهر بیضی «سلام علی ابراهیم» و مهرهای مربع «پیرو دین، محمد جعفر» و «لا اله الا الله» الملك الحق المبين عبده محمد كاظم» در برگ انجسام آمده است.

«شماره ۶۸۴۲»

مجموعه

حساب، عربی

۲۰۶. خلاصة الحساب (۱۱)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۸ «۴۱۷ب- ۴۲۴الف» *تعداد سطر: ۲۸ *اندازه متن: ۱۳ × ۲۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۰ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه، منه سلّمه الله و منه رحمه الله» دارد، جداول و اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم شده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۷۰۳۶/۶۷»

مجموعه

حساب، عربی

۲۰۷. خلاصة الحساب (۱۲)

آغاز: افتاده «... خلاصة كتب المتقدمين و إنطوت منه على قواعد شريفة هي زبدة رسائل المتأخرين جعلتها تحفة ... مقدمة: الحساب علم يستعلم منه استخراج المجهولات ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من تسويد هذه الرسالة في يوم السبت من ثلث الثاني في شهر ذي الحجة الحرام من ثلث الثالث السنة الواقعة في الثالث من العشر السابع من المائة الثالثة من ألف الثاني من هجرة النبوة و الخاتم الرسالة عليه و على آله سلام و تحية، كاتب الحروف محمد حسن ولد مؤمن باشا الكجورى».

*نوع خط: نستعلیق *نام كاتب: محمد حسن بن مؤمن باشا كجورى *تاریخ كتابت: ۱۲۶۳هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع كاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۵ «۱ الف - ۳۵ الف» *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «لمحرره، منه» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی آمده، اشکال هندسی و جداول گوناگون در حواشی ترسیم یافته، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

«شماره ۷۵۱۱/۱»

حساب

۲۰۸. خلاصة الحساب (۱۳)

حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «كتبه العبد الضعيف عمر الماردینی فی ماوران فی خدمة مولانا صبغة الله بن ابراهيم بن حيدر مد ظلّهما». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: عمر ماردینی *تاریخ كتابت: ۱۱۵۵هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع كاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۱ «۶۱ ب - ۸۱ ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۵ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: كاغذی با مقوا، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان «اسماعیل بن ابراهیم بن حیدر، عبدالله بن حیدر، ابراهیم مدّ ظلّه و ...» دارد، برخی حواشی در برگهای الصاق شده به نسخه آمده است.

«شماره ۶/۸۰۹۰»

حویچه

۲۰۹. خلاصة الحساب (۱۴) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و لو قیل کم رطلاً بدرهمین، فالمجهول المثلث و هو الثالث فاقسم مسطح الطرفين و هو عشرة على الثاني ...» افتاده.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ

*عنوانها و نشانیها: قرمز (برخی نانوشته) *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲۱

*ب-۳۹ - ۵۹ ب *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: $9 \times 4/5$ سانتیمتر *اندازه جلد:

$11 \times 17/5$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی یک لا.

ویژگیها: جداول گوناگون با قرمز در برخی برگها ترسیم گشته، برگ پایانی

نسخه رطوبت دیده است. «شماره ۳/۸۴۸۷»

حویچه

۲۱۰. خلاصة الحساب (۱۵) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الفراغ من سواد هذه النسخة في يوم السابع من

عشر الأول محرّم الحرام لسنة ۱۰۵۵ على يد مالکها و کاتبها ... على بن احمد

الاحسانی مولداً و اصلاً، الشّهر بالوادی ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی^۱ بن احمد بن محمد بن احمد احسانی بحرانی
*تاریخ کتابت: محرم ۱۰۵۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد
برگ: ۴۷ «۱۱۹ب- ۱۶۵ب» *تعداد سطر: ۹ *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی
مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «۱۲، ح س، منه ره،
م ر» دارد، با نشان «بلغ قرائة آیدة الله تعالی» مقابله شده، مهر مربع «الله اکبر» و
مهر بیضی «عبده اسماعیل» در برگ پایانی و برخی برگها آمده، جای برخی عناوین
سفید مانده، اشکال هندسی در حواشی ترسیم شده است.

«شماره ۸۷۶۳/۲»

مجموعه

۲۱۱. خلاصة الحساب (۱۶) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة ... علی ید محمد حسین الاردکانی فی
سنة ۱۰۷۴».

*نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد حسین اردکانی *تاریخ کتابت: ۱۰۷۴ هـ
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲۱ «۱۲۲ب- ۱۴۳الف»
*تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۲ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶/۵ × ۱۰ سانتیمتر
*نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، نسخه بدلها با
نشان «ل» در حاشیه نگاشته شده، برخی جداول و اشکال هندسی در حواشی ترسیم

۱. وی شیخ علی فرزند شیخ احمد احسانی است که خود، صاحب چند اثر علمی می‌باشد.

یافته، برگها مجدول به قرمز، مهر بیضی «عبدہ الرّاجی ابوالقاسم» با مهر مربع ناخوانا در برگ پایانی آمده، نسخه فرسوده گشته و اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۴/۸۹۶۵»

حجری

حساب، عربی

۲۱۲. خلاصه الحساب (۱۷)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت بالخیر و السعادة علی يد ابن زین العابدین، محمّد علی فی الیوم السّابع من الأسبوع العاشر من العشر الثّانی من الشهر الرّابع من السنة الثّانی من العشر السّابع من المائة الثّالثة من الألف الثّانی من الهجرة النبویة علی هاجرها ألف سلام و تحیة».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمّد علی بن زین العابدین *تاریخ کتابت: ۱۲۶۲ هـ

*عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی نخودی *تعداد برگ: ۲۹ «۷۷ ب- ۱۰۵

الف» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: $۱۴ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱×۱۲

سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوتّه.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، جداول حروف و

اعداد، در برخی برگها ترسیم یافته، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۳/۹۵۹۸»

حجری

حساب، عربی

۲۱۳. خلاصه الحساب (۱۸)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة ... فی تاریخ ۲۴ شهر شوال سنة ۱۰۵۵». * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: شوال ۱۰۵۵ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۲۹ «۱۱۶ب- ۱۴۴ الف» * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: $۱۳ \times ۷/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، منظومه‌ای در حساب مشتمل بر ده بیت در حواشی آمده، جداول گوناگون در برخی برگها ترسیم یافته، مهر هشت گوش «هو الباقي و أنا الفانی» در آغازین برگ آمده است. «شماره ۹۹۵۲/۵»

حیبه

۲۱۴. خلاصة الحساب (۱۹) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «إتمام هذه الرسالة الشريفة فی تاریخ بانزدهم ربیع الآخر سنه ۱۰۶۶، کتبه جعفر بن سلیمان الدشت بیاضی القاینی».

* نوع خط: نستعلیق * نام کاتب: جعفر بن سلیمان دشت بیاضی قاینی * تاریخ کتابت: ربیع الآخر ۱۰۶۶ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۲۲ «۶۴ب- ۸۶ الف» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: $۱۸ \times ۷/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۲۵ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «۱۲، منه ره» دارد، اشکال هندسی و جداول گوناگون با قرمز در حواشی ترسیم یافته،

نسخه اندکی فرسوده گشته و آسیب دیده، بخشی از برگ پایانی به هنگام صحافی و بازسازی نسخه، برش خورده ولی آسیبی به متن نرسیده است.

«شماره ۳/۱۰۰۴۰»

چوبه

۲۱۵. خلاصه الحساب (۲۰) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من تسويد هذه الرسالة في سلخ شهر ذيحجة الحرام في دار السلطنة اصفهان و أنا العبد الآثم، محسن بن ابراهيم الحسيني التنكابي في سنة أحد و ستين و مأتان بعد الألف من الهجرة سنة ١٢٦١».* نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: محسن بن ابراهيم حسینی تنکابنی *تاریخ کتابت: ۱۲۶۱ هـ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳۴ «۲۱ب- ۵۴ الف» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۱۰/۵ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجداول یک لا.

ویژگیها: حواشی نانوشته است، جای اشکال هندسی و برخی جداول سفید مانده است.

«شماره ۲/۱۰۱۱۲»

چوبه

۲۱۶. خلاصه الحساب (۲۱) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ عن كتابة هذه الرسالة الشريفة...».
 *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز
 *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۳ «اب- ۳۲ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه
 متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای
 ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «۵، ۱۲» دارد،
 بخشی از نسخه فرسوده شده و اندکی آسیب دیده است، تملکی مخدوش در برگ
 نخست دیده می‌شود. («شماره ۱/۱۰۱۴۶»)

حجریه

۲۱۷. خلاصة الحساب (۲۲) حساب، عربی

آغاز: افتاده «... يقول: إن علم الحساب لا يخفى علو شأنه و سمو مكانه رشاقة
 مسائله».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۴۶
 «۳۸ الف- ۸۳ ب» *تعداد سطر: ۸ *اندازه متن: ۹ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۱۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج عسلی ضربی، مجدول یک لا.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «۱۲» دارد، اشکال هندسی و جداول گوناگون
 در حواشی ترسیم یافته، برخی برگها اندکی رطوبت دیده، افزودگیهایی در خصوص
 مقدار «جریب» پس از پایان آمده است.

«شماره ۲/۱۱۲۳۹»

حجریه

۲۱۸. خلاصه الحساب (۲۳) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴۳ *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: $۱۰/۵ \times ۱۷/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۰/۵ \times ۱۷/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای روشن.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه، محمد اشرف الحسینی، ج د و ...» دارد، در برگ نخست مهرهای بادامی «عبدہ الرّاجی احمد» و بیضی «صراط علی حق نمسکه، عبدہ محمد ۱۱۴۰» و نیز تملک «محمد حسین» به سال ۱۲۱۲ هـ با مهر مربع «یحبّ الله من أحبّ الحسین» آمده است. «شماره ۱۲۰۰۴»

مجموعه

۲۱۹. خلاصه الحساب (۲۴) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّت علی ید محمد تقی فی ثالث شهر جمادی الاولی سنة ۱۲۳۴».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد تقی *تاریخ کتابت: ۱۲۳۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۶۳ «۱ب- ۶۳ب» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۵×۹ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۰/۵ \times ۱۵$ سانتیمتر *نوع جلد: ساغری قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه، ۱۲، ش، خلخالی، محمد اشرف دارد، برخی از حواشی و برگهای الصافی فارسی می‌باشند، افزودگیهایی در برگهای بعد از پایان نسخه آمده است. «شماره ۱/۱۲۴۰۸»

مجموعه

۲۲۰. خلاصة الحساب (۲۵) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة ... فی ليلة الخامس عشر من الشهر المبارك اعنی شعبان المعظم فی سنة ألف و مأتان و أربعة و سبعون، علی يد محمد جواد الموسوی فی مدرسة المرحوم الحاج، حاجی ملا صالح ...».

* نوع خط: نستعلیق * نام کاتب: محمد جواد موسوی * تاریخ کتابت: شعبان ۱۲۷۴ * محل کتابت: مدرسه ملا صالح (قزوین) * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۲۵ «۵۲ ب - ۷۶ ب» * تعداد سطر: ۱۳ * اندازه متن: ۸ × ۱۴ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۱ × ۱۶ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زیتونی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی دارد، دو مهر بیضی و تملک «محمد جعفر موسوی» به سال ۱۲۷۴ هـ در برگهای نخست و پایانی آمده است.

«شماره ۳/۱۲۴۷۵»

مجموعه

۲۲۱. خلاصة الحساب (۲۶) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم حسینی بن میرزا عزیز *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *محل کتابت: تهران *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۸ «۱۶۹ب- ۱۷۶ الف» *تعداد سطر: ۳۳ *اندازه متن: ۲۷ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۵ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج ضربی مجدول سبز با ترنج و سرترنج گل و بوته و ازدها.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، اشکال گوناگون هندسی و جداول اعداد و حروف در برخی برگها ترسیم یافته، مطالب قلم خوردگی دارد.
«شماره ۳۴/۱۳۰۹۶»

حیدریه

۲۲۲. خلاصة الحساب (۲۷) حساب، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تم الرسالة فی سنة ۱۲۴۱هـ» *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: ۱۲۴۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۱ «۳۸ الف - ۴۸ ب» *تعداد سطر: ۱۹ - ۲۲ *اندازه متن: ۱۲ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول یک لا.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه ره، ۱۲» دارد.
«شماره ۴/۱۵۱۳۵»

حیدریه

درایة الحدیث ← الوجیزة

حیدریه

۲۲۳. ذبائح أهل الكتاب = الذبیحیة (۱) فقه، عربی

آغاز: «بمسلمه، الحمد لله رب العالمین ... و اما بعد، فیقول: ... إن الباعث علی تألیف هذه المقالة و تحریر هذه الرسالة أن رسول ملك الروم لما ورد بالرسالة من تلك المملكة ...».

انجام: «و به يحصل الجمع بین الروایات المتخالفة فی هذا الباب من دون حاجة الی حمل شیء منها علی التقیة و الله أعلم بحقائق الأمور ...».

گزارش متن: رساله‌ای است در حرمت گوشت حیوانی که به دست یهودی و مسیحی (اهل کتاب) سر بریده شده باشد، مؤلف، این رساله را به دستور شاه عباس صفوی نگاشته است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تم فی ثانی و عشرين من شهر جمادى الثانی لسنة ۱۰۷۵ خمس و سبعین و ألف من الهجرة النبویة ﷺ، علی ید ابن السید محمد حسین، آفتاب الحسینی القمصری ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سید حسین بن محمد حسینی قمصری (آفتاب) *تاریخ کتابت: جمادى الثانی ۱۰۷۵ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۴ «۱۰۲ الف - ۱۰۵ ب» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۷ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۲۰ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، نسخه بدلها در حاشیه با نشان «خ ل، خ» نگاشته شده، با نشان «بلغ» مقابله گردیده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

☞ الذریعة: ۱۰/۳-۴.

«شماره ۱۰۰۳/۶»

۲۲۴. ذبائح أهل الكتاب = الذَّبِيحِيَّة (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تَمَّتِ الرَّسَالَةُ الشَّرِيفَةُ فِي الْمَدْرَسَةِ الْمَشْهُورَةِ بِمَدْرَسَةِ يَوْسُفِ خَوَاجِهِ، الْوَاقِعَةِ بِالْمَشْهَدِ الْمُقَدَّسِ الرَّضْوِيِّ عَلِيِّ مَشْرِفَهَا أَشْرَفَ التَّحِيَّاتِ وَالصَّلَوَاتِ وَأَبْهَى التَّسْلِيمَاتِ وَالْأَنْتِيَةِ بِلَا نِهَايَاتِ فِي سَلْخِ شَهْرِ رَجَبِ الْمَرْجَبِ لِسَنَةِ أَحَدٍ وَعَشْرُونَ وَأَلْفٍ مِنَ الْهَجْرَةِ النَّبَوِيَّةِ ﷺ وَالتَّحِيَّةِ». *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: رجب ۱۰۲۱ *محل کتابت: مشهد مقدس *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۵ «۹ ب - ۱۳ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۳ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع سبز.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله» از مؤلف دارد، مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگهای نخست و پایانی آمده، نسخه اندکی فرسوده شده است. «شماره ۳۶۶۷/۲»

چاپ

۲۲۵. ذبائح أهل الكتاب = الذَّبِيحِيَّة (۳) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۵ «۱۰۳ ب - ۱۱۷ الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۲ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقوایی با روکش کاغذی، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه مدّ ظلّه العالی» دارد.
«شماره ۴/۴۰۷۷»

حجیه

۲۲۶. ذبائح أهل الكتاب = الذبیحیة (۴)
فقہ، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ
* عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۸
«۱۱۵ ب - ۱۲۲ ب» * تعداد سطر: ۱۳ * اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر
* اندازه جلد: ۱۳×۲۰ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل
و بوته.

ویژگیها: حواشی نانوخته مانده، مهر مربع «الواثق بالله الغنی، ابوالحسن بن محمد الحسینی» و مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگهای نخست و پایانی آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.
«شماره ۸/۴۹۴۹»

حجیه

۲۲۷. ذبائح اهل الكتاب = الذبیحیة (۵)
فقہ، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴ هـ
* عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۷ «۶۶ ب - ۷۲ ب»

* تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۹/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۷×۱۳ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی مجدول، عطف و لبه‌ها: تیماج قرمز. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، جای برخی عناوین سفید مانده است. «شماره ۴/۶۳۱۱»

مجموعه

۲۲۸. ذبائح اهل الكتاب = الذبیحیة (۶)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة الشریفة الموسوم بالرسالة الذبیحیة فی تاریخ شوال المکرم ۱۰۹۹». * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: شوال ۱۰۹۹ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۴ «۴۵ الف - ۴۸ ب» * تعداد سطر: ۲۱ * اندازه متن: $۱۴/۵ \times ۹$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۸ \times ۱۱/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول، با ترنج و سرتنج گل و بوته. ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، نسخه اندکی فرسوده گشته است. «شماره ۱۳/۶۸۶۲»

مجموعه

۲۲۹. ذبائح اهل الكتاب = الذبیحیة (۷)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ * عنوانها و نشانها: نانوشته * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۳ «۱۷۷ الف - ۱۷۹ ب» * تعداد سطر: ۲۵ * اندازه متن: $۲۱/۵ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر

* اندازه جلد: $۳۰ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، آثار فرسودگی در بخشی از نسخه مشاهده می‌شود.

«شماره ۲۲/۷۰۳۶»

مجموعه

۲۳۰. ذبائح اهل الكتاب = الذبیحیة (۸) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ * محل کتابت: قصر کاشان * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۹ «۴۹-۵۷ الف» * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: ۱۱×۷ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۹ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زرشکی زیبای مجدول با لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس که به دستور مولی محمد علم الهدی، فرزند برومند فیض کاشانی از روی نسخه تصحیح شده، به خط فیض کاشانی که آن نیز از روی نسخه‌ای که در سال ۱۰۲۴ بر مؤلف قرائت شده بود، استنساخ گردیده است. حاشیه نویسی با نشان «منه، ۱۲» دارد، مهر بیضی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی با سجع «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیر الدین سلیمان» و مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی مشاهده می‌شود.

«شماره ۷/۱۳۴۵۵»

مجموعه

۲۳۱. ذبائح أهل الكتاب = الذبیحیة (۹) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۲هـ *عنوانها و

نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۸۹ب-۱۹۱ب» *تعداد سطر: ۲۰

*اندازه متن: ۱۰×۱۴/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد.

← الذریعة: ۳/۱۰.

«شماره ۱۶/۱۴۹۸۵»

حجریه

الذبیحیة ← ذبائح أهل الكتاب

حجریه

۲۳۲. زبدة الأصول (۱) اصول فقه، عربی

آغاز: «بسملة، ان أبهى اصل یبتنی علیه الخطاب و أولى قول فصل، ینتهی الیه

أولو الألباب، حمد من تنزه عن وصفه التحدید و بعد، فیقول: ... هذا یا إخوانی فی

الدین ما توفرت علیه دواعیکم و تكثرت الیه مساعیکم من متن متین محرر الفصول

یتضمن خلاصة علم الأصول ...».

انجام: «و ما دلیل تأویله أرجح و یرکب المرجحات مثنی و ثلاث و رباع

فصاعداً، فاتبع منها الأقوی و ألزم ما هو أقرب الی التقوی و الحمد علی نعمائه و

الصلاة و السلام علی سید أنبیائه و أشرف أولیائه ...».

گزارش متن: کتاب مختصری است در بیان قواعد مهم اصول فقه که در پنج

منهج ترتیب یافته است و هر منهج شامل چند مطلب و فصل می باشد:

- المنهج الاول: فی المقدمات و فيه مطالب؛
المنهج الثاني: فی الادلة الشرعية و فيه أربعة مطالب؛
المنهج الثالث: فی مشترکات الكتاب و السنة و فيه سبعة مطالب؛
المنهج الرابع: فی الاجتهاد و التقليد و فيه فصول؛
المنهج الخامس: فی الترجیحات و فيه فصول.
- به لحاظ اهمیت این کتاب، مؤلف و دیگر عالمان، حواشی و تعلیقاتی بر آن نگاشته‌اند و شیخ اسدالله بغدادی و میرزا قوام الدین قزوینی آن را به نظم در آورده‌اند. اسامی برخی شروح و حواشی بدین شرح است:
۱. شرح الزبده، از: میر محمد باقر استرآبادی (از شاگردان مؤلف)، به سال ۱۰۶۶ هـ تألیف کرده است؛ آغاز: «الحمد لله الذي شرع لعباده الأحكام...».
 ۲. شرح زبده الأصول، از: میرزا محمد هاشم چهارسوقی.
 ۳. شرح زبده الأصول «إسعاف المأمول»، از: سید ابی الحسن علی بن سید نقوی هندی.
 ۴. شرح زبده الأصول، از: محمد زمان ابن کلبعلی تبریزی از شاگردان علامه مجلسی.
 ۵. شرح زبده الأصول «عمدة الوصول»، از: محمد بن علی بن احمد حریری.
 ۶. شرح الزبده، از: محمد باقر بن محمد مؤمن خراسانی سبزواری صاحب الکفایة و الذخیرة (م ۱۰۹۰ هـ)
 ۷. شرح الزبده، از: بدر الدین أحمد حسینی عاملی، شاگرد مؤلف.
 ۸. شرح الزبده، از: محمد تقی بن محمد جعفر بن محمد علی کرمانشاهی (م ۱۲۹۹ هـ)
 ۹. شرح الزبده، از: میرزا جمال الدین محلاتی.
 ۱۰. شرح زبده الأصول «غایة المأمول فی شرح زبده الأصول»، از: جواد بن سعد الله بن جواد کاظمی، شاگرد مؤلف (م پس از ۱۰۳۰ هـ)

۱۱. شرح زبدة الأصول، از: سید محمد جواد بن سید هاشم قوبلی بحرانی.
۱۲. شرح زبدة الأصول، از: محمد حسین بن بنده حسین نقوی، لکهنوی (م ۱۳۲۵هـ)
۱۳. شرح زبدة الأصول، از: حمد الله بن فضل الله بن شکر الله سندیلوی، آغاز: «سبحان من مهد مبانی الاسلام بآياته الظاهرة و شید قواعد الاسلام بحججه الباهرة...».
۱۴. شرح زبدة الأصول، از: حبيب بن محمد حسن بن محمد علی، محبوبه نجفی (م ۱۳۳۶هـ) آغاز: «الحمد لله على جزیل آياته...».
۱۵. شرح زبدة الأصول «التحفة الرضویة فی شرح زبدة الأصول»، از: یکی از شاگردان شیخ انصاری.
۱۶. شرح زبدة الأصول، از: محمد زمان بن کلب علی تبریزی، شاگرد آغا حسین خوانساری و علامه مجلسی.
۱۷. شرح زبدة الأصول، از: حسام الدین محمد صالح بن احمد بن شمس الدین سروی مازندرانی، داماد مولا محمد تقی مجلسی که به سال ۱۰۳۸هـ به انجام رسانده. آغاز شرح: «الحمد لمن هو أصول نعمائه ظاهرة و فروع آياته باهرة...».
۱۸. شرح زبدة، از: عبد علی بن محمد حسین.
۱۹. شرح زبدة، از: مولی علی آرانی کاشانی از معاصرین شیخ مرتضی انصاری.
۲۰. ملین الحدید = شرح الزبدة، از: سید علی بن محمد باقر موسوی خوانساری (م پس از ۱۲۴۴هـ)؛ آغاز: «بسملة، الحمد لله ولی الحمد و منتهی الكرم، المتفرد بالوحدانية و القدم...».
۲۱. شرح الزبدة، از: نور الدین علی بن هلال جزائری از شاگردان مؤلف؛ آغاز: «قال شيخنا العلامة: بسم الله، الباء للملابسة و الظرف مستقر...».

۲۲. شرح الزبده، از: محمد علی کربلانی (فارسی) در محرم ۱۱۹۶ پایان یافته است. آغاز: «شکر و سپاس پروردگاری را که گردانید این امت را امت زبده پیغمبران و سرور عالمیان...».
۲۳. شرح الزبده، از: محمد بن خلف بحرانی.
۲۴. شرح الزبده، از: سلطان العلماء سید محمد بن سید دلدار علی نقوی نصیرآبادی.
۲۵. شرح الزبده، از: محمد بن علی بن احمد حرفوشی حریری، عاملی (م ۱۰۵۱ هـ).
۲۶. شرح الزبده، از: مولی محمد بن محمود علی طبسی، شاگرد مؤلف در شیراز به مدت ده ماه تألیف نموده؛ آغاز: «نحمدک یا من تفرّد بالقدم و الدوام...»، در سال ۱۰۵۴ هـ پایان یافته است.
۲۷. شرح الزبده، از: مولی مرتضی بن محمد مؤمن؛ آغاز: «زبده الأصول و خیر الکلام حمد الله الملك العلام...».
۲۸. شرح الزبده، از: شیخ مهدی بن حسین بن محمد ملا کتاب نجفی.
۲۹. شرح الزبده، از: مولی یعقوب بن ابراهیم بختیاری حویزی، شاگرد سید نعمت الله جزائری (م ح ۱۱۵۰ هـ)
۳۰. الكواكب الضیائیة فی شرح زبده الأصول، از: سید یوسف.
۳۱. حاشیة زبده الأصول، از: سید محمد باقر بن محمد تقی موسوی شفتی اصفهانی، حجة الاسلام (م ۱۲۶۰ هـ)؛ آغاز: «بسملة، قوله: أبهى البهاء الحسن و باهية فهیته غلبة بالحسن و بهی...».
- گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: ۱۲۶۶ هـ * عنوانها و نشانیها: نانوشته * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۶۰ * تعداد سطر: ۹ * اندازه متن: ۵ × ۸ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸ × ۱۲ سانتیمتر * نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی. ویژگیها: چند برگ نخست دارای حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله»

از مؤلف می‌باشد، به علت برش نابجا هنگام صحافی و بازسازی نسخه، بخشی از حاشیه نویسی‌ها آسیب دیده، برگها مجدول به مشکلی با کمند مشکلی، امضای پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست آمده است.

﴿ الذریعة: ۱۹/۱۲؛ ریحانة الأدب: ۳/۳۱۱؛ كشف الحجب و الأستار: ۳۳۶-۳۳۷.﴾

«شماره ۴۷»

موجیه

۲۳۳. زبدة الأصول (۲) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: محرم ۱۱۱۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۵۸ *تعداد سطر: ۵ *اندازه متن: ۵ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه أعلى الله مقامه» از مؤلف بزرگوار دارد، چنین به نظر می‌رسد که بنا بوده است حاشیه نویسی بیشتری بر آن نگاشته شود، لیکن این کار محقق نشده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۶۱۵»

موجیه

۲۳۴. زبدة الأصول (۳) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّت كتابة هذه النسخة المنقولة من نسخة نقلت مما نسخت برسم خزانة مصنفها ... أدام الله افادته على العالمين، على يميني ... ابن عبد الرضا محمد مؤمن الموسوي الخطيب البفروئي اليزدي في القرية المذكورة في أواخر ذي القعدة الحرام في سنة ۱۰۲۶، ستّ و عشرين بعد الألف ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد مؤمن بن عبد الرضا *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۰۲۶ *محل کتابت: بفروء^۱ یزد *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹۲ «ب- ۹۲ الف» *تعداد سطر: ۷ *اندازه متن: ۷ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳ × ۱۹/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قرمز مجدول ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوتّه با لبّه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و با نشان «بلغ التحشیه و المقابله» مقابله شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان منه دام ظلّه، رع، ص، ره» دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، تملک کاتب نسخه و فرزندش «محمد رفیع موسوی» به تاریخ اواسط رجب ۱۰۶۲ و «سید میرزا» به تاریخ ربیع الثانی ۱۰۶۷، همراه مهر مرتب «أفوض امری الی الله عبده محمد حسین» و دو مهر ناخوانا در برگ نخست آمده، نسخه اندکی فرسوده شده است. «شماره ۱/۲۵۶۰»

حواشی

۲۳۵. زبدة الأصول (۴) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

۱. بفروء یا بفروئیه، از روستاهای میبد در بخش اردکان شهرستان یزد می‌باشد که محصولات آن بیشتر غلات و پنبه است. مردمان آن دیار بیشتر کشاورز و برخی به کرباس بافی اشتغال داشته‌اند.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الإختتام من كتابة هذه الرسالة ... فی يوم الجمعة ستة شهر ذی الحجة الحرام فی سنة الثانی و سبعین و مأتین بعد الألف ...».

*نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۲۷۲ *عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷۹ «ا-ب- ۷۹ ب» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۷$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۱/۵ \times ۱۴/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی با ترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: حاشیه نویسی بسیار با نشان «ص ص، صالح» دارد.

«شماره ۱/۴۵۰۵»

مجموعه

اصول فقه، عربی

۲۳۶. زبدة الأصول (۵)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع فراغی عن نق هذا الكتاب فی اصیل يوم الخميس من الشهر الصفر ختم بالخیر و العافیة و الظفر فی شهور السنة ثمان و أربعین بعد الألف فی دارالسلطنة اصفهان، ابن حکیم محمد، الملقب برفیع الدین الیزدی ...».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: رفیع الدین بن محمد یزدی *تاریخ کتابت: صفر ۱۰۴۸

*محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷۲ *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۹/۵ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه» دارد، یادداشتی از کاتب در برگ نخست آمده که در تاریخ شعبان سال ۱۰۴۷، این کتاب را نزد عالم بزرگوار مرحوم آقا حسین خوانساری اصفهانی

آغاز به کتابت و قرائت نموده، تملک «عبدالله بن مبارک بن علی بن عبدالله بن ناصر آل حمیدان احسانی» خطی به تاریخ پنجم شوال ۱۲۳۴ در برگ پایانی آمده است.

«شماره ۵۲۷۴»

مجموعه

۲۳۷. زبدة الأصول (۶) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابراهیم بن خلیل الله زاهدی *تاریخ کتابت: ۱۰۲۴ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹۵ *تعداد سطر: ۷ *اندازه متن: ۱۰ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس که در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله» از مؤلف دارد، حواشی به خط محمد بن منصور صائغ احسانی که در جمادی الاولی سنه ۱۰۲۴ به انجام رسیده، برگ نخست نونویس شده، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در آغاز و پایان نسخه آمده است، نسخه اندکی فرسوده و برخی مرمت شده است.

«شماره ۵۹۰۰»

مجموعه

۲۳۸. زبدة الأصول (۷) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغت من تسویدها فی سلخ شهر رجب المبارک و

أنا ابن سعید، نصیر الطالقانی». * نوع خط: نسخ معرب * تاریخ کتابت: رجب ۱۱۱۵
 * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۲۱ «۱۰۰-ب-۱۲۰-ب»
 * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: $۱۳ \times ۷/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۱۲/۵$
 سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه، ح» دارد، مهر
 مربع «نعم المولی و نعم النصیر» در برگ پایانی آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده و
 فرسوده گشته است.

«شماره ۶۰۹۳/۲»

حیبه

۲۳۹. زبدة الأصول (۸) اصول فقه، عربی

آغاز: افتاده «... و يجوز طلب البسيط بالرسم و استغناء المركب عن الطلب و
 الذکر النفسی إن إمتنع نقيضه مطلقاً فكما مرّ علم او عند الذاکر».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة في أربع عشر شهر ربيع الاولي في سنة
 أربع و ستين و مأتين بعد الألف من الهجرة ...». * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت:
 ربيع الأول ۱۲۶۴ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۱۲۰
 «الف - ۱۲۰ الف» * تعداد سطر: ۵ * اندازه متن: ۱۲×۶ سانتیمتر * اندازه جلد:
 $۲۱/۵ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «لمحرره
 عباس الحسینی الاسترآبادی» دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است.
 «شماره ۶۱۵۰/۱»

حیبه

۲۴۰. زبدة الأصول (۹)

اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «المنهج الخامس: فی الترجیحات، الترجیح، تقدیم امارة علی أخرى...»
افتاده.

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * نام کاتب: محمد بن عبدالحی الشریف،
نصیر امامی * تاریخ کتابت: ۱۰۱۲ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی
* تعداد برگ: ۷۰ «۷۰ الف - ۱۴۱ ب» * اندازه متن: ۵ × ۸/۵ سانتیمتر * اندازه جلد:
۱۲ × ۱۹/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و گرانبها و در حیات شیخ بهاء الدین عاملی
کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه مدّ ظلّه، ۵»
دارد، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته است، افتادگی از آغاز بسیار اندک
است. «شماره ۶۵۹۲/۲»

مجموعه

۲۴۱. زبدة الأصول (۱۰)

اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «و قد اتفق الفراغ من تسویده فی یوم الجمعة فی دار
المؤمنین کاشان فی شهر ذی القعدة الحرام فی سنة ۱۲۲۷». * نوع خط: نستعلیق * نام
کاتب: ابوالحسن بن محمد مهدی نراقی * تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۲۲۷ * محل
کتابت: کاشان * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی سبز * تعداد برگ: ۲۹
«۴۸ ب - ۷۷ ب» * تعداد سطر: ۱۱ * اندازه متن: ۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر * اندازه جلد:
۱۵ × ۲۱ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکلی یک لا.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد. تملک «رضا بن ابی الحسن نراقی» به تاریخ ۱۲۷۷ هـ پشت جلد نسخه آمده، مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی دیده می شود.

«شماره ۷۱۴۷/۲»

چوبه

۲۴۲. زبدة الأصول (۱۱) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «فرغ من سواد بیاضه ... علی بن احمد الأحسانی الشهیر بالوادی، فی یوم السّادس من شهر رمضان المبارک سنة ۱۰۵۵». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: علی بن احمد بن محمد بن احمد احسانی بحرانی، وادی *تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۵۵ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۱۷ «الف - ۱۱۷ ب» *تعداد سطر: ۵ *اندازه متن: $۷ \times ۹/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳/۵ \times ۱۹/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس با نشان «بلغ قرائة آیده الله تعالی» مقابله و تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه ره، ۲۲، ۵۵» دارد. کاتب، نسخه را نزد استاد خویش شیخ صالح بن عبدالکریم بحرانی^۱ قرائت کرده و در پایان آن

۱. شیخ صالح بن عبد الکریم بحرانی از عالمان برجسته، فقیه، فاضل و محدث، اصلاً از مردمان بحرین و ساکن شیراز بوده و به سال ۱۰۹۸ هـ در همان شیراز درگذشته است. او در شیراز از سوی شاه سلیمان صفوی منصب قضاء داشته و بیشتر مردم از قضاوت عادلانه وی خرسند بودند. وی به علم و کتاب عشق می‌ورزید و در این کتابخانه بزرگ نسخه‌های خطی بسیاری وجود دارد که آن مرحوم تصحیح کرده و یا اجازه‌ای برای کاتب نسخه نگاشته است. چند اثر علمی نیز تألیف کرده از جمله: تفسیر الأسماء الحسنی، الرسالة الخمریة، رسالة الجبانر و غیر آنها. مرقد مطهرش در

استاد وی اجازه‌ای این چنین به تاریخ ۱۹ شوال ۱۰۶۰ نگاشته است:

«بعد حمد الله سبحانه و صلواته علی من ختمت به الرسالة و آله ... فقد قرأ علیّ
الشیخ الجلیل الفاضل الكامل التقی الشیخ علی، هذه الرسالة الأنيقة من عبادى اللغة
الی هنا قرائة ... و اعتبار فی مجالس آخرها تاسع عشر شهر شوال للسنة ۱۰۶۰ و
إلتمست منه سلمه الله تعالى إجراء هذا المذنب علی صفحات خاطره وقت دعائه ...
صالح بن عبدالکریم البهرانی - عفی عنهما - ...». مهر بیضی «عبده اسماعیل»، و مهر
مربع «الله اکبر» در چند موضع آمده، افتادگی از آغاز بسیار اندک است. نسخه اندکی
فرسوده شده است.

«شماره ۱/۸۷۶۳»

مجموعه

۲۴۳. زیادة الأصول (۱۲) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغ من تسويد هذه النسخة الشريفة يوم الجمعة
خامس شهر رجب المرجب من شهور سنة ثمان و عشرين و مائة بعد الألف من
الهجرة النبوية ... كتبها إجابة لإلتماس من طاعته حتم و هو عمى العزيز ... و أنا
الراجى عفو ربّه الواهب ابن السيّد اسماعيل، على رضا المدعو بابوطالب الحسيني...».
*نوع خط: نسخ *نام كاتب: ابوطالب على رضا بن سيّد اسماعيل حسيني قمى
*تاریخ کتابت: ۱۱۲۸ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی

کنار مزار علاء الدین حسین در شیراز واقع شده است. یکی از شاگردان وی محمّد مؤمن جزایری در کتاب طیف
الضیال از این عالم برجسته تجلیل کرده و می‌گوید: «بسیاری از مسائل مهم فقه و اصول را از وی فرا گرفتیم». شرح
زندگی‌نامه ایشان در بسیاری از منابع موجود آمده است.

* تعداد برگ: ۱۰۵ «۱ب - ۱۰۵ب» * تعداد سطر: ۵ * اندازه متن: ۸×۱۶ سانتیمتر
 * اندازه جلد: ۱۶×۲۵ سانتیمتر * نوع جلد: مشمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.
 ویژگیها: حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه ره، جواد رحمه الله، محمد ره»
 دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۹۱۰۲/۱»

چوبه

اصول فقه، عربی

۲۴۴. زبدة الأصول (۱۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: ۱۲۵۲ هـ * عنوانها و نشانیها:
 قرمز * نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده * تعداد برگ: ۱۰۸ * تعداد سطر: ۷ * اندازه
 متن: $۱۰ \times ۳/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۸ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: مقوایی،
 عطف: تیماج قرمز، لبه‌ها: قهوه‌ای.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «حاجی محمد مهدی دام ظلّه، م د، منه رحمه
 الله» دارد، یادداشتی مبنی بر امانت نسخه از آقا محمد علی یزدی به سال ۱۲۸۷ در
 برگ نخست، و مهر مربع وقفی حاجی محمد علی طهرانی، تملک «ابوالقاسم بن
 محمد علی طهرانی» با مهر بیضی «عبده ابوالقاسم بن محمد علی» در برگ پایانی
 آمده است.

«شماره ۹۷۰۸»

چوبه

اصول فقه، عربی

۲۴۵. زبدة الأصول (۱۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «صورة ما كتبه ابن أخ جدی المجتهد المتبحر...».
 *نوع خط: نسخ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده
 *تعداد برگ: ۵۵ *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: $۷ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۲۰×۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با
 نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، تملک «جمال الدین بن محمد حسین»
 به سال ۱۳۴۰هـ. مهرهای بیضی «الراجی جمال الدین» و «الحلیم الکفریم» و
 «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیر الدین سلیمان^۱» و «الراجی محمد محسن
 الفیضی» در برگ نخست و پایانی و مهر مربع «نصیر الدین سلیمان» در پشت برگ
 «۵۳» آمده، نسخه اندکی رطوبت و آسیب دیده و سپس مرمت گردیده است.

«شماره ۹۹۷۹»

چهارم

۲۴۶. زبده الأصول (۱۵) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *عنوانها و
 نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱۲۶ *تعداد سطر: ۵
 *اندازه متن: ۵×۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲/۵ \times ۲۱/۵$ سانتیمتر *نوع جلد:
 دورو، برون: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، درون: تیماج قرمز.

۱. این نسخه از جمله نسخه‌هایی است که نزد فرزندان و نوادگان فیض کاشانی بوده است. نسخه موجود در تملک
 نصیر الدین سلیمان بن مولی محمد علم الهدی ابن محمد محسن فیض کاشانی بوده و پس از ارتحال وی به فرزندانش
 منتقل گردیده است.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله تعالی، ق، ع ر» دارد، تملک بی نام در تاریخ ۱۱۶۵ هـ با مهر بیضی «عبده اسماعیل» در برگ نخست و مهر چهارگوش «یا اسد الله الغالب» در برگ پایانی آمده است.
«شماره ۹۹۹۷»

مجموعه

۲۴۷. زبدة الأصول (۱۶) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده * تعداد برگ: ۷۶ * تعداد سطر: ۷ * اندازه متن: ۱۲ × ۷ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قرمز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته یک لا.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه رحمه الله تعالی، ۱۲» از مؤلف و دیگران دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه آمده، تعدادی از حواشی در برگهای جداگانه الصاق شده، نسخه اندکی فرسوده گردیده است.

«شماره ۱۰۰۱۹»

مجموعه

۲۴۸. زبدة الأصول (۱۷) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت الرسالة الشریفة بید ... محسن بن ابراهیم الحسینی التتکابنی فی دار السلطنة اصفهان فی مدرسة میرزا حسین، فی سنة واحد و ستین و مائتان بعد الألف من الهجرة النبویة سنة ۱۲۶۱».

*نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محسن بن ابراهیم حسینی تنکابنی *تاریخ کتابت: ۱۲۶۱ هـ *محل کتابت: مدرسه میرزا حسین اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۳۴ «۲۱ب- ۵۴ الف» *تعداد سطر: ۶ *اندازه متن: $۹/۵ \times ۶$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۵ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول یک لا.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد.

«شماره ۳/۱۰۱۱۲»

چوبه

۲۴۹. زبدة الأصول (۱۸) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹۲ *تعداد سطر: ۷ *اندازه متن: $۱۰ \times ۵/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۹/۵ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی.
ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و در حیات مؤلف کتابت شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه مد ظلّه، سلّمه الله و رحمه الله، ۵، عییدی» از مؤلف و دیگران دارد، تملک «جمال الدین کربلاتی» و «زین الدین بن جمال الدین کربلاتی» در برگ نخست آمده، برخی برگها هنگام صحافی پراکنده گشته، چند مهر مربع ناخوانا در آغاز و پایان آمده، افزودگیهائی پس از انجام در خصوص وقف در قرائت قرآن کریم آمده است. نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است. «شماره ۱۰۲۱۷»

چوبه

۲۵۰. زبدة الأصول (۱۹)

اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «من سواهب مواهب الملك الواهب، تشرفی بكتابة هذا النسخة العمدة ... و قد وقع الفراغ من تنميقها ضحوة يوم الأربعاء و هو اليوم السابع من العشر الآخر من الشهر الثالث من المائة الأولى بعد الألف الأول من الهجرة النبویة ... حرره ... فخر الدین بن میرزا حسین الحسینی الاسترآبادی - عفی عنهما - بمحرسة اصفهان فی مدرسة نواب العالیة ... و كان الانتساخ من النسخة التي بخط الفاضل البردی المقرونة عند مؤلفها و علیها الإجازة بخطه ...». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: فخر الدین بن حسین حسینی استرآبادی *تاریخ کتابت: شعبان ۱۱۰۰ *محل کتابت: مدرسه نواب، اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵۲ *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۵/۱۳ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰/۵ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: مقوائی، عطف: تیماج عسلی.

ویژگیها: از روی نسخه‌ای که اجازة مؤلف بر آن بوده، تصحیح شده. نسخه بدلهای با نشان «ل» در حاشیه نگارش یافته، حاشیه نویسی بسیار با نشان «ص، منه» از مؤلف و دیگران دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۰۹۲۰»

چاپ

۲۵۱. زبدة الأصول (۲۰)

اصول فقه، عربی

آغاز: افتاده «... أنوارهم تقبیس الأحكام و بآثارهم تعرف مسائل الحلال و

الحرام صلوات الله عليهم ما دامت الفروع مرتبة على الاصول ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ خوش، حواشی: نستعلیق *نام کاتب: محمد جعفر *تاریخ کتابت: جمادی الثانی ۱۲۶۷ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۶۱ «۱ الف - ۶۱ الف» *تعداد سطر: ۸ *اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۶$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۰/۵ \times ۱۲$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضریب مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه ره» در برگهای نخست از مؤلف دارد، برخی برگها مجدول به سبز با کمند قرمز، نسخه اندکی رطوبت دیده، تملکی مخدوش به تاریخ اول جمادی الأول ۱۲۸۴، همراه سه مهر بیضی مخدوش در برگ پایانی آمده است. «شماره ۱ / ۱۱۵۹۰»

حویچه

۲۵۲. زبدة الأصول (۲۱) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲ هـ *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۹ «۱۵۸ ب - ۱۷۶ ب» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۱۲×۸ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه ره» از مؤلف دارد.

«شماره ۱۱ / ۱۲۵۵۱»

حویچه

۲۵۳. زبدة الأصول (۲۲) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتابه الحقیق، محمد بن حسین بن علی رضا الحسینی القمی الطاهری ... فی لیلۃ الأربعاء من شهر رمضان المبارک سنة عشر و ثلاثمائة بعد ألف سنة ۱۳۱۰». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد بن حسین بن علی رضا حسینی قمی طاهری^۱ *تاریخ کتابت: رمضان ۱۳۱۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵۱ «۴ب- ۵۴الف» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع سبز.

ویژگیها: حاشیه نویسی بسیاری از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، چند برگ از حواشی قبل از آغاز و بعد از پایان نگاشته شده، کاتب از نوادگان مرحوم آخوند ملا محمد طاهر قمی شیخ الاسلام^۲ و نیز مرحوم میرزا ابوالقاسم بن حسن، میرزای قمی،

۱. یک نسخه خطی نفیس از کتاب *القوانین المحکمة* مرحوم میرزای قمی در کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) موجود می‌باشد که به سال ۱۲۹۴هـ به خط سید جواد بن علی رضا حسینی رضوی قمی طاهری -عموی کاتب- این نسخه زبده الأصول، به خط نسخ ممتاز و ریز کتابت شده است.

۲. مرحوم آخوند ملا محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی، شیخ الاسلام قمی، از عالمان برجسته قم و مؤلف چند اثر علمی است که برخی از آثار وی در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد. اصل وی از شیراز بوده و در نجف اشرف تحصیلات خود را به پایان برده است. چند سال به دستور شاه سلیمان صفوی امامت جمعه را عهده‌دار بوده و مسلک اخباری داشته است و در برخی از آثار خویش به مولی محمد محسن فیض کاشانی به شدت تاخته تا جایی که او را تکفیر نموده است. برخی از تألیفات وی عبارتند از: ۱. *الجامع فی اصول الفقه و اصول الدین* ۲. *رسالة فرحة الدارين فی العدالة* ۳. *رسالة فی الخلل فی الصلاة* ۴. *رسالة فی موعظة النفس* که با *رسالة معاسبة النفس* ابن طاوس چاپ شده است ۵. *رسالة فی الرضاع* ۶. *رسالة فی ترک قول السلام علیک ایها النبی، فی الصلاة* ۷. *رسالة فی صلاة اللیل و آدابها* ۸. *رسالة فی صلوة الاذکار* ۹. *رسالة فی صلاة الجمعة* ۱۰. *رسالة فی الفرائض* ۱۱. *کتاب بهجة الدارين فی الحکمة* ۱۲. *کتاب الأربعین* ۱۳. *کتاب حجة الاسلام فی شرح تهذیب الأحکام*، که یکی از بهترین و معروف‌ترین آثار وی به شمار می‌آید. ۱۴. *الفوائد الذہنیة فی ردّ العکماء و الصوفیة* ۱۵. *حکمة العارفين فی ردّ المتصوفین* ۱۶. *تحفة الأخبار* در شرح قصیده‌ای در مدح مولی امیرالمؤمنین علی علیه السلام وی جدّ سادات معروف به طاهری می‌باشد که از نوادگان مادی میرزای قمی صاحب *قوانین الأصول* هستند. آخوند ملا محمد طاهر از سید نورالدین علی موسوی عاملی صاحب کتاب *الشواهد المکیة فی الرد علی الفوائد المدینة* محدث استرآبادی روایت کرده و تاریخ اجازه‌اش سال ۱۰۶۰هـ بوده است. سرانجام پس از عمری تلاش در ترویج شرع مطهر به سال ۱۰۹۸هـ در قم درگذشت.

از عالمان برجسته شهر مقدّس قم بوده و به نظر می‌رسد که این نسخه را از روی نسخه پدرش کتابت کرده باشد که در الذریعة بدان اشاره گردیده، کتابت حواشی از روز شنبه ۲۹ شعبان ۱۳۱۰ آغاز و روز جمعه ۱۵ صفر ۱۳۱۱ به انجام رسیده است.

«شماره ۱۲۶۵۸»

موضوع

اصول فقه، عربی

۲۵۴. زیادة الأصول (۲۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «هذا آخر ما وصل الی من کتاب الزیدة، لا زال ظلال مؤلفها ممدوداً الی یوم الخلود و قد وقع الفراغ من المقدّمة یوم الأحد ثالث و عشرين فی شهر رمضان سنة أربعة و تسعين بعد الألف علی يد أقلّ العباد و أحقرهم الی الله نعمت الله بن السید عبدالله بن السید محمّد الحسینی الجزائری ...».

*نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: رمضان ۱۰۹۴ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع

کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶۱ «ب- ۶۱» *تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۹ ×

۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

ضربی با ترنج گل و بوتّه.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، نسخه بر سید محمّد

هاشم حسینی احسانی^۱ قرائت شده و دو بار با عبارت «بلغ مذاکرة مع بعض الإخوان

۱. سید محمّد هاشم حسینی احسانی از معاصران شیخ بهاء الدین عاملی که سالهای پایانی عمر ایشان را درک کرده و از وی بهره علمی برده، وی لغز زیادة الأصول شیخ را شرح کرده و آن را الرضویة نامیده و در مشهد مقدّس به انجام رسانده. نسخه شرح لغز در کتابخانه مرحوم آیت الله سید حسن صدر در کاظمین عراق موجود بوده است.

أدام الله أيامهم و أجرى بالخير أقدامهم» و «بلغ ثانياً و الحمد لله، كتب الأقل، نعمة الله الحسيني الجزائري» مقابله شده است. حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه سلمه الله، منه رحمه الله، جواد رحمه الله و ...» دارد و اجازه ای همراه تأیید قرائت بر سید نعمت الله جزایری در انجام نسخه با این عبارت آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله في البداية و النهاية و الصلاة و السلام على أشرف العالمين دراية محمد و آله الذين من أتبعهم أمن من الضلالة و الغواية. و بعد، فقد قرأ على هذا الكتاب المسمى بزبدة الأصول من تأليفات شيخنا العلامة امام الائمة مقتدا الأمة العالم الرباني، شيخنا البهائي صبَّ الله على جدته سجال مغفرته و عفوه من أوله الى آخره الشاب السعيد الأمجد منبع السعادة الحقيق بالافادة و الاستفادة، السيد الجليل الفاضل الكامل السيد نعمت الله بن السيد الأجل الأرفع السيد عبدالله الحسيني الجزائري قرائة اثبات عن جودة قريحته في ادراك مطالبه الخفيّة و تحقيق ما عليه من الحواشي الآبية عن ذي الفطنة الذكية فنبهته على بعض المواضع التي وصلت اليها مقدرتي على ما يقتضيه طبعي الفاتر و فكري الخاسر و أجزت له دام فضله رواية الكتاب المذكور عني عن اشياخي عن مؤلفه رحمه الله تعالى جميعاً تحريراً في ثاني عشر شهر ربيع المولود فيه اشرف موجود، في العام السابع و الستين و ألف و التمسست منه دام فضله أن ... على خاطره الشريف في دعواته و عند خلواته و كتب العبد الاقل هاشم بن الحسين الحسيني عفى الله عنه و عن المؤمنين أجمعين، آمين».

تملک «سید نعمت الله جزایری» با دو مهر بیضی «الواثق بالله، نعمت الله» در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته، برخی برگها نیز آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۱/۱۲۹۳۹»

۲۵۵. زبدة الأصول (۲۴) اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: مرتضی بن مرتضی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷۲ «ب- ۷۲ الف» *تعداد سطر: ۸ *اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷ × ۹/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای مجدول فرسوده.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، از سوی مرتضی بن مرتضی^۱ بر استاد دائمی خود، نورالدین محمد، با چنین عبارتی قرائت شده: «قرأت المتن و الحاشیه عند شیخی و استادی و خالی و اعتمادی نور الملة و الدین، محمد دام ظلّه السّامی و أنا العبد مرتضی بن مرتضی»، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه، عمیدی و ...» از مؤلف و دیگران دارد، مهر بیضی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی با نشان «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» و مهر بیضی «الراجی محمد محسن الفیضی»، و مهر بیضی «ابوجعفر» در پشت برگ نخست آمده؛ نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده. نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۱/۱۳۴۲۴»

۱. وی یکی از برادران فیض کاشانی است که در ماه صفر سال ۱۰۱۰هـ در کاشان زاده شده و سر انجام در سن جوانی به هنگام مراجعت از نخستین سفر حج، در سن ۱۹ سالگی، در شب جمعه ۱۵ جمادی الآخر سال ۱۰۲۹هـ درگذشت و در همان مسیر دفن گردید. فیض کاشانی به جز این برادر، چهار برادر دیگر نیز داشته است به نامهای: ۱. مولی ضیاء الدین محمد بن شاه مرتضی اول متولد سال ۹۸۶هـ در کاشان، ۲. مولی محمد مؤمن یا شاه مؤمن ابن شاه مرتضی اول، متولد سال ۹۸۹هـ در کاشان، ۳. مولی صدر الدین محمد بن شاه مرتضی اول، ولادت سال ۹۹۸هـ و وفات وی سال ۱۰۱۹هـ در سن ۲۱ سالگی بود. ۴. مولی عبد الففور بن شاه مرتضی اول، ولادت وی به سال ۱۰۰۸هـ و سال وفات او ۱۰۷۰هـ در کاشان بوده و مدفون در آن دیار است.

۲۵۶. زبدة الأصول (۲۵)

اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱ ه
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵۹ *تعداد سطر: ۸
 *اندازه متن: ۹ × ۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۹ سانتیمتر *نوع جلد: مقوا با
 روکش کاغذ، عطف: پارچه رنگارنگ.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، این
 نسخه در تملک خاندان فیض کاشانی بوده و به خط یکی از افراد آن خاندان
 می‌باشد، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه دام ظلّه، منه سلّمه الله» از مؤلف دارد،
 مهر بیضی «نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی بن فیض کاشانی با نشان «آنه
 من سلیمان» و مهر بیضی «الراجی محمد محسن الفیضی» در آغاز آمده است،
 برگها پراکندگی دارد.

«شماره ۱۳۴۵۱»

موضوع

۲۵۷. زبدة الأصول (۲۶)

اصول فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: مرتضی بن محمد مؤمن کاشانی
 *تاریخ کتابت: ۱۰۳۸ ه *عنوانها و نشانیها: قرمز *تعداد برگ: ۴۸ *تعداد سطر:
 ۱۰ *اندازه متن: ۱۳ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد:
 دورو، برون: تیماج قهوه‌ای، لبه‌ها و درون: تیماج زرشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه» از مؤلف دارد، به دست برادرزاده فیض کاشانی کتابت شده، وی صاحب تألیفات بسیاری است و پس از سال ۱۰۸۴هـ در کاشان درگذشته، وقف نامه ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی، همراه مهر بیضی «ابوتراب الفیضی»، مهر مستطیل «نظام الدین احمد ۱۱۱۹»، مهر مربع «بر خاتم سلیمان، نام ابوتراب است» و یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی به سال ۱۳۶۸هـ در آغاز برگ آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۳۴۹۸»

مجموعه

۲۵۸. زبدة الأصول (۲۷) اصول فقه، عربی

آغاز: افتاده «... تقتبس الاحکام و بآثارهم يعرف مسائل الحلال و الحرام صلواة الله عليهم ما دامت الفروع مرتبة على الأصول و الأجناس منقسمة بالفصول و بعد، فيقول...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تم الكتاب بعون الملك الوهاب كتبه عبد العظيم البيدگلی ابن محمد حسين الكاشاني». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبد العظيم بن محمد حسين بيدگلی کاشانی *تاریخ کتابت: سده ۱۳هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز

۱. نظام الدین احمد از نوادگان فیض کاشانی و از عالمان نیمه نخست سده ۱۲هـ است. وی در ۲۷ ربیع الثانی سال ۱۱۶۰هـ رحلت کرده است. از وی دو فرزند دختر باقی ماند که یکی از آنان با محمد مؤمن مکنی به ابی الصلاح فرزند جمال الدین اسحاق، فرزند مولی محمد علم الهدی فرزند برومند فیض کاشانی ازدواج کرد. لازم به یادآوری است که این نظام الدین احمد غیر از نظام الدین احمد فرزند ملاصدرا است که دانی مولی محمد علم الهدی بوده و به سال ۱۰۷۴هـ در کاشانی درگذشته است.

*نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵۱ «۱ الف - ۵۱ الف» *تعداد سطر: گوناگون
*اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶ × ۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد:
مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه ره، ع عفی عنه» دارد. برخی عناوین
نانوشته مانده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت شده است.

«شماره ۱/۱۳۸۷۰»

مجموعه

۲۵۹. شرح الفرائض النصیریة (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، نحمدک یا خیر الوارثین و نشکرک یا أسرع الحاسبین، نسألک
أن ترفعنا عن درجة المحجوبین و لاتجعلنا من طبقة المحرومین ... يقول: إنه لا یخفی عن
ذوی البصیرة النقادة أن الجواهر المضية الوقادة أعنی رسالة الشهر، بالفرائض ...».

انجام: «قلت: أما یقوی تلك الأخبار علی تخصیص الآیة لو لم یعارضها غیرها
صحیحة البزنطی عن أبی الحسن علیه السلام و الناطقة بأن المتمتع بها من ...» ناتمام.

گزارش متن: شرح مزجی کوتاهی است بر رساله الفرائض النصیریة خواجه
نصیرالدین طوسی، شارح در مقدمه می‌گوید: کتاب فرائض خواجه نصیر، شامل
دقائق و اشاراتی بود که برای دیگران قابل استفاده نبود، از این رو خواستم شرحی
بنویسم که آن دقائق و اشارات و ابهامات را روشن نمایم. به نظر می‌رسد شیخ موقف
به شرح تمامی کتاب نشده و تا موضوع «ارث به ولاء» ادامه داده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ:
شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱۴ «۱۳۴ الف - ۱۴۷ الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه
متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون:
تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته؛ درون: تیماج حنائی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه برگها اندکی فرسوده شده دو مهر بیضی ناخوانا در آغاز و پایان آمده است.

«شماره ۵۰۷۸/۶»

☞ الذریعة: ۳۸۰/۱۳.

حجیه

فقه، عربی

۲۶۰. شرح الفرائض النصیریة (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۷ «۱۴۳ب-۱۵۹ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۶×۷ سانتیمتر.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۴۶۸۷/۵»

☞ الذریعة: ۳۸۰/۱۳.

حجیه

شرح تشریح الأفلاک ← حاشیه تشریح الأفلاک

حجیه

ادب منظوم، فارسی

۲۶۱. شیر و شکر (۱)

وی زبده عالم کون و مکان

آغاز: «ای مرکز دایرة امکسان

خورشید مظاهر ناسوتی».

تو شاه جواهر لاهوتی

کاورده ز عالم قد خیر

انجام: «این نظم رفیع بلند اختر

مقبول خواص و عوامش کن».

پیوسته خجسته بیامش کن

گزارش متن: متنوی نیکوئی است در اخلاق که در یکصد و چهل بیت سروده شده.

این متنوی بارها چاپ شده و نسخه‌های بسیاری از آن در کتابخانه‌ها موجود می‌باشد.

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * عنوانها و نشانیها: نانوشته
 * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۳ «۶۸ ب- ۷۰ الف» * تعداد سطر: ۱۸
 * اندازه متن: $۱۹/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۲۳/۵ \times ۱۸$ سانتیمتر * نوع
 جلد: مشتمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: افزودگیهای منظوم از وحشی بافقی و برخی شعرای دیگر، بعد از
 پایان آمده، برگها اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

من الذریعة: ۲۶۹/۱۴؛ فهرست نسخ خطی فارسی: ۲۹۷۸/۴.

«شماره ۴/۱۵۶۰»

چوبه

۲۶۲. شیر و شکر (۲) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴ هـ * عنوانها و
 نشانیها: مشکى درشت تراز متن * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۸ «۱۲ ب- ۱۹ ا»
 * تعداد سطر: ۱۶ * اندازه متن: ۱۳×۷ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸×۱۱ سانتیمتر
 * نوع جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: حواشی نانوشته است، حکایتی منظوم از سراینده پس از پایان آمده
 است. «شماره ۲/۴۹۳۷»

چوبه

۲۶۳. شیر و شکر (۳) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ *تاریخ کتابت: محرم ۱۲۶۵
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶ «۱۴ الف-۱۹ الف»
 *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۷ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳ \times ۱۸/۵$
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.
 ویژگیها: حواشی نانوشته مانده است.

«شماره ۵۱۱۳/۲»^۱

چوبه

۲۶۴. شیر و شکر (۴)
 ادب منظوم، فارسی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: سده ۱۳ هـ *عنوانها و
 نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۳۶ الف-۳۸ ب» *تعداد سطر:
 ۱۹ *اندازه متن: $۶/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۱×۱۷ سانتیمتر *نوع جلد:
 تیماج قرمز ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.
 ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۵۷۹۲/۴»

چوبه

۲۶۵. شیر و شکر (۵)
 ادب منظوم، فارسی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ و نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ

*عنوانها و نشانیها: قرمز و درشت تر از متن *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳
 «۳۳ب-۳۵» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۵$ سانتیمتر *اندازه جلد:
 $۹/۵ \times ۱۷$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره یک لا.
 ویژگیها: نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده شده است.
 «شماره ۱۱۵۲۲/۳»

چوبه

۲۶۶. شیر و شکر (۶) ادب منظوم، فارسی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: سده ۱۱ هـ
 *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱ «۱۵۳ب» *تعداد
 سطر: ۴۴ «چهار بیته» *اندازه متن: $۱۵/۵ \times ۲۸$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۹ \times ۳۳/۵$
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: بخشی از سوانح سفر حج در پایان آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده
 است.

«شماره ۱۲۵۸۹/۵۹»

چوبه

۲۶۷. الصفيحة = اسطراب (۱) اسطراب، عربی
 آغاز: «بسملة، إرتفعت درجات جبروتك عن إحاطة أفهامنا القاصرة و تقدست
 دقائق ملكوتك عن علاقة أوهامنا الخاسرة جميع ما إرتسم فى حجرة الخيال ...
 فيقول: ... هذه رسالة صغيرة الحجم، وجيزة النظم، قليلة المؤنة، كثيرة المعونة، إنظوت
 من الأعمال الأسطرابية على زبدة أصولها ...».

انجام: «إن كان طول البلد أكثر من طول مكة و الى المشرق إن كان أقل فحيث انتهى أحد الجزئين من مقنطرات الإرتفاع، فظلّ المقياس وقت بلوغ الشمس اليها على صوب القبلة و ليكن هذا آخر ما أردنا إيراده في هذه الأوراق ...».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در بیان اعمال اسطرلاب با عناوین «اشاره - اشاره» برخی اظهار داشته‌اند این رساله با اشاره شاه عباس صفوی نگاشته شده اس. به جهت اهمیت رساله، برخی به شرح آن پرداخته‌اند، اسامی تعدادی از شروح و حواشی بدین شرح است:

۱. شرح الصفيحة، از: عصمة الله ... بن اعظم بن عبد الرسول، سهانپوری (م ۱۰۸۶هـ)؛
۲. شرح الصفيحة، از: رمضان بن حريرة الجزائرى (م ۱۰۹۲هـ)؛
۳. شرح الصفيحة، از: شمس الدین خلخالی (م پس از ۱۰۳۱)؛
۴. شرح الصفيحة، از: عبد اللطيف بن احمد بن محمد دمشقى مصرى ازهرى؛
۵. بذل النصيحة فى العمل بالصفيحة، از: عبدالله بن فخرالدین اعرج موصلى (م ۱۱۸۸هـ)؛ آغاز: «الحمد لله الذى خلق الأفلاك و زينها بالنجوم الزاهرات ...»؛
۶. سوانح القريحة فى شرح الصفيحة، از: جواد بن سعد كاظمى (م پس از ۱۰۳۱)؛
۷. شرح الصفيحة، از: عمر بن احمد المائى جلى؛
۸. شرح الصفيحة، از: عبد الباقي بن محمود آلوسى (م ۱۲۹۸هـ)؛
۹. فيوضات القريحة فى شرح الصفيحة، از: العدوى؛
۱۰. شرح الصفيحة، از: مير حسين ميبدى (م ۱۳۱۱هـ)؛
۱۱. شرح الصفيحة، از: لطف الله لاهورى؛
۱۲. شرح الصفيحة، از: عبد الباسط بن رستم قنوجى؛
۱۳. شرح الصفيحة، از: سيد بن ابى الفتح كشميرى؛
۱۴. شرح الصفيحة، از: سيد عبدالله جزائرى.

این رساله به اشتباه در برخی منابع با عنوان الصحیفة الاسطرلابیة درج شده و جز رساله حاتمیه مؤلف در همین موضوع است که به فارسی نگارش یافته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: [محمد محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی] (در برگ ۴۲ مجموعه) *تاریخ کتابت: ۱۰۵۵ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشتہ *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۷۲ب-۸۰ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: $۱۰/۵ \times ۴$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۷ \times ۸/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و نزدیک به عصر مؤلف کتابت شده، حواشی نانوشتہ مانده، نسخه اندکی آسیب دیده است.

☞ جامع الشروح و الحواشی، حبشی: ۱۳۲۲/۲ - ۱۳۲۴، الذریعة: ۱۶/۱۵، ۵۱.

«شماره ۶۹۶/۳»

حواشی

۲۶۸. الصفیحة = اسطرلاب (۲)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابوالقاسم طالقانی مرجانی *تاریخ کتابت: ۱۳۰۶ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۱۲ب-۱۸ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: $۱۵/۵ \times ۱۲$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲×۱۸ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و نقش درخت، آهو و عقاب. ویژگیها: نسخه اندکی حاشیه نویسی دارد.

«شماره ۵۹۶۳/۳»

حواشی

۲۶۹. الصفيحة = اسطرلاب (۳)
اسطرلاب، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
- گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتبه لنفسه اقل خلق الله الغنى، ابن محمد مؤمن اليزدي، محمد زكي، أوتى كتابهما يمينهما و حاسبهما الله تعالى حساباً يسيراً، في شهر ربيع الاول، من شهر سنة ۱۱۷۲هـ». *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد زکی بن محمد مؤمن یزدی *تاریخ کتابت: ربيع الأول ۱۱۷۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱۰ «۲۳ب - ۳۳ب» *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: $۱۰/۵ \times ۴/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۹ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.
- ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، مهر دایره «یادگار منصور الحسينی» در برگ ۲۵، و مهر بیضی «زین العابدین» با دو مهر بیضی ناخوانا در برگ نخست و مهر بدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی آمده، نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته است.
- «شماره ۶۱۱۰/۲»

چاپ

۲۷۰. الصفيحة = اسطرلاب (۴)
اسطرلاب، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
- گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة في شهر الصفر، بيد الأقل صفی الدین بن الشيخ فخر الدین عاملی، فی بلدة اصفهان، فی مدرسة قرچقا بیک فی سنة ۱۱۰۴ و الحمد لله رب العالمین».

*نوع خط: نسخ * نام کاتب: صفی الدین بن فخر الدین بن نور الدین بن العاملی
 * تاریخ کتابت: ۱۱۰۴ هـ * محل کتابت: مدرسه قرچقا بیگ اصفهان * عنوانها و
 نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۶ «۱۷۰ ب- ۱۷۵ الف»
 * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۲ × ۱۸/۵
 سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکى ضربى مجدول.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده است، مهر مربع «الواثق صفی الدین» در برگ
 پایانی آمده، نسخه اندکی فرسوده شده، فراز برگها اندکی آسیب دیده و مرمت
 گردیده است.

«شماره ۷/۷۳۱۶»

محرره

۲۷۱. الصفيحة = اسطراب (۵)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ * عنوانها و
 نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۶ «۹۹ ب- ۱۰۴ الف» * تعداد سطر:
 ۲۰ * اندازه متن: ۱۱/۵ × ۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۶/۵ × ۹/۵ سانتیمتر * نوع
 جلد: تیماج سبز ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه ره» دارد، مهر
 بیضی ناخوانا در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت و آسیب دیده، افزودگیهایی در
 موضوع رساله بعد از پایان آمده است.

«شماره ۲/۷۷۶۴»

محرره

۲۷۲. الصفيحة = اسطرلاب (۶)
اسطرلاب، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: سید اسماعیل بنایی
*تاریخ کتابت: ۱۲۶۰هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۱۹۱-۱۹۵» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: ۱۴ × ۹ سانتیمتر
*اندازه جلد: ۲۱/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضریب مجدول، با لچک ترنج و سرترنج گل و بلبل.
ویژگیها: حاشیه نویسی دارد، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۸/۸۳۶۶»

مجموعه

۲۷۳. الصفيحة = اسطرلاب (۷)
اسطرلاب، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۳هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۱۹-۱۲۱ الف» *تعداد سطر: ۳۰ *اندازه متن: ۱۷ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۳ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج قهوه‌ای، درون: تیماج سبز، عطف و لبه‌ها: تیماج سبز.
ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، برخی نسخه بدلها در حاشیه نگاشته است.

«شماره ۱۷/۸۳۷۳»

مجموعه

۲۷۴. الصفيحة = اسطرلاب (۸)
 اسطرلاب، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۶۱ پ- ۱۶۳ الف» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: ۱۷ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۳ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای فرسوده.
 ویژگیها: حاشیه‌نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه اندکی فرسوده گشته است. «شماره ۸۸۳۹/۱۱»

چوبچه

۲۷۵. الصفيحة = اسطرلاب (۹)
 اسطرلاب، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد باقر بن کامران تبریزی *تاریخ کتابت: ۱۰۲۰ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز و آبی *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۵ «۲۸ پ- ۳۲ الف» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: ۱۳/۵ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی.
 ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده. در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه» از مؤلف دارد، نسخه رطوبت و آسیب دیده و فرسوده گردیده است. «شماره ۱۰۱۹۵/۴»

چوبچه

۲۷۶. الصفيحة = اسطرلاب (۱۰) اسطرلاب، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *ترقیمه: «وقع الفراق من تسويده ليلة إثنين من شهر جمادى
 الثانى على يد أضعف خلق الله الملك الوهاب، محمد باقر بن كامران تبریزی، فى عام
 سنة ۱۰۲۰».

*نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها:
 قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۷ «۸۲ الف - ۸۸ ب» *تعداد سطر: ۱۴
 *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد:
 دورو، برون: تیماج عنابی ضربی مجدول، با ترنج و سرترنج گل و بوته، درون: تیماج
 قهوه‌ای مجدول با لبة برگردان.
 ویژگیها: برخی عناوین نانوشته مانده است.

«شماره ۱۲۴۳۹/۳»

مجموعه

۲۷۷. الصفيحة = اسطرلاب (۱۱) اسطرلاب، عربی
 آغاز: «الإرتفاع المأخوذ فما وقع بين منطقة البروج على الأفق الشرقى فهو
 الطالع تبصرة فى تعديل موضع الشمس ...».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها:
 قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۱ ال - ۳ الف» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه
 متن: ۱۴ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقواتی، عطف:
 تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، آثار رطوبت در برگها دیده می شود، اندکی آفت دیده و فرسوده شده، مهر مستطیل ناخوانا در برگ نخست آمده. فهرست رسائل مجموعه در درون جلد نسخه نگاشته شده است.

«شماره ۱/۱۵۷۸۲»

مجموعه

۲۷۸. العروة الوثقی^۱ (۱)

تفسیر، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذى أنزل على عبده كتاباً الهیماً، يتفجر من بحاره أنهار العلوم الحقیقیة تفجیراً و خطاباً سماویاً تقتبس من أنواره أسرار الحكمة الّتی من أوتیها فقدأوتی خیراً كثيراً ... و بعد، ... يقول: إن أهم ما وجهت إليها الهمم و بیضت علیه اللمم و أولى ما صرفت فی مدارسته الأعمار ...».

انجام: «فإننا نتوسل إليك بنبيك نبي الرحمة، محمد سيد المرسلين و آله الائمة الطاهرين، صلواتك عليه و عليهم أجمعين أن لا تردنا خائبين و أن تثبت لنا به قدم صدق يوم الدين برحمتك يا أرحم الراحمين».

گزارش متن: تفسیری است بر قرآن کریم با استفاده از روایات نبوی ﷺ و ائمه هدی ﷺ، در تفسیر آیات و نقل نظریات عالمان بزرگ تفسیر، پس از حاشیه بر *أنوار التنزیل و أسرار التأویل بیضاوی* تألیف نموده و از آن حاشیه یاد می کند. این تفسیر فقط *سورة فاتحه* و بخش اندکی از *سورة بقره* را شامل می شود و همراه تفسیر *مشرق الشمسین* در تهران به سال ۱۳۲۱ هـ به چاپ رسیده است. نسخه های فراوانی از این اثر در کتابخانه ها موجود است، که محقق گرامی آقای دکتر سید محمد باقر حجّتی در کتاب خویش به ۲۲ مورد از آنها اشاره کرده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ

۱. این رساله از سوی نشر دار القرآن الکریم به سال ۱۴۱۲ هـ در قم به چاپ رسیده است.

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۲۶
 «۱۴۸ب-۱۷۳ب» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: $۷ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد:
 $۱۳ \times ۱۷/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و
 سرترنج گل و بوته، درون: تیماج عسلی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد،
 نسخه بدلها در حواشی نگاشته شده، با نشان «بلغ» مقابله گردیده، از برگ «۱۵۳» تا
 پایان نونویس شده، برخی از حواشی فرسوده گشته و تعدادی نیز آسیب دیده و
 مرمت شده است.

↳ الذریعة: ۲۵۲/۴؛ فهرست موضوعی نسخه‌های خطی عربی کتابخانه‌های جمهوری
 اسلامی ایران، علوم قرآنی «تفسیر ۳»: ۴۸۹-۴۹۱.

«شماره ۷/۵۰۷۸»

جدید

۲۷۹. العروة الوثقی (۲) تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد بن عبد الحی شریف،
 نصیر امامی *تاریخ کتابت: ۱۰۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی
 *تعداد برگ: ۶۵ «۳ الف - ۶۷ الف» *تعداد سطر: ۱۲ *اندازه متن: $۵ \times ۱۱/۵$
 سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲/۵ \times ۱۹/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با
 ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه
 تصحیح و با نشان «بلغ مقابله آیده الله تعالی» مقابله شده، برخی از نسخه بدلها با

نشان «ل» در حاشیه نگاشته شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام بهانه» دارد، عنوان «وقف حاج باقر خوئی» بر فراز برخی برگها آمده، بخشی از نسخه رطوبت دیده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت شده است. کاتب نسخه، طی چهار برگ، هنگامی که شیخ از اصفهان قصد عزیمت به آذربایجان را داشت، ضمن آوردن نام برخی از تألیفات وی، از ایشان تعریف و تمجید نموده و با این عبارات، نسخه را بر شیخ قرائت نموده است:

«... و منها تفسیر الفاتحة من کتاب تفسیره المسمی بعروة الوثقی و لعمره مدّ الله عمره أنه عروة الوثقی للأنام و حبل المتین لأهل الايام أتى فيه بتحقیقات خلت عنها الكتب المتداولة و تدقیقات لم تحوها الصحف المتداولة و كان صاحب الكشّاف قال علی لسانه، فأبرزت لهم بعض الحقائق من الحجب، أفاضوا فی الإستحسان و التعجب كلاً، ثمّ كلاً فإنه دامت ایامه أبرز كلّ الحقائق لا بعضها إلا أن يقال: حاول بالبعض ما هو المراد من الكلّ... و قد تيسّر لنا الفوز بإنهائه عليه و قرائته لديه، فی ليلة يومها، يوم الخميس اول شهر ذی القعدة الحرام من شهور سنة إثنی عشر و ألف و خرج مدّ ظلّه، فی ذلك اليوم عن بلدة اصبهان الی ملازمة السلطان فی بلاد آذربيجان و نحن مهموم البال، مشتت الأحوال من مهاجرة خدمته السنیة البهیة و مفارقة أبكار أفكاره الجلیلة الجلیة فأنها سعاد فؤادی ... و أنا الفقیر، محمّد بن عبدالحی الشّریف الشهیر بنصیر الإمامی ...».

اجازه‌ای به خط مؤلف برای کاتب نسخه در انجام نسخه با این عبارت آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحیم، قرأ علی الولد الأعزّ الأمجد الأفضل ذوالطبع الوقاد، و الذهن الألمعی النقاد و الفطرة العالیة و الفطنة الحالیة و التدقیقات الفائقة و التحقیقات الرأئثة، نصیراً للإفادة و العزّة و الدین، محمّداً -وقفه الله تعالی لإرتقاء أرفع معارج

مناهج الكمال و بلغه أقصى المطالب و الآمال فى المبدأ و المآل - تفسير الفاتحة من تفسیری الموسوم بالعروة الوثقى، قرآنة فهم و إتقان و فحص و إيقان و إستشراح عن الخفايا و إستكشاف عن الخبايا و قد أجزت له - دامت فضائله - أن يرويه عنى لمن شاء من إخوان الدین و خلآن المتقين، الَّذِينَ توفرت على إحراز تفسير كلام الله دواعيهم و تكثرت فى إستجماع ذرائع النجاة مساعيهم و كذلك قرأ على الولد المشار إليه لازال مشاراً إليه من فضلاء الزمان جانباً من مقالاتى الإثنى عشرية و سمع منها جانباً حال قراءة أفاضل الأصحاب و قد أجزت له روايتها ايضاً لمن له اهلية ذلك و كذلك أجزت له سلمه الله تعالى أن يروى عنى كتابى الموسوم بالحبل المتين و كتاب الأربعين، بأسانيدى الى أصحاب العصمة سلام الله عليهم أجمعين، قال ذلك بلسانه و حرره بينانه أقل الأنام، مؤلف الكتاب، محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی - تجاوز الله عن سيئاته - فى أواخر العشر الأول من شهر ذيقعدة الحرام، سنة ألف و إثنى عشر من هجرة سيد الأنام عليه و آله أفضل الصلاة و السلام و الحمد لله أولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً».

«شماره ۱/۶۵۹۲»

مجموعه

۲۸۰. العروة الوثقى (۳) تفسير، عربى

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲هـ *عنوانها و

نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۲۴۷-۲۴۹ب» *تعداد سطر:

۴۲ *اندازه متن: ۲۵ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۸ × ۱۹ *نوع جلد: مشمع

قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه فرسوده شده و اندکی آسیب دیده سپس وصالی گردیده است.
«شماره ۱۷/۱۲۵۵۱»

حیبه

۲۸۱. العروة الوثقی (۴) تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۳۶ هـ *عنوانها و نشانیها:
قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۳ «۱۱ب - ۴۳ الف» *تعداد سطر: ۱۶
*اندازه متن: ۱۳ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج
حنائی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه ۱۲» دارد،
برخی نسخه بدلها با نشان «خ» در حواشی نگاشته شده، اندکی رطوبت دیده، برخی
عبارات قلم خوردگی دارد.

«شماره ۲/۱۲۸۹۳»

حیبه

۲۸۲. العروة الوثقی (۵) تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱ هـ *عنوانها و
نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳۹ «۴۵ الف - ۸۳ ب» *تعداد سطر:
۱۷ *اندازه متن: ۱۳ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد:
دو رو، برون: تیماج مشکی، درون: تیماج زرشکی.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است، در حاشیه تصحیح شده و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده است، برگها مجدول به طلا، آبی و مشکی است، چندین برگ از انجام نونویسی شده، اندکی آسیب دیده و مرمت شده است. «شماره ۱۵۱۲۱/۲»

حیدر

۲۸۳. عقد نامه سلطان حمزه میرزا بهادرخان اسناد، عربی - فارسی
 آغاز: «بسم الله تعالى و الحمد لله و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد، ظفرت على نسخة عتيقة ... و النميقة هذه اللهم ألف بينهما بروابط الألفة و الوداد و اشملهما بضوابط المحبة و الأتحاد...».

انجام: «چون غیر عقود بود از روی شرف تاریخ وقوع آن شده خیر عقود». گزارش متن: عقد نامه سلطان حمزه میرزا بهادرخان و رقیه بیگم، دختری از سلاطین صفوی است که از سوی شیخ بهاء الدین عاملی إجراء و نگاشته شده است که شامل خطبه عقد و تعیین مقدار مهریه می‌باشد.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کانت فی الثانی و العشرین من شهر جمادی الأول من شهور العام ۱۳۴۵ و أنا محمد جواد الواعظ العراقي، عفی الله تعالی عنه و متعه بآثار العلماء و أدبه بآداب النبلاء و الفضلاء».

*نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: محمد جواد واعظ عراقی *تاریخ کتابت: ۱۳۴۵ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی آبی *تعداد برگ: ۲ «۵۳ ب - ۵۴ ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۱۸/۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲/۵ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: کتابت نسخه به دستور آیه الله میرزا یحیی امام جمعه خوئی، صورت گرفته است.

۲۸۴. عین الحیة (۱)

تفسیر، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذى أنزل على عبده الكتاب ... يا إخوان الدین و خلان الیقین ما إلتستموه من أقلّ الخلق ... من تألیف تفسیر، صغیر الحجم ...».

انجام: «کونوا قرده خاسثین مطرودین صاغرین نعت قرده أو خبر ثان لکونوا و المراد بالأمر التعقیبى، سرعة صیورتهم کذلک عقیب إرادتها فجعلناها أى جعلنا ...».

گزارش متن: تفسیر کوتاهی است از قرآن کریم که شیخ آن را به درخواست برخی از دوستان خویش تألیف نموده، لیکن به انجام نرسیده و توضیحات بیشتر را به تفسیر دیگر خود (عروة الوثقی) موکول ساخته که آن تفسیر نیز متأسفانه ناتمام مانده و فقط شامل سوره حمد و بخش اندکی از سوره بقره می باشد، نسخه موجود تا تفسیر آیه ۶۵ سوره بقره را در بر می گیرد.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت بقلم الفقیر الحقیر، تراب أقدام المؤمنین، مکى بن حاجی شرف الدین کربلائی فى البلدة المبارکة فرح آباد (فرح آباد) السنة ۱۰۳۶». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: مکى بن حاجی شرف الدین کربلائی *تاریخ کتابت: ۱۰۳۶ هـ *محل کتابت: فرح آباد (فرح آباد) *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴۱ «۴۳ب-۸۳ الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۲/۵ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه ای است نفیس، نزدیک به عصر مؤلف کتابت شده، حواشی نانوشته مانده، نسخه اندکی رطوبت و آسیب دیده و مرمت گردیده است، دو بیت شعر منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام، بعد از انجام رساله آمده است.

کتابخانه: الدرعیة: ۳۶۹/۱۵؛ ریحانة الأدب: ۳/۳۱۱؛ فهرست نسخهای خطی کتابخانه آستان قدس

۲۸۵. عین الحیاة (۲)

تفسیر، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و آل عمران علی العالمین، موسی و هارون ابنی عمران و بین یعقوب ثلاثة آباء او عیسی و أمه مریم بنت عمران و هذا متأخر عن ذلك بألف و ثمانمائة سنة ... يقول امرأة عمران علیم بنيتها اذ قالت امرأة عمران ربّ انی نذرت ...» ناتمام.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۲هـ
 *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹۸ *تعداد سطر: ۱۷
 *اندازه متن: ۱۷ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۵ × ۱۴ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج
 حنائی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی با نشان «عروة، مفتاح، طبرسی، ف، ب، ۵، ۱۲» دارد، تملک «علی اصغر حسنی حسینی» به تاریخ ذی‌الحجه ۱۲۴۲ به قیمت چهار ریال، مهر مربع بزرگ «علی اصغر الحسنی حسینی» و تملک «گنجعلی ابن محمد علی اصفهانی» با مهر بیضی «المتوکل علی الله الغنی، گنجعلی بن محمد علی» و مهر بیضی کوچک «الواثق بالله الغنی، عبده گنجعلی ۱۰۸۲» و دو مهر بیضی «عبده محمد القاسم الحسنی حسینی» و «من یتوکل علی الله فهو حسبه، محمد قاسم» به همراه یادداشتی از آیت الله سید مهدی لاجوردی مبنی بر تملک ایشان، در برگ نخست آمده، برگها مجدول به قرمز و لاجورد با کمند لاجوردی است، نسخه اندکی رطوبت دیده و آثار فرسودگی در نسخه مشاهده می‌شود.

«شماره ۱۶۵۱۳»

۲۸۶. الفوائد الصمدیة (۱)

نحو، عربی

آغاز: «بسملة، أحسن كلمة یبتدء بها الكلام و خیر خبر یختم به المرام، حمدک اللهم علی جزیل الانعام و بعد، فهذه الفوائد الصمدیة فی علم العربیة حوت من هذا الفن ما نفعه أعمّ و معرفته للمبتدئین أهمّ...».

انجام: «و لا یقال: هل لم یبق بخلاف الهمزة، نحو ألم نشرح لك صدرك، اللهم اشرح صدورنا بأنوار المعارف و نور قلوبنا بحقائق اللطائف و اجعل ما أوردناه فی هذه الورقات خالصاً لوجهک الکریم...».

گزارش متن: متن کوتاهی است در بیان علم نحو که به نام برادر خویش (عبدالصمد) تألیف نموده و این کتاب یکی از کتابهای درسی طلاب علوم دینی حوزه‌های علمیّه است. مطالب کتاب از پنج حدیقه ترتیب یافته است.

به علت اهمیت این کتاب، شروح بسیاری بر آن نگاشته شده که از مهمترین آنها می‌توان موارد زیر را نام برد:

۱. الحدائق الندیة، از: صدرالدین علی بن نظام الدین احمد دشتکی شیرازی.

۲. شرح صمدیة (شرح صغیر)، از: سید علی خان مدنی شیرازی.

۳. الفرائد المسجدیة فی شرح الفوائد الصمدیة که قبل از سال ۱۱۵۱ هـ تألیف شده و پس از آن با نام تهذیب الفرائد فی شرح الفوائد الصمدیة، تلخیص گشته، نسخه‌ای از این کتاب در این کتابخانه به شماره «۲۰۷۵» موجود است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتابه آقا بزرگ زرّقانی بن میرزا محمد علی...».
 *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: آقا بزرگ بن میرزا محمد علی زرّقانی
 *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز و لاجوردی
 *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴۶ «۱۲ب- ۵۷ الف» *تعداد سطر: ۱۰

* اندازه متن: $۵ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۷×۱۱ * نوع جلد: مشتمع مشکى، عطف: تیماج مشکى.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «شرح صغیر، منه» دارد.

☞ الذریعة: ۳۴۵/۱۶؛ ریحانة الأدب: ۳۱۹/۳. (شماره ۶۹۰/۲)

محرره

۲۸۷. الفوائد الصمدیة (۲) نحو، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «و قد فرغت من تسویده يوم ... خامس شهر جمادى الأولى من شهر سنة ۱۲۰۸».

* نوع خط: نسخ * نام کاتب: جعفر بن محمد، شیرازی نمازی * عنوانها و نشانها: قرمز * تعداد برگ: ۳۱ «۴۳ب - ۷۳الف» * اندازه متن: $۱۳ \times ۶/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸×۱۱ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، مهر مربع «عبد المحمّد» در برگ نخست و پایان آمده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۵۵۷۲/۲»

محرره

۲۸۸. الفوائد الصمدیة (۳) نحو، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمت على يد عبد الحى بن عبد الرزاق الرضوى، فى سنة إحدى و تسعين بعد ألف من الهجرة النبوية المصطفوية ﷺ» * نوع خط: نسخ

* نام کاتب: سید عبد الحیّ عبد الرزاق رضوی کاشانی^۱ * تاریخ کتابت: ۱۰۹۱ هـ
 * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۱۸ * تعداد سطر:
 ۱۵ * اندازه متن: ۱۳ × ۷ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۲ سانتیمتر * نوع جلد:
 تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، برخی نسخه بدلها با نشان «نسخه بدل» در
 حاشیه نگارش یافته است، حاشیه نویسی با نشان «منه ره» از مؤلف دارد، نسخه اندکی
 آسیب دیده و مرمت شده، آثار چربی بر فراز چند برگ نخست سرایت نموده است.
 «شماره ۷۳۱۵»

مجموعه

نحو، عربی

۲۸۹. الفوائد الصمدیة (۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * نام کاتب: ابوالحسن بن زین العابدین * تاریخ
 کتابت: ۱۲۴۴ هـ * محل کتابت: اصفهان * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی
 آبی * تعداد برگ: ۲۸ «۱۴ الف - ۴۸ ب» * تعداد سطر: ۱۳ * اندازه متن: ۱۲ × ۷
 سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۶ × ۱۲ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج حنائی ضریبی با ترنج گل.

۱. سید عبد الحیّ بن عبد الرزاق رضوی کاشانی از عالمان برجسته کاشان در نیمه دوم سده ۱۱ هـ و نیمه نخست سده
 ۱۲ هـ، از سادات رضوی است. وی چند اثر علمی ارزشمند تألیف کرده و برخی از آنها در این کتابخانه بزرگ موجود
 می‌باشد، از جمله کتاب *حدیقه الشیعه* به عربی در اعتقادات شیعه که نسخه اصل آن به خط آن عالم ربّانی به شماره
 «۱۱۲۴» در کتابخانه موجود می‌باشد. این اثر بسیار مفید و سودمند است و در یک مقدمه و بیست فصل و یک خاتمه
 نگاشته شده است. همچنین نسخه‌ای از *مطوّر* را در محرم سال ۱۰۸۶ هـ کتابت کرده و آن نیز به شماره «۱۶۱۳۵» در
 این کتابخانه بزرگ وجود دارد. متأسفانه در بیشتر منابع موجود، شرح حال وی همچون بسیاری دیگر از عالمان
 برجسته شیعه نیامده است. سال درگذشت وی پس از سال ۱۱۴۱ هـ می‌باشد.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد. «شماره ۲/۱۲۲۳۲»

حجیه

۲۹۰. الفوائد الصمدیة (۵) نحو، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱۶ «۱۹۵-۲۱۰ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۹×۱۴ سانتیمتر.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «بهاء الدوله، منه، شرح» دارد، نسخه بدلها در حاشیه آمده، یک برگ بعد از آغاز نانوشته مانده است.

↳ الذریعة: ۳۴۵/۱۶ «شماره ۸/۱۴۷۲۴»

حجیه

۲۹۱. القبلة (رسالة ...) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، ربنا ما للبزة و سماء عزک و سرادقات جلالک ما للذباب و الطیران فی فضاء ساحة جمالک و أنت ما کلفتنا ما لا قدرة لنا علیه ... و بعد، فانی مورد لک فی هذه الرسالة درر الموائد و جواهر الفرائد فی تحقیق القبلة و ماهیة الجهة و متعلقاتها و علاماتها ...».

انجام: «و الشمال علی العین الیمنی و الدبور علی الخد الأیسر و الجنوب بین العینین، و أقول: أنا أوردت الإيضاح و الإفصاح اذا أشکل و عسر علیک تصور ما أفاده ینفعک الرجوع الیه ...» ناتمام.

گزارش متن: رساله کوتاهی است در بیان ماهیت، جهت، متعلقات و علامات قبله، شیخ در این رساله با نقل نظریات برخی از بزرگان فقه‌های شیعه، به تشریح موضوع پرداخته است. این رساله جز رساله تحقیق جهة القبلة شیخ است که پیش‌تر گزارش شد.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الرسالة في يوم الخميس الحادي عشر من شهر ذیحجة الحرام سنة ۱۰۸۸ فی دار السلطنة اصفهان».

*نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۰۸۸ *عنوانها و نشانیها: قرمز

*نوع کاغذ: فرنگی سفید *تعداد برگ: ۶ «۷ب- ۱۲ الف» *تعداد سطر: ۱۹

*اندازه متن: ۸ × ۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیمساج

نیلی ضربی مجدول.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، مهر حضرت آیت الله العظمی مرعشی

نجفی (ره) روی برگ نخست آمده، جای اشکال هندسی خالی مانده است.

«شماره ۷۳۰۱/۱»

﴿﴾

القبلة ← جهة القبلة

﴿﴾

۲۹۲. الکر = تحديد الکر (۱) فقه، عربی

آغاز: «بسملة، نحمدک یا من ملأ حياض قلوبنا بماء ولاء النبی والآل ونشکرک یا من طهر نفوسنا عن الإنغماس فی غدران الزیغ و الضلال ... أما بعد، ... إن أحق ما صرف الیه المکلّف همته ...».

انجام: «یستعلم مساحتہ بإستعانة العلم بمساحة ما ذكرناه و لو بالتقریب المفید للظن ببلوغ الکرية، فأنه كاف فی هذا الباب و الله أعلم بالصواب، هذا ما لم تتبه له بواتق الزمان و غفلت عنه عوائق الدهر الخوان، تمت ...».

گزارش متن: رساله کوتاه فقهی است در مورد حجم، مساحت و اندازه شرعی آب کر و با استفاده از قواعد ریاضی، با ارائه نظریات گوناگون فقهی امامیه، تألیف نموده است.

مؤلف، این رساله را به نام شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴هـ) در تاریخ ۹۸۳هـ تألیف نموده، در برخی فهرست‌ها تاریخ تألیف آن ۱۰۰۳هـ آمده که با توجه به ترقیمه مؤلف در نسخه‌ای موجود در کتابخانه مجلس و تاریخ وفات شاه طهماسب، نادرست می‌باشد.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۰ «۱۰۳ب-۱۱۴ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹/۵ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «۱۲، منه مدّ ظلّه العالی» از مؤلف دارد، اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم یافته، نسخه اندکی فرسوده شده، آثار رطوبت بر فراز برگها سرایت نموده است.

↳ الذریعة: ۲۸۸/۱۷؛ ریحانة الأدب: ۳۰۱/۳؛ فهرست کتابخانه مجلس شورای ملی:

۳۵۹/۹ «شماره ۴۹۴۹/۷»

مجموعه

۲۹۳. الکرّ = تحديد الکرّ (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱۲ «۲۴۳ب-۲۵۴الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۳ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹/۵ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی یک لا.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده. در حاشیه تصحیح و با عبارت «بلغ، بلغ قرآنه أیده الله تعالی» مقابله گردیده، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه» دارد، برخی اشکال هندسی با قرمز در برخی از برگها ترسیم شده، افزودگیهایی شامل فوایدی به نقل از شیخ با عبارت «بخطّه دام ظلّه، بخطّه سلمه الله» دارد. دو اجازه به خطّ شیخ، قبل از رساله در آخر جزء اول و پایان کتاب خلاصه الأقوال فی معرفه الرجال علامه حلّی، با این عبارات آمده است:

۱. «هو قرأ علیّ أخ الأعزّ الفاضل التقیّ الألعمیّ الزکیّ الذکیّ وفقه الله تعالی لإرتقاء معارج الكمال و بلغه غاية الآمال، القسم الأول من هذا الكتاب و قد أجزت له سلمه الله تعالی أن یروی عنی لمن له أهلیّة ذلك، بطریق المتصل بمؤلفه آیه الله فی العالمین جمال الملة و الحقّ و الدین، قدّس الله روحه و كتب أقلّ الأنام، محمّد المشتهر بیهاء الدین العاملی فی ثانی شهور السنّة السادسة عشر، بعد الألف». (۱۶۵ الف)
۲. «بسم الله الرحمن الرحیم، اما بعد الحمد و الصلاة، فقد إستخرت الله سبحانه و أجزت للأخ الأعزّ الفاضل التقیّ الذکیّ الزکیّ، تاج الأتقیاء و خلاصه الفضلاء مولانا محمّد رضا المشهدی الخادم -أدام الله تعالی فضائله- أن یروی عنی هذا الكتاب الشریف بسندی المتصل الی مؤلفه شیخنا الأعظم آیه الله العلامة -أحلّه الله دار الكرامة- و ذلك بعد ما صرف سلمه الله جملة من الأنام فی تصحیحه و إستكشاف مهماته و تحقیق مستوراته و كذلك أجزی له - مدّت ایام إفضاله- أن یروی كتاب الفهرست لشیخ الطائفة و سراج الأمة -قدّس سرّه- و كتاب الرجال للشیخ الأفضّل تقیّ الدین الحسن بن داود -طاب ثراه- و فهرست النجاشی -رحمه الله - بطرقی المتصلة بهم، فلیرو ذلك لمن شاء و أحبّ و المأمول أن لا ینسانی من صوالح الدعوات فی مظانّ الإجابة و محالّ الإنابة، حرّره الفقیر الی الله تعالی، محمّد المشتهر بیهاء الدین العاملی، فی قم المحروسة، ألف و ستّ، حامداً مصلياً مسلماً».

۳. «هو و قد قرأ علیّ الأخّ الأعزّ الفاضل المشار الیه، هذا الكتاب مرّة ثانية و كان الفراغ من قرائته فی العشر الثالث من الشهر الثامن السنة السادسة، عشر بعد الألف، حرّره الفقیر محمّد المشتهر ببهاء الدین عاملی، حامداً مصلياً مسلماً.»
«شماره ۲/۵۶۱۰»

مجموعه

۲۹۴. الکرّ = تحديد الکرّ (۳)
فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ فی يوم الخميس رابع و عشرون من شهر ذی الحجة الحرام، من شهور سنة ۱۳۰۶».
*نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ۱۳۰۶ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۱۸ ب- ۲۴ ب» *اندازه متن: ۱۶/۵ × ۱۱/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲/۵ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی، با ترنج گل و بوتّه.
ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، برخی اشکال هندسی در حواشی ترسیم گشته است.

«شماره ۴/۵۹۶۳»

مجموعه

۲۹۵. الکرّ = تحديد الکرّ (۴)
فقه، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۰۵۰ *محل کتابت: مشهد مقدّس (۳۹ ب) *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی

* تعداد برگ: ۹ «۷۷ ب - ۸۵ الف» * تعداد سطر: ۱۸ * اندازه متن: ۱۳×۶ سانتیمتر
* اندازه جلد: $۱۷ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: مشمع مشکلی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «نقل من خطه رحمه الله، منه» دارد، برگها اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته، برخی اشکال هندسی در حواشی ترسیم شده است.

«شماره ۶۸۶۳/۳»

چوبچه

فقه، عربی

۲۹۶. الکرّ = تحديد الکرّ (۵)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۱۳ «۱۰۵ ب - ۱۱۷ الف» * تعداد سطر: ۱۴ * اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۷$ سانتیمتر
* اندازه جلد: $۱۹/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قرمز، عطف: قهوه‌ای با لبه برگردان.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، اشکال هندسی گوناگون، در برخی برگها ترسیم یافته است.

«شماره ۸۷۴۷/۲»

چوبچه

فقه، عربی

۲۹۷. الکرّ = تحديد الکرّ (۶)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تَمَّتْ وَ كَمَلَتْ الرَّسَالَةَ فِي عَصْرِ نَهَارِ الثَّلَاثَا الْعَشْرِينَ مِنْ جَمَادَى الْآخِرِ سَنَةِ ١١١٨ ... سَلِيمَانَ بْنِ صَالِحِ بْنِ سَلِيمَانَ الْعَامِلِي فِي بَلَدَةِ قَمِ دَارِ الْهَمُومِ وَ الْأَحْزَانِ». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: سلیمان بن صالح بن سلیمان عاملی *تاریخ کتابت: جمادی الآخر ۱۱۱۸ *محل کتابت: قم *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۳ «۱۵۱ الف - ۱۵۲ ب» *تعداد سطر: ۳۷ *اندازه متن: ۱۷/۵ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج مشکى ضربى مجدول، درون: تیماج حنایی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشانه «منه» از مؤلف دارد، برخی برگها به صورت چلیپا نگاشته شده؛ اشکال گوناگون هندسی در برخی برگها و حواشی ترسیم یافته، این نسخه به صورت بیاضی است، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۴/۹۴۴۸»

حجریه

۲۹۸. الکرّ = تحدید الکرّ (۷)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تَمَّتْ الرَّسَالَةُ الشَّرِيفَةُ عِشَاءَ لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ، مِنْ شَهْرِ جَمَادَى الْأَوَّلِ سَنَةِ عِشْرِينَ بَعْدَ الْأَلْفِ وَ أَنَا ... مُحَمَّدُ بَاقِرِ بْنِ كَامِرَانَ تَبْرِيزِي عَفِي عَنْهُمَا ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد باقر بن کامران تبریزی *تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۰۲۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۱۰ «۱۹ ب - ۲۸ الف» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۵ × ۸/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه نشان تصحیح آمده است، حاشیه نویسی با نشان «منه دام ظلّه العالی» از مؤلف دارد، اشکال گوناگون هندسی در برخی برگها ترسیم گشته، افزودگیهایی اندک در برگ پایانی آمده، نسخه اندکی فرسوده شده است.

«شماره ۱۰۱۹۵/۳»

مجموعه

فقه، عربی

۲۹۹. الکرّ = تحديد الکرّ (۸)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: ۱۰۷۷ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۸ «۸۲ ب - ۸۹ ب» *تعداد سطر: ۲۴ *اندازه متن: ۷ × ۱۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۰ × ۲۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج «بسم الله الرحمن الرحیم، و آیه و إن یکاد ...» بیاضی. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم شده، نسخه اندکی رطوبت دیده، افزودگیهایی از کتاب مشرق‌الشمسین مؤلف و کتاب شریف کافی محمد بن یعقوب کلینی، بعد از پایان آمده است.

↳ الذریعة: ۲۸۸/۱۷.

«شماره ۱۰۱۲۸۶۹/۱۰»

مجموعه

فقه، عربی

۳۰۰. الکرّ = تحديد الکرّ (۹)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ *محل کتابت: قمصر، کاشان *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳ «۲۶ب- ۴۸ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زرشکی مجدول با لبه برگردان.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در سال ۱۱۰۱ هـ به دستور مولی محمد علم الهدی، فرزند برومند فیض کاشانی با یک واسطه با نسخه‌ای که بر شیخ بهاء الدین عاملی قرائت شده و فیض کاشانی آن را تصحیح نموده، مقابله و تصحیح گردیده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، مهر بیضی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی، با سجع «لا اله الا الله الملك الحق المبين، عبده ابوتراب» از نوادگان فیض، در پشت برگ نخست آمده است.

«شماره ۱۳۴۵۵/۶»

حویچه

۳۰۱. الکرّ = تحدید الکرّ (۱۰)
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۷ «۳ب- ۹ب» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۱۴ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مقوایی، عطف و لبه‌ها: قهوه‌ای.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است.
 «شماره ۱۵۷۸۲/۱»

حویچه

۳۰۲. الکشکول

گوناگون، عربی - فارسی

آغاز: «بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْمَعِينِ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ، وَ
بعد، فَأَنَّى لَمَّا فَرَعْتَ مِنْ تَأْلِيفِ كِتَابِي الْمَسْمُومِ بِالْمِخْلَةِ، ... قَدْ لَفَّقْتَهُ وَ نَسَقْتَهُ وَ أَنْفَقْتَ
فِيهِ مَا رَزَقْتَهُ وَ ضَمَنْتَهُ وَ مَا تَشْتَهَى الْأَنْفُسُ وَ تَلَذُّ الْأَعْيُنُ ...».

انجام: «قالت عاتكة: خَبَرْنِي عَنْ قَوْلِ كَثِيرٍ فَيَكُ قَضَى كُلِّ ذِي دِينٍ فَوْفَى عَزِيمَةٍ
وَ عِزَّةٍ مَمْطُولٍ مَعْنَى عَزِيمِهَا، قَالَتْ: مَا هَذَا الَّذِي؟ فَقَالَتْ: وَعَدْتَهُ قَبْلَةَ، فَقَالَتْ عَاتِكَةُ:
أَنْجِزِي وَعَدَكَ وَ عَلَيَّ إِنَّمَا، بَعْضُ الْفَضْلَاءِ ...» ناتمام.

گزارش متن: کتاب جامعی است مشتمل بر فواید بسیاری در موضوعات
گوناگون علمی، ادبی، اجتماعی و حکایات و اشعار برخی شاعران بزرگ، مؤلف این
مجموعه را پس از کتاب المخللة خود به رشته تحریر درآورده و مطالبی را که در آن
کتاب آورده، در این کتاب درج نموده است. این کتاب بارها در تهران، قم، بمبئی و
بولاق مصر به چاپ رسیده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تحریراً فی ۸ شهر ربیع الأول ۱۲۸۲». *نوع خط:
نسخ زیبا *تاریخ کتابت: ربیع الأول ۱۲۸۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ:
شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲۶۵ *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۰
سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۰ × ۱۸ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج
قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه ایست هنری با سرلوح بسیار زیبای مرصع از عصر قاجار دارای
زمینه طلا و لاجورد، با گل و برگهای رنگارنگ و خطوط اسلیمی، برگها مجدول به
طلا، لاجورد و قرمز، با کمند طلایی و مشکی، در حاشیه تصحیح شده، مهر پدر
عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست آمده است.

«شماره ۷۹۱۹»

ک الذریعة: ۷۷/۱۸؛ فهرست کتابهای چاپی عربی: ۷۴۴.

۳۰۳. لغز

معماً، عربی

آغاز: «هذا جواب لشيخنا البهائي ... يا سيدي و أبي و أستاذي و من اليه في العلوم إستانادي، هذا رباعي الأعضاء، ثلاثي الأجزاء، إثني عشري الأصول، عديم الحروف المفضول من الأسماء المعدود ...».

انجام: «أوله بالعراق، آخره بالشام و بثلاثي ربهه يتم الإيمان و الإسلام و بثلاث ثالته يبتدئ السؤال و بثاني ثانیه ينتهي القيل و القال».

گزارش متن: معمایي است که شیخ بهاء الدین عاملی و پدر ایشان (حسین بن عبد الصمد) بدان پاسخ داده‌اند. این لغز در الدرر المعانی از پدر شیخ دانسته شده، رساله موجود، شامل پاسخ معماً است و پرسش آن در برگ «۱۳۴» این مجموعه آمده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۱» *تعداد سطر: چلیبا *اندازه متن: ۱۱ × ۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی.

ویژگیها: نسخه رطوبت دیده و اندکی فرسوده گشته است.

↳ الدرر المعانی: ۳۳۴/۱۸

«شماره ۱۸/۱۲۱۴۴»

حواصی

۳۰۴. لغز

معماً، عربی

آغاز: «أرسل الشيخ الأجل شيخ لطف الله الى جناب شيخنا العلامة البهائي ... لغزاً ليحلّه فيحلّه بألفاظ يكشف عنده الهواء و يقف عنده الأهواء ... اللّغز هذا، الاسم الشّريف بعضه علم الفاعليّة و بعضه علم المفعوليّة و طرفاه علم الاضافة و وسطاه علم بمعنا النزاهة و العفافة ...».

انجام: «و إن نقص منه حرف الثالث مع الرابع قلب البواقی لکان صوت العاشق و إن زید علیه مثل هذا الاسم مع الرابع و أخذ من الرابع علامته من الباقی لکان ینبغی أن ینسب الی وجه المعشوق».

گزارش متن: معمای کوتاهی است که شیخ آن را در پاسخ شیخ لطف الله نگاشته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۱» *تعداد سطر:
چلیبیا *اندازه متن: ۷ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد:
تیماج مشکی.

ویژگیها: بخشی از مطالب در حاشیه نگاشته شده. نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۹/۱۲۱۴۴»

۳۰۵ لغز

معنا، عربی

آغاز: «بیان این لغز از کل الغاز که وصفش میزند پهلو به اعجاز ما الأربعة المتناسبة التي كل واحد منها ثلاثة و كل إثنان منها واحد و كل واحد منها واحد الأوّل كالثاني و الثاني كالثالث».

انجام: «یخرج عن رجس القمار و علة فاعلیة التركيب ثورا و الصداق سنورا بنسخ حرف منه بقی حرفان و لا یخلو منها العراق و لا خراسان».

گزارش متن: رساله موجود، شامل دو معنا است که اولی مربوط به اسامی ائمه طاهرین علیهم السلام است. در منابع الغازی از شیخ نام برده شده؛ ولی این رساله هیچ یک از آنها نیست.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ
*عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۱» *تعداد سطر:
چلیبا *اندازه متن: ۱۵ × ۱۰ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد:
تیماج مشکی.

ویژگیها: صورت توقیع حضرت امام عصر علیه السلام به شیخ مفید (ره) در حاشیه
آمده. نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۲۰/۱۲۱۴۴»

مجموعه

۳۰۶. لغز معنًا، عربی
آغاز: «بسملة، لغز، یا ثقتی و رجائی و من به فی الدارين إقتدائی، مد الله ظلال
بهاء و جعلنی الله فداها».

انجام: «الحروف مندرج بین جزء آخره بالتمام و بآخره ینتهی حروف کل
الكلام».

گزارش متن: معنایی است که فردی از شیخ بهاء الدین عاملی سؤال کرده، در
این رساله فقط صورت سؤال آمده است. صاحب الذریعة چندین لغز را از شیخ
آورده ولی رساله موجود جز آنهاست.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها
و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۲» *تعداد سطر: ۲۲ *اندازه
متن: ۱۵ × ۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی.
ویژگیها: افزودگیهایی در برگ پایانی آمده است.

«شماره ۲۱/۱۲۱۴۴»

مجموعه

۳۰۷. لغز

معنا، عربی

آغاز: «بسملة، أخیرنی یا حبیبی الماهر عن إسم من أسماء الله الظاهر أجزاء حروف الدوائر».

انجام: «نصفه فی القم و ربعه فی الکاشان و طرفاه ...».

گزارش متن: معنایی است در خصوص نامی از اسماء الله تعالی همراه معنایی دیگر که شیخ آن را مطرح ساخته، چندین لغز از شیخ در منابع موجود آمده، البته این لغز جز آنهاست.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۵» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۷ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی.

ویژگیها: مطالب به صورت چلیبا نگاشته شده، حاشیه برگها رطوبت دیده و فرسوده گردیده است.

«شماره ۲۵/۱۲۱۴۴»

مجموعه

۳۰۸. لغز الزیدة = إعجاز الألفاظ (۱)

معنا، عربی

آغاز: «بسملة، أما بعد الحمد و الصلاة ... فيقول: لا يخفى عليكم أيها الأصحاب العظام و الأحباب الكرام المختصون من الله سبحانه بالأفهام الوقادة و الأذهان النقاداة إنه قد يعرض للبال في بعض المجال ملال، يمنع من مطالعة العلوم الدینیة ...».

انجام: «فماذا حصل لك الإذعان بأن مساحت ظنوك أزيد بأكثر من مساحة مثلث، قاعدته بسمرقند و رأسه ببغداد و التقصير على هذا القدر في الإطناب في ذكر أوصاف الكتاب و العاقل تكفيه الإشارة و الجاهل لا ينتفع بألف عبارة».

گزارش متن: گفتار کوتاهی است به صورت معما، در خصوص کتاب زیادة
الأصول مؤلف، شیخ در مقدمه چنین اشاره می‌کند:

«برخی اوقات برای طلاب علوم دینیته کسالت و ملالتی حاصل می‌شود و از
مطالعه و درس و بحث باز می‌مانند، از این رو این معما را برای تقویت ذهن و رفع
کسالت آنان به رشته تحریر درآوردم». این رساله به سال ۱۰۲۱ هـ در مشهد رضوی
نگاشته شده و آن گاه که شیخ بهاء الدین عاملی آن را برای شمس الدین محمد بن
احمد بن خاتون عاملی (م پس از ۱۰۳۹ هـ) ارسال کرده، ایشان از این اثر بسیار تمجید
نموده، می‌گوید: «در این رساله به تمامی علوم به صورت رمزی اشاره شده است».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حسن بن خمیس اسدی *تاریخ
کتابت: ۱۰۷۴ هـ *تعداد برگ: ۴ «۹۱ الف - ۹۴ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن:
۱۴/۵ × ۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای
ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی بسیار با نشان «منه
رحمه الله» از مؤلف بزرگوار دارد، نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه نگاشته شده،
افزودگیهایی مشتمل بر فواید گوناگون در دو برگ، پس از پایان آمده، نسخه اندکی
فرسوده گشته و برخی مطالب آسیب دیده است.

↔ الذریعة: ۳۳۴/۱۸.

«شماره ۳۴۵۷/۵»

حواشی

معما، عربی

۳۰۹. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «فرغت من تنسیخه عصر يوم الإثنين من شهر شعبان المعظم و ثانی عشر منه من شهور سنة إحدى و عشرين و ألف بالمدرسة الواقعة فی جوار الروضة الرضویة القدسیة علی مشرفها ألف صلوات و تسلیمات». * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۲۱ * محل کتابت: مدرسه یوسف خواجه، مشهد مقدس * عنوانها و نشانها: مشکى * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۷ «اب - ۷ الف» * تعداد سطر: ۹ * اندازه متن: ۷ × ۱۲ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۳ × ۲۰ سانتیمتر * نوع جلد: مشمّع سبز.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند، در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح و حاشیه نویسی با نشان «منه مدّ ظلّه العالی» از مؤلف دارد، برخی اشکال هندسی با قرمز در حواشی ترسیم یافته است. تملک مخدوش در تاریخ محرم ۱۰۷۴ با مهر بیضی ناخوانا در برگ نخست آمده است.

«شماره ۱/۳۶۶۷»

حیبه

معمًا، عربی

۳۱۰. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۶ «۳۹۳ الف - ۳۹۸ الف» * تعداد سطر: ۱۶ * اندازه متن: ۱۳ × ۲۱/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۳۰ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای روشن، ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگاشته شده، به فراز برگها آثار چربی سرایت نموده و اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۶۱/۷۰۳۶»

مجموعه

۳۱۱. لغز الزبده = إعجاز الألغاز (۴)

معنا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمّ سنه ۱۲۳۴ بخطّ ابوالفضل یکی از غلامان استاد خود، ملا علی اکبر».

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابوالفضل *تاریخ کتابت: ۱۲۳۴ هـ *عنوانها و نشانها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶ «۲ب- ۷ب» *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۱۱ × ۵/۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۴ × ۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول.

ویژگیها: حواشی نانوخته مانده، نسخه اندکی فرسوده گردیده است.

«شماره ۱۰/۸۷۰۲»

مجموعه

۳۱۲. لغز الزبده = إعجاز الألغاز (۵)

معنا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۹ «۱۱۱ب- ۱۱۹الف»

*تعداد سطر: ۹ *اندازه متن: ۸ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۶ × ۲۵ سانتیمتر
*نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، ۱۲، ق» دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه آمده، اشکال هندسی در برخی مواضع ترسیم یافته، نسخه رطوبت دیده است. (شماره ۹۱۰۲/۲)

مجموعه

۳۱۳. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۶) معنًا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کتب فی تاریخ ألف و إحدى و ستین بعد الهجرة النبویة علی يد جعفر بن سلیمان دشت بیاضی». *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: جعفر بن سلیمان *تاریخ کتابت: ۱۰۶۱ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۸۷ ب - ۹۲ الف» *تعداد سطر: ۱۰ *اندازه متن: ۷ × ۱۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۳ × ۲۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، نسخه فرسوده گشته و اندکی آسیب دیده است.

(شماره ۱۰۰۴۰/۴۰)

مجموعه

۳۱۴. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۷) معنًا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمة: «تمت الرسالة النفیسة فی أواخر شهر شعبان المعظم عام إثنی و عشرين و ألف من الهجرة المصطفویة ﷺ سوّدها محمّد باقر ...». * نوع خط: نسخ و شکسته نستعلیق * نام کاتب: محمّد باقر بن کامران تبریزی * تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۲۲ * عنوانها و نشانیها: مشکى * نوع کاغذ: شرقی نخودی * تعداد برگ: ۵ «۴۰ب- ۴۴ب» * تعداد سطر: ۱۰ * اندازه متن: $۱۳ \times ۷/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکى.
ویژگیها: نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است.
«شماره ۶/۱۰۱۹۵»

مجموعه

۳۱۵. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۸)
معنا، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ * عنوانها و نشانیها: مشکى * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۲ «۴۸۲ب- ۴۸۳ب» * تعداد سطر: ۲۲ * اندازه متن: $۲۳/۵ \times ۱۰/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۳۱ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکى ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: حاشیه نویسی بین سطور و حواشی با نشان «منه رحمه الله» دارد، اشکال هندسی با قرمز در حاشیه ترسیم یافته است.
«شماره ۲۱/۱۰۷۹۹»

مجموعه

۳۱۶. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۹)
معنا، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: شکسته نستعلیق * نام کاتب: مراد * تاریخ کتابت: محرم ۱۰۹۷ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده * تعداد برگ: ۴ «۳۷ب- ۴۰ب» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۸ × ۱۱ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰/۵ × ۱۵/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قرمز ضربی با ترنج گل و بوته. ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، جداول و اشکال هندسی در برخی برگها ترسیم شده، مهر بیضی «ابوالقاسم» در آغاز نسخه آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد.

«شماره ۴/۱۱۱۰۹»

مجموعه

معنا، عربی

۳۱۷. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۱۰)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: شکسته نستعلیق * نام کاتب: علی اصغر بن مرتضی اصفهانی * تاریخ کتابت: ۱۱۱۵ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۳ «۱۲۶ب- ۱۲۸ب» * تعداد سطر: چلیبا * اندازه متن: ۱۰ × ۱۶ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی. ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد.

«شماره ۱۶/۱۲۱۴۴»

مجموعه

معنا، عربی

۳۱۸. لغز الزبده = إعجاز الألفاظ (۱۱)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم حسینی ابن میرزا عزیز (به قرینه رساله ۳۹) *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *محل کتابت: تهران *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره شده *تعداد برگ: ۱ «۱۲۰» *تعداد سطر: ۲۶ *اندازه متن: ۲۴ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۵ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج ضربی مجدول سبز یا ترنج، سرترنج گل، بوته و ازدها.

ویژگیها: برخی عبارات قلم خوردگی دارد.

«شماره ۱۶/۱۳۰۹۶»

حیبه

معنا، عربی

۳۱۹. لغز الزبده = إعجاز الألغاز (۱۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۱۳۰ الف - ۱۳۳ الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۱۶/۵ × ۷ سانتیمتر.

ویژگیها: نسخه اندکی رطوبت دیده است.

الذریعة: ۳۳۴/۱۸.

«شماره ۳/۱۴۶۸۷»

حیبه

معنا، عربی

۳۲۰. لغز القانون (۱)

آغاز: «يقول أقلّ الأنام ... أيها الأصحاب الكرام و الإخوان العظام إن لي حبيباً

جالينوسى المشرب بقراطى المطلب مسيحي الأنفاس، فلسفى القياس مشهور بين الأنام و مقبول عند الخاص و العام ...».

انجام: «و إن زدت علی أحدهما مسطح آخره عادل بسایط مقادیر النبض و مرکباته الثنایات تمّ اللغز و شهر شوال سنة ألف و إثنين من الهجرة تاریخ إتمامه لغز طیباته بی بدیل».

گزارش متن: معمای بسیار کوتاهی است در مورد نام کتاب القانون ابن سینا در طب که در شوال سال ۱۰۰۰ تألیف شده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگ: ۲ «۳۹۷ ب- ۳۹۸ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۲۰ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۰ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف بزرگوار دارد.

☞ الذریعة: ۳۳۴/۱۸، ۳۳۶.

«ذیل شماره ۷۰۳۶/۶۱»^۱

مجموعه

معمّا، عربی

۳۲۱. لغز القانون (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد ابراهیم نصیری *تاریخ کتابت: ۱۰۹۷ هـ *عنوانها و نشانها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱ «۴۸۵» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، حاشیه برگها رطوبت دیده است.

«شماره ۱۰۷۹۹/۲۹»

حویچه

معنا، عربی

۳۲۲. لغز القانون (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ
*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱ «۱۳۳» *تعداد سطر:
۱۷ *اندازه متن: ۱۱ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد:
تیماج مشکوی.

ویژگیها: افزودگیهایی به نقل از کتاب کشکول شیخ، آداب مطالعه ملاً حامد
غفاری و جز آن، در حواشی و انجام نسخه آمده است.

«شماره ۱۲۱۴۴/۲۳»

حویچه

معنا، عربی

۳۲۳. لغز القانون (۴)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم حسینی ابن میرزا
عزیز (به قرینه رساله ۳۹ مجموعه) *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *محل کتابت:
تهران *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱
«۱۲۱» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۵ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲ × ۳۵
سانتیمتر *نوع جلد: تیماج ضربی مجدول سبز با ترنج و سرترنج گل و بوته و ازدها.

ویژگیها: تمامی رساله در ۱۵ سطر کتابت شده است.

«شماره ۱۸/۱۳۰۹۶»

جوبه

۳۲۴. لغز الکافیة (۱)

معما، عربی

آغاز: «بسملة، اما بعد الحمد و الصلاة ... یا من صرف فی مطالعة النحو ایاماً و خاض شهوراً و أعواماً، أخبرنی عن اسم ثنائی الآحاد و ثلاثی العشرات ثالثة الحروف».

انجام: «و ممّا اختصّ بهذا الإسم الخماسی الحروف من الغرائب إنک اذا نقصت من حروفه حرفین، بقى حرف واحد، هذا من أعجب العجائب».

گزارش متن: معمای کوتاهی است جهت عنوان کتاب الکافیة ابن حاجب در نحو که از کتابهای مرجع، در این علم به شمار می رود و شروحنی نیز بر آن نگاشته شده است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۰۹۷ هـ *عنوانها و نشانها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «۳۹۶ الف - ۳۹۷ ب» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۲۱/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۳۱ × ۱۸/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک، ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «۱۲، منه رحمه الله» در بین سطور و حواشی دارد، بر فراز برگها آثار چربی سرایت نموده، حواشی نسخه فرسوده گردیده است.

↪ الذریعة: ۱۸/۳۳۴.

«شماره ۶۱/۷۰۳۶»

جوبه

۳۲۵. لغز الکافیة (۲)
معنا، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد ابراهیم نصیری *تاریخ
کتابت: ۱۰۹۷ هـ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲
«۴۸۴ب- ۴۸۵الف» *تعداد سطر: ۳۲ (کل رساله) *اندازه متن: ۱۱ × ۲۵ سانتیمتر
*اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۳۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی مجدول با ترنج و
سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: حواشی نانوشته مانده است.

«شماره ۲۸/۱۰۷۹۹»

چوبی

۳۲۶. لغز الکافیة (۳)
معنا، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابوالقاسم حسینی ابن میرزا
عزیز *تاریخ کتابت: بیرامون سده ۱۳ هـ *محل کتابت: تهران *عنوانها و نشانیها:
قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۱ «۱۲۱» *تعداد سطر: ۲۵
*اندازه متن: ۱۵ × ۲۰/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲ × ۳۵ سانتیمتر *نوع جلد:
تیماج ضربی مجدول سبز با ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: بخشی از مطالب قلم خوردگی دارد.

«شماره ۱۷/۱۳۰۹۶»

چوبی

۳۲۷. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین^۱ (۱) فقه، عربی
 آغاز: «بسملة، الحمد لله الذى هدانا لهذا الذى كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله و وفقنا لإقتضاء سنة نبينا محمد سيد الأولين و الآخريين و كرّمنا بالإقتداء بأثار أهل بيته الأئمة الطاهرين صلوات الله و سلامه عليه و عليهم أجمعين ... يقول: إن جماعة من فضلاء إخوان الدين و عظماء خلّان اليقين ... قد إلتمسوا منى ... تأليف أصل الاستبصار يحتوى على خلاصة ما تضمّنته أصولنا الأربعة التى عليها المدار فى هذه الأعصار أعنى الكافى و الفقيه و التهذيب».

انجام: «يروى ان النساء كنّ رجعن الى بيوتهن بعد الصلاة خلفه و هن لا يعرفن من شدة الغلس فيحتمل أنه ﷺ كل اذا خرج فى تلك الظلمة عرف الصحابة أنه رسول الله ﷺ برايحة المسك».

گزارش متن: کتاب فقهی استدلالی است در فقه امامیه، مؤلف بزرگوار آن گونه که در مقدمه بدان تصریح نموده، بر حسب خواهش جمعی از دوستان خویش، به تألیف این کتاب دست یازدیده و احادیث مربوطه را از کتابهای چهارگانه حدیثی (کافی، من لا یحضره الفقیه، تهذیب و استبصار) استخراج کرده و در نظر داشته است تا این کتاب را همچون کتاب حبل المتین خویش، در چهار منهج (عبادات، عقود، ایقاعات و احکام) ترتیب دهد، لیکن موفق به این کار نشده و تنها کتاب طهارت آن، به سال ۱۰۱۵ هـ در شهر قم به انجام رسید. وی پیش از آغاز کتاب، مقدمه‌ای در تعریف حدیث، اصطلاحات متأخران در خصوص انواع و اقسام حدیث دارد و در خاتمه طریقه محدثان صاحب کتابهای چهارگانه (کلینی، ابن بابویه، شیخ طوسی رحمهم الله) را در تألیفات ایشان بیان نموده است.

۱. این رساله با تحقیق حجة الاسلام سید مهدی رجائی از سوی مجمع البحوث الاسلامیه به سال ۱۴۱۴ هـ در مشهد به چاپ رسیده است.

شیخ این کتاب را از آن جهت مشرق الشمسین نام نهاده که در آن کتاب و سنت هر دو مورد توجه قرار گرفته و به همان صورت که شیخ آن را به مجمع البحرین و مطلع النیرین توصیف کرده بود، در آمده است. نسخه‌های بسیاری از این کتاب در کتابخانه‌ها نگهداری می‌شود.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «کاتبه أقل خلق الله محمد أمين الكاتب خوانساری».
 *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: محمد امین کاتب خوانساری *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲۰۳ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو، برون: تیماج سبز مجدول ضربی با لبه برگردان، درون: تیماج قرمز.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگاشته شده، وقف نامه نسخه به تاریخ ۱۲۵۲هـ در برگ نخست آمده است.

☞ الذریعة: ۵۰/۲۱.

«شماره ۸۰»

مجموعه

۳۲۸. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین (۲) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تشرّف برقم هذا الكتاب الشریف ... احمد بن محمد الشهير بالخاتونی ... و ذلك بدار السلطنة اصفهان يوم الرابع عشر من شهر ربيع الأول سنة ۱۰۲۹ ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: احمد بن محمد خاتونی *تاریخ کتابت: ربيع الأول ۱۰۲۹ *محل کتابت: دار السلطنة اصفهان *عنوانها و

نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۴۱ * تعداد سطر: ۱۸ * اندازه متن: ۲۵ × ۹ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۵ × ۱۷ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج زرشکی ضربی با لچک، ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای بسیار نفیس است و در حیات مؤلف بزرگوار، به دست شاگرد وی کتابت شده، در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ قرائة أئده الله تعالی» مقابله شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه دام مجده، منه دام بهائه، منه دام إفاداته، منه دام ظلّه» دارد، اجازه‌ای به خط مؤلف برای کاتب نسخه پس از پایان کتاب بدین عبارات آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم، قراء على الشيخ الأجل، زبدة الأفاضل العظام و خلاصة الأماجد الكرام و نتيجة العلماء الأعلام و قدوة الأمانل الفخام، الشيخ شهاب الدين احمد الخاتوني - لا زال موقفاً إرتقائه مراقى الكمال مبلفاً عامة الأمانى و الآمال - جميع هذا الكتاب، الموسوم بمشرق السّمسین و إكسیر السّعادتين، قرائة فهم و تحقیق و فحص و تدقیق تنبى عن طبع وقاد و ذهن نقاد و سنجية المعية و فطنة لودعية و قد أجزت له - دامت فضائله - أن يرويه عنى و يفیده لكل من هو أهل لإستفادته من الأمانل الطالبین و الأفاضل الرّاعیین بل أجزت له أبدت أن يروى جميع تألیفاتی و سیما تفسیری الكبير الموسوم بالعروة الوثقى و الصغیر المسمى بعین الحیة و کتاب الحبل المتین و کتاب الأربعین و شرح صحیفة سیّد العابدین علیه السلام و کتاب زیادة الأصول و کتاب مفتاح الفلاح و حواشی تفسیر البیضاوی و حواشی شرح مختصر الأصول للمعدی و الرسائل الإثنی عشریات الخمس، أعنی الطهارية و الصلواتية و الزکاتية و الصومية و الحجية بل أجزت له - حرس الله مجده - أن يروى عنى الأصول الأربعة أتى علیها مدار علماء الفرقة الناجية - رضی الله عنهم - أعنی الکافی و الفقیه و التهذیب و الإستبصار لمشايخنا المحمّدين الثلاثة - قدّس الله أسرارهم و

أعلى في عليين قرارهم - بأسانیدی الواصلة اليهم المنتهية الى أصحاب العصمة - سلام الله عليهم - فليرو - طال بقائه - جميع ذلك سالكاً سبيل الإحتياط الذي لا يضلّ سالكه و لا تظلم مسالكه و قد إلتمست منه - أعلى الله قدره - أن يجربني على لوح خاطره و صفحة باله ممّا يسبح له من الدعوات المعطّرة مشام الإجابة الصاعدة مصاعدة الإستجابة، فإنّ ذلك بلسانه و رقمه و جنانه، أشدّ المحتاجين الى عفو الله و غفرانه، محمّد المشتهر ببهاء الدّين العاملی، أوزعه الله شكر نعمائه في أواخر ربيع الأوّل سنة ۱۰۲۹ حامداً مصلياً».

دستخط بدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ دوم چنین آمده است: «کتاب مشرق الشمسین للكعبة الفضائل، افتخار علماء الشيعة، مولانا الشيخ بهاء الدّين محمد الحارثي العاملی و النسخة نفيسة جداً حيث أنّها بخطّ تلميذ المصنّف و مقرونة عليه و في آخرها إجازة منه له و كذا في آخرها صورة إجازة ابن خاتون بخطّ ابنه فليغتنم قدرها، حرّره العبد، شهاب الدّين المرعشي النجفي و كذا على ظهرها تملك العلامة السيّد أبي الفضل ۱۳۷۱ الأنجوى الحسينى الشيرازى، من السادة الأنجويّة».

قبل از آغاز کتاب، افزودگیهایی در سه برگ آمده، تملك «ابوالفضل بن غياث الدّين منصور حسنى حسيني انجوى» به تاريخ ۱۰۹۳هـ و تملك بى نام ديگر به تاريخ ۱۱۵۲هـ آمده، صورت اجازة كاتب نسخه، در دو صفحه به تاريخ رمضان ۱۰۳۱، در حيدر آباد هند آمده است. «شماره ۲۲۲»

حبيب

فقه، عربی

۳۲۹. مشرق الشمسین و اکسیر السّعادتين (۳)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغت من تسویده شهر ذی الحجّة الحرام فی سنة خمس و تسعین بعد الألف من الهجرة، ابن محمد بدیع الحسینی، ابوالمفاخر...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: ابوالمفاخر بن محمد بدیع حسینی *تاریخ کتابت: ذی الحجّه ۱۰۹۵ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی نخودی *تعداد برگها: ۱۱۵ «اب- ۱۱۵ الف» *تعداد سطر: ۱۹ اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۲$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲ \times ۱۸/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگارش یافته، تملک «جمال الدین عاملی» با مهر بیضی «یا من له العزّة و الجمال» و تملک «مرتضی بن احمد حسینی رشتی» و «احمد بن مرتضی الحسینی التبریزی الميلانی» با مهر بیضی «احمد بن مرتضی الحسینی ۱۲۶۲» و یک مهر بیضی ناخوانا به تاریخ ۱۱۱۷ هـ و فایده‌ای در خصوص معرفی کتاب مشرق الشمسین در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت دیده است.

«شماره ۵۸۴۳»

مجموعه

۳۳۰. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین (۴) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد فرغ من نقل النسخة الشریفة عن نسخة بخط احمد بن محمد الخاتونی و علیها خط المؤلف و فی آخره إجازة من المؤلف بخطه له (نسخة پیشین)، عبد المجید بن محمد جواد فی سلخ شهر ذیحجّة الحرام سنة ۱۳۰۷ هجرية». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: عبد المجید بن محمد جواد *تاریخ کتابت: ذی الحجّه ۱۳۰۷ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی

* تعداد برگ: ۸۶ «۱۵۴ب-۲۴۰ب» * تعداد سطر: ۲۲ * اندازه متن: ۱۵/۵ × ۱۰ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۲ × ۱۶/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول. ویژگیها: از روی نسخه‌ای به خط احمد بن محمد خاتونی که بر مؤلف قرائت شده و اجازه‌ای نیز از سوی مؤلف به کاتب نسخه (خاتونی) داده شده بود، استنساخ شده، در حاشیه از سوی مرحوم آیت الله حاج میرزا محمد اشراقی، معروف به ارباب قمی، تصحیح و حاشیه نویسی شده و بلاغهای چندی از سوی وی در برخی حواشی چنین آمده است: «بلغ قبلاً علی المقروء علی مؤلفه فی المشهد المبارک ۱۳۰۷، بلغ قبلاً فی المشهد الغروی بقلم الأحقر محمد القمی، و قد تمّ قبلاً و تصحیحاً علی نسختین مصححتین إحدیها بخطه (ره) علیها بلاغات و الأخری مكتوبة قریب عصره فی المشهد المبارک الغروی بقلم أحقر العباد محمد بن محمد تقی القمی عفی عنه فی محرّم الحرام ۱۳۰۸».

صورت خط کاتب نسخه مستنسخ عنه (احمد بن محمد خاتونی)، به صورت حاشیه نویسی و صورت اجازه وی در پایان نسخه آمده، در برگ نخست این مجموعه، دستخط پدر عزیزم آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) چنین آمده است: «بسمه تعالی، هذه المجموعة محتویة علی کتاب قسرب الإسناد للحمیری و مسائل علی بن جعفر العریضی و مشرق الشمسین لشیخنا البهائی و کلها مصححة بتصحیح العلامة الحجّة الآیة الحاج میرزا محمد القمی الإشراقی المشتهر بالأرباب، قدس سره، و کان من تلامیذ شیخ مشایخنا، المحدث النوری صاحب المستدرک، شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی (هـ) ۱۳۹۰».

«شماره ۷۸۴۹/۳»

۱. این نسخه را کاتب به نام عبد المجید بن محمد جواد در سلخ ذی الحجّة سال ۱۳۰۷هـ از روی نسخه‌ای به خط احمد بن محمد خاتونی که در حیات شیخ بهاء الدین عاملی در تاریخ ۱۴ ربیع الاول سال ۱۰۲۹هـ کتابت کرده، و در پایان آن، دستخط مبارک مؤلف در سه صفحه آمده، نسخه برداری کرده است. بحمدالله آن نسخه نیز به شماره «۲۲۲» در این کتابخانه بزرگ موجود و در همین کتاب‌شناسی گزارش شده است.

۳۳۱. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین (۵)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق * تاریخ کتابت: رجب ۱۱۶۳ * محل کتابت: مرشد آباد هند * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۹۳ «ب- ۹۳ الف» * تعداد سطر: ۲۳ * اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۷/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۴×۲۳ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و با عبارت «و قد تمّ استکتابه و مقابله فی مجالس شتی، آخرها لیلۃ الآخر من شهر رجب من شهر سنة ۱۱۶۳، ببلده مرشد آباد البنگالۃ من تغور شرقی الهند...» نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، علامات بلاغ نیز در برخی مواضع آمده، اندکی حاشیه نویسی از مؤلف بزرگوار با نشان «منه (ره)» دارد، تملک بدون نام به تاریخ ربیع المولود ۱۲۵۶، با مهر بیضی «محمد رضا بن محمد محسن» و تملک «عبد المجید موسوی» به تاریخ شوال ۱۳۱۲، همراه فایده‌ای از شیخ بهاء الدین عاملی در خصوص کتاب مشرق الشمسین آمده است. «شماره ۹۵۵۵/۱»

چوبه

۳۳۲. مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین (۶)

فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «کتبته بیدی الجانیة الفانیة، فی العشر الثانی من ربیع الثانی فی سنة ألف و إثنين و عشرين من الهجرة النبویة علیه ألف تحية، فی بلدة اصفهان و أنا ابن میرزا جان حاجی بابا القزوينی...».

*نوع خط: نسخ * نام کاتب: حاجی بابا ابن میرزا جان قزوینی * تاریخ کتابت: ربیع الثانی ۱۰۲۲ * محل کتابت: اصفهان * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۲۳۶ * تعداد سطر: ۱۱ * اندازه متن: $۹/۵ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۲۴/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: دو رو، برون: تیماج قرمز مجدول ضربی با ترنج و سرترنج گل و بوته، عطف: تیماج مشکی، درون: تیماج مشکی فرسوده.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند و در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده، در حاشیه تصحیح شده و با نسخه‌ای که بر مؤلف قرائت شده بود، مقابله گردیده با عبارت «قوبلت مع النسخة التي كانت مقروءة على المصنف سلمه الله تعالى و أبقاه، بلغ قرائة أئده الله تعالى»، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه سلمه الله» از مؤلف دارد. برخی نسخه بدلها با نشان «ل» آمده، فهرست مطالب در سه برگ نخست آمده که به خط حاجی بابا ابن میرزا جان قزوینی به سال ۱۰۲۲ هـ در اصفهان کتابت شده است. اجازه مؤلف با خط شریف وی به تاریخ محرم ۱۰۲۸ برای کاتب نسخه، در پایان چنین آمده است:

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للأخ الأعزّ الفاضل التقى، خلاصة الإخوان العظام، زبدة الأخلاء الكرام مولانا كمال الدين حاجي بابا، وفقه الله سبحانه لإعتلاء مدارج الكمال و إرتقاء معارج الفضل و الإفضال، أن يروى عنى الأصول الأربعة التى عليها مدار الفرقة الناجية الإمامية فى هذه الأعصار، أعنى الكافى لثقة الإسلام محمد بن يعقوب الكلينى و الفقيه، لرئيس المحدثين محمد بن على بن بابويه القمى و التهذيب و الإستبصار، لشيخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسى - قدس الله أسرارهم و أعلى فى عليين دارهم - فليرو سلمه الله تلك الكتب لكلّ من له لياقة ذلك و أجزت له أيضاً أن يروى جميع تأليفاتى فى العلوم العقلية و النقلية، سيّما التفسير الكبير

المسمی بالعروة الوثقی و التفسیر الصغیر الموسوم بعین الحیاة و کتاب الحبل المتین و کتاب مشرق الشمسین و کتاب الأحادیث الأربعین و کتاب مفتاح الفلاح و حواشی تفسیر البیضاوی و حواشی شرح المختصر العضدی و حواشی القواعد الشهید و کتاب زیادة الأصول و الإثنی عشریات الثلاث و إلتمست منه ادام توفیقه و سهل الی مطالبه طریقہ امدادی بسوانح صوالح المدعوآت سیما فی محالّ الإنابه، مظانّ الإجابة و کتب هذه الأحرف بیده الفانیة الجانیة، أقلّ الأنام، محمدّ المشتهر ببهاء الدین العاملی - وفقه الله للعمل فی یومه لغده قبل أن یرج الأمر من یده - فی شهر محرّم سنة ألف و ثمان و عشرين حامداً مصلياً مسلماً». تقریظی از صدرالدین محمد تبریزی، همراه افزودگیهای منظوم و تملک «طاهر حسینی» با مهر دایره «الوائق بعون الله الغنیّ طاهر الحسینی» آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته است.

«شماره ۱۰۴۹۸»

چوبه

۳۳۳. مشرق الشمسین و اکسیر السعدتین (۷) فقه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «ابتدأت بتسويد هذا الكتاب في خامس شهر ذي القعدة الحرام، من شهور سنة ۱۲۴۶ فی مدينة الزنجان، حفظه الله من شرّ الشيطان و من جور العدوان» *نوع خط: نسخ *نام کاتب: میرزا ابوالقاسم بن کاظم موسوی زنجانی *تاریخ کتابت: ذی القعدة ۱۲۴۶ *محلّ کتابت: زنجان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۲۳ «۱۳۰ب- ۲۵۲ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۴×۹ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱×۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه ای ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوتہ.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی از کاتب دارد. برگ (۲۰۸ب) آیات قرآن به خط کوفی از سوی کاتب کتابت شده، دستخط کاتب در معرفی کتاب و تاریخ کتابت، قبل از آغاز نسخه آمده است.

«شماره ۴/۱۴۹۷۲»

مجموعه

۳۳۴. مفتاح الفلاح فی عمل الیوم و اللیلة من الواجبات و المستحبّات (۱)

دعا، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله الذی دلّنا علی جادة النّجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدّرجات ... و بعد ... یقول: قد إلتمس منی جماعة من إخوان الدّین و خلانّ الیقین تألیف مختصر یحتوی علی ما لا بدّ لأهل الدیانة من الإتیان به فی کلّ یوم و لیلة».

انجام: «أن یجعله من أحسن الذخائر لیوم الحساب و تتوسّل الیه سبحانه بسید المرسلین و أشرف الأوّلین و الآخرین و عترته الأئمة الطّاهرین صلوات الله علیهم ...».

گزارش متن: کتاب دعائی شامل واجبات و مستحبّات در هر شب و روز است. مؤلف، این کتاب را به هنگام حضور در شهر گنجه^۱ به تاریخ اوایل دهه سوم صفر و در شش باب و یک خاتمه بدین ترتیب تألیف نموده است:

۱. شهری است مشهور که پیش از این جزء شهرهای قفقاز ایران بوده ولی اکنون از شهرهای جمهوری آذربایجان است. نظامی گنجوی شاعر مشهور، منسوب به آن شهر است. آن گونه که در برخی منابع آمده، در سال ۳۶ هجری ساخته شده و تا سال ۱۲۱۹ هـ ق/ ۱۸۰۴م گنجه نامیده می‌شد ولی پس از اشغال آن از سوی روسها، آن را الزابت یل «Elisabethpol» خواندند و چون بلشویکها بر سر کار آمدند، آن را «کیروف آباد» نام نهادند. این شهر در کنسار رودخانه «گنجه جای» تبعه‌ای از «رود کر»، در ۱۸۰ کیلومتری جنوب شرقی تفلیس پایتخت گرجستان واقع شده است. سکنه آن معمولاً از نژاد تاتار و گروه اندکی ارمنی‌اند. این شهر چند بار دست به دست گشته، از جمله در سال ۴۸۱ هجری از سوی ترکان سلجوقی و سپس به سال ۵۶۲۳/ ۱۲۲۵م به دست مغولان فتح شد و در آغاز سده ۸ هـ ایرانیان آن را تصرف و سرانجام در سال ۱۲۱۹ هـ روسها آن را فتح کردند و پس از فروپاشی شوروی سابق مستقل شده و جزئی از جمهوری آذربایجان شده است.

الباب الاول: فی ما يعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس؛ الباب الثاني: فی ما يعمل ما بین طلوع الشمس الی الزوال؛ الباب الثالث: فی ما يعمل ما بین الزوال الی الغروب؛ الباب الرابع: فی ما يعمل ما بین الغروب الی وقت النوم؛ الباب الخامس: فی ما يعمل ما بین انتصاف اللیل الی طلوع الفجر؛ خاتمة: ینبغی للمصلی ملاحظة أذکار الصلاة و أدعيتها ... قد بیننا فی أبواب السالفة ما ینحتاج الی البیان و شرحنا ما ینتشر الی الشرح و بعض ما یقرء فیها و یتلى بعدها من التعقیبات و قد ختمنا کتابنا هذا، بتفسیر فاتحة و رجاء أحسن الخاتمة.

نسخه‌های بسیاری از این کتاب در کتابخانه‌ها موجود می‌باشد و بارها به چاپ رسیده است. مرحوم ملا اسماعیل خواجه‌نوی اصفهانی این کتاب را شرح نموده و نسخه‌ای از آن به خط شریف وی در حاشیه نسخه شماره «۴۹۸۰» آمده است؛

آغاز شرح: «بعد حمد من بیده مفتاح الفلاح و مصباح النجاة و الصلاة علی رسوله و آله، طلع الصبح و تکرر الرواح...».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الكتاب أعنی البواقی فی ۱۳ محرم الحرام سنة ۱۲۶۶ فی ید میر عبد الهادی بن سید محمد حسن». *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: میر عبد الهادی بن سید محمد حسن (دو برگ نخست و هفت برگ پایانی) *تاریخ کتابت: محرم ۱۲۶۶ (بخش نونویس) اواخر سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی و شرقی *تعداد برگ: ۲۲۲ *تعداد سطر: ۱۱ *اندازه متن: ۱۰/۵ × ۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷/۵ × ۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، برخی نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، حاشیه نویسی کوتاهی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، چند برگ از آغاز و پایان نونویسی شده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

۳۳۵. مفتاح الفلاح ... (۲) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و قد اتفق الفراغ من تسويد هذا الكتاب الشريف ... في يوم الإثنين، إحدى عشر من شعبان المعظم من شهر سنة إحدى عشر و مائة بعد الألف من الهجرة النبوية، عليه ألف التحية، على يد ابوالفضل بن محمد شريف الحسيني المرعشي الشوشتری في بلدة اصفهان». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: ابوالفضل بن محمد شريف حسینی مرعشی شوشتری *تاریخ کتابت: شعبان ۱۱۱۱ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۶۱ *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۵/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۱۱/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، برخی نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگاشته شده، عناوین برخی مباحث با قرمز در حاشیه آمده، برگها مجدول به طلا و مشکی، مهر مرتع «محمد هادی الحسينی» همراه دستخط پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در خصوص مؤلف کتاب، در برگ نخست آمده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گشته است. «شماره ۵۰۱»

حی

۳۳۶. مفتاح الفلاح ... (۳) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ ه *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۸۵ *تعداد سطر: ۱۶

* اندازه متن: ۱۱ × ۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۶ × ۱۰ سانتیمتر * نوع جلد: کاغذ
آبی همراه مقوا، عطف: تیماج قرمز.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله، محمد صادق، ۱۲» دارد، برخی نسخه بدلها با نشان «بدل» در حاشیه نگاشته شده، عناوین با قرمز در حواشی آمده، افزودگیهایی در دو برگ قبل از برگ نخست آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است. «شماره ۶۹۷»

چوبچه

۳۳۷. مفتاح الفلاح ... (۴) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * ترقیمه: «تمّ نسخه لنفسه ... ابن حاجی محمد علی، باقر خوانساری، رابع عشرین من شهر ذی الحجّة الحرام، سنة تسع و ستّین و ألف بعد الهجرة النبویة المصطفویة ص». * نوع خط: نسخ * نام کاتب: باقر بن محمد علی خوانساری * تاریخ کتابت: ذی الحجّة ۱۰۶۹ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۱۷ «اب- ۱۱۷ الف» * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۱۴ × ۷/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۲۰ × ۱۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه مد ظلّه» از مؤلف بزرگوار دارد، با توجه به تاریخ کتابت نسخه، حواشی از مستنسخ عنه گرفته شده است، برخی نسخه بدلها با نشان «خ» در حاشیه آمده، چند برگ آغازین نونویسی شده، تملک «محمد صابر بن محمد کاظم خوانساری» به تاریخ ۱۱۶۱، با مهر «ان الله مع الصادقین» در برگ پایانی آمده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱/۱۴۴۵»

چوبچه

۳۳۸. مفتاح الفلاح ... (۵) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ زیبا* تاریخ کتابت: ۱۰۸۹ هـ
 عنوانها و نشانیها: قرمز نوع کاغذ: شرقی* تعداد برگ: ۲۲۸* تعداد سطر: ۱۱
 اندازه متن: ۱۱ × ۵/۵ سانتیمتر اندازه جلد: ۱۲ × ۱۸/۵ سانتیمتر* نوع
 جلد: دورو، برون: تیماج مشکی مجدول، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای، درون: تیماج
 قرمز.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس و هنری است، دارای سرلوح زیبای مرصع با زمینه
 طلا و لاجورد و نقش و نگارهای رنگارنگ و برگهای مجدول به طلا و مشکی با
 کمند قرمز، در حاشیه تصحیح شده و با نشان «بلغ قبلاً» مقابله گردیده، حاشیه
 نویسی با نشان «منه، صادق» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» و عناوین موضوعات
 با قرمز در حاشیه نگاشته شده، عبارت بلاغ مقابله در انجام چنین آمده:

«بلغ قبلاً اولاً و آخراً فی ید اقلّ العباد علماً و عملاً و اکثرهم ذنباً و عصیاناً،
 علی بن المغفور المبرور الملاً حیدر - عفی الله عن جرائمهما بحق سمیهما - و أسأل
 الله تعالی التوفیق للعمل بما فیہ بحق الراشدين و العاملين بجمیع سننه و أن یوفقنی و
 سائر الإخوان للمواظبة علی العمل بما تضمنه هذا الكتاب، بالذی أنزل الیه الكتاب و
 عترته الطاهرین الراشدين الی معالمه و یواطنه تحریراً فی شهر الرّجب فی سنة ثمان و
 سبعین و مائتین بعد الألف ۱۲۷۸».

تملک «علی بن ملاً حیدر» به تاریخ ۱۲۷۸ و مهر هشت گوش و بیضی وی با
 سجع «یا علی» و «یا علی ادرکنی» و تملک «محمد باقر بن محمد تقی،
 علامه مجلسی» و «صادق بن حسن» و مهر بیضی «عبده محمد علی بن محمد صادق

الحسینی» در برگ نخست و پایانی آمده، حدیث سلسله الذهب حضرت امام رضا علیه السلام پشت برگ پایانی آمده، حاشیه برگها فرسوده شده است. «شماره ۲۴۹۶»

حیبه

۳۳۹. مفتاح الفلاح ... (۶) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * نام کاتب: کیا هند دیلمانی * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ * عنوانها و نشانها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۳۰ * تعداد سطر: ۱۷ * اندازه متن: ۱۳ × ۶/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر * نوع جلد: مقوایی ابلق، عطف: تیماج قرمز.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله تعالی» دارد، دارای سرلوح مرصع، برگها مجدول به طلا، مشکی و لاجورد، این نسخه بدین عبارت بر شمس الدین محمد بن قاضی اسد، قرائت شده:

«هو حسبی و نعم الوکیل، قد فرغ صاحب هذا الكتاب المسمی بمفتاح الفلاح، الشاب الفاضل الوارع التقی الذکی مولانا، کیا هند دیلمانی من کتابته و قرأ علیّ جمیع نکاته و دقاته و تصحیح اللفظ و إعرابه قاصداً للعمل بما فيه عن الآداب و السنن الواردة محتسباً فوز الثواب و جزیل الأجور الموعود، فی أفضل شهور السنّة السابعة من العشر الرابع بعد الألف من الهجرة النبویة حامداً و مصلياً مستمداً من الله سبحانه أعانتنا الله و إياه علیّ تحصيل السعادات الأبدیة و أنا العبد الضعیف الأرجی الی غفران الملك الصمد، شمس الدین محمد بن قاضی أسد عفی عنهما». نسخه اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته، چند تاریخ زاد روز همراه افزودگیهایی چند، بعد از پایان آمده است.

«شماره ۴۹۴۴»

حیبه

۳۴۰. مفتاح الفلاح ... (۷)

دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تشرقت بکتابته فی الیوم الإثین هو یوم الخامس من العشر الأوّل من الشهر الثانی من العشر السّادس من مائة إحدى من الهجرة النبویة ﷺ و أنا ابن ابوطالب شهدائی، حافظ علی ...». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: حافظ علی بن ابوطالب شهدائی *تاریخ کتابت: صفر ۱۱۵۲ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۴۶ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۳/۵ × ۷/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹/۵ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند که بیشترین حاشیه نویسی آن به قلم ملا اسماعیل خواجه‌ای اصفهانی، با نشان «اسماعیل» آمده است، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی اندکی با نشان «منه» از مؤلف بزرگوار دارد، این نسخه در تملک مرحوم «سید کاظم طباطبایی اصفهانی» معروف به آقا میرزا^۱ بوده که با

۱. مرحوم حاج سید کاظم طباطبایی، معروف به آقا میرزا اصفهانی نجفی ابن محمّد خلیل، از عالمان، محققان و به ویژه از عاشقان نسخه‌های خطی نفیس بوده است. چون زندگینامه وی در منابع موجود نیامده و از سوی دیگر از گردآورندگان نسخه‌های بسیار نفیس خطی بوده، سزاوار است در این گزارش، گزیده‌ای از شرح حال وی را که اینجانب، افزون بر چهل سال است، با نام ایشان آشنائی دارم، گزارش نمایم. وی تحصیلات مقدماتی و سطوح عالی را در اصفهان، به پایان برد و در همان سالها به نسخه‌های خطی، توجه خاص پیدا کرد، و نسخه‌های بسیار نفیسی را در شهرهای مختلف، به ویژه در شهر اصفهان و حومه خریداری نمود. ایشان به نسخه‌های کهن شیعی و نسخه‌های اصل به خطوط مؤلفان، سخت علاقه داشت، از نفیسی که نزد وی بوده کتاب *ریاض العلماء* مولی عبدالله اصفهانی اقتدی است که دوره کامل آن در ده جلد به خط مؤلف بوده ولی متأسفانه به هنگام عزیمت از اصفهان به نجف اشرف، جهت ادامه تحصیلات، پنج جلد آن در مسیر، به سرقت رفت و البته پنج جلد دیگر را، دانشمند برجسته، مرحوم عباس اقبال آشتیانی خریداری نموده بود و آنها را به کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، هدیه نمود. از دیگر نسخه‌های بسیار

نقیس نزد وی، دوره کتاب *وسائل الشیعة* شیخ حرّ عاملی بود، نسخه اصل، تمامی به خط مبارک شیخ حرّ که پس از رحلت وی، مرحوم آیت الله العظمی سید محمد حجّت کوه کمری از مراجع عظام تقلید گذشته، سه جلد از آن را خریداری نمود و پس از رحلت ایشان، دو جلد آن را اینجانب از فرزندان آن مرحوم خریداری نمودم که هم اکنون در این کتابخانه بزرگ موجود می‌باشد. نسخه‌ای از کتاب *ایضاح مخالفة السنة* به عربی، تألیف علامه حلّی، متوفی به سال ۷۲۶ هـ نسخه اصل، به خط مبارک مؤلف بزرگوار؛ آن گونه که در *الذریعة* آمده، این نسخه بسیار نفیس را، مرحوم آیت الله سید حسن صدر (ره) در کتابخانه مرحوم آقا میرزا مشاهده نموده است. نسخه‌ای بسیار کهن از محاسن برقی و کتاب *دعائم الاسلام*، نسخه کامل کتاب *جامع الرواة* اردبیلی؛ این نسخه به دستور شاه سلطان سلیمان صفوی به سال ۱۱۰۰ هـ از روی نسخه اصل کتابت شده. هنگام آغاز استنساخ این نسخه، شاه دستور داده بود، تا تنی چند از عالمان برجسته اصفهان، سطرهای نخست آن را هر کدام با یک کلمه کتابت کنند؛ از جمله مرحوم علامه مجلسی با نوشتن «بسم الله الرحمن الرحیم»، مرحوم آقا جمال خوانساری «الحمد لله»، مرحوم سید علاء‌الدین محمد گلستانه «الذی»، مرحوم میرزا محمد عقیلی «زین قلوبنا»، مرحوم شیخ جعفر قاضی «بمعرفه النقات»، مرحوم آقا رضی‌الدین برادر آقا جمال‌الدین خوانساری «و العدول»، مرحوم میرزا محمد سراب تنکابنی «و الانبیا و الاعیان»، همچنین بقیه علما و فضلا در مدرسه مبارکيه، کلمه به کلمه مطالبی نگاهشند. کاتب نسخه، مرتضی بن محمد یوسف افشار می‌باشد. این نسخه نفیس، که شاه سلیمان در همان سال ۱۱۰۰ هـ وقف نموده بود، پس از دوپست و اندی سال به دست مرحوم آقا میرزا افتاده و وی آن را از اصفهان به نجف اشرف منتقل نموده و پس از درگذشت او به سال ۱۲۱۱ هـ به دست مرحوم حاج میرزا حسین نوری و سپس به مرحوم آیت الله شیخ الشریعة اصفهانی رسیده و سرانجام به کتابخانه مرحوم آیت الله سید حسن صدر در کاظمین منتقل گردیده است. البته نسخه اصل کتاب *جامع الرواة* به خط مؤلف در کتابخانه مرحوم آیت الله سید محمد مشکوة قرار داشته و هم اکنون در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران می‌باشد. همچنین مرحوم آقا میرزا شخصاً نسخه‌هایی را استنساخ نموده از جمله: کتاب *الغیبة* شیخ طوسی و *مزار محمد بن المشهدی* و غیر آنها. مجموع نسخه‌های خطی موجود در کتابخانه آن مرحوم پس از رحلتش به سال ۱۱۰۰ هـ در حراج نجف اشرف به فروش رسید و بخشی در کتابخانه مرحوم آیت الله حاج میرزا حسین نوری و برخی به کتابخانه مرحوم آیت الله سید حسن صدر و تعدادی به کتابخانه مرحوم آیت الله مولی علی محمد نجف آبادی و تعداد قابل توجهی نیز به قسم منتقل گردید و نزد برخی از بستگان سببی آن مرحوم قرار گرفت و اینجانب موفق شدم نقایس آن را از مرحوم آیت الله آقای حاج سید احمد مشرف که سالها نماینده مرحوم آیت الله العظمی بروجردی در شهرستان درود بود، برای کتابخانه خودمان خریداری نمایم، در میان آنها چند نسخه بسیار نفیس و کهن قرار داشت، از جمله یک *مزار عربی سورخ* اواخر سده پنج یا اوایل سده ۶ هـ و یک جلد از *تهذیب شیخ الطائفة* به خط مبارک شیخ حسین بن عبدالصمد جیاعی، پدر شیخ بهاء الدین عاملی که از روی نسخه‌ای به خط فخر المحققین، فرزند علامه حلّی که وی از روی نسخه اصل، به خط مبارک شیخ الطائفة کتابت کرده بوده، استنساخ نموده است و یک جلد از *من لایحضره الفقیه*، تمامی از آغاز تا پایان به خط مولی عبدالله شوشتری، استاد مجلسی اول و یک جلد *نهج البلاغة* بسیار کهن مورخ اوایل سده ۶ هـ و غیر

عبارت «للقهیر آقا میرزا» در برگ نخست بدان اشاره شده، تملک‌ی نیز بدون نام، به تاریخ ۱۲۶۲ و مهر بیضی «الوائق بالله علی بن عبدالله» و یادداشتی از محمد حسن حسینی به تاریخ هشتم رجب ۱۲۶۶، همراه تملک مخدوش با مهر بیضی مخدوش و افزودگی‌هایی اندک در برگ نخست آمده، حکایتی از محمد رضا بن محمد علی به سال ۱۱۵۹ پس از پایان در دو برگ آمده. نسخه رطوبت دیده و فرسوده گشته است. «شماره ۴۹۸۰»

مجموعه

۳۴۱. مفتاح الفلاح ... (۸) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «حرره المذنب الراجی، ابن مولانا، محمد مؤمن الموتی فی شهر صفر المظفر سنة ۱۱۴۹». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: مؤمن بن محمد الموتی *تاریخ کتابت: صفر ۱۱۴۹ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۱۵ *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۷ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹×۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.

آنها، به جز این مجموعه از کتابهای آن مرحوم، نسخه‌های بسیار دیگری را اینجانب در اصفهان و تهران خریداری نمودم که عبارت «للقهیر آقا میرزا» در پشت برگ آغازین آنها وجود دارد. مرحوم آقا میرزا چند نسخه را برای مرحوم حاج میرزا حسین نوری استنساخ نموده و مدتی به صورت منشی در خدمت آن مرحوم به کار اشتغال داشته است. او پیرامون سال ۱۳۱۱ هـ در سامرا درگذشت و بیکر او را به نجف اشرف منتقل و در آن شهر مقدس به خاک سپردند، متأسفانه از زندگینامه وی، اطلاعات بیشتری در دست نیست. چون ایشان معروف به آقا میرزا بوده و نام اصلی وی سید کاظم طباطبائی است، برخی پنداشته‌اند که دو تن می‌باشند. روحش شاد که در یکصد و اندی سال گذشته، در فکر گردآوری نسخه‌های کهن و نفیس شیمی بوده و تا حدودی نیز در این، مسیر موفق بوده است.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، با نشان «بلغ مقابله آیده الله تعالی» و مقابله نسخه در انجام چنین آمده دو بار «قد قبول مع أخی بل نور عینی ... المسمی بمحمد مؤمن ...» مقابله گردیده، نسخه بدلیها با نشان «نخ ل» در حواشی نگاشته شده، عناوین با قرمز در حاشیه آمده، تملک «محمد باقر بن محمد تقی» با مهر بیضی ناخوانا و تملک «ابو الحسن بن محمد» به تاریخ ۱۱۲۳ همراه افزودگیهایی اندک در برگ نخست آمده، نسخه رطوبت دیده، بخشی از برگ پایانی آسیب دیده و کلماتی از عبارات مقابله از میان رفته است.

«شماره ۶۳۲۳»

چوبه

دعا، عربی

۳۴۲. مفتاح الفلاح ... (۹)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «و مرویات سخطک و نکالک ای: ما یوجب الهلاک من سخطک و النکال بفتح النون: العقاب و الغیوم السوافک ...».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ معرب *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۵۶ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۲ × ۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضریبی با ترنج گل و بوته

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس و هنری است، دارای سر لوح مرصع با زمینه طلا و لاجورد با نقش و نگار رنگارنگ که اندکی فرسوده شده، در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه» دارد، تملک «علامه فیضی کاشانی^۱» به تاریخ

۱. ایشان همان میرزا جعفر، مشهور به علامه فیضی است که از نوادگان فیض کاشانی و وابسین عالم و روحانی خاندان فیض بوده است.

۱۳۲۸ شمسی، روی برگ نخست آمده با نسخه اصل مقابله گردیده و نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه آمده، برگها مجدول به طلا، لاجورد و مشکی با کمند طلایی، نسخه رطوبت و آسیب دیده و ترمیم گشته است. «شماره ۸۴۸۹»

۳۴۳. مفتاح الفلاح ... (۱۰) دعا، عربی

آغاز: افتاده «... و حَقَّقَتْ بعون الله مأمولهم و سَمَّيْتَهُ بمفتاح الفلاح سائلاً من الله أن ينفع به الطالبين و أن يجعله من أحسن الذخائر ليوم الدين و رتبته على ستة ابواب متوكلاً على ملهم الصواب في كل باب ...».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ معرب *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۷۱ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۰/۵ × ۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۰ × ۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح و با نشان «بلغ سماعاً آیده الله» مقابله شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف بزرگوار دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، افتادگی از آغاز اندک است، از برگ «۱۳۸» به بعد، نونویسی شده و برگ پایانی نیز نونویسی شده، برگها آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۸۹۵۳»

۳۴۴. مفتاح الفلاح ... (۱۱) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: تقی الدین محمد بن حسن حسینی قمی *تاریخ کتابت: صفر ۱۰۱۸ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۱۵ «۷ ب- ۱۲۱ ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۷/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷×۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی دولا. ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس و ارزشمند که در حیات مؤلف بزرگوار کتابت شده و حاشیه نویسی با نشان «منه مدّ ظلّه العالی» از مؤلف بزرگوار دارد، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «ل» آمده، عناوین مطالب در حواشی با قرمز نگاشته شده، مهر بیضی «یا محسن قد أتاك المسیح» همراه افزودگیهایی در برگ نخست آمده است.

«شماره ۸۹۷۷/۲»

حیدر

۳۴۵. مفتاح الفلاح ... (۱۲) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «و كان الفراغ من تحرير هذه الصحيفة الشريفة في أوائل شهر جمادى الأولى من عام سبع و سبعين و ألف من هجرة المقدسة النبوية عليه ألف التحية، على يد أقلّ العباد، محمد رشيد بن پير نور ...». *نوع خط: نسخ زیبا *نام کاتب: محمد رشید بن پیر نور *تاریخ کتابت: جمادى الأول ۱۰۷۷ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۷۰ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: $۱۰ \times ۴/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲/۵ \times ۷/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو، برون: تیماج قرمز ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته با لبه برگردان، درون: تیماج مشکی مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس و هنری است، دارای سر لوح مرصع با زمینه طلا و لاجورد و نقش و نگارهای رنگارنگ، برگها مجدول به طلا و مشکی با کمند طلایی، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف بزرگوار دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگاشته شده است. «شماره ۹۶۷۹»

مجموعه

۳۴۶. مفتاح الفلاح ... (۱۳) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نستعلیق و نسخ * تاریخ کتابت: ۱۰۸۳ هـ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: شرقی * تعداد برگ: ۱۲۸ * تعداد سطر: ۱۵ * اندازه متن: ۱۳ × ۶/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۵ × ۱۲ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای، عطف: تیماج قرمز.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، در حاشیه تصحیح شده و نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حواشی نگاشته شده، برگها مجدول به سبز، آبی و قرمز است، تملک «علی نقی بن عبدالله حسینی» با مهر مرتع «عبده علی نقی الحسینی...» و مهر مرتع «یا محسن قد اتاک المسیء» در برگ نخست آمده، برگ آغازین اندکی آسیب دیده ولی به متن آسیبی نرسیده، دو برگ نخست رطوبت دیده و نسخه اندکی فرسوده گشته است. «شماره ۹۷۰۶»

مجموعه

۳۴۷. مفتاح الفلاح ... (۱۴) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «یا معاشر الأحباب وفقنی و ایتاکم لحمل الزاد لیوم الحساب، قد نقلت هذه النسخة من نسخة الأصل التي هي بخط عمی، خاتم المجتهدين بهاء العارفين - جعله الله في يوم الدين من أصحاب سيّد المرسلين و امام المتقين و اولادهما الائمة المعصومين - و كانت إندرست حروفها من بعض سطورها و شرد حال التصنيف اكثر عباراتها الى هوامشها و منها الى اطرافها و تلك الدرّة اليتيمة حقيقة بأن تستريح في صدف الحراسية و الحفاظ و تكون مستورة محفوظة عن شرّ إصابة العيون و كيد اللاحاظ و وضعت في صندوق العزّة و الكرامة، لتحصن عن طمع من لا يعرف قدرها من ذوی الأسف و الغرامة و حرّرتها في غاية الكلال مع أنى ما كتبت كتاباً قطّ بألف بيت على كلّ حال، فكلّ ميلي حداني على ذلك و أذهب عنى الكسل و ناداني شوقى الى كتابة هذا المفضل، مستعيناً من الله سبحانه أن أكتب مصحفاً ليكون لى ذخراً ليوم التّناد، و يشهد لى بالنجاة يوم يقوم الأشهاد و أنا أقلّ الأقلين عملاً و أكثرهم جرماً و زللاً، ابن أخ المصنّف، حسين بن عبد الصّمد، الخادم لروضة المولى الثّامن على بن موسى عليه السلام، أوتى كتابها بيمنها و جعل أخراهما خيراً من أوليها، في ۲۲ رمضان المبارك سنة ألف و إحدى و ستين ۱۰۶۱». *نوع خط: نستعليق و نسخ *نام كاتب: حسين بن عبد الصّمد (برادر زاده مؤلف) *تاريخ كتابت: رمضان ۱۰۶۱ *عنوانها و نشانيها: قرمز *نوع كاغذ: شرقى نخودى *تعداد برگ: ۱۳۳ *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۸ × ۷/۵ سانتيمتر *اندازه جلد: ۲۳ × ۱۴ سانتيمتر *نوع جلد: تيماج قرمز ضربى مجدول.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است که به خط برادر زاده شیخ کتابت شده، یادداشتی از کاتب نسخه همراه تملک «موسی بن محمد شفیح» به تاریخ ذی الحجّة

۱. ایشان مرحوم آیت الله میرزا موسی بن محمد شفیح تبریزی از عالمان برجسته تبریز در اوایل سده ۱۴ هجری بوده و والد

مرحوم آیت الله شهید میرزا علی نقی الاسلام تبریزی می‌باشد.

۱۳۱۵، با مهر بیضی «موسی بن محمد شفیح» و تملکی با مهرهای بیضی «محمد حسن الطباطبائی^۱» و «حسن الحسینی» و مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ نخست و روایتی به خط کاتب نسخه به تاریخ محرم ۱۰۶۳، در برگ پایانی آمده، برخی نسخه بدلها در حاشیه نگارش یافته، در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی با نشان «منه قدس سره» دارد، نسخه از آغاز و انجام فرسوده شده و اندکی آسیب دیده است.

«شماره ۱۰۴۵۱»

چوبچه

۳۴۸. مفتاح الفلاح ... (۱۵) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: * نوع خط: نسخ * تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ * عنوانها و نشانیها: مشکی * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۱۰۲ «اب - ۱۰۲ الف» * تعداد سطر: ۱۳ * اندازه متن: ۷ × ۱۱/۵ سانتیمتر * اندازه جلد: ۱۰ × ۱۶/۵ سانتیمتر * نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۱۰۵۸۸/۱»

چوبچه

۱. ایشان مرحوم آیت الله سید محمد حسن طباطبائی معروف به «الهی» برادر مرحوم علامه آیت الله سید محمد حسن طباطبائی است. وی در تبریز می‌زیست و بسیار فاضل و در بیشتر علوم اسلامی صاحب نظر بوده است. عده‌ای از صاحب نظران وی را در برخی از علوم اسلامی برتر از علامه طباطبائی دانسته‌اند.

۳۴۹. مفتاح الفلاح ... (۱۶) دعا، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغ من تسوید هذه النسخة الشریفة أقلّ العباد ... زکریّا بن عبدالله، فی عشر الأوّل من محرّم الحرام فی سنة سبعین و ألف من الهجرة». *نوع خط: نسخ *نام کاتب: زکریّا بن عبدالله *تاریخ کتابت: محرّم ۱۰۷۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۷۰ *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۰ × ۴/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۴/۵ × ۹ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو، برون: تیماج قهوه‌ای فرسوده، درون: تیماج سبز.

ویژگیها: نسخه‌ای است نفیس، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی بسیار از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، دستخط پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی چنین آمده است: «صورة خطّ المصنّف علی ما فی بعض النسخ؛ (فرغت بعون الله من تألیفه ببلدة گنجة مع تراکم أفواج العلائق و تلاطم أمواج العوائق، و توزّع البال فی الحلّ و الترحال، فی اوائل الأنام، محمّد المشتهر بیهاء الدین العاملی، تجاوز الله عن سیئاته) إنتهى و أنا الرّاجی فضل ربّه، شهاب الدین الحسینی المرعشی النجفی النسابة، ببلدة قم المشرّفة يوم الإثنين ۸ ج ۱ من سنة ۱۳۵۵ إنتهى». تملک «محمّد بن عبد الجواد عقیلی» به تاریخ ۱۲۳۲ هجری، با مهر بیضی «أفوض أمری الی الله، عبده محمّد» همراه دو مهر محو شده دیگر در پایان نسخه آمده، افزودگیهایی در چند برگ قبل از آغاز در موضوع رساله آمده است.

«شماره ۱۳۳۵۳»

حی

مکتوب ← نامه

۳۵۰. منتخب سرّ العالمین عقاید، عربی

آغاز: «بسملة، هذه فصول إنتخبتها من كتاب سرّ العالمین لحجة الاسلام أبی حامد محمد بن محمد الغزالی، قال فی دیباجته: أنه كتاب عزیز لا يجوز بدله لأنّ بحثه جملة أسرار و فيه إشارات دالة علی غوامض لا يعرفها إلاّ فحول الحكماء ...».

انجام: «فی حدیث الی حازم رحمه الله اولّ حكومة تجرى فی المعاد، بین علی و معاوية، فیحكم لعلیّ بالحقّ و قول المشرع علیه و آله السّلام لعمار بن یاسر -رضی الله عنه- تقتلك الفئة الباغية، فلا ینبغی للأمام أن یرکب باغیاً».

گزارش متن: بخشی از کتاب سرّ العالمین محمد بن محمد غزالی طوسی^۱ است، در خصوص حدیث غدیر خم «من كنت مولاه فهذا علیّ مولاه» و ولایت امیر المؤمنین علیه السلام که شیخ آن را گزیده ساخته و مطالبی را از آن انتخاب و به خط شریف خویش در دو صفحه نگاشته است.

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *نام کاتب: مؤلف *تاریخ کتابت: اواخر سده ۱۰هـ *عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «اب- ۲ الف» *تعداد سطر: ۲۶ (کلّ رساله) *اندازه متن: ۲۱ × ۱۱ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۶ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمّ قهوه‌ای روشن، عطف: قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه‌ای است بسیار نفیس و ارزشمند، به خط مبارک شیخ بهاء الدین عاملی در اواخر سده دهم هجری کتابت شده، برگها مجدول به طلا و مشکى، وقف نامه‌ای به تاریخ شب جمعه غرة ربيع الأول ۱۲۶۲ و مهر دایرة «یعقوب بن سعید الموسوی» در برگ نخست آمده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گشته است،

حجیه
«شماره ۱/۱۱۸۵»

۱. اینجانب شرح احوال، آثار و عقاید ابو حامد غزالی را به عنوان نوانب شرقی در یک جلد به سال ۱۳۴۱ خورشیدی تألیف، چاپ و منتشر ساختم. قبل از آن نیز زندگینامه ابن سینا را در یک جلد، در همان سال منتشر نمودم.

۳۵۱. نامه

نامه نگاری، عربی

آغاز: «بسملة، انْ أشرق خبر توسع بجواهره مبتداء الخطاب فسی کلّ باب و ألطف اثر ترشّح بزواهر مفتّح الكتاب عند أولى الألباب حمد من قصرت الأنظار عن الإرتقاء الى مدارج معارج كنه كماله...».

انجام: «فلیحصل بذلك إدراك الغرض المأمول و السلام علیکم اولاً و آخراً...».
 گزارش متن: نامه‌ای از شیخ بهاء‌الدین عاملی به یکی از سلاطین صفویّه است.
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳
 «۲۱۶ب - ۲۱۸ الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۱۲ × ۲۳/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰ × ۱۹/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی یک لا.

ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، نسخه اندکی رطوبت دیده، لبه برگها آسیب دیده و مرمت گشته است.
 «شماره ۱۱/۱۱۰۰۳»

حویص

۳۵۲. نامه = مکتوب

عرفان، عربی - فارسی

آغاز: «یا غایب عن عینی لا عن بالی القرب الیک منتهی آمالی

ایام نواک لاتسل کیف مضت و الله مضت باسوء الاحوالی».

انجام: «لاکننی غیر راض بقوله: نحن روحان و لولا انْ هذا الشّعْر من کلام الاکابر أصحاب الکمال، لکننت مغیراً له هذا نحن روح قد حللنا بدنأ».

گزارش متن: نامه‌ای است از شیخ بهاء‌الدین عاملی به میرزا نواب ابراهیم همدانی، به عربی و فارسی که با عبارات ادبی، پس از ادای مراسم دوستی، مطالبی عرفانی را بیان داشته است. نسخه‌های گوناگونی از این نامه، در کتابخانه‌های مجلس شورای اسلامی، دانشگاه تهران و دانشکده حقوق تهران موجود است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق زیبا *تاریخ کتابت: پیرامون ۱۱۲۱ هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۵ «۲۲۷ الف - ۲۳۱ الف» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸/۵ × ۱۰/۵ سانتیمتر *نوع جلد: دورو، برون: تیماج قهوه‌ای تیره، درون: ساغری قهوه‌ای مجدول به زر، عطف و مغزی: تیماج قهوه‌ای. ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده است.
 ↪ الذریعة: ۱۶۲/۲۲؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی: ۱۴۳۷.

«شماره ۱۱۲۷۶/۷»

حویچه

۳۵۳. نان و حلوا (۱) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «ایها اللّاهى عن العهد القديم	ایها السّاهى عن النهج القويم
استمع ماذا يقول العندليب	حيث يروى من أحاديث الحبيب».
انجام: «کم أنادى و هو لا يصغى التناد	وافؤادى وافؤادى وافؤاد
يا بهائى إتخذ قلباً سواه	فهو ما معبوده الآهواه».

گزارش متن: مثنوی بسیار نیکو و زیبایی اخلاقی انتقادی، به سبک مثنوی معنوی جلال الدین محمد بلخی (مولوی) است که پیرامون چهارصد بیت با دیباجه‌ای به نثر در سفر حجاز سروده شده است. نسخه‌های بسیاری از این منظومه در کتابخانه‌های جهان نگهداری می‌شود و نخستین بار به سال ۱۳۶۲ هـ در بمبئی به صورت سنگی به چاپ رسیده و پس از آن بارها چاپ و منتشر شده. دیباجه مثنوی چنین است: «أما بعد حمد الله على إفضاله و الصّلاة و السّلام على أشرف الخلائق محمد وآله، يقول أفقر العباد الى رحمة الله الغنى، محمد المشتهر ببهاء الدّين العاملی - وفقه الله للعمل فى يومه لغده قبل أن يخرج الأمر من يده - هذه نبذة من السوانح و

جملة من الموانع قد سنع أكثرها فی طریق بیت الله الحرام و زیارة سید الأنام علیه و آله أفضل الصلاة و السلام، أتیها فی هذه الأوراق، تذكرة للأحباء الراغبین و الأخلاء الطالبین و علی الله أتوکل و منه أستمدّ و به أستعین».

البته نسخه موجود فاقد دیباچه است.

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۹ «۱۴۱ الف - ۱۴۹ الف» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۸ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج و سرترنج گل و بوته.

ویژگیها: برخی از اشعار در حاشیه نگاشته شده و برخی نیز قلم خوردگی دارد.

↔ الذریعة: ۳۰/۲۴، ۳۱۹/۱۹؛ ریحانة الأدب: ۳/۳۱۲؛ فهرست کتابهای چاپی فارسی، مشار:

۱۵۶۳.

«شماره ۲/۷۵۰»

مجموعه

۳۵۴. نان و حلوا (۲) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ *نام کاتب: احمد علی (برگ ۲۷ الف) *تاریخ کتابت: رجب ۱۲۶۵ *محل کتابت: لکهنو هند *عنوانها و نشانیها: قرمز و مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳ «۴۸ ب - ۶۰ الف» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۹/۵ × ۱۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵/۵ × ۲۴ سانتیمتر *نوع جلد: مشتمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: برگها مجدول به زر، قرمز، مشکی و آبی، نسخه اندکی آسیب دیده، سپس وصالی گشته است. «شماره ۲۱۳۴/۳»

حیبه

۳۵۵. نان و حلوا (۳) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی نخودی *تعداد برگ: ۱۶ «۱۲-ب-۲۷ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: $۱۶ \times ۹/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۷ \times ۲۴/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای تیره ضربی، زرکوب با ترنج زرین. ویژگیها: برگها مجدول به قرمز، مشکی و آبی با کمند مشکی است.

«شماره ۲۱۴۷/۲»

حیبه

۳۵۶. نان و حلوا (۴) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۴هـ *عنوانها و نشانها: مشکی *نوع کاغذ: فرنگی نخودی *تعداد برگ: ۱۲ «۱-ب-۱۲ الف» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: $۱۳ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۷/۵ \times ۱۱$ سانتیمتر *نوع جلد: مشمع قهوه‌ای، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت شده است. «شماره ۴۹۳۷/۱»

حیبه

۳۵۷. نان و حلوا (۵) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ *تاریخ کتابت: محرم ۱۲۶۵

*عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۴ «۱ب- ۱۴ الف»

*تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: $۷ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۳ \times ۱۸/۵$

سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: حاشیه برگها اندکی رطوبت دیده، امضای پدر عزیزم حضرت آیت الله

العظمی مرعشی نجفی (ره) پشت برگ نخست آمده است.

«شماره ۵۱۱۳/۱»

۳۵۸. نان و حلوا (۶) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «به جهت ثمره الفؤاد ملأ باقر مراغی ... قلمی و

تحریر گردید ...». *نوع خط: نستعلیق *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی

سفید *تعداد برگ: ۱۲ «۱۵۴ب- ۱۶۵ب» *تعداد سطر: چلیبا *اندازه متن:

$۸/۵ \times ۱۳$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵×۲۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: برخی عناوین در حاشیه نگاشته شده، نسخه اندکی رطوبت دیده

است.

«شماره ۷۳۴۱/۱۱»

۳۵۹. نان و حلوا (۷) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش *تاریخ کتابت: سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۱۰۴ب - ۱۰۷ب» *تعداد سطر: چلیپا *اندازه متن: ۱۷ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۱ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکى.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی به قرمز دارد، افزودگیهایی مشتمل اشعاری از محتشم کاشانی و فوایدی دیگر، پس از پایان آمده است.

«شماره ۱۱/۱۲۱۴۴»

حیدر

۳۶۰. نان و حلوا (۸) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۱هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز و مشکى *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «۱۵۱ب - ۱۵۳ب» *تعداد سطر: ۲۵ *اندازه متن: ۳۰ × ۱۶/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۳/۵ × ۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سورمه‌ای ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: برخی نسخه بدلها با نشان «نسخه بدل» در حاشیه نگاشته شده، نسخه اندکی رطوبت و آسیب دیده است.

«شماره ۵۸/۱۲۵۸۹»

حیدر

۳۶۱. نان و حلوا (۹) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «گوسفندش را شبانی می‌کنم
 گاه گاهی نیم نانم می‌دهد
 خانه‌اش را پاسبانی می‌کنم
 گاه مشت استخوانم می‌دهد...» افتاده.
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳ هـ *عنوانها و
 نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۶ «۳۶ب- ۴۱ب» *تعداد سطر:
 ۱۶ *اندازه متن: $۱۱/۵ \times ۷$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۶ \times ۱۱/۵$ سانتیمتر *نوع جلد:
 تیماج نارنجی ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: برگها اندکی رطوبت دیده و فرسوده گشته، برخی از حواشی نیز
 آسیب دیده است. (شماره ۱۲۸۷۹/۲۰)

حیدریه

۳۶۲. نان و حلوا (۱۰) ادب منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمّ بالخیر و الإقبال بید أقلّ الطلبة، أحمد». *نوع
 خط: نسخ *نام کاتب: احمد *تاریخ کتابت: ۱۲۴۵ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز
 *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۱ب- ۵ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن:
 ۱۱×۱۷ سانتیمتر *اندازه جلد: $۲۱/۵ \times ۱۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی
 فرسوده، ضربی با ترنج و سرترنج زمینه طلایی و فرسوده.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، اندکی حاشیه نویسی دارد، افزودگیهایی پس
 از پایان آمده است. (شماره ۱۲۹۶۲/۲۵)

حیدریه

۳۶۳. نان و حلوا (۱۱) اخلاق منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۳هـ

*عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۷۰ب-۷۳ب»

*تعداد سطر: چلیپا *اندازه متن: ۲۴×۱۵ سانتیمتر.

ویژگیها: برخی اشعار در حاشیه نگاشته شده است.

«شماره ۱۵/۱۴۸۷۱»

حیبه

۳۶۴. نان و حلوا (۱۲) اخلاق منظوم، فارسی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: عبد الصمد بن حاجی شیروانی

(شروانی) (به قرینه برگ ۱۲۴) *تاریخ کتابت: سده ۱۳هـ *عنوانها و نشانها: مشکی و

قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۱۲۶ الف-۱۲۸ ب» *تعداد سطر: ۲۶ *اندازه

متن: ۱۷×۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰×۱۴/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای

ضربی مجدول به لچک با ترنج و سرترنج.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد.

«شماره ۶/۱۵۰۱۶»

حیبه

۳۶۵. نسبة إرتفاع أعظم الجبال الى قطر الأرض (۱) اخترشناسی، عربی

آغاز: «بسملة، نحمدک یا من جعل الأرض مهاداً و الجبال أوتاداً و نشکرک یا

من بنی بقدرته سبعاً شداداً ... و بعد، فان ... بین ما الخاطر یمزح فی مسارح الأنظار

و يسرح في مطارح الأفكار و يقتطف من أزهار الحقائق ... إذ وقع النظر القاصر و
عثر الخاطر الخاسر على البحث المشتهر في الأقطار...».

انجام: «و لعمري لقد افطر الشارح الفاضل في التشنيع على ذينك المحققين كما
تري و قد عرفت بما تلوناه عليك أن تشنيعه منعكس عليه و بضاعته مردودة اليه و
أن المحققين المذكورين بريان من الغفلة و الإهمال و أنه أعلم بحقيقة الحال و الحمد
للّه ربّ العالمين...».

گزارش متن: محمود بن محمد چغمینی خوارزمی (م پس از ۶۱۸ هـ) کتابی
به نام *الملخص* در موضوع هیئت تألیف نموده که مورد توجه دانشمندان پس از او
قرار گرفته و شروحي بر آن نگاشته‌اند، از جمله شرح موسی بن محمد، (قاضی زاده
رومی)، که به سال ۸۱۵ هـ آن را به پایان برده... رساله موجود شرحی است بر بخشی
از آن شرح، در موضوع نسبت بلندی بزرگترین کوهها با قطر زمین. صاحب الذریعة
گوید: مؤلف در این رساله تجدید نظر کرده و اضافاتی بدان افزوده است.

گزارش نسخه: *ترقیمه: «نقل هذه النسخة من نسخة كتب علي آخرها، قد نقل
هذه النسخة من نسخة كتب علي آخرها:» «قد انتسخ هذه النسخة من خط مؤلفها، نور
الله مرقد و رفع رتبته، قد تمت كتابة هذا النسخة في يوم الأربعاء خامس شهر
جمادى الأولى من شهور سنة تسع و سبعين و مأتين بعد الألف من الهجرة النبوية
على هاجرها ألف آلاف السلام و التحيّة سنة ۱۲۷۹». *نوع خط: نسخ زیبا *تاریخ
کتابت: جمادى الأول ۱۲۷۹ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره
زده *تعداد برگ: ۱۳ «۲۴۱ الف - ۲۵۳ ب» *تعداد سطر: ۱۶ *اندازه متن: ۱۶ × ۹
سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۲ × ۱۵/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج حنایی ضربی مجدول.

ویژگیها: جای برخی اشکال سفید و حواشی نانوشته مانده است.

۳۶۶. نسبة إرتفاع أعظم الجبال الى قطر الأرض (۲) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد تمت بعون الله الملك الوهاب، على يد أقلّ الطلاب، على بن اسماعيل لارستاقی قمی فی ليلة الأربعاء، غرة شهر ذی الحجّة الحرام من سنة ثمان و ثلاثمائة بعد الألف ۱۳۰۸». *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: علی بن اسماعیل لارستاقی *تاریخ کتابت: ذی الحجّة ۱۳۰۸ *عنوانها و نشانها: مشکى *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۱۳ «۱۲۴ب-۱۳۶ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: $۸ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۷×۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای روشن ضربی مجداول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه رحمه الله» از مؤلف بزرگوار دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، برخی جداول در حواشی برگها ترسیم یافته است.

«شماره ۷۲۹۷/۱۴»

مجموعه

۳۶۷. نسبة إرتفاع أعظم الجبال الى قطر الأرض (۳) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ذی الحجّة ۱۰۸۸ *محل کتابت: اصفهان *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۲۲ب-۲۵الف» *تعداد سطر: ۲۲ *اندازه متن: $۸ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۸×۱۰ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج نیلی یک لا.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، جداول اعداد در رساله با قرمز ترسیم یافته، افزودگیهای در موضوع رساله، پس از پایان آمده است.

«شماره ۷۳۰۱/۳»

مجموعه

۳۶۸. نسبة إرتفاع أعظم الجبال الى قطر الأرض (۴) اخترشناسی، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد فرغت من تسويد هذه النسخة في يوم الخميس ثالث شهر رمضان المبارك في سنة ۱۲۵۴». *نوع خط: شکسته نستعلیق *تاریخ کتابت: رمضان ۱۲۵۴ *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۱۰ «۸۱ ب - ۹۱ ب» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۵/۵ \times ۲۱$ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع مشکی، عطف: تیماج مشکی.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» از مؤلف دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، جداول گوناگونی در حواشی ترسیم یافته، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۱۰۶۲۱/۲»

مجموعه

۳۶۹. الوجيزة = دراية الحديث^۱ (۱) درایة، عربی

آغاز: «بسملة، الحمد لله على نعمائه المتواترة و آلائه المستفیضة المتكاثرة و الصلاة على أشرف أهل الدنيا و الآخرة محمد و عترته الطاهرة. اما بعد، هذه رسالة عزيزة موسومة بالوجيزة تتضمن خلاصة علم الدرّاية تشمل على زبدة ما يحتاج اليه الرّواية جعلتها كالمقدمة للكتاب حبل المتين ...».

۱. این رساله با تحقیق ماجد غرباوی به سال ۱۴۱۳ هـ در شماره «۲۲ - ۳۳» مجله تراننا به چاپ رسیده است.

انجام: «و الموثقات التي منها تستنبط أمهات الأحكام الفقهية و اليها أمهات الفرعية و سلكت في توضيح مبانيها و تحقيق معانيها مسلکاً يرتضيه الناظرون بغير البصيرة و يحمدہ المتناولون بيد غير قصيرة و أسأل الله التوفيق لإتمامه و الفوز بسعادة اختتامه».

گزارش متن: رساله کوتاهی است در بیان قواعد علم درایه که به طور مختصر بیان کرده، مؤلف این رساله را به عنوان مقدمه‌ای بر کتاب *حبل المتین خویش نگاشته* و روز چهارشنبه، آخر ذی القعدة ۱۰۱۰ در «مرورود» معروف به «ماروجاق» هنگام عزیمت به بلخ، همراه لشکر شاه عباس صفوی به انجام رسانده است.

مطالب کتاب از یک مقدمه، شش فصل و یک خاتمه بدین شرح ترتیب یافته است:

المقدمة: علم الذرایة، علم یبحث فیہ عن سند الحدیث و متنہ؛

الفصل الاول: ما یتقوم به معنی الحدیث متنہ و سلسلته؛

الفصل الثانی: الصدق فی المتواترات؛

الفصل الثالث: الحدیث إن اشتمل علی علّة خفیة فی متنہ أو سندہ؛

الفصل الرابع: یتثبت تعدیل الراوی او جرحه بقول واحد عدل؛

الفصل الخامس: انحاء تحمّل الحدیث؛

الفصل السادس: آداب کتابة الحدیث؛

الخاتمة: جمیع أحادیثنا المرویة، الا ما ندر ینتھی الی ائمتنا الإثنی عشر علیهم السلام؛

شروح و حاشیه‌های چندی بر این رساله نگاشته شده که عبارتند از:

۱. «نهاية الذرایة فی شرح الوجیزة»، از: مرحوم آیت الله سید حسن صدر^۱ (م ۱۳۵۴هـ)

که به سال ۱۳۴۴ در هند، و به تازگی نیز در ایران به چاپ رسیده است.

۱. مرحوم آیت الله سید حسن صدر کاظمی، از عالمان برجسته عراق و مؤلف آثار بسیاری از جمله کتاب *الهیة و الاسلام* می‌باشد. ایشان از جمله مشایخ روایتی مرحوم والد بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی سید شهاب الدین مرعشی نجفی می‌باشند که سه اجازه جهت معظّم له نگاشته و اینجانب آنها را به ضمیمه شرح حال مجیزین در دو جلد کتاب *السلسلات فی الإجازات* آورده‌ام.

۲. «شرح الوجیزة فی الدراية»، از: شیخ عبد النبى بن شیخ مفید شیرازی بن حسن بحرانی، آغاز: «الحمد لله الذى أرشدنا الى فهم الرواية بالدراية و أنقذنا من ظلم الغواية من البداية الى النهاية».

۳. «نهاية الدراية و الدرّة العزیزة فی شرح الوجیزة»، از: سید علی محمد بن سید دلدار علی تقوی نصیر آبادی.

۴. شرح الوجیزة، از: محمد بن سلیمان تنکابنی (م ۱۳۰۲هـ)، صاحب کتاب معروف «قصص العلماء».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۵ «۴۷ب - ۵۱ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۱۲ × ۶ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۱۱ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج دارچینی ضربی با ترنج گل و بوته.
ویژگیها: فراز برگها اندکی رطوبت ریده و برخی عبارات مخدوش گردیده است.

☞ الذریعة: ۱۴/۱۶۸، ۲۵/۵۱؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه:

۱۵/۱ - ۹۹.

«شماره ۲/۲۸»

مجموعه

۳۷۰. الوجیزة = درایة الحدیث (۲)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تمت الكتاب بعون الله في يد أقلّ الطلاب، ابراهيم

الزنجاني في سنة ۱۲۹۴».

*نوع خط: نسخ * نام کاتب: ابراهیم زنجانی * تاریخ کتابت: ۱۲۹۴ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۸ «۱۰۵-ب-۱۱۲ الف» * تعداد سطر: ۱۳ * اندازه متن: $۶/۵ \times ۱۳/۵$ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۰/۵ \times ۱۶/۵$ سانتیمتر * نوع جلد: مشمع مشکی، عطف: تیماج مشکی.
ویژگیها: عناوین با قرمز در حواشی نگاشته شده، برگها مجدول به قرمز و مشکی با کمند قرمز است.

«شماره ۴/۵۶»

مجموعه

۳۷۱. الوجیزة = درایة الحدیث (۳)
درایة، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».
گزارش نسخه: * ترقیمه: «کتبه محمود بن محمد رضا البیدگلی فی شهر ۱۲ شعبان المعظم سنة ۱۳۱۸».
* نوع خط: نسخ * نام کاتب: محمود بن محمد رضا بیدگلی * تاریخ کتابت: شعبان ۱۳۱۸ * عنوانها و نشانیها: قرمز * نوع کاغذ: فرنگی * تعداد برگ: ۳ * تعداد سطر: ۲۵ * اندازه متن: ۱۰×۱۷ سانتیمتر * اندازه جلد: $۱۷/۵ \times ۲۴$ سانتیمتر * نوع جلد: مشمع قهوه‌ای.
ویژگیها: نسخه بدلها در حاشیه آمده، برخی عبارات قلم خوردگی دارد، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گشته است.
«شماره ۱۰۰۱»

مجموعه

۳۷۲. الوجیزة = درایة الحدیث (۴)
درایة، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تَمَّتِ الرَّسَالَةُ فِي سَلْخِ شَهْرِ شَعْبَانَ الْمُعَظَّمِ، سَنَةِ خَمْسٍ وَثَلَاثِينَ وَ أَلْفٍ مِنَ الْهَجْرَةِ النَّبَوِيَّةِ عَلَى يَدِ الْفَقِيرِ، مُحَمَّدِ الشَّرِيفِ.» *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: محمد شریف *تاریخ کتابت: شعبان ۱۰۳۵ *عنوانها و نشانیها: نانوشته *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۲۸۹ب- ۲۹۲الف» *تعداد سطر: ۲۱ *اندازه متن: ۸ × ۱۵/۵ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۴ × ۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبزی یشمی ضربی با ترنج گل و بوته.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس و ارزشمند است، اندکی پس از رحلت مؤلف کتابت شده، حاشیه نویسی از مؤلف با نشان «منه رحمه الله» دارد، نسخه بدلها با نشان «خ ل» در حاشیه نگاشته شده، عناوین مباحث در حاشیه آمده، یک مهر بیضی مخدوش در پایان آمده، این نسخه از سوی مرحوم آیت الله فقیه نیشابوری^۱ در رجب ۱۳۴۹ همراه ۳۷ جلد دیگر وقف این کتابخانه گردیده است.

«شماره ۲/۱۰۰۲»

موجیزه

۳۷۳. الوجیزة = درایة الحدیث (۵)

درایة، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «تَمَّ الْكِتَابُ بِعَوْنِ الْمَلِكِ الْوَهَّابِ ... بِقَلَمِ مُحْفُوظِ بْنِ عَلِيٍّ، بِرِسْمِ الْأَخِ الصَّالِحِ الْعَالِمِ الشَّيْخِ عَبْدِ الْمُعِينِ حَفِظَهُ اللَّهُ مِنْ شَرِّ الْأَشْرَارِ ...».

۱. مرحوم آیت الله حاج شیخ رجبعلی فقیه نیشابوری، از شاگردان مرحوم پدر بزرگوارم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در قم بود. وی پس از نیل به مقام رفیع اجتهاد، به زیستگاه خویش نیشابور مراجعت نمود و با برخی از استادان آن دیار حوزه علمیه آن شهر را توسعه داد، خود نیز به تدریس سطوح عالی و خارج فقه و اصول پرداخت. وی تا واپسین روزهای زندگی، ارتباط خود را با مرحوم پدرم قطع ننمود. پس از درگذشت ایشان بازماندگان ایشان تعداد ۳۸ نسخه خطی را بنا به وصیت آن عالم ربانی به این کتابخانه بزرگ تحویل دادند.

*نوع خط: نسخ *نام کاتب: محفوظ بن علی *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۵۱۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۳ «۱۴۶ب-۱۴۸ب» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: $۹ \times ۱۵/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۵ \times ۲۱/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی با ترنج گل و بوته. ویژگیها: نام رساله و مؤلف آن بر فراز برگ نخست نگاشته شده، حواشی نانوخته مانده، لبه برگها اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۴/۲۵۴۸»

مجموعه

۳۷۴. الوجیزة = درایة الحدیث (۶) درایة، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: *تاریخ کتابت: نیمه نخست سده ۵۱۳ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۲۲ب-۲۵ب» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: $۱۳/۵ \times ۶/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲×۱۹ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی ضربی مجدول با ترنج گل و بوته. ویژگیها: حواشی نانوخته مانده است.

«شماره ۴/۲۷۹۲»

مجموعه

۳۷۵. الوجیزة = درایة الحدیث (۷) درایة، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: اسماعیل بن محمد کریم تبریزی، ابوالفضل *تاریخ کتابت: ۱۲۱۶هـ *عنوانها و نشانیها: مشکی

*نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۱۲ الف - ۱۵ الف» *تعداد سطر: ۲۰ *اندازه متن: $۷/۵ \times ۱۲/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۱×۱۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج عسلی ضربی مجدول یک لا.

ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی اندکی با نشان «م ح ق»، محمد باقر» دارد، نسخه اندکی رطوبت دیده است.

«شماره ۴۰۵۵/۱»

حویص

درایه، عربی

۳۷۶. الوجیزة = درایة الحدیث (۸)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: ذی الحجة ۱۲۴۰ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۴ «۳۳۰ الف - ۳۳۳ ب» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: ۸×۱۴ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۲/۵ \times ۱۹/۵$ سانتیمتر *نوع جلد: دو رو، برون: تیماج قرمز ضربی با لچک ترنج و سرترنج گل و بوتنه بنا لبه برگردان، درون: تیماج مشکی.

ویژگیها: حاشیه نویسی در بین سطور و حواشی با نشان «ابوالحسن عفی عنه» دارد، عناوین در حواشی نگاشته شده، نسخه اندکی فرسوده گشته است.

«شماره ۵۳۸۴/۴»

حویص

درایه، عربی

۳۷۷. الوجیزة = درایة الحدیث (۹)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من النسخة الشريفة بيده، الفانية محمد تقى فى يوم الخميس من شهر ربيع الثانى سنة أربع و ثلاثمائة بعدالألف من الهجرة المصطفوية». *نوع خط: نسخ *نام كاتب: محمدتقى *تاریخ کتابت: ربيع الثانى ۱۳۰۴ *عنوانها و نشانیها: مشکى *نوع کاغذ: شرقى *تعداد برگ: ۳ «۷۸ پ-۸۰ الف» *تعداد سطر: ۲۶ *اندازه متن: $۹/۵ \times ۱۶$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۷/۵ \times ۱۱$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول، عطف: تیماج قهوه‌ای تیره.

ویژگیها: مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی آمده، نسخه اندکی فرسوده گشته است. «شماره ۶۰۶۸/۲»

مجموعه

۳۷۸. الوجيزة = دراية الحديث (۱۰)
درایة، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: سده ۱۲هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۲ «۱۸۰ الف - ۱۸۱ پ» *تعداد سطر: ۲۳ *اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۲۱$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۳۰$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول با لچک ترنج و سرترنج گل و بوته.
ویژگیها: حواشی نانوشته مانده، بر فراز برگها آثار چربی سرایت نموده و فرسوده گشته است. «شماره ۷۰۳۶/۲۳»

مجموعه

۳۷۹. الوجيزة = دراية الحديث (۱۱)
درایة، عربی
آغاز: «همچون نسخه نخست».
انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: صفی‌الدین بن فخرالدین بن نورالدین بن علی عاملی *تاریخ کتابت: ۱۱۰۴ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۱۷۵ب- ۱۸۰الف» *تعداد سطر: ۱۷ *اندازه متن: $۱۱ \times ۵/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: $۱۸/۵ \times ۱۲$ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج مشکی مجدول.

ویژگیها: حواشی نانوخته مانده، برگ انجام نونویس شده، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است. «شماره ۷۳۱۶/۸»

حجیه

۳۸۰. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۲)
 درایة، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق و نسخ *تاریخ کتابت: اوایل سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۴۲ب- ۴۷ب» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: $۱۲/۵ \times ۸/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۰×۱۳ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی با ترنج گل و بوته.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح شده، حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد، نسخه اندکی آسیب دیده و مرمت گردیده است.

«شماره ۷۵۲۰/۲»

حجیه

۳۸۱. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۳)
 درایة، عربی
 آغاز: «بسملة، الحمد لله على نعمائه المتواترة و آلائه المستفیضة المتکاثرة و الصلاة على أشرف أهل الدنيا و الآخرة و عتره الطاهرة»

انجام: «و أسأل الله التوفيق لإتمامه و الفوز بسعادة إختتامه، أنه سمیع مجیب».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: جمادی الأول ۱۱۵۳
 *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۵
 «۷۷ ب - ۸۱ الف» *تعداد سطر: ۱۹ *اندازه متن: ۷ × ۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد:
 ۱۷ × ۱۱/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای ضربی مجدول.
 ویژگیها: حواشی نسخه نانوخته مانده است.

«شماره ۱۱۲۴۷/۲»

حجیه

۳۸۲. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۴)
 درایة، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».
 گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد امین بن علی محمد،
 موسوی جزایری شوشتری *تاریخ کتابت: جمادی الآخر ۱۳۱۲ *محل کتابت:
 مدرسه سلیمیة، نجف اشرف *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد
 برگ: ۴ «۱۶۴ - ۱۶۷» *تعداد سطر: ۱۸ *اندازه متن: ۱۱ × ۱۵ سانتیمتر *اندازه
 جلد: ۵ × ۲۲/۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: مشمّع قرمز.
 ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد.

«شماره ۱۱۳۸۸/۱۱»

حجیه

۳۸۳. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۵)
 درایة، عربی
 آغاز: «همچون نسخه نخست».
 انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: سید محمد بن اسماعیل،
 حسینی جنابذی (گنابادی) خراسانی *تاریخ کتابت: شوال ۱۱۴۸ *عنوانها و
 نشانیها: مشکی درشت تر از متن *نوع کاغذ: فرنگی *تعداد برگ: ۴ «۱۹۸-۲۰۱»
 *تعداد سطر: میانگین ۲۴ *اندازه متن: ۵ × ۲۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۵ × ۲۵/۵
 سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای روشن مجدول ضریبی.
 ویژگیها: در حاشیه تصحیح و مقابله شده، این نسخه در هامش کتاب گوهر
 مراد نگارش یافته است.

«شماره ۱۲۱۶۵/۷»

حویبه

درایه، عربی

۳۸۴. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۶)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ
 *عنوانها و نشانیها: مشکی *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲
 «۲۲۰ الف - ۲۲۱ الف» *تعداد سطر: چلیپا *اندازه متن: ۸ × ۱۹ سانتیمتر *اندازه
 جلد: ۱۳ × ۲۴ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج قهوه‌ای بیاضی ضریبی.

ویژگیها: بخشی از آغاز منظومه‌ای در رجال پس از پایان آمده است.

«شماره ۱۲۶۷۷/۳۱»

حویبه

درایه، عربی

۳۸۵. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۷)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نستعلیق *نام کاتب: ابو القاسم بن میرزا عزیز، حسینی (به قرینه رساله ۳۹) *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: فرنگی آهار مهره زده *تعداد برگ: ۲ «۱۲۵ب-۱۲۶ب» *تعداد سطر: ۳۳ *اندازه متن: $۱۵ \times ۲۷/۵$ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۲×۳۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج سبز ضربی مجدول با تریج و سرتریج گل و بوته.

ویژگیها: اندکی حاشیه نویسی دارد، برخی عبارات قلم خوردگی دارد.

«شماره ۱۳۰۹۶/۲۵»

حجیه

۳۸۶. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۸) درایة، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *نام کاتب: محمد صادق بن محمد حسن *تاریخ کتابت: ۱۳۴۷ هـ *نوع کاغذ: دفتری خط دار *تعداد برگ: ۷ «۴۲ب-۴۸ب» *تعداد سطر: ۱۴ *اندازه متن: ۷×۱۳ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۰×۱۷ سانتیمتر *نوع جلد: کاغذی ابر و باد آبی با مقوا، عطف پارچه‌ای.

ویژگیها: نسخه بدلها در حواشی نگاشته شده، افزودگیهایی شامل فایده‌ای از مؤلف در رجال، همراه منظومه اصحاب رجال از سید مهدی بحر العلوم پس از پایان رساله آمده است.

«شماره ۱۳۱۱۶/۲»

حجیه

۳۸۷. الوجیزة = درایة الحدیث (۱۹) درایة، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: ۱۱۰۱ هـ *محل کتابت: قمصر کاشان *عنوانها و نشانها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۶۴ب- ۶۹ب» *تعداد سطر: ۱۵ *اندازه متن: ۱۱ × ۷ سانتیمتر *اندازه جلد: ۱۹ × ۱۲/۵ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج زرشکی زیبای مجدول با لبه برگردان. ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است و به دستور مولی محمد علم الهدی فرزند برومند فیض کاشانی به سال ۱۱۰۱ هـ در کاشان از روی نسخه‌ای به تصحیح فیض کاشانی که از روی نسخه‌ای که در سال ۱۰۲۴ هـ بر شیخ بهاء الدین عاملی قرائت شده، کتابت شده است، حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد، مهر بیضی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی با نشان «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» در آغاز و انجام و مهر بیضی نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی با نشان «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیر الدین سلیمان» و مهر پدر عزیزم حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی آمده است. (شماره ۱۳۴۵۵/۹)

چاپ

درایه، عربی

۳۸۸. الوجیزة = درایه الحدیث (۲۰)

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *ترقیمه: «قد وقع الفراغ من نسخها من النسخة التي نسخت من النسخة التي بخط مؤلفه نور الله مرقده».

*نوع خط: نستعلیق *تاریخ کتابت: نیمه دوم سده ۱۱ هـ *عنوانها و نشانها:

قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۲ «۲۳۴ب- ۲۳۵ب» *تعداد سطر: چلیپا

*اندازه متن: ۲۳ × ۱۲ سانتیمتر *اندازه جلد: ۲۶ × ۱۶ سانتیمتر *نوع جلد: تیماج

زیتونی مجدول با لبه برگردان، عطف و لبه‌ها: تیماج قهوه‌ای.

ویژگیها: نسخه‌ای نفیس است که با یک واسطه از روی نسخه اصل به خط مؤلف بزرگوار کتابت شده، برگها آسیب دیده و مرمت گشته و برخی عبارات از میان رفته است.

«شماره ۱۳۶۳۲/۲»

مجموعه

۳۸۹. الوجیزة = درایة الحدیث (۲۱) درایه، عربی

آغاز: «همچون نسخه نخست».

انجام: «همچون نسخه نخست».

گزارش نسخه: *نوع خط: نسخ *تاریخ کتابت: پیرامون سده ۱۲ هـ *عنوانها و نشانیها: قرمز *نوع کاغذ: شرقی *تعداد برگ: ۶ «۲۹ب - ۳۴ الف» *تعداد سطر: ۱۳ *اندازه متن: ۱۱×۷/۵ سانتیمتر.

ویژگیها: حاشیه نویسی با نشان «منه» دارد.

«شماره ۱۴۶۱۶/۵»

مجموعه

هفتاد باب ← تحفه حاتمیه

مجموعه

اجازات شیخ بهاء الدین عاملی

متن برخی اجازات شیخ بهاء الدین عاملی به خط شریف ایشان که در بین نسخه‌های گزارش شده، عبارتند از:

۱. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به سید سلیمان بن سید شمس الدین محمد ابن شدم در نسخه شماره «۷۵»

«بسم الله الرحمن الرحيم، اما بعد الحمد و الصلاة، فقد قرأ علی، سیدنا الأجلّ الأمد الأعظم، قدوة السادات العظام و خلاصة الأماجد الكرام، شمس سماء السيادة و النقابة و المجد و الكمال، غرة سيماء النجابة و الفضل و العزة و الإقبال المستغنى عن الإطالة الإطناب، فى نشر المحامد و الألقاب، سیدنا السید سلیمان، أدام الله تعالى معاليه و حرسه فى أيامه و لياليه و قدس الله روح والده الأعزّ، افتخار اعظام السادات فى زمانه، مرجع افاحم اصحاب السعادات و أوانه، السيد شمس الدین محمد بن شدم الحسينى المدنى، طاب ثراه، هذه الرسالة الإتنى عشرية و قد أجزت له أن يرويها عنى لمن شاء و أحبّ و الله سبحانه و لىّ التوفيق و الإعانة و كتب هذه الأحرف، بيده الجانية الفانية، أقلّ العباد، مؤلف الرسالة، محمد المشتهر بهاء الدین عاملی - عفى الله عن سيئاته - سائلاً من سيدنا و مخدومنا - سلمه الله - لاجراً على صفحة خاطره الشريف، سوانح الدعوات فى مظانّ الإجابات و وقع تحرير هذه الأحرف فى العشر الثالث من الشهر الثانى من السنة السادسة عشر بعد الألف من الهجرة و الحمد لله أولاً و آخراً».

٢. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به شهاب‌الدین احمد الخاتونی در

نسخة شماره «٢٢٢»

«بسم الله الرحمن الرحيم، قراء على الشيخ الأجل، زبدة الأفاضل العظام و خلاصة الأماجد الكرام و نتيجة العلماء الأعلام و قدوة الأماثل الفخام، الشيخ شهاب الدین احمد الخاتونی، لا زال موقفاً إرتقائه مراقى الكمال مبلغاً عامة الأمانى و الآمال جميع هذا الكتاب، الموسوم بمشرق الشمسين و إكسير السعادتین، قرائة فهم و تحقیق و فحص و تدقیق تنبئ عن طبع وقاد و ذهن نقاد و سجية المعية و فطنة لودعية و قد أجزت له دامت فضائله، أن يرويه عنى و يفيدہ لكل من هو أهل لإستفادته من الأماثل الطالبين و الأفاضل الراغبين بل أجزت له أبدت أن يروى جميع تأليفاتى و سيما تفسیرى الكبير الموسوم بالعروة الوثقى و الصغير المسمى بعين الحياة و كتاب الحبل المتين و كتاب الأربعين و شرح صحيفته سيد العابدين عليه السلام و كتاب زبدة الأصول و كتاب مفتاح الفلاح و حواشى تفسير البيضاوى و حواشى شرح مختصر الأصول للعضدى و الرسائل الإتنى عشریات الخمس، أعنى الطهارية و الصلواتية و الزكاتية و الصومية و الحجية بل أجزت له، حرس الله مجده، أن يروى عنى الأصول الأربعة التى عليها مدار علماء الفرقة الناجية، رضى الله عنهم، أعنى الكافى و الفقيه و التهذيب و الإستبصار لمشايخنا المحمدين الثلاثة، قدس الله أسرارهم و أعلى فى عليين قرارهم. بأسانيدى الواصلة اليهم المنتهية الى أصحاب العصمة، سلام الله عليهم، فليرو، طال بقائه، جميع ذلك سالكاً سبيل الإحتياط الذى لا يضل سالكه و لا تظلم مسالكة و قد إلتمست منه، أعلى الله قدره، أن يجربنى على لوح خاطره و صفحة باله مما يسنح له من الدعوات المعطرة مشام الإجابة الصاعدة مصاعدة الإستجابة، فان ذلك بلسانه و رقمه و جنانه، أشد المحتاجين الى عفو الله و غفرانه، محمد المشتهر بهاء الدین العاملی، أوزعه الله شكر نعماته فى أواخر ربيع الأول سنة ١٠٢٩ حامداً مصلياً».

۳. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به مولانا شاه حسین طالشى در نسخه

شماره «۱۸۲۱»

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للأخ الأعزّ الفاضل الألمعی صاحب هذا الكتاب، مولانا شاه حسین الطالشی وفقه الله لإرتقاء أرفع درجات الكمال، أن يرويه عنى لكل من هو أهل له من الطالبین الراغبین وكذلك أجزت له دام توفيقه أن يروى بقية مؤلفاتى كالتفسير الموسوم بالعروة الوثقى وكتاب الحبل المتين، وكتاب مشرق الشمسین وكتاب مفتاح الفلاح وكتاب زبدة الأصول و الرسائل اثني عشریات، اعنى اثني عشرية الصلاة و اثني عشرية الصوم و اثني عشرية الحج و كذلك ما الفته من الحواشى، كحاشية تفسير البيضاوى و حاشية شرح المختصر المضدى فى النحو و خلاصة الحساب و تشریح الافلاك و كتب هذه الأحرف أقلّ العباد محمّد المشتهر ببهاء الدین العاملی تجاوز الله عن سيّاته و الحمد لله اولاً و آخرأ و باطناً و ظاهراً».

۴. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به سیّد بدر الدین حسینی عاملی در

نسخة شماره «۳۶۱۴»^۱

«أما بعد حمد الله على جزیل آلائه و الصلاة على سیّد أنبیائه و أشرف أولیائه، فقد أجزت لسیدنا الأجل الفاضل الزكى الذكى الألمعی ذی الفطنة النقاداة و الفطرة الوفادة و التحقیق الرائق و التدقیق الفائق، شمس سماء السیادة و بدر فلك الإفادة و عزة سیماء الرفعة السیّد بدر الدین الحسینی العاملی وفقه الله سبحانه لإرتقاء أرفع معارج الكمال و بلغه أقصى المطالب و الآمال، أن يروى عنى الأصول الأربعة أتى عليها المدار فى هذه الأعصار أعنى الكافى و الفقیه و التهذیب و الإستبصار لمشايعنا المحمّدين الثلاثة، ثقة الاسلام ابى جعفر محمّد بن يعقوب الكلینى قدس الله روحه و رئيس المحدّثین

۱. این اجازة در پایان کتاب شرح الألفية بدر شیخ بهاء الدین عاملی آمده است.

أبي جعفر محمد بن بابويه القمي طاب ثراه و شيخ الطائفة أبي جعفر محمد بن الحسن الطوسي - عطر منواه - فهؤلاء المشايخ الثلاثة هم عمدة محدثين الفرقة الناجية الإمامية - رضی الله عنهم و أرضاهم و صیر أعلى غرف الجنان مأواهم - و كتبهم الأربعة المذكورة هي أمهات كتب الحديث التي يستنبط الأحكام الشرعية و يستخرج الأصلية و الفرعية و سندی اليهم - قدس الله أسرارهم و أعلى في عليين قرارهم -

مذكور في سند الحديث الأوق من كتاب الأحاديث الأربعين، فليرو السيد الأجل المشار اليه جميع ما تضمنه الكتب الأربعة المذكورة من الأحاديث بأسانيدھا المتصلة بأصحاب العصمة سلام الله عليهم أجمعين، سالكاً صراط الإحتياط الذي يضلّ سالكه و لا يظلم سالكه و كذلك أجزت له إيدت معاليه، أن يروى جميع كتب أعظم علمائنا الذين تضمن سند ذلك الحديث ذكر أسمائهم - سعى الله صرايحهم سآيب الرضوان و أحلهم أرفع فراديس الجنان و كذلك أجزت له أدام الله تأييده و أجزل عليه نعمه و فريده، أن يروى جميع مؤلفاتي في الفنون النقلية و العقلية من الأصول و الفروع سيما تفسير القرآن المجيد الموسوم بالعروة الوثقى و كتاب الحبل المتين و كتاب مشرق الشمس و كتاب مفتاح الفلاح و كتاب الأربعين و كتاب زبدة الأصول و حواشي المختلف و حواشي شرح المختصر العضدي و حواشي تفسير البيضاوي و حواشي القواعد الشهيدية و حواشي المطول و الإثنا عشرية الثلاث و تشريح الأفلاك و خلاصة الحساب و رسالة الأسطرلاب و المتلمس منه - أدام الله توفيقه و يسرّ الي ما يروم طريقه - أن يجربني على بالهفي مظان الإجابة و محال الإنابة لكيما بهت سمات القبول على رياض الآمال و يحصل تركه دعائه صلاح الأحوال و نسأل الله سبحانه أن يوفقه و إيانا لصالح الأعمال و أن يشغلنا جميعاً مما يثمر التجارة و علو الدرجات في الآمال فان ذلك أهمّ المطالب و أولها و أقصى المآرب و أسناها، كتب هذه الأحرف بيده الخانية الجانية، أقلّ الأنام، محمد المشتهر بهاء الدین عاملی - وفقه الله للعمل في

یومه لغده قبل أن یخرج الأمر من یده- فی ثامن شهر ذی قعدة الحرام سنة ألف و ست و عشرين، حامداً مصلياً مسلماً مستغفراً و الحمد لله ربّ العالمین».

۵. اجازة اولّ شیخ بهاء الدین عاملی به محمّد کاظم بن عبد العلی

جیلانی تنکابنی در نسخه شماره «۴۲۵۰»^۱

«اما بعد الحمد و الصلاة، فقد قرأ علیّ الأخ الأعزّ الأفضّل الأمجد الذکّیّ الزکیّ الألمعی اللوذعی شمساً للإفادة و الأخوة و الدین، مولانا محمّد کاظم -وقفه الله سبحانه لارتقاء أرفع معارج الکمال- شرح درایة الحدیث من تألیفات شیخنا الأجلّ الأکمل افضل المتأخرین و انموزج المتقدّمین الجامع فی معارج السّعادتین رتبة العلم و درجة الشهادة، زین المّلة و الدین -أعلیّ الله تعالی مقامه فی أعلىّ علیین- و قد أجزت له -وقفه الله تعالی- أن یرویه عنی عن والدی و استادی و من الیه فی النقلیات استنادی -قدّس الله تربته و رفع فی الخلد رتبته- عن المؤلف -نور الله مرقدہ- فلیرو ذلك لمن شاء و أحبّ سالکاً جادة الإحتیاط الذی لا یضلّ سالکة و لا تظلم سالکة، حرّره الفقیر الی الله تعالی، محمّد الشهیر ببهاء الدین عاملی -تجاوز الله من سیئاته- و ذلك بالمشهد المقدّس و المقام الأقدس، أعنی مشهد سیّدی و مولای امام الأبرار و ثامن الائمة الأطهار، علیّ بن موسی الرضا علیه أفضل الصلوات و أكمل التحیّات و وقع تحریر هذه الأحرف فی ثالث شهر رجب المرجّب سنة ألف و ثمان من الهجرة و الحمد لله اولاً و آخراً».

۱. این اجازة در مجموعه‌ای غیر از آثار شیخ بهاء الدین عاملی آمده است.

۶. اجازة دوم شیخ بهاء الدین عاملی به محمد کاظم بن عبد العلی

جیلانی تنکابنی در نسخه شماره «۴۲۵۰»^۱

«بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله الأحد المعین و الصلاة علی سیدنا محمد و آله اجمعین. و بعد، فان الأخ الأجلّ الأفضّل واسطة عقد الإخوان العظام و صدر جريدة الخلان الكرام ذا الذهن الوقاد و الطبع النقاد و التدقیقات الفاتحة و التحقیقات الراقية شمساً للإفادة و الإفاضة و الأخوة و التقوی و السدین مولانا محمد كاظم الجیلانی التنکابنی - آدم الله تعالی فضله و کثر فی علماء الزمان مثله - بعد أن صحبني برهة مديدة و سنين عديدة و قرأ علی جملة جميلة من العلوم العقلیة و النقلیة و الفنون الشرعیة و الأدبیة، طلب منی الإجازة كما هو دأب السلف الماضین و یدن الخلف الصالحین، فأجزت له أن یروی عنی جمیع ما قرأه و سمعه لدى من الكتب المعتبرة و الزیر المبسوطة و المختصر منها جملة وافیه من تفسیر البیضاوی مع تعلیقاتی علیه و منها شردمة من تفسیری الموسوم بالعروة الوثقی و منها قطعة من تهذیب الحدیث و کتاب من لا یحضره الفقیه و کتاب الحبل المتین، تألیف الفقیر و جمیع کتاب الأربعین حدیثاً من تألیفاتی ایضاً و منها نبذة کافیة من الفقهیات کبعض القواعد و الإرشاد و غیرهما، و منها جملة وافیه من الأدبیات کالمطول مع حاشیة السید و منها کتب و رسائل عديدة من الریاضیات، کشرح التذکرة لمحقق النیشابوری و جانب من تحریر اقلیدس و جمیع خلاصة الحساب تألیف الفقیر و تمام تشریح الأفلاک مع حواشیه من تألیفاتی ایضاً و رسالة الأسطرلاب كذلك و منها طائفة من الکلام و اصول الفقه، کجواهر الشرح الجدید للتجريد مع ما یتعلق بها من الحواشی الجلالیة و بعض من شرح مختصر الأصول مع ما یرتبط من شرح الشرح و منها جمل من علم الدراية و الرجال کشرح درایة الحدیث لشیخنا الأعظم زین الملة و الدین - قدس الله روحه - و

خلاصة الأقوال و غیرهما و قد قرأ علیّ و سمع لدى سوى هذه المذكورات ممّا لا يحضرني الآن تفصیله و قد أجزت له وفقه الله تعالى لارتقاء أرفع معارج الكمال فی العلوم و الأعمال، أن یروی عنی جمیع ما تضمّنه الإجازة الطويلة الّتی أجازها شیخنا الأعظم المشار الیه لوالدی و استادی و من الیه اکثر العلوم استنادی الحسین بن عبد الصّمد قدّس الله تربته و رفع فی الخلد رتبته، فلیرو جمیع ذلك لمن شاء و أحبب ممّن له أهلیة الإنخراط فی سلك الرواة مراعیاً شرائط الروایة المقروءة عند أهل الدرایة و أتمس منه اجرائی علی خاطره الشریف فی مظانّ الإجابة و محالّ الإنابة لصوالح سوانح الدعوات سیّما فی ادبار الصلوات و الله سبحانه یوفّقه و ایّانا یصرف ما بقی من العمر فی الطاعات و تدارک ما سلف وفات و نسأله تعالى أین یجمع بیننا فی دار المقامة و أن تلبسنا حلال الكرامة یوم القيامة إنّه القادر علی ما یشاء و ینبذ أزمّة الأشياء و كتب هذه الأحرف ینبذ اللفظیة الجانیة أحوج العباد الی رحمة الله الغنی، محمّد المشتهر بهاء الدین العاملی - وفقه الله للعمل فی یومه لغده قبل أن ینخرج الأمر من یده - و ذلك فی المشهد الأقدس الأطهر الأشرف الرضوی علی من شرفه أفضل التحیة و السلام فی اوائل شهر شوال ختم بالخیر و الإقبال، سنة ألف و عشر من هجرة سیّد المرسلین صلی الله علیه و آله الطاهرین و الحمد لله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً.

۷. اجازة اول شیخ بهاء الدین عاملی به محمدرضا مشهدی در نسخة

شماره «۵۶۱۰/۲»

«بسم الله الرحمن الرحیم، اما بعد الحمد و الصلاة، فقد إستخرت الله سبحانه و أجزت للأخ الأعزّ الفاضل التقی الذکی الزکی، تاج الأتقیاء و خلاصة الفضلاء مولانا محمدرضا المشهدی الخادم - أدام الله تعالى فضائله - أن یروی عنی هذا الكتاب

الشَّريف بسندی المتصل الى مؤلفه شيخنا الأعظم آية الله العلامة احله الله دار الكرامة و ذلك بعد ما صرف سلمه الله جملة من الأنسام فى تصحيحه و إستكشاف مهماته و تحقيق مستوراته و كذلك أجزى له - مدت ايام افضاله - أن يروى كتاب الفهرست لشيخ الطائفة و سراج الأمة - قدس سره - و كتاب الرجال للشيخ الأفاضل تقى الدين الحسن بن داود - طاب ثراه - و فهرست النجاشى - رحمه الله - بطرقى المتصلة بهم، فليرو ذلك لمن شاء و أحبب و المأمول أن لا ينسانى من صوالح الدعوات فى مظان الإجابة و محال الإنابة، حرره الفقير الى الله تعالى، محمد المشتهر ببهاء الدين العاملى، فى قم المحروسة، ألف و ست، حامداً مصلياً مسلماً».

٨. اجازة دوم شيخ بهاء الدين عاملى به محمدرضا مشهدى در نسخه

شماره «٥٦١٠/٢»

«هو قرأ على أخ الأعز الفاضل تقى الألعى الزكى الذكى و فقه الله تعالى لإرتقاء معارج الكمال و بلغه غاية الآمال، القسم الأول من هذا الكتاب و قد أجزت له سلمه الله تعالى أن يروى عنى لمن له أهلية ذلك، بطريقى المتصل بمؤلفه آية الله فى العالمين جمال الملة و الحق و الدين، قدس الله روحه و كتب أقل الأنام، محمد المشتهر ببهاء الدين العاملى فى تانى شهر السنة السادسة عشر، بعد الألف».

٩. اجازة شيخ بهاء الدين عاملى به محمد بن عبدالحى شريف در

نسخة شماره «٦٥٩٢/١»

«بسم الله الرحمن الرحيم، قرأ على الولد الأعز الأمجد الأفاضل ذوالطبع الوقاد، و الذهن الألعى النقاد و الفطرة العالية و الفطنة الحالية و التدقيقات الفائقة و التحقيقات الرائة نصيراً للإفادة و العزة و الدين، محمداً و فقه الله تعالى لإرتقاء أرفع معارج مناهج

الکمال و بلغه أقصى المطالب و الآمال في المبدأ و المآل، تفسير الفاتحة من تفسيري الموسوم بالعروة الوثقى، قرأته فهم و إتقان و فحص و إيقان و إستشراح عن الخفايا و إستكشاف عن الخبايا و قد أجزت له -دامت فضائله- أن يرويه عنى لمن شاء من إخوان الدين و خلان المتقين، الذين توفرت على إحراز تفسير كلام الله دواعيهم و تكثر في إستجماع ذرائع النجاة مساعيهم و كذلك قرأ على الولد المشار إليه لازال مشار إليه من فضلاء الزمان جانباً من مقالتي الإثنى عشرية و سمع منها جانباً حال قرأته أفاضل الأصحاب و قد أجزت له روايتها أيضاً لمن له اهليّة ذلك و كذلك أجزت له سلمه الله تعالى أن يروى عنى كتابي الموسوم بالحبيل المتسين و كتاب الأربعين، بأسانيدى الى اصحاب العصمة سلام الله عليهم أجمعين، قال ذلك بلسانه و حرره بينانه أقل الأنام، مؤلف الكتاب، محمد المشتهر بهاء الدين العاملى، تجاوز الله عن سيئاته في أواخر العشر الأول من شهر ذى قعدة الحرام، سنة ألف و إثنى عشر من هجرة سيد الأنام عليه و آله أفضل الصلاة و السلام و الحمد لله أولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً».

۱۰. اجازة شيخ بهاء الدين عاملى به يكي از كاتبان در نسخه شماره

«۸۲۷۹»

«هو، اما بعد الحمد و الصلاة، فقد أجزت لصاحب هذا الكتاب و كاتبه و هو الاعظم العظم و الدستور الافضل الأفخم صدر جريدة الوزراء العظام و بدر سماء الفضلاء الكرام، الفائق بصفاء الذات على الأشباه و الأقران الممتاز بجميل الصفات بين أهل هذا الزمان، خلد الله ظلالة و أدام فضله و إفضاله أن يروى تضمنه هذا الكتاب من الأحاديث بالطرق المتصلة بأصحاب العصمة صلوات الله عليهم أجمعين، فليرو ذلك لمن شاء و أحب، حرره مؤلف الكتاب، الفقير الى الله تعالى، بهاء الدين محمد العاملى، تانى جمادى التانى سنة ۹۹۶ و الحمد لله أولاً و آخراً».

۱۱. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به کمال الدین حاجی بابا قزوینی در

نسخة شماره «۱۰۴۹۸»

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للأخ الأعزّ الفاضل التقى، خلاصة الإخوان العظام، زبدة الأخلاء الكرام مولانا كمال الدین حاجی بابا، وفقه الله سبحانه لإعتلاء مدارج الكمال و إرتقاء معارج الفضل و الإفضال، أن يروى عنى الأصول الأربعة التى عليها مدار الفرقة الناجية الإمامية فى هذه الأعصار، أعنى الكافى لثقة الإسلام محمد بن يعقوب الكلينى و الفقيه، لرئيس المحدثين محمد بن على بن بابويه القمى و التهذيب و الإستبصار، لشيخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسى - قدس الله أسرارهم و أعلى فى عليين دارهم - فليرو سلمه الله تلك الكتب لكلّ من له لياقة ذلك و أجزت له أيضاً أن يروى جميع تأليفاتى فى العلوم العقلية و النقلية، سيما التفسير الكبير المسمى بالعروة الوثقى و التفسير الصغير الموسوم بعين الحياة و كتاب الحبل المتين و كتاب مشرق الشمسيين و كتاب الأحاديث الأربعين و كتاب مفتاح الفلاح و حواشى تفسير البيضاوى و حواشى شرح المختصر العضدى و حواشى القواعد الشهيد و كتاب زبدة الأصول و الإتنى عشريات الثلاث و إلتمست منه ادام توفيقه و سهل الى مطالبه طريقه امدادى بسوانح صوالح المدعوات سيما فى محال الإنابه، مظان الإجابة و كتب هذه الأحرف بيده الفانية الجانية، أقلّ الأنام، محمد المشتهر ببهاء الدین عاملی - وفقه الله للعمل فى يومه لفته قبل أن يخرج الأمر من يده - فى شهر محرّم سنة ألف و ثمان و عشرين حامداً مصلياً مسلماً».

۱۲. اجازة شیخ بهاء الدین عاملی به محمد حسين بن محمود سليمانى

در نسخه شماره «۱۱۲۸۳»

«بسم الله الرحمن الرحيم، أجزت للولد الأعزّ الفاضل التقى الزكى الذكى، صاحب

هذا الكتاب وفقه الله لإرتقاء أرفع معارج الكمال أن يرويه عنى لكل من هو أهل لذلك و إلتمست منه أن يجربني على .. مظان الإجابة و محال الإنابة، حرره مؤلف الكتاب محمد المشتهر بهاء الدين العاملي، تجاوز الله عن سيئاته بمحمد و آله سلام الله عليهم أجمعين».

۱۳. اجازة شيخ بهاء الدين عاملي (احتمالاً) به محمدرضا بن

رضي الدين محمد قزويني در نسخة شماره «۱۷۰۸۱/۱»

«بسم الله الرحمن الرحيم، قرأ على السيد الأجل الأفاضل الأوحى الأمجد الزكى الذكى الألمعى اللوذعى زبدة السادات العظام و خلاصة الفضلاء الأعلام تقياً للسيادة و النقابة و الإفادة و الرفعة و الدنيا و الدين محمداً وفقه الله تعالى لإرتقاء أرفع معارج الكمال، هذه رسالة الموسومة بتشريع الأفلاك من فاتحتها الى خاتمتها مع جميع ما علقتة عليها من الحواشى قرائة تحقيق و ايقان و تعمق و امعان و استكشاف عن جسم غفير من خفيات هذا الفن الشريف و معضلاته التى لا يحوم حول زلالها الا و ارد بعد و ارد و قد أجزت أن يقرئها لمن شاء ممن له أهلية ذلك و التمس منه سلمه الله و ابقاه اجرائى على خاطره الشريف فى مجال الإنابة و مظان الإجابة حرره الفقير الى الله تعالى، مؤلف الرسالة، بهاء الدين محمد العاملى ببلدة مرو المحروسة فى الرابع عشر من شهر ذى حجة الحرام سنة ألف و ثمان من هجرة سيد الأنام عليه و آله أفضل الصلوات و اكمل السّلام».

فهرست‌ها

- فهرست عناوین ۳۱۹ - ۳۲۰
- فهرست کاتبان و تاریخ کتابت ۳۲۱ - ۳۲۴
- فهرست محلّ کتابت ۳۲۵

فهرست عناوین

- تحديد الكرّ (١٠ نسخه) ٢٣٨-٢٣١
- تحفه حاتمیه (٣ نسخه) ٧٧-٧٤
- تحقیق جهة القبلة (١٣ نسخه) ١١٨-١١٠
- تخلیل الأسنان فی لیالی شهر رمضان ٧٧
- التخیر فی المواطن الأربعة بین القصر
والإتمام ٧٨
- تشریح الأفلاک (٢٥ نسخه) ٩٨-٧٩
- تفسیر آیه «فحقاً لاصحاب السعیر» (٢
نسخه) ١٠٠-٩٨
- تفسیر آیه «و إن كنتم فی ریب مما نزلنا
علی عبدنا» (٢ نسخه) ١٠١-١٠٠
- تفسیر سورة الفاتحة ١٠٢-١٠١
- توضیح المقاصد (٤ نسخه) ١٠٥-١٠٢
- التهدیب فی النحو ١٠٦
- جامع عباسی (٢ نسخه) ١٠٩-١٠٦
- جهة القبلة (١٣ نسخه) ١١٨-١١٠
- جوابات المسائل الجزائرية (٢ نسخه)
٤٨-٤٦
- حاشية الإثنی عشرية الصلاتية ١١٨-١١٥
- حاشية أنوار التنزیل (٨ نسخه) ١٢٤-١١٩
- حاشية تشریح الأفلاک ١٢٥-١٢٤
- حاشية زبدة الاصول ١٢٦-١٢٥
- الإثنا عشرية فی الحجّ (٦ نسخه) ١١-٧
- الإثنا عشرية فی الزكاة و الخمس (٥ نسخه)
١٥-١١
- الإثنا عشرية فی الزيارة ١٥
- الإثنا عشرية فی الصلاة (١٣ نسخه) ٢٥-١٥
- الإثنا عشرية فی الصوم (١٤ نسخه)
٣٤-٢٦
- الإثنا عشرية فی الطهارة (١١ نسخه) ٤١-٣٤
- أجوبة مسائل ابن شدقم «الأولى» (٣ نسخه)
٤٣-٤١
- أجوبة مسائل الثلاث (٣ نسخه) ٤٦-٤٣
- أجوبة مسائل الشيخ صالح الجزائري
(٢ نسخه) ٤٨-٤٧
- أجوبة مسائل اللاهيجی ٤٩-٤٨
- أجوبة مسائل شاه فضل الله فی التفسیر
(٣ نسخه) ٤٦-٤٣
- الأربعون حديثاً (١٨ نسخه) ٤٧-٤٩
- إستحياب السورة (٢ نسخه) ٤٧-٤٩
- اسطرلاب «عربی» (١١ نسخه) ٢١٩-٢١١
- اسطرلاب «فارسی» (٣ نسخه) ٧٧-٧٤
- الإعتقادات (٨ نسخه) ٧٤-٦٩
- إعجاز الألفاظ (١١ نسخه) ٢٥٠-٢٤٣

- العروة الوثقى (٤ نسخه) ٢٢٤-٢١٩
 عقدنامه سلطان حمزه میرزا بهادرخان ٢٢٤
 عین الحیاة (٢ نسخه) ٢٢٦-٢٢٥
 الفوائد الصمدیة (٤ نسخه) ٢٣٠-٢٢٧
 القبلة (١٣ نسخه) ١١٨-١١٠
 القبلة ٢٣٠
 الکرّ (١٠ نسخه) ٢٣٩
 الکشکول ٢٣٢-٢٣١
 لغز (٥ نسخه) ٢٤٣-٢٤٠
 لغز الزبدة (١١ نسخه) ٢٥٠-٢٤٣
 لغز القانون (٤ نسخه) ٢٥٢-٢٥٠
 لغز الکافیة (٢ نسخه) ٢٤٦-٢٤٥
 مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین
 (٧ نسخه) ٢٤٤-٢٥٥
 مفتاح الفلاح (١٦ نسخه) ٢٧٩-٢٦٤
 مقالة فی وجه التقلب فی قوله تعالى «ما کنا
 فی أصحاب السعیر» (٢ نسخه)
 ١٠٠-٩٨
 مکتوب ٢٨١
 منتخب سرّ العالمین ٢٨٠
 نامه ٢٨٢-٢٨١
 نان و حلوا (١٠ نسخه) ٢٨٨-٢٨٢
 نسبة إرتفاع أعظم الجبال الی قطر الأرض
 (٤ نسخه) ٢٩١-٢٨٨
 هفتاد باب (٣ نسخه) ٧٧-٧٤
 الوجیزة (٢٠ نسخه) ٢٩١-٣٠٤
- حاشیة شرح المعضدی علی مختصر ابن
 الحاجب ١٢٦
 حاشیة شرح مختصر ابن الحاجب ١٢٦
 حاشیة علی القواعد الشّهد ١٢٧
 حاشیة من لا یحضره الفقیه (٢ نسخه)
 ١٣٠-١٢٨
 الحبل المتین فی إحکام أحکام السّدين (١٧
 نسخه) ١٣٠-١٣٣
 حدائق الصّالحین (٦ نسخه) ١٤٩-١٤٤
 حدیقة الصّومیة (٦ نسخه) ١٤٩-١٤٤
 الحدیقة الهلالیة (٦ نسخه) ١٤٩-١٤٤
 الحریریة ١٤٨
 حلّ البحث (٧ نسخه) ١٥٣-١٤٩
 حلّ عبارة القواعد «الأول» (٧ نسخه)
 ١٥٣-١٤٩
 حلّ عبارة القواعد «الثانی» ١٥٣
 خلاصة الحساب (٢٦ نسخه) ١٧٧-١٥٤
 درایة الحدیث (٢٠ نسخه) ٢٩١-٣٠٤
 دوازده امام ١٥
 ذبائح اهل الكتاب (٨ نسخه) ١٨٣-١٧٨
 الذبیحیة (٨ نسخه) ١٨٣-١٧٨
 زبدة الأصول (٢٦ نسخه) ٢٠٧-١٨٣
 شرح الفرائض النصیریة ٢٠٧-٢٠٨
 شرح تشریح الأفلاک ١٢٤-١٢٥
 شرح عبارة القواعد ١٤٩
 شیر و شکر (٦ نسخه) ٢١١-٢٠٨
 الصفیحة (١١ نسخه) ٢١١-٢١٩

فهرست کاتبان و تاریخ کتابت

ابوالقاسم طالقانی مرجانی (۱۳۰۶ هـ) ۲۱۳
 ابوالمفاخر بن امیره رضوی (۱۰۴۶ هـ) ۵۲
 ابوالمفاخر بن محمد بدیع حسینی (۱۰۹۵ هـ)
 ۲۵۹
 ابوطالب علی رضا بن سید اسماعیل حسینی
 قمی (۱۱۲۸ هـ) ۱۹۴
 احمد (۱۲۴۵ هـ) ۲۸۷
 احمد بن محمد خاتونی (۱۰۲۹ هـ) ۲۵۶
 احمد علی (۱۲۶۵ هـ) ۲۸۳
 سید اسماعیل بنایی (۱۲۶۰ هـ) ۲۱۶
 اسماعیل بن محمد کریم تبریزی، ابوالفضل
 (۱۲۱۶ هـ) ۲۹۰، ۲۹۶
 امیرالدین محمد شریف (۱۰۲۹ هـ) ۱۳۷
 باقر بن محمد علی خوانساری (۱۰۶۹ هـ)
 ۲۶۷
 بدیع الزمان (۱۰۲۴ هـ) ۸، ۲۸
 بهاء الذین محمد بن حسین عاملی «مؤلف»
 (سده ۱۰ هـ) ۱۵، ۲۸۰

آقا بزرگ بن میرزا محمد علی زرقاتی (سده
 ۱۳ هـ) ۲۲۷
 آقا بیگ بن نعمه الله همدانی (۱۰۲۲ هـ) ۵۷
 ابراهیم بن خلیل الله زاهدی (۱۰۲۴ هـ) ۱۹۰
 ابراهیم بن ذوالفقار حسینی سجستانی
 (۱۱۱۶ هـ) ۵۱
 ابراهیم بن میرزا اسدالله بن میرزا احمد ادیب
 (۱۲۷۲ هـ) ۱۶۴
 ابراهیم زنجانی (۱۲۹۴ هـ) ۲۹۴
 ابوالحسن بن زین العابدین (هـ) ۲۲۲
 ابوالحسن بن محمد مهدی نراقی (۱۲۲۷ هـ)
 ۱۹۲
 ابوالفضل (۱۲۳۴ هـ) ۲۴۶
 ابوالفضل بن محمد شریف حسینی مرعشی
 شوشتری (۱۱۱۱ هـ) ۲۶۶
 ابوالقاسم بن کاظم موسوی زنجانی
 (۱۲۴۶ هـ) ۲۶۳
 ابوالقاسم بن میرزا عزیز حسینی (سده ۱۳ هـ)
 ۱۴۰، ۱۴۷، ۱۷۷، ۲۵۰، ۲۵۲، ۲۵۴، ۳۰۲

سلطان مراد بن محمد جعفر (۱۰۲۶هـ) ۴۳
 سلیمان بن صالح بن سلیمان عاملی
 (۱۱۱۸هـ) ۲۳۶
 صدرالدین محمد حسینی (۱۱۰۱هـ) ۱۰۳
 صفی‌الدین بن فخرالدین بن نورالدین بن
 العاملی (۱۱۰۴هـ) ۲۹۹، ۲۱۴
 ضیاء‌الدین سرکانی (۱۰۱۲هـ) ۱۹
 عبدالله بن زامل بن ناصر (سده ۱۱هـ) ۴۹
 عبدالجلیل بن واقفی جنابذی (گنابادی)
 (۱۰۶۶هـ) ۸۶
 عبدالحسین (۱۰۵۹هـ) ۲۲
 عبدالحسین بن قطس مسلمی (۱۰۵۰هـ) ۳۸
 سید عبدالحی عبدالرزاق رضوی کاشانی
 (۱۰۹۱هـ) ۲۲۹
 عبدالرحیم افشاری قزوینی (۱۳۹۳هـ) ۱۰۵
 عبدالصمد بن حاجی شیروانی (سده ۱۳هـ)
 ۲۸۸
 عبدالعظیم بن محمد حسین بیدگلی (سده
 ۱۳هـ) ۲۰۶
 عبداللطیف بن نعمت‌الله بن فرج‌الله
 (۱۰۶۶هـ) ۱۲۹
 عبدالمجید بن محمد جواد (۱۳۰۷هـ) ۲۵۹
 علی اصغر بن مرتضی اصفهانی (۱۱۱۵هـ)
 ۲۴۹
 علی بن احمد بن محمد بن احمد احسانی
 بحرانی، وادی (۱۰۵۵هـ) ۱۷۰، ۱۹۳
 علی بن احمد غراوی (۱۰۶۵هـ) ۶۳
 علی بن اسماعیل لارستانی (۱۳۰۸هـ) ۲۹۰
 علی بن حسن بن شدقم حسینی (۱۰۱۳هـ)
 ۴۲
 علی بن عبدالله حلی (۱۰۱۴ و ۱۰۱۸هـ) ۱۸،
 ۱۱۰

تقی‌الدین محمد بن حسن حسینی قمی
 (۱۰۱۸هـ) ۲۷۵
 ثقة الاسلام تبریزی (۱۳۰۷هـ) ۱۱۱
 جعفر بن سلیمان (۱۰۶۱هـ) ۱۷۲، ۲۴۷
 جعفر بن سلیمان دشت بیاضی قاینی (۱۰۶۵ و
 ۱۰۶۶هـ) ۹۱
 جعفر بن محمد، شیرازی نمازی (۱۲۰۸هـ)
 ۲۲۸
 حاجی بابا ابن میرزا جان قزوینی (۱۰۲۲هـ)
 ۲۶۲
 حافظ علی بن ابوطالب شهدائی (۱۱۵۲هـ)
 ۲۷۰
 حسن بن حسین حسینی (۱۱۰۳هـ) ۱۳۲
 حسن بن خمیس اسدی (۱۰۷۴هـ) ۲۴۴
 سید حسن بن سید رضا حسینی حسینی
 (۱۰۷۵هـ) ۷۳
 حسن بن عبدالله بن حسن (۱۰۲۱هـ) ۹۰
 حسن بن ولی اسدی (۱۰۷۴هـ) ۱۶۳
 حسنعلی بن احمد اصطهبانی (۱۰۷۹هـ) ۱۲۳
 حسنعلی بن محمد نصیر طالقانی (۱۰۸۴هـ)
 ۵۰
 حسین بن عبدالصمد «برادر زاده مؤلف»
 (۱۰۶۱هـ) ۲۷۷
 حسین بن محمد حسینی «آفتاب» (۱۰۷۵هـ)
 ۱۷۸، ۱۳۴، ۷۰، ۶۷، ۴۴
 حسین علی بن حاجی محمد (۱۱۰۹هـ) ۹۲
 حسین علی بن محمد حسین (۱۳۵۹هـ) ۴۷،
 ۱۱۰، ۹۹
 خسرو (۱۰۶۶هـ) ۱۰۷
 رفیع‌الدین بن محمد یزدی (۱۰۴۸هـ) ۱۸۹
 زکریا بن عبدالله (۱۰۷۰هـ) ۲۷۹
 سبحانعلی حافظ تبریزی (۱۰۵۵هـ) ۷۱

سید محمد بن اسماعیل، حسینی جنابذی
 (گنابادی) خراسانی (۱۱۴۸هـ) ۳۰۱
 محمد بن حاجی (۱۰۴۰هـ) ۱۳۸
 محمد بن حسین بن علی رضا حسینی قمی
 طاهری (۱۳۱۰هـ) ۲۰۱
 محمد بن عبدالحی الشریف نصیر امامی
 (۱۰۱۲هـ) ۱۹۲، ۲۲۰
 محمد بن مساعد بن بدیع (۱۰۸۶هـ) ۱۲۱
 محمد بن یحیی حسینی (سده ۱۱هـ) ۲۶
 محمد تقی (۱۲۳۴هـ) ۲۹۸
 محمد تقی (۱۳۰۴هـ) ۱۷۵
 محمد تقی بن محمد طاهر (۱۰۸۵هـ) ۱۱۹
 محمد تقی عبدالعظیمی (سده ۱۲هـ) ۶۲
 محمد جعفر (۱۲۶۷هـ) ۲۰۰
 محمد جعفر بن محمد امین انصاری (۱۰۹۰هـ)
 ۱۶۶
 محمد جعفر بن محمد باقر (۱۰۷۵هـ) ۳۹
 محمد جعفر موسوی (۱۲۷۴هـ) ۹۵
 محمد جواد موسوی (۱۲۷۴هـ) ۱۷۶
 محمد جواد واعظ عراقی (۱۳۴۵هـ) ۲۲۴
 محمد چلبی (۱۱۱۰هـ) ۲۵
 محمد حسن بن مؤمن پاشا کجوری
 (۱۲۶۳هـ) ۱۶۸، ۸۹
 محمد حسین اردکانی (۱۰۷۴هـ) ۱۷۰
 محمد حسین بن حاجی رضا (۱۲۶۳هـ)
 محمد حسین بن حاجی رضا (۱۲۶۳هـ) ۹۳
 محمد حسین بن محمود سلیمی (۱۰۲۵هـ)
 ۶۵
 محمد حسین بن منصور سبزواری (۱۰۷۹هـ)
 ۱۳۰
 محمد حسینی (۱۲۷۴هـ) ۱۶۰
 محمد رشید بن پیر نور (۱۰۷۷هـ) ۲۷۵

علی لاهیجی (سده ۱۱هـ) ۱۴۵
 عمر ماردینی (۱۱۵۵هـ) ۱۶۸
 عنایت الله بن محمد نصیر رضوی گلپایگانی
 (سده ۱۳هـ) ۳۴
 سید غیاث بن سلطان دزماری (۱۰۱۴هـ) ۲۱
 فخرالدین بن حسین حسینی استرآبادی
 (۱۱۰۰هـ) ۱۹۹
 فضلعلی بن تقد علی رازی (۱۱۰۸هـ) ۷۱
 کلب رضا تبریزی (سده ۱۳هـ) ۴۵
 کیا هند دیلمانی (سده ۱۲هـ) ۲۶۹
 لطف الله بن نوشیروان (سده ۱۱هـ) ۷۶
 محسن بن ابراهیم حسینی تنکابنی (۱۲۶۱هـ)
 ۱۷۳، ۱۹۷
 محفوظ بن علی (سده ۱۳هـ) ۲۹۶
 محمد ابراهیم نصیری (۱۰۹۷هـ) ۲۵۱، ۲۵۴
 محمد امین بن احمد (۱۱۰۳هـ) ۸۸
 محمد امین بن احمد سیاهکل رودی (سده
 ۱۲هـ) ۸۸، ۱۶۳
 محمد امین بن علی محمد، موسوی جزایری
 شوشتری (۱۳۱۲هـ) ۳۰۰
 محمد امین کاتب خوانساری (سده ۱۲هـ)
 ۲۵۶
 محمد باقر (۱۱۰۳هـ) ۳۱
 محمد باقر بن علی اکبر حسینی (۱۰۱۰هـ)
 ۱۳۴
 محمد باقر بن کامران تبریزی (۱۰۲۰هـ و
 ۱۰۲۲هـ) ۲۱۷، ۲۳۶، ۲۴۸
 محمد باقر بن محمد مهدی مشهدی
 (۱۱۳۰هـ) ۱۴۶
 محمد باقر بن محمد مهدی هرنندی قهیانی
 (۱۱۶۲هـ) ۱۰۰

محمد ولی بن محمد علی بطامی (۱۰۶۶هـ)
۱۲۰

محمد یوسف بن محمد علی بن عبدالرحمن
(۱۰۹۸هـ) ۵۱

محمود بن محمد رضا بیدگلی (۱۳۱۸هـ)
۲۹۴

مراد (۱۰۹۷هـ) ۲۴۹

مرتضی بن محمد مؤمن کاشانی (۱۰۳۸هـ)
۲۰۵

مرتضی بن مرتضی (سده ۱۱هـ) ۱۲۵، ۲۰۴

مکی، شرف‌الدین کربلانی (۱۰۳۶هـ) ۲۲۵

مؤمن بن محمد ألموتی (۱۱۴۹هـ) ۲۷۲

مهدی بن اسماعیل (۱۲۵۹هـ) ۱۶۶

میر عبدالرحیم بن نعمت الله موسوی قزوینی
(۱۲۲۲هـ) ۱۰۴

میر عبدالهادی بن سید محمد حسن
(۱۲۶۶هـ) ۲۶۵

میرزا حسن بن مؤمن یانسا کجوری
(۱۲۶۳هـ) ۸۵

میرزا عبدالله افندی (سده ۱۲هـ) ۱۰۳

نظام الدین محمد بن حسین قرشی (۱۰۱۴هـ)
۱۱۵

نظر علی بن صالح لاهیجی (۱۰۷۵هـ) ۹، ۳۰

سید نعمت الله بن سید عبدالله جزائری
(۱۰۶۳هـ) ۴۰، ۳۳، ۲۴

نوروز علی (۱۰۶۹هـ) ۱۱۴

هاشم بن حسین بن عبدالرؤف حسینی
موسوی (۱۰۵۵هـ) ۱۲

هاشم بن عبدالرؤف حسینی موسوی (سده)
(۱۱هـ) ۱۲، ۹

محمد رضا بن حاجی نوروز طهرانی
(۱۰۷۲هـ) ۱۴۰

محمد رضا بن رضی الدین محمد قزوینی
(قبل از ۱۰۰۸هـ) ۹۷

محمد رضی بن محمد هاشم موسوی
(۱۰۷۵هـ) ۹۰

محمد زکی بن محمد مؤمن یزدی (۱۱۷۲هـ)
۲۱۴

محمد شریف (۱۰۳۵هـ) ۲۹۵

محمد صادق بن محمد امین بن علی بن

محمد صادق بن محمد حسن (۱۳۴۷هـ)
۳۰۲

محمد صادق رضوی خوانساری (۱۲۵۹هـ)
۱۶۲

محمد علی (۱۲۳۲هـ) ۸۲

محمد علی بن احمد کاشانی (۱۳۲۳هـ) ۱۴۹

محمد علی بن زین العابدین (۱۲۶۲هـ) ۱۷۱

محمد علی بن محمد حسن نائینی (۱۲۶۹هـ)
۸۹

محمد علی حلی (سده ۱۱هـ) ۵۴-۵۵

محمد قاسم بن شجاع الدین (سده ۱۱هـ) ۷۲

محمد محسن بن محمد حسین سلیمی
مازندرانی (۱۰۵۵هـ) ۸۳، ۱۶۲، ۲۱۳

محمد مقیم بن حیدر علی (۱۰۶۰هـ) ۱۳۱

محمد مقیم بن محمد تقی الدین جعفری
(۱۰۳۴هـ) ۱۳۳

محمد مقیم بن محمد علی (۱۰۰۶هـ) ۱۴۴

محمد مؤمن بن عبدالرضا (۱۰۲۶هـ) ۱۸۸

محمد مهدی خوانساری اصفهانی (۱۲۶۳هـ)
۸۷

محمد هادی بن محمد مسیح لاهیجی
(۱۰۹۲هـ) ۱۶۵

فهرست محلّ کتابت

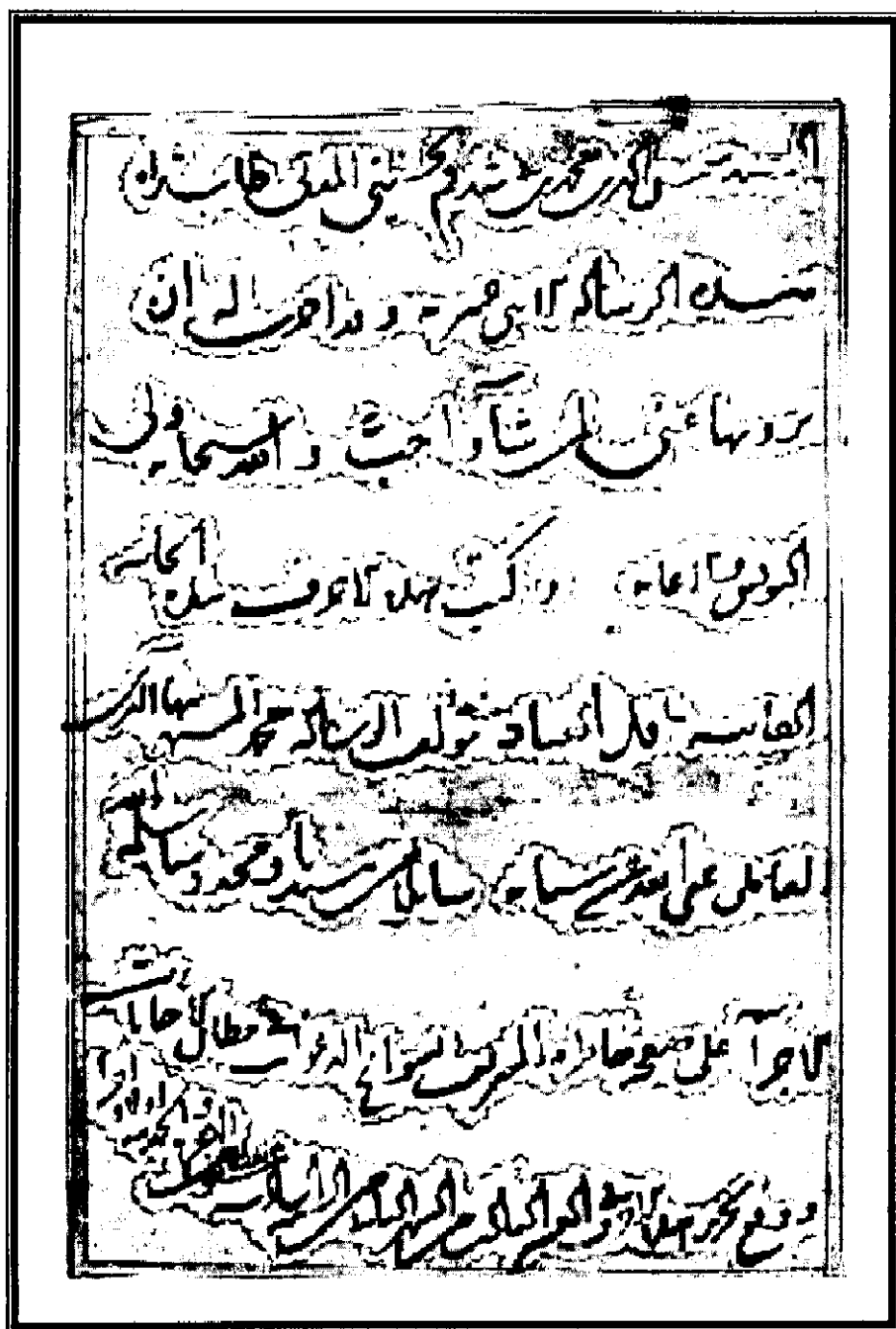
مدرسه سلیمیّه: ۳۰۰	اصفهان: ۱۸، ۶۰، ۷۸، ۱۱۴
مدرسه صالحیّه: ۱۲۰	۱۶۱، ۱۷۳، ۱۸۹، ۱۹۸، ۱۹۹
مدرسه صوفیان: ۱۶۲	۲۱۵، ۲۵۷، ۲۶۶، ۲۸۱
مدرسه قرچقایگ: ۲۱۵	برهانپور: ۵۶
مدرسه معصومیّه: ۱۱۵	بروجرد: ۱۶۲
مدرسه ملا صالح: ۱۷۶، ۹۴	بفروء: ۱۸۸
مدرسه مولاوردی خان: ۱۰۴	تهران: ۱۴۰، ۱۴۷، ۱۷۷، ۲۵۲-
مدرسه میرزا حسین: ۱۹۷	۲۵۴
مدرسه نواب: ۱۹۹	شیراز: ۱۲۰
مدرسه یوسف خواجه: ۲۴۵	فرحآباد: ۲۲۵
مرشد آباد هند: ۲۶۱	قزوین: ۲۱، ۵۹، ۹۴، ۱۰۴، ۱۷۶
مشهد مقدّس: ۶۱، ۱۱۰، ۱۳۰	قم: ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۴۴
۱۷۹، ۲۳۴، ۲۴۵	قمصر: ۷۳، ۹۶، ۱۱۰، ۱۲۵
نجف اشرف: ۱۱۲، ۱۲۹، ۱۵۰	۱۴۱، ۱۳۴، ۱۸۲، ۳۰۳
۳۰۰	کاشان: ۱۹۲
یزد: ۱۸۸	لکهنو: ۲۸۳
	مدرسه جعفریّه: ۶۱

تصاویر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يا جامعهم والصلوة فهدوا على منتهى ما لا حول
 ولا قوة الا بالله العلي العظيم وحجابه كلابه الكريم
 ممن سماكساده والعبادة والحمد والثناء عن
 الحياء والفضائل والبر والقبول المستحق
 والاطمان في نيل الحجاز والقبول سيدنا
 اودام الله سبحانه ورحمة الله وبركاته
 الاعجاز اعظم الامور زمانه بوضع اصحاب السعادة

برگ پایانی دستخط شیخ بهاء‌الدین عاملی بر کتاب الإنا عشریة فی الصلاة، شماره «۷۵»

اجازه شیخ بهاء‌الدین عاملی به سید سلیمان بن شادقم به سال ۱۰۱۶ هـ به خط شریف ایشان،

من الاخبار الأما^میه و در ما فی بیان
 مجلس علی الصیبه قدیمه یصیبت الارض
 له و ترک سبلوس و ترک المجلس علی حال
 المشهد و هو البرک المولده لفری الخ جعفر
 انما ترجمه عنده فی کتابه زوایه المشهوره بقوله
 وایاک و الفود علی قدیمک قینا دی بدالک
 یا نیکون قاعدا علی الارض فیکون اما تحید
 بفسک علی بعض فلا یضرب للترید و الاعاد
 قلمه الفوق فرای من یامف
 هذه الرسالة الای عشره فی يوم مولد حضرت
 هدی الرسالة الی البریه سنه الف و اثنی عشر بحرم
 علی صاحبها الف الف صلوة و سلام کثیر و اما تخرج
 الخوف الی الله الصیحه المشهوره بها الف الف طم
 و لعل الله لعل فی یومه لعله علی ان تخرج الی
 مرده و الحمد لله رب العالمین

اسماء کاسا و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان
 و در ما فی بیان

برگ پایانی الإثناعشریة فی الصلوة با إتهانی از شیخ بهاء‌الدین عاملی، شماره «۱۰۴/۳»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَاعْلَمُوا أَنَّهُ سُبْحَانَهُ كَمَا صَدَّقَ اللَّهُ
 كَلِمَةَ الْكَافِرِينَ وَكَلِمَةَ الْكٰفِرِ
 الْكٰفِرِ شِهَابِ الْمَرْجِ الْجَوَارِي لَأَرَادَ عِزًّا أَرَادَ
 مَرَاتِي أَنْفَكُ جَبَلًا عَامًا وَأَنْفُكَ مَالٍ جَمْعُ الْكَلِمَةِ
 الْمَوْسُومِ نَسْرًا وَكَبِيرِ السَّعَادَةِ مِنْ قَوْلِهِمْ وَكَبِيرِ
 وَدَعْوَى تَبِيٍّ عَلَى طَبِيعِ دَنَابِ وَدَهْرٍ تَبِيٍّ وَجِبِّ الْمَعْبِي
 وَنَطْبِ نُوْدِ عَيْبٍ وَدَهْرٍ تَبِيٍّ وَدَهْرٍ تَبِيٍّ
 عَمِي وَنَبِيٍّ كَلِمَاتٍ بِرَأْسِ السَّعَادَةِ مِنْ قَوْلِهِمْ
 وَكَأَنَّ السَّعَادَةَ كَلِمَاتٍ بِرَأْسِ السَّعَادَةِ مِنْ قَوْلِهِمْ

برگ نخست اجازه شیخ بهاء‌الدین عاملی به خط ایشان به احمد بن خاتون عاملی در پایان

نسخه مشرق الشمسین و اِکسیر السعادتین به سال ۱۰۲۹هـ، شماره «۲۴۲»

آنچه با بنا نمودیم به مسیری اکثر الرسوم بالعمود الی قوی انطربی
 غیر انحراف و کما به تجلید المسود کما بعد شرح و شرح
 فیها اسم و کما به ذممه لا صواب و کما به صیاح المصاح و حرک
 سیر السعادت و حراسی شرح محکم سوره السجده و الوسا بد
 کما به مراتب انحراف اعی الطهاریه و الصلوة و الکریم و العزیز و النجی
 بل احوال و حرسانه جمله ان ردی عنی لا صواب کما به الی
 علیها به ارملا اکثر و الناجیه و ضیایه عظیم اعی الکفای و التنبیه
 و الکریم و کما به استعمار طاش کما الکریم و الکریم و الکریم
 و اعلی و غیره با ساندک الواصلا الکریم المنتمیه
 احسن الصلوة سلام الله علیهم فیلید و طاش با به شرح و کما

برگ دیگر از اجازة شیخ بهاء‌الدین عاملی به خط ایشان به احمد بن خاتون عاملی در پایان

۲۲۲

سکات لایضا ط الهی لایضا سا که

و نه الهیه اعلی الله منه ان یخفی علی لوح خاطره

ما سیح له مرهواسه لکعبین مشام که جابه که صاعده

مالک لک لبسانه ورقه بنانه اشده الحی حیرا طعه مراده فیه

محمد المشهریه الله العالی اوزمه

شکر سهاره او او بر میگردد

حامد مصلیاء

۵

| وقت کتابخانه مرعشی نجفی و آیت‌الله العظمی

پایان اجازة شیخ بهاء‌الدین عاملی به شیخ شهاب‌الدین احمد خاتونی به سال ۱۰۲۹ هـ به خط شریف ایشان در پایان نسخه مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین، شماره «۲۲۲»

المؤمنین قم المودسه فی جوار الكعبة المقدسه المطهره الفاطمه
 لانت مسبط الانوار الجایبه و امیر من گویا نبه و کتابه
 اوج الخلق الی رحمة الله کفنه محمد المشتهر سماء الدین العالمی عاملی
 الله و انما بلطفه الفرح ساسه فی فقه القامه مصباح
 الشرف خلقه محمد و عترته الطاهره صلوات مستقیم
 فتشرف برقم هذا الكتاب کتبه اوج الخلق
 فی عمواسد العلی للضيف الو الصیف الخفيف
 الملتوی لمری بینه تسلط الو اسأل الی الخیر
 الذی هم من انرف جزئیم القایل القایل
 جزئنا و کنهم جزئنا لهدر محمد النبوی
 عامه العلی المظفر الخیر و ذکرت اللطه
 اصعبان یوم الایم عشره شریح
 الاول هیسنه مرهه کلام
 علی و الله اعلم
 ربنا ختم الخیر
 یا کونم

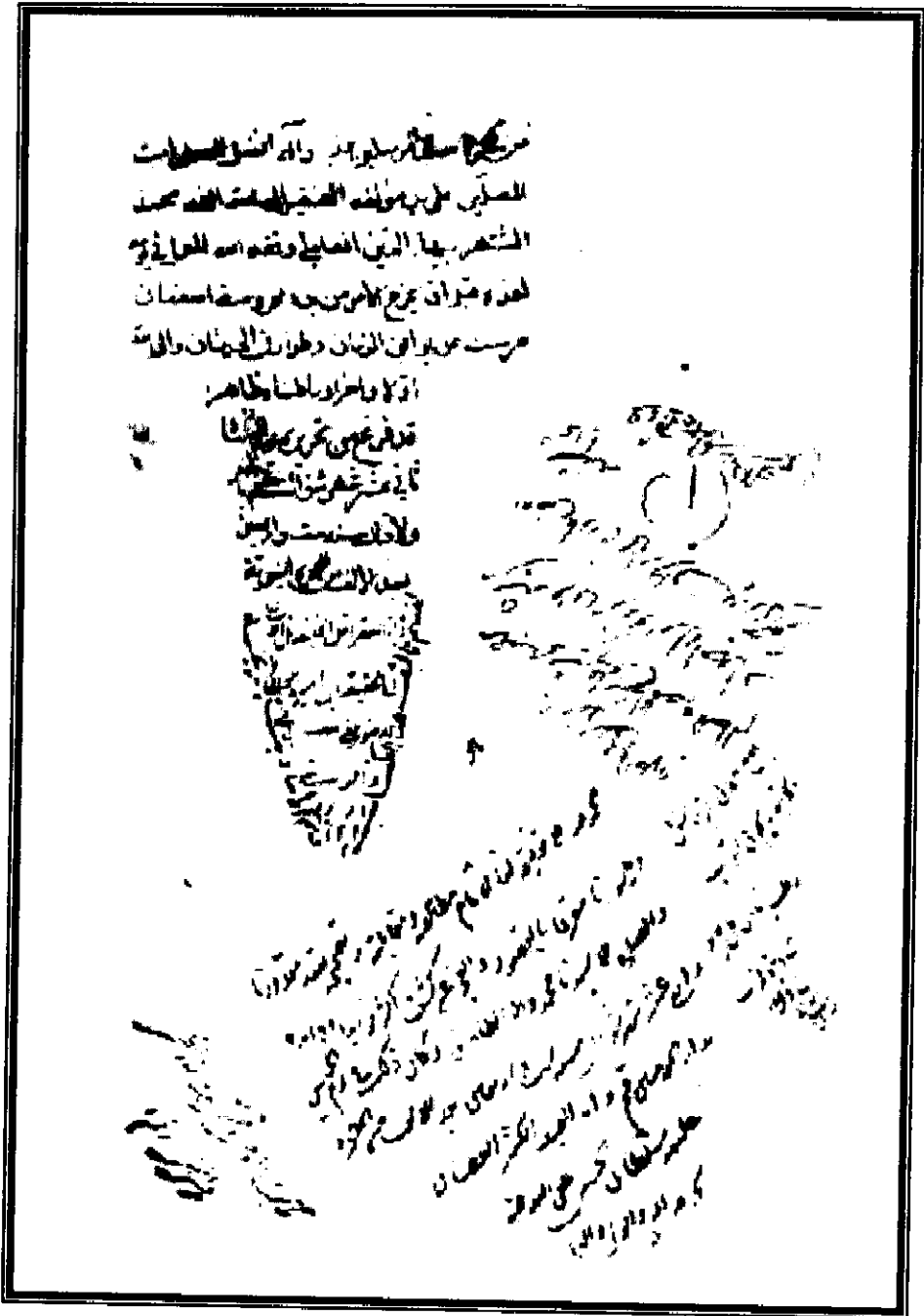
رقم نسخه
 ۱۰۲۹

امواج العوايق وتوزع البال بالحمل والترجل
 في اوائل العشر الثالث من الشهر الثالث
 من السنة الخامسة من العشر الثاني
 بعد الالف ببلدة كجند وانا اول الالف
 المشتهر بهاء الدين العامي تجاوزتني
 عن سيناتر والحمد لله اولاً واشراً وظاهراً
 وبالطناً وقد اتفق القراء
 من تشويد هذا الكتاب الشريف
 الموسوم بمفتاح الفلاح في يوم الأربعاء
 احد عشر من شهر شعبان
 المعظم من شهر سنه ١١١١ هـ
 في مدينة كجند
 في يوم الاثنين
 في شهر ربيع
 في سنة ١١١١ هـ
 في شهر ربيع
 في سنة ١١١١ هـ

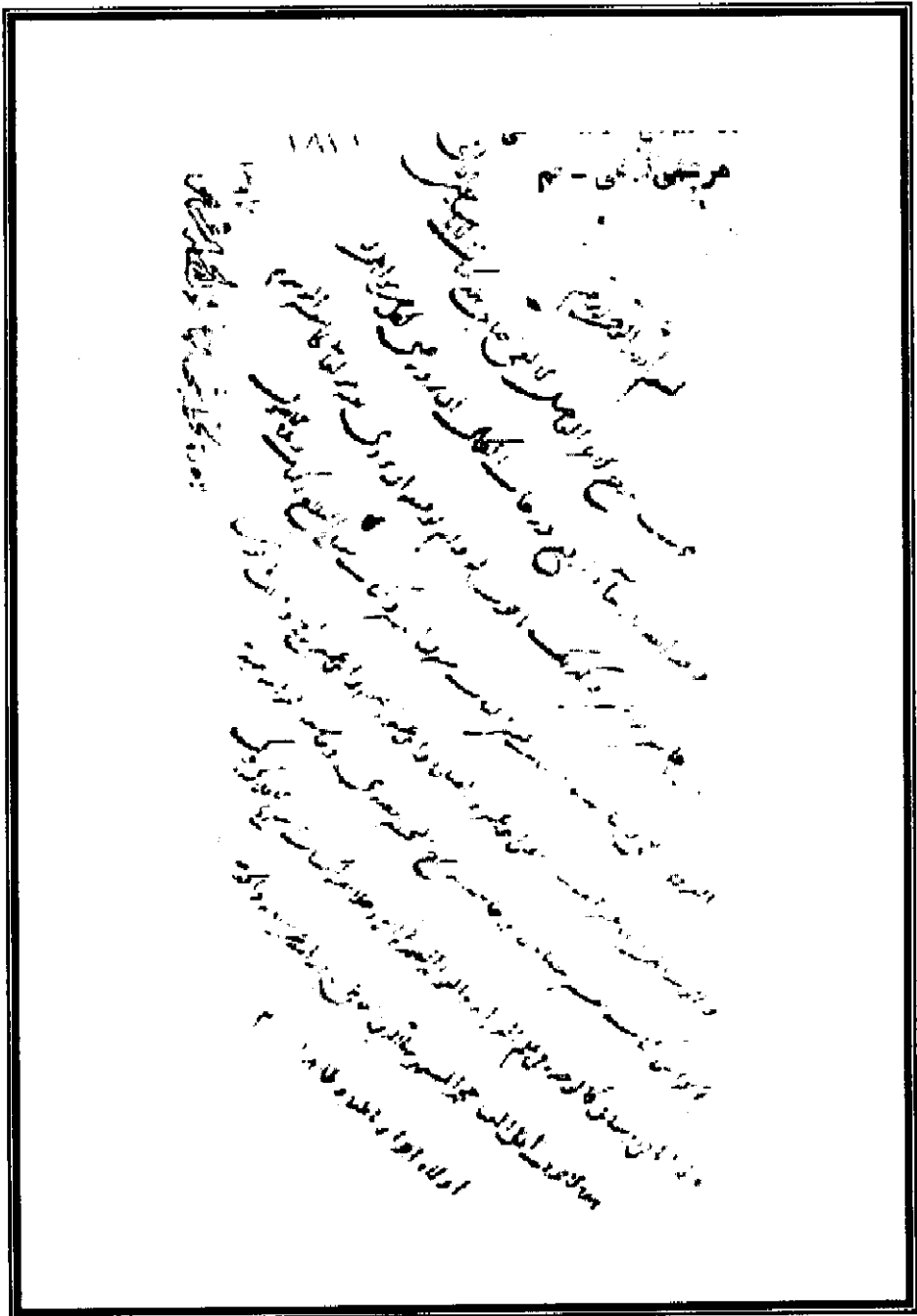
البتین بر هر دو طرفه ریه زد علی ما ج الحف حبتا و یباحت مائة
 الا من جریا مساواة البتین با ذکره و به تقریبا ذرا من القطر ای
 الحفما و تجرت الذریع علی رای الخیرین استخائنه و قد یب من عملاء
 مراد ان آذکر فی بیان مساواة البتین لما کان بیتا ط أخذ القطر علی رای
 الذریع علی رای خیرین علی نسا و بها تحقیقا الاخذ للقد و الاخذ للقد
 بل السواوی الذکر علی کل رایین تقریفا یخبر بانما الیها الکلام فی هذا
 المتأ و زیاده طما ذکره الاثمه الاطرافی بان ذلك المراد لیكون كلاما
 لما اجلو و تبجها لما عملوا حقه و رزقها الیها و هی الیها لکن اجلو مع غیره
 بالاه الذریع أخذ القطر التا و ج القاسم فی التبع علی ذلک المحققین کما
 قرئ و ذکره من بما لویا و علیک ان نسبه منکون علیه و یباعته و هو و
 ابه و ان المحققین الذکرین قرآن من الغصه الیها ل رانه علی تحقیف الیها
 الحدیث من العالمین فی الضلوه الیها علی خاتم البتین و الذریع من نقله
 نسخه کتب الیها و نقله من نسخه زینت کتب علی اخرها ما قد اشغ هذه النسخ
 مؤامراته لیس من و دفع یتنه قد تمت کتابه هذه النسخه فی هذا
 جمالی اولی من علی من ذریع و یباحت

جمالی اولی من علی من ذریع و یباحت
 جمالی اولی من علی من ذریع و یباحت
 الفیاض فی الجوه
 سیدنا

ر.م.

دستخط سید علاء الدین خلیفه سلطان و نیز دستخط مرحوم آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ یابانی الأربعون حديثاً، شماره «۱۴۴۴»

دستخط مبارک شیخ بهاء‌الدین عاملی در برگ پایانی الأربعون حدیثاً، شماره «۱۸۲۱»

برگ پایانی مفتاح الفلاح با صورت خط ایشان و مقابله نامه نسخه به سال ۱۲۷۸ هـ.

ادجین و انانت علی طرف عمودا کموده و وصلت بینما الی
 اشار الی اذن الارض بزک العمودین وینه حرف از وصلت
 بین عمودیة بحظ جمع الی الف فرج فا زاد حصل ک الازمان
 بانما ساحة ظفرک ازید بکثیر من مساحة مثلث قاعه
 سمرقند وراثه ببغداد و لتقتصر علی بز القدر من
 الاطاب فی ذکر اوصاف ذک کتاب و العاقل
 بکفیه الاشارة و اجمال لا ینتفع بالف عبارة
 فرغت مرتبته عصر يوم الاثیر من شهر شعبان
 المعظم و نانا عشر من شهر رجب
 احد عشر من و الف بالمدرسه
 الواقعه فی حمار الرضنه
 الرضویه العسویه علی
 مشرفها الفصول
 و سلطات
 کماله

الموصیة
 طریق
 العود
 سمرقند
 کماله

برگ پایانی لغز الزبده به سال ۱۰۲۱ هـ در مدرسه یوسف خواجه مشهد مقدس، شماره «۳۶۶۷/۱»

استغفر الله...
قدس سره...

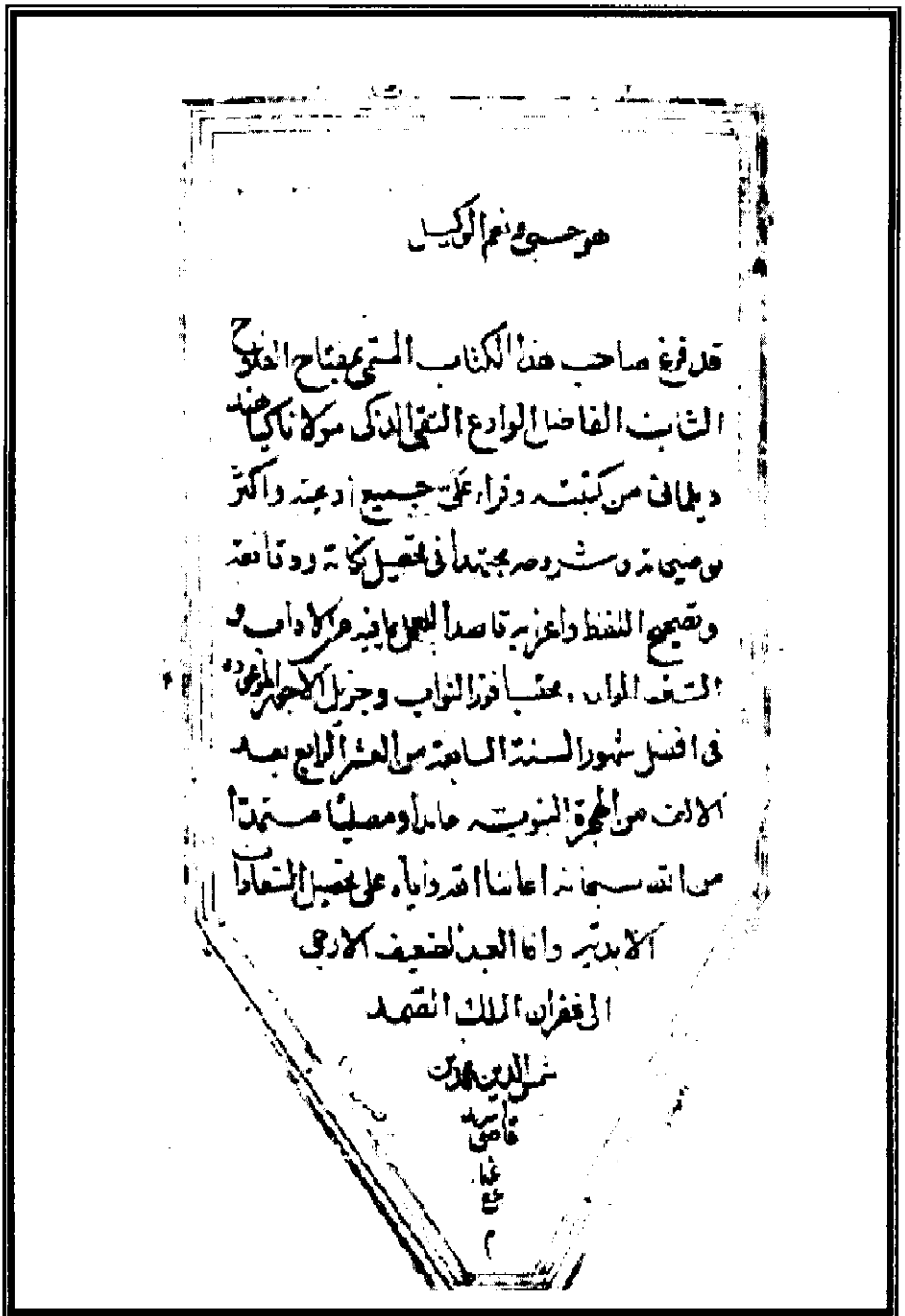

سید و الاتجار والاد

Handwritten notes in the left margin.

کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی سلم
« قسمت اول خطی »
شماره مسلسل ۴۰۹۳

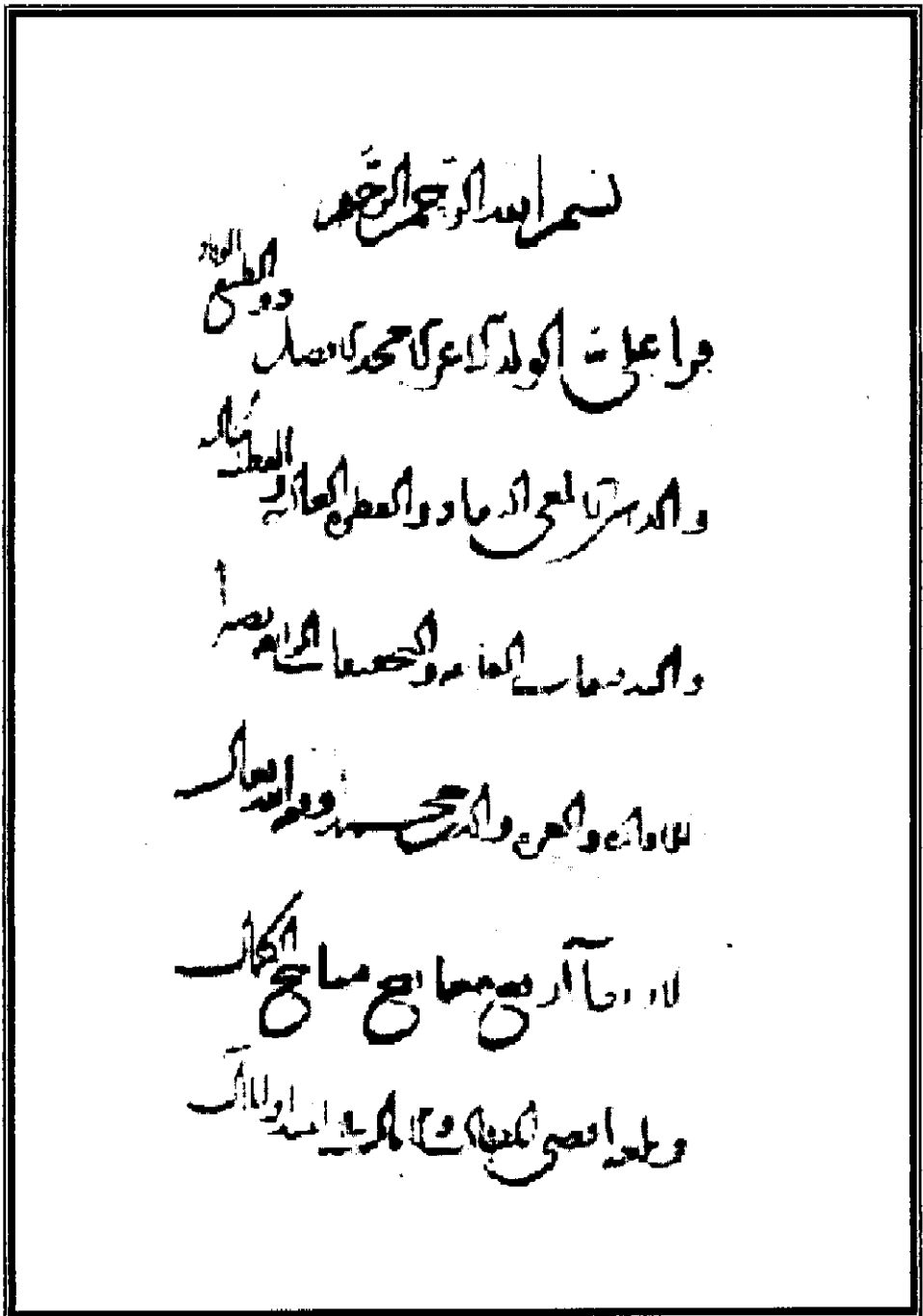
در بعضی نسخ این آیه مرتبه طالع شایع و محرک خط است
اشع و صارت بن محمد بن بیع العکاء شیخ خود علی الحل الجهمی
نیز در شیخ از المتون...
و در بعضی نسخه...
و در بعضی نسخه...
۱۳۵۰

و الاصحیح یروی عنده هذا اردت انشاء مقال له البر
 و به تم التعم الاول من هذا الكتاب و تملوه فكم اهدونه
 التعم الثاني في البحر و صين و من اتوقف في حديثه و الحمد
 له و حسن التوفيق و صلى الله على محمد و آله اجمعين الطيبين

الخارنجام
 و اعلى الخارنجام العاصم الكرام
 و بعد ان دعوا لا يعاصم الكرام
 التعم الاول من هذا الكتاب و تملوه فكم اهدونه
 التعم الثاني في البحر و صين و من اتوقف في حديثه و الحمد
 له و حسن التوفيق و صلى الله على محمد و آله اجمعين الطيبين

دستخط شیخ بهاء الدین عاملی در پایان نسخه رساله الکرّ تألیف خودش به سال ۱۰۱۶ هـ

تشریح کلمات مرعی الموسوم
 المعروف الوعی وآه هم وانعاب
 وفحج وانعاب واسدراج
 اکتا واسکا و غیره کتبا
 وقد کتب له و امنت فصلا ان
 روى عنی فی کتاب من احادیث
 اکتا واسکا و غیره کتبا
 دواعیهم

و کثرت اسجاع و راجع ^{المعجم} ^{البحار}
 و کذا کن و اعلى الولد المارکة للزوال
 مسارا لیه فصلاً الرمان طامحن ^{معانی}
 و سمع مباحا حاک و راه افاضل ^{لحاجات}
 و قد لعوب له رواها ^{المعجم} ^{المعجم} ^{المعجم}
 و کذا کن لعوب ^{المعجم} ^{المعجم} ^{المعجم}
 کذا اله سوید ^{المعجم} ^{المعجم} ^{المعجم}

۷۷
 اهل احوال العمه لهم علیهم

قال ذکر لیساء وحره مائة اقل کلام

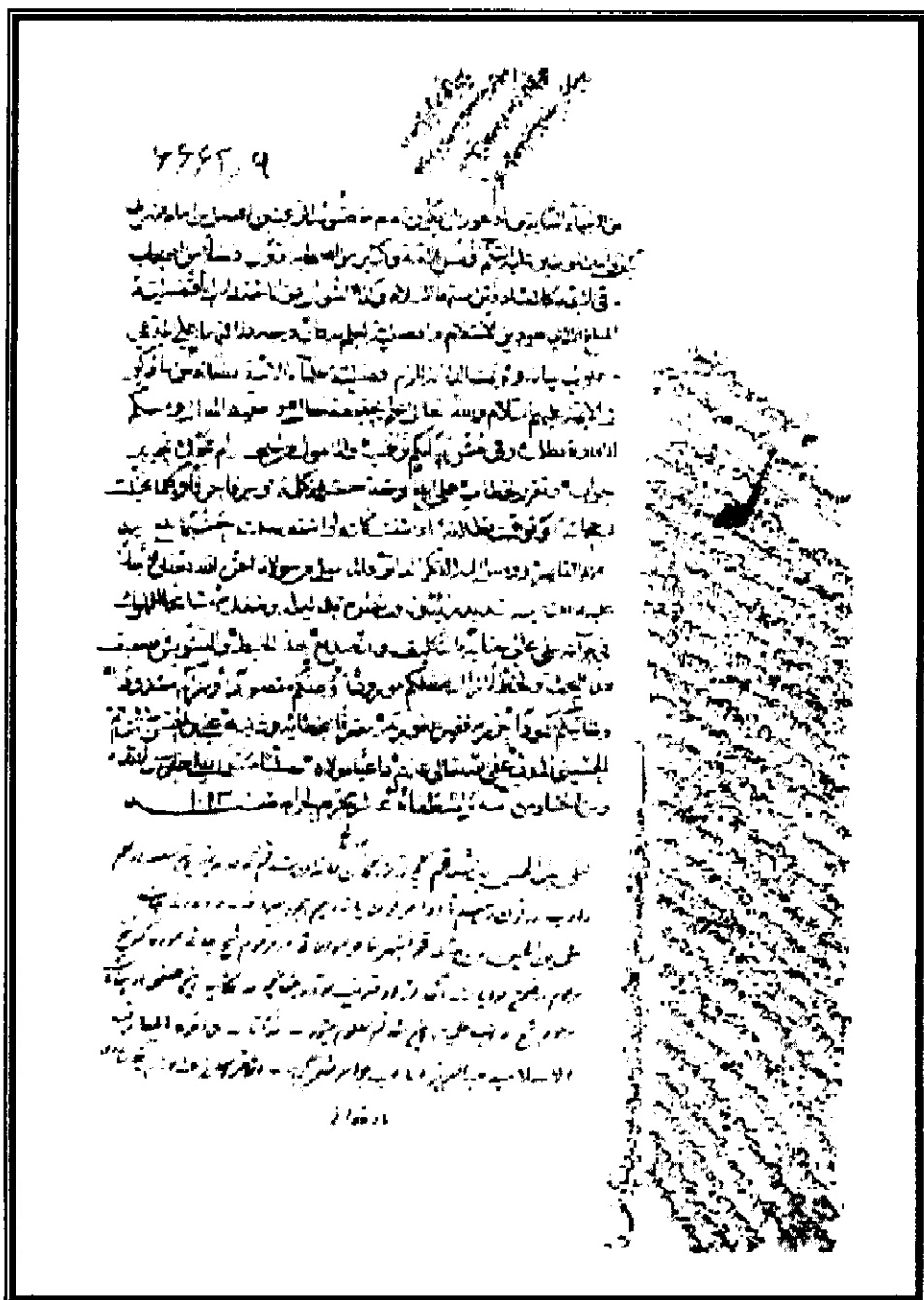
مواهب الکفا محم الم سب اللمین

کاور انیسام نه او اع العبره

مرسود و بعد الحکم العالی

سند کلام علیه الاصل والدم واکتد

اولاد احوال واطنا واطنا

برگ پایانی اجوبه مسائل ابن شدقم الأولى، به خط علی بن حسن بن شدقم حسینی، شماره «۶۶۶۲/۹»

ن للامة العاشقة من هجرة سيد المرسلين عليه وآله
 ضد صلوة المصلين على يد مؤلفه الفضل الى الله الغني
 محمد المنته بهاء الدين محمد عاملي وقضاه الله للعالم في يومه
 لفته قبل ان يخرج الامور من يده ومجرب ستة امهات
 حريت عن بوابق الزمان وطوارق الحدثان امين والحمد
 لله الا ولا واخره باطنا وظاهرا في التاريخ
 لقد تم تأليف هذا الكتاب

تتمت في شهر رجب سنة ۱۱۵۵ هـ

وتتم الاحاديث تاريخه

۹۹۵

بسم الله الرحمن الرحيم
 لقد قرأ على ربيع من هذا الكتاب في تطايب وادب وروعة وبنية
 فواد وغلظة كبرى محمد باقر بن الله مؤيد وراعي منتهى الاعظم للراحم
 المستقل في باطن الفقه صهرى محمد قاسم صبغة له من جدته سماه منقوشة
 قراءة فصول تدقس ورسوخ بحث وشفيع ثم اجازني دام ابده فاجرت له
 يروي كل صحت رواية واجازته ما ساء التكره بحضوره المنضلة الى
 اللانها اديتة سدوم امه و صلوة على الراجح المقدس وجه ربيع المعززة
 فان الهندس الفاضل المراسر ان الله محمود على محمد بن محمد بن الله لهم اجازني
 و هو ذلك في صحوة يوم الاسباس العاشق من بهاء الدين محمد عاملي

للرسولين والائمة العصور صلوات الله عليهم اجمعين والحمد لله رب العالمين
 تمت على يد الفقير عبدالحی بن
 عبدالمرزاق الرضوي عوانه
 ذنوبها انسه تصنی بعرف
 من الهجرة النبوية المصطفوية

برگ پایانی القوائد الصمدية به خط عبدالحی بن عبدالمرزاق رضوی کاشانی از عالمان بزرگ

کاشان در سده ۱۱ هـ. و مؤلف حدیقه الشیعة، شماره «۷۳۱۵»

بسم الله الرحمن الرحيم
 هذا كتاب في تاريخ الفقه الجليل
 من تأليف الفقيه الجليل
 ميرزا محمد اشراق قمي
 في شهر ربيع الثاني سنة ۱۲۸۹
 في مدينة قم المقدسة

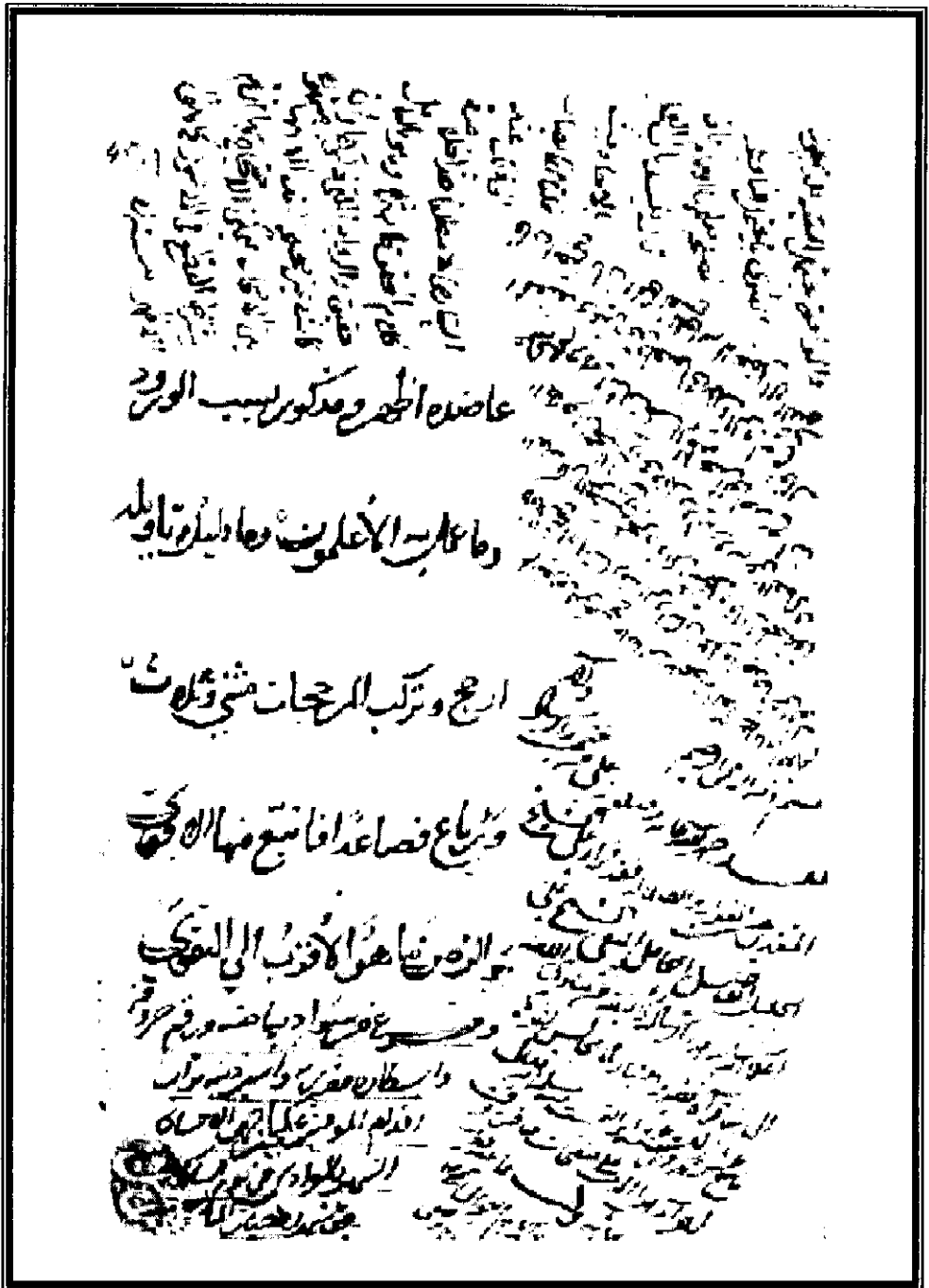
۷۸۴۹

بسم الله الرحمن الرحيم كتاب في تاريخ الفقه الجليل
 بن محمد الفقيه الجليل شيخ الفقيهين وعلمهم على ما مرعش به جماعة
 من المتقدمين والمتأخرين كالشيخ العجائز وعلامة المجلسي
 والمحدث استيعاب الحق العاملي ولكن يروي الكتاب بتوسط
 ولده الفاضل محمد بن عبد الله ومن هذا الفن ان ادريس
 ان الكتاب للولادة للوالد وهو خلاف ما في كتب علماء
 الرجال والامر فيه صحت لان الكتاب من الاصول
 المعتمدة المشهورة بين الطائفة وبعده كتاب المسائل
 لابن الحسن علي بن حسن العنبري وهو ايضا من الاصول
 المشهورة المعتمدة استنسختها من نسخة قديمة صحيفة
 المشهورة بالمبارك الفروع وكتبه سماه الجامع
 محمد الفقيه حاشا لله صلياً على سلالته وآله آل الله

ميرزا محمد اشراق قمي
 في شهر ربيع الثاني سنة ۱۲۸۹
 في مدينة قم المقدسة

دستخط مرحوم آیت الله میرزا محمد اشراق قمی (ارباب) و دستخط حضرت آیت الله العظمی

مرعشی نجفی (ره)، در برگ آغازین نسخه، شماره «۷۸۴۹»

برگ پایانی زیده الاصول با دستخطی از شیخ صالح بن عبدالکریم بحرانی، شماره «۸۷۶۳/۱»

کتاب التفسیر الکبریٰ بالعرفان الکریمی و التفسیر المصنوع الیه
 و کتاب الحمل المتروک کتاب شرف التفسیر و کتاب التفسیر
 و کتاب مسامح البیاض و حراسی سیر السعادت و حراسی
 شرح المحصر العسکری و حراسی الترامه السعیدی و کتبه
 و کاتبی عزیزات الفلک و الکتاب منه اولم و سنی و سید
 مطالع طربه امدادی سراج صریح الکرد و سراج
 کاتبه مطالع کاتبه و کتب سید کاتبه سراج
 و کتاب تمام محراب السعید بهاء الدین عاملی مطالع
 قلدان کتب الامور صریح فی شرح محراب السعید
 و کتب سراج الکریم و کتب سراج الکریم

برگ پایانی اجازة شیخ بهاء‌الدین عاملی به خط خویش به کمال‌الدین حاج بابا قزوینی به سال ۱۰۲۸ هـ

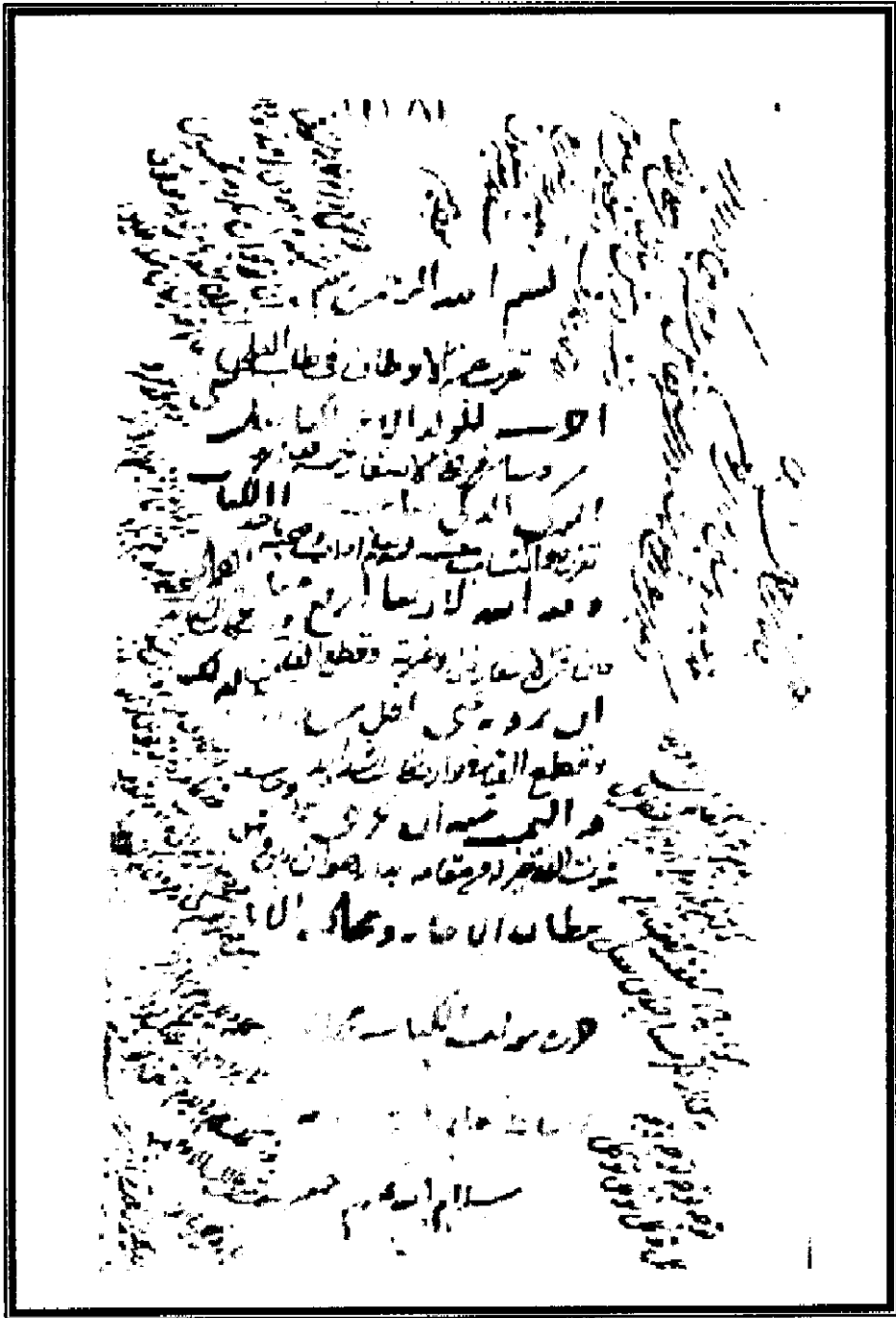
در پایان نسخه مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین، شماره «۱۰۴۹۸»

کتاب
 معنی الفلاح فی اعمال
 جلد اول
 تصانیف و تراجم تصانیف اعلیٰ القلم
 فی زیارات و افضل المقدمین علیها
 الکلام و لطایف العبارات و اصابت الزکاة
 محتمل مشبه بها الدر العالمی ابن حرس
 عبد الصمد الخاتمی نوید سمرقند
 علی بن مرتضیٰ محمد و ابی ذر بن ابی حمزه
 و ابی خدیجه و ابی حمزه بن عبد الصمد
 المشرف بن محمد بن ابی حمزه بن محمد
 انکاس شماره الخ و سید محمد تقی
 و ابی حمزه بن محمد بن ابی حمزه
 و ابی حمزه بن محمد بن ابی حمزه
 انکاس شماره الخ و سید محمد تقی

برگ نخست مفتاح الفلاح به خط حسین بن عبدالصمد عاملی برادرزاده شیخ بهاء الدین عاملی به

ذکرم الاکرمین فرقت بعبودان شر من تالیف مع ترک افعال
 العبادی و تلاطم امواج العوائق و تفرغ البقال باجمل و افعال
 فی اوایل السمر السانت من شهر لانی من اسیه کتاب
 در العشر الثانی بعد الالف جمله کچو وانه عمل الاء و محمد
 سها الدین عاملی تجار زاسن سینه و احمد ساواد
 اخر و باطن و طمرا یا معاشره الاجاب و فضی
 الحول ازاد لیوم بحساب قد غفلت من التی من لیس
 الی من خطی غام مجتهدین سها العا فین جمله انه فی الی
 من اسما سینه اکرمین و امام ائمه و اولادها العشرین
 و کله شتره و منها من بعض بطور ثا و شره حال التی
 اکثرها انها الی بر اشها و منها الی اطرافها و کله
 منبر حقیقه الی شتره و فی حد فکرا و الحفظ و کول
 منبره و فی حد فکرا و کله الحفظ و کله
 و کله کله و فی حد فکرا و کله الحفظ و کله
 و کله کله و فی حد فکرا و کله الحفظ و کله

برگ پایانی مفتاح الفلاح به خط حسین بن عبدالصمد عاملی برادرزاده شیخ بهاء‌الدین عاملی به

خط مبارک شیخ بهاء‌الدین عاملی در برگ پایانی نسخه‌ای از الأربعون حدیثاً، شماره «۱۱۲۸۳»

۱۱ / ۱۳۴۸

بالور سنة احدى وثلاثين وثلثمائة واما التهذيب والانتظام فهما
 تأليف الشيخ الفقيه ابي بصير محمد بن احمد الطوسي وله تأليفات اخرى في الفقه
 والاصول والارواح وغيرها فوفيت سنة ستين واربع مائة بالمشهد المقدس
 على ما كتبنا في التاج والسلام فهو والله الثلثة ثم الحمد لله اراست
 من منا فرغنا من المراجعة الناجية الامامية في هذا العلم وقد رخصنا في
 السداد محمد المشهور كما قد سئل للافتدائه بالزمام والاعتماد من احوال
 في كتاب حبر الملقن خلاصة ما تضمنته الاصول المارحة من المطالبات الصالحة
 ومحامد و الموفقات التي من قسطها انما الاطعام العظيمة واليات
 مهيات الهيات الطالبا للرجوع وكلفت في توضيح ما يرا وتبين
 مسلما يرتضيه الناظر في عين البصيرة وكبر المناوون بسيدنا
 والمثل في التوفيق فانهم والعور بعلمه اجتمعت انما سمع محمد
 قدم بها كغير الغير محمد بن علي بن محمد بن حسين بن محمد بن
 زين العابدين عفا الله عنهم واستغفرهم من نسخة استدارتها
 انما سيد عباس دار السلام وكتبه في مشهد في شهر ربيع
 الصالحين من طبع الفخر صلوات الله عليهم في شهر ربيع
 اليوم الاثني عشر من الشهر الثاني عشر من السنة ثمان مائة
 من الالف ثمان مائة واحمد لله عز وجل

۱۳

برگ پایانی الوجیزه فی الدرایة به خط محمد امین جزائری به سال ۱۳۱۲ در مدرسه سلیمیه

نجف اشرف کتابت شده، شماره «۱۱/۱۳۴۸»

- ۵۱۵ -
 * شهر ذی‌الحجه *

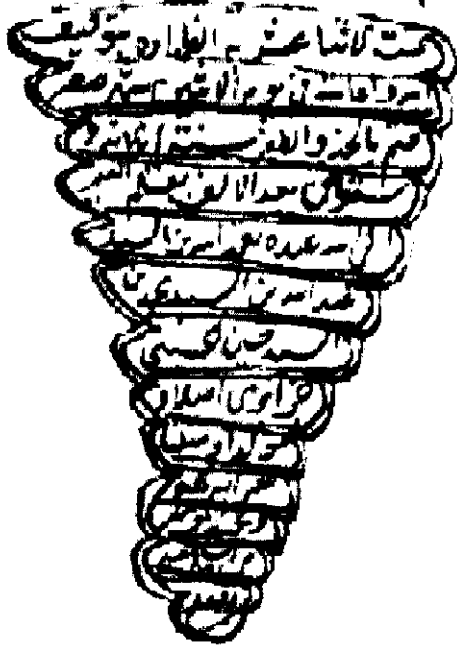
السَّادِسُ الْعَشْرُونَ فِي طَعْنِ ابُولَوْفِ
 عَرَبِيْنَ الْخَطَابِ الْتَّاسِعِ وَالْعَشْرُونَ
 فِيهِ مِثْرَةٌ ثَلَاثٌ وَعِشْرِينَ مِنَ الْمَجْرُوهِ فَتَلَّ عَمْرُ بْنُ الْخَطَّابِ
 قَالِ الْعَلَامَةُ فِي مِثْرَتِهِ الْغَلْبَ فِيهِ هَلَاكٌ مِنْ بَلَوَاتِ بَنِي أَعْتَبَةَ
 الْمَلْفُفِي بِاللَّهِ مِثْرًا اِثْنَيْ وَخَمْسِينَ وَمِائَتَيْنِ وَكَانَ عَمْرُو
 أَحَدًا وَثَلَاثِينَ اَلثَّلَاثُونَ بِسَبْحَتِ فِيهِ صَلَوةٌ وَكُتِبَتْ
 بِفَرَا فِي الْاَوَّلِ الْيَوْمِ وَالْاَوَّلِ الْيَوْمِ وَالْاَوَّلِ الْيَوْمِ
 اَلتَّسْلِيمِ بِاللَّيْلِ الْمَذْكُورِ فِي الْفَصْلِ السَّابِعِ وَالثَّلَاثِينَ مِنْ
 الْكُتُبِ الْمَكْتُوبَةِ فِي الرَّسَالَةِ الْمَوْصُوفَةِ بِتَوْضِيحِ الْمَقَاصِدِ لِلشَّيْخِ بِهَاءِ الدِّينِ
 كَتَبَهُ اَلْعَبَّاسُ اَلْحَرَمِيُّ اَلْحَاجُّ عَبْدُ الرَّحِيمِ الْاَمْشَارِيُّ بِالْمَدِينَةِ
 فِي الْفَصْلِ الرَّجَائِي عَمْرُو اللَّهِ ذُو الْيَمَانِ فِي شَهْرِ رَجَبِ

مِنْ شَهْرِ رَجَبِ ١٣٩٢ هـ
 ١٣٥٢

برگ پایانی توضیح المقاصد، به خط نسخ خوش شیخ عبدالرحیم افشاری که به دستور آیت الله

العظمی مرعشی نجفی (ره) به سال ۱۳۹۲ هـ کتابت شده است، شماره «۶/۱۲۸۹۰»

والتعوط في التواضع والتواضع والملاحة وتحت
 النقرة وفي النزاهة والكلمة لا يذكر الله وآية أم
 وحكاية الأذان والحاجة يخافوننا وانصحاب
 البين وإطالة المكث لغیر حاجة وادخال شیاطین
 اسم الله نعم والمعصومون سلام الله عليهم

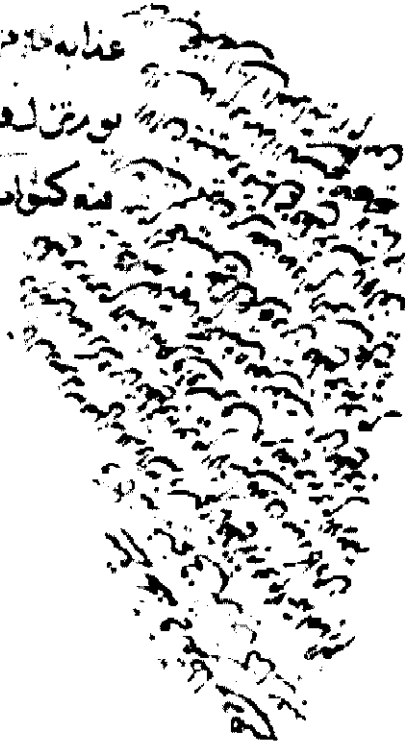
سیدنا
 سیدین

برگ پایانی الإثناعشرية في الطهارة به خط سید نعمت‌الله جزایری، شماره «۱۲۹۳۹/۲»

۴۸۵

في حيزه ان تقطعوا المؤمن فيه كقتل ربه وقبلا
 له ما معني من ذنبه ان الاقمار فيه يشبه
 ان من خفت من مملوكه فيه خفت الله سبحانه
 عذابه فان تعين الخلف فيه جواز على الصل
 يورث له فيه الاقمار ان تداوة آية واحدة
 منه كتاب ختم القرآن في سنة

كتابخانه موسی از آیت الله العظمی
 در شهر نجف - قم

بسم الله الرحمن الرحیم

ایستاد بزرگوار حضرت آیت الله العظمی

۱۳۳۵۲

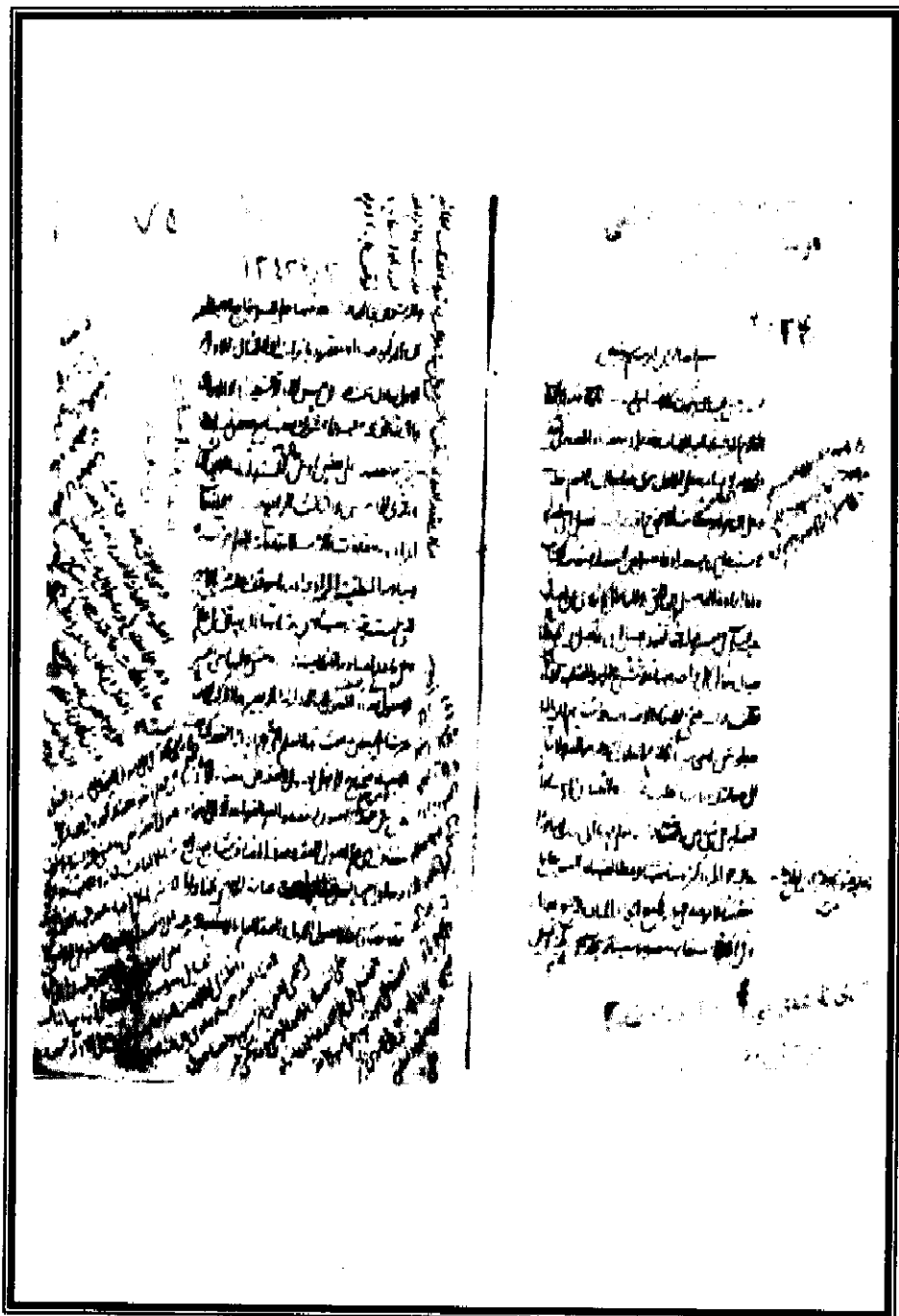
غفوراً بعداً با فضل سخاوت عن ذلت التکریر
رحمته رجحانها و کما فی قوله عن سلطانه
عاف الذنب و قابل التوب شیدا لعقاب ذی
الطول جسته و خضعفة الانقام و جعلها محبوة
نعمونا لصفوا و الاحسان مضورة فی سفا ارحمة
و الفقران و لقطع الکلام علی لفظی الرحمة و العفوان
سائلین من اجل شأنه ان یضربا رحمت و عفران
و یعافنا بصفوه و جود و ما شأنه و ان یوقنا
و سایر لافقون المرافعة علی العسل بنا نصیته هدی
الکتاب و ان یجعله من احسن نذایر یوم
الحساب و یتموشل ابره سخاوت یسند لمرین
و ان یفلا لاولین و الاخرین و غیره لانه الفطام
صلوات الله علیهم اجمعین ان لا یوردنا عزای
خاشین و ان لا یواخذنا بسوء اعمالنا یوم الیوم
انه ارحم الراحمین و اکرم الکریمین و اعدده شکره
و ان یغفر لنا ذنوبنا و یغفر لنا ذنوبنا و یغفر لنا ذنوبنا

بسم الله الرحمن الرحیم
حضرت آیت الله العظمی
مرعشی نجفی
مجلس علمیه
تبریز
۱۳۳۵۲

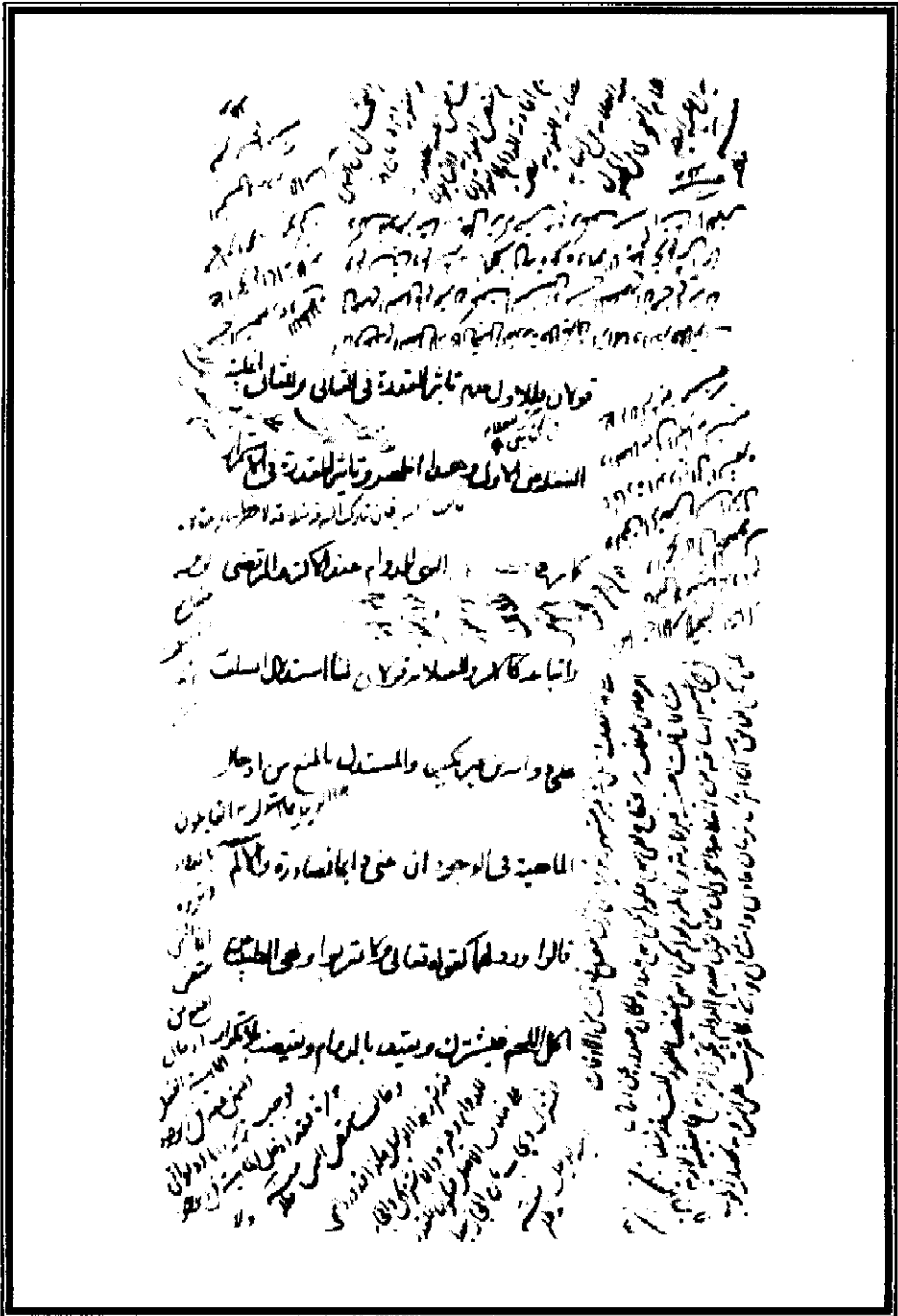
بسم الله الرحمن الرحیم
حضرت آیت الله العظمی
مرعشی نجفی
مجلس علمیه
تبریز
۱۳۳۵۲

بسم الله الرحمن الرحیم
حضرت آیت الله العظمی
مرعشی نجفی
مجلس علمیه
تبریز
۱۳۳۵۲

برگ پایانی مفتاح الفلاح و دستخط حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، شماره «۱۳۳۵۲»

حاشیه زبدة الأصول، به خط مرتضی بن مرتضی برادر فیض کاشانی در سده ۱۱هـ، شماره «۱۳۴۲۴/۲»

برهان اول

علی التوالي وسطها فادامت هابطه بنقص تعدیلها من
 وسطها و مادامت صاعد نزاد بله لیحصل علی الحاکمین
 تعویبها و هوقین من الثانية بین اول الحاکم و طرف الخط القوی
 علی التوالي هكذا ثم القسم و مکده صقیل بین الواد و الزمره
 مستفی اکثر من نصفه بالشسر دایما الکبرها و صغره و مختلف
 لوصافه بالقرب و البعد عنها فی الاجتماع و وجهه المظلم الیها
 و المضي البها و هو الحاق و اذا بعد منها یبرار ایامه قلیلا
 و هو الحلال و یزاد برزاده البعد الی المقابله فیعکس حاله الا
 و هو البدد ثم ناقص للتقارب فنول الی الحاق و هكذا فاذا
 اجتمع بها عند الرین و الذنب حال بینا و بینها فسرهما کلا آن
 و هو الکوف و اذا استفلها کذلک حالت الارض بینها و وضع کله او

الشمس الیه علی صوب القبلة طریق اخر اسهل من الاول
 ماخذون الشمس فی احد الجزین السابقین لكل خمسة عشر
 درجة من التفاوت بین الطولین ساعة و لكل درجة اربع
 دقائق فاذا مضی من نصف النهار مقدار ما معك من الساعات
 والدقائق ان ناد طول البلد او بقوله بقدره ان نقص وظل
 المقیاس خط سمت القبلة و هو علی خلاف جهة الظل
 تمت الرسالة .

هذه تعلیقات علی کتاب تشریح الافلاك المنسوبة الی المصنفه
 قوله رحمة الله فی الهيئة الهيئة علم یبحث فی عن الفلکیات
 كما و کیفا و وضعها و حركه و عن العناصر تبعها والمراد بالفلکیات
 الافلاك الكلیة و الجزئیة مع المرتكبات فیها و المفروضات فیها
 و علیها الضبط امورها و بالکم ما یشمل المنفصل كما عدل الافلاك
 و مرصود الكواكب و المنصل كما یدررها السیئة و مباحث الاجرام
 و بالکیف ما یشمل الاستدانة و الاستنارة و الكودة و نحوها
 و بالوضع هیاتها الحاصلة قیاس بعضها الی بعض قرا و بعدا

حاشیه تشریح الافلاك که به دستور مولی محمد علم‌الهدی از روی نسخه خط فیض کاشانی کتابت شده است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سکنت هذه الرسائل اللدنی فاد نظرها فی و بامه العافی و
 رُشاهه العرفی من سجد کتبها والذی المال السحر الماد البصری
 سجد برون و سجد بها معرفه علی مولعها العلامه لولماته السحری
 معصم سجد سجد اربع و عسیر الف من الامام الامین العالی
 سلام الله علی الصادق بنا و قدر الطاهر عم مؤلفها مراتب
 ما و است بری و مع الله در حقا و غیر ما مع عباده الذکر
 مع الله بها من نعم الله من و فی السی و کتبه هذه الاثر
 لیس فیها العرف العرفی الله فی کل مسلك و مؤلف سجد
 المدعو علم الهدی ابن محمد المحسن عما الله احمر و حی و جعل
 العرفی المدعو فی فیه قصر من و فی بلادها فاسار حسانا
 و الامار و صلیا من الخیر و الطهار لعمیر سجد سجد
 ما و الف حاد الله تعالی علی نعمه الخی لا محضی صلوا علی حاتم ^{بنی} ال
 و سجد الا و صیاء و غیرها اعلام الهدی و سار السجود ما
 فی الله من الافعال فی لا یوا صیها الافعال و من الافعال الخی و صیها الافعال

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 شماره ثبت ۱۳۴۵۵/۶
 شماره قفسه ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱

۱۳۴۵۵/۶

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 شماره ثبت ۱۳۴۵۵/۶
 شماره قفسه ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱
 شماره ثبت ۱۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم
 حمدتک يا من ملاحياض قلوبنا بما جاء ولا، التقي والال وفنک
 با من طهر نفوسنا من الانفاس في عدلک الریغ والضلان و
 نصلی علی بنک الصادع با من شد نهیلک والسيلع لاجبا، وبن
 والما الذين صفتهم عن الزجین من کتاب وجعلنا التقا
 علی الحوض يوم يقوم الحجاب وبعد بقول الفقراء الله العقی
 بهاء الذين عهدا عاملی عامله الله بلطفه واحسانه واذ
 حلاوة غفرانده ان الحق با صروفنا اليه ما المكلف تمتد وبعرض
 الحوض فيه لته وانفد في متداونته عمه واد ارضيه مزونه
 فکرمه علم الفقه الذي هو لعمر الله ارجح المطالب واعلاها
 واتجج المكاسب واعلاها اذ بما رسته بتفصل الغور اية القام
 ومعدارسته توصل الى النجاه مزان بومن باليوم الاخر وبق
 والله المنه ولما ان سندفات منشبا باروانه متشبهه بين يا
 وحمدانه فبما الخاطر رقتف من رجوع حقايقه وتطف من

۷۱
 فهو لاء الحمد والثناء قدس الله ارواحهم امة
 اصحاب الحديث من متاخرى علماء الفرقة الناجية الامامة
 رضوان الله عليهم وقد وفقني الله سبحانه وانا قتل
 العباد محمد المشتهر بسبها والدين العاملى عفو الله عنه
 للاقتداء باثارهم والاقتراب من انوارهم فجمعت في
 كتاب جيل المتين خلاصة ما تضمنه الاصول الاربعة
 من الاحاديث الصحاح والحسان والولفات القومنها
 استنتج امهات الاحكام الفقيهيه والهارذاميات
 للطالب الفرعية وسلك في توضيح مبانيها وتحقيق معانيها
 مسلكا برضيه الناظرون بعين البصيرة وبحدود المتساوون
 بيد غير قصيره واسأل الله التوفيق لاتمامه والعون بسعادته
 احتتامه انه سميع مجيب

تمت الخيرة

و بیاجضا عدا فاتبع منها الاقوی وانتم ما
 احقوا ~~الجموع~~ علی حاکم ~~الصلح~~
 سید انبیانه و اشرف اولیانه فرغ من فتوح
 الیکم مولد اقل العباد علما و اکرم حجاب
 املا حد المشهور بهما الدعاء العالی ^{بالمطهر}
 المعنی و المعنی فی ثلث عشر اهل شهر الستة
 بعد الالف و الحرف اول و اخر و ظاهرا و با
 قد وقع الفراغ من کتابه و زاد من سادس ستمه
 الستة کتاب من العشر الرابع من الالف
 علی بیاتر عباد الله المعنی ^{الکتاب} و هو
 من مناسم الدعاء
 و الالمسحور علی

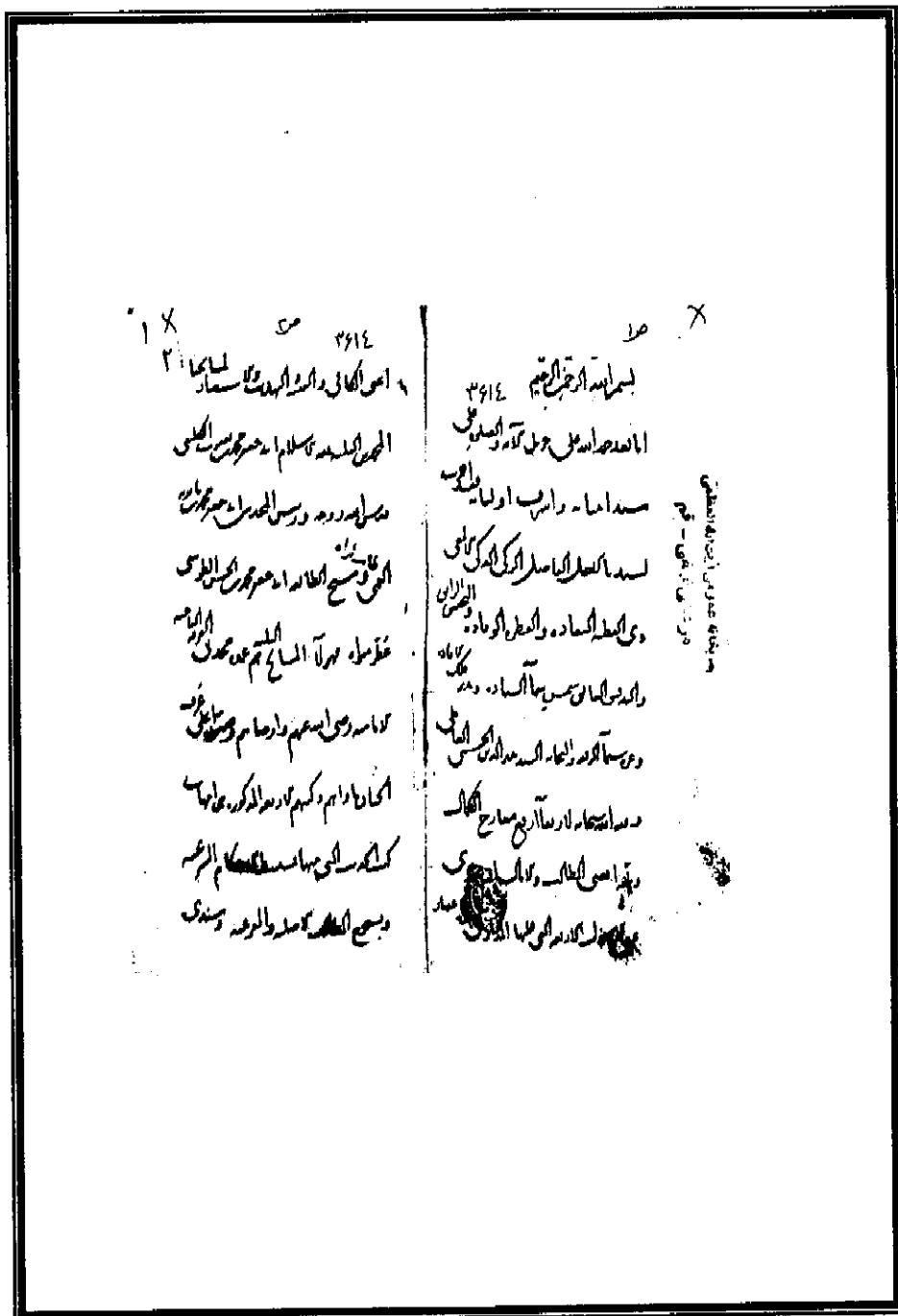
برگ پایانی زبدة الأصول به خط مرتضی بن محمد مؤمن کاشانی، شماره «۱۳۴۹۸»

مرآة العرفان

لبس الخدمه الذي دلنا على الطريق القويم ومن علينا بالهداية الى القربى للشمس
 ووضنا عند فرق الامواء ونشب الزاوا للتمسك بكتابها للبين وهذا ما قد
 تحالف للذهب وتبين للشايب الى الشيب بانباال اهل بيت نبي سيد المرسلين
 واشرف الالوان والقرين صلوات الله وسلامه عليه وعظيم اجبين صلواته
 دايمن الي يوم الدين واجسد فان الفير الى الله الفير محمد المشهور به الله
 العالمى وقته الله للعالم في يومه لفته قبل ان يخرج الامر من يده قول العالم
 ما تعجبت اليه المهم العوالي ولحق ما نقضت عليه الايام والليالي وما علة
 الدينية التي عليها مدار الاسلام والمعارف للذية التي نبعها الانبياء عليهم
 السلام ويتماطلر الحديث ودرائته وفضله وروايته والبعث عن حاطة الفسر
 عن رجاله والوقوف على هويته والوصول الى كنهه فانه بعد علمه الغيبيج
 العالم الشريفة واسرار الاحكام الاملية والفرعية فطوبى لمن وجهه اية غنة
 ويضرب عليه لفته وجعله شعارة وندارة ومرف خيميله وطارة وهذا الكتاب
 بذلت فيه جهدى وجعله تذكرة لاولى الالاب من بعدي ينطوي على
 عبود المهادين الالدة في الاحكام العلية ويحتوي على الامنة ما رواها
 رضى الله عنهم بالاسانيد المعتبرة عن القرة النبوية كمن يدور بصاح الامانة
 وحاشاها وتجربور بلون الاخبار ومجانها موثقة لعاديه تفسير المبانى
 تقرير المعاني وتبين النكات وتوضح المغلفات واستكشاف الدلائل والنتا
 المسائل المعبره لك ما اجتر اليه الكلام في بعض الاوقات من سواخ الملتا
 واجاج للطارات ما سحبه النظر القاصين وآسهي اليه الفكر القاسر في
 هذا الكتاب ما صرف قلده من نامل اصول المعاني ما قد بر الله اراءهم بين
 بصيرة وتبر اغوات تلك الكتب بيد غير قصيرة وافنى في فن الحجج والتعديل

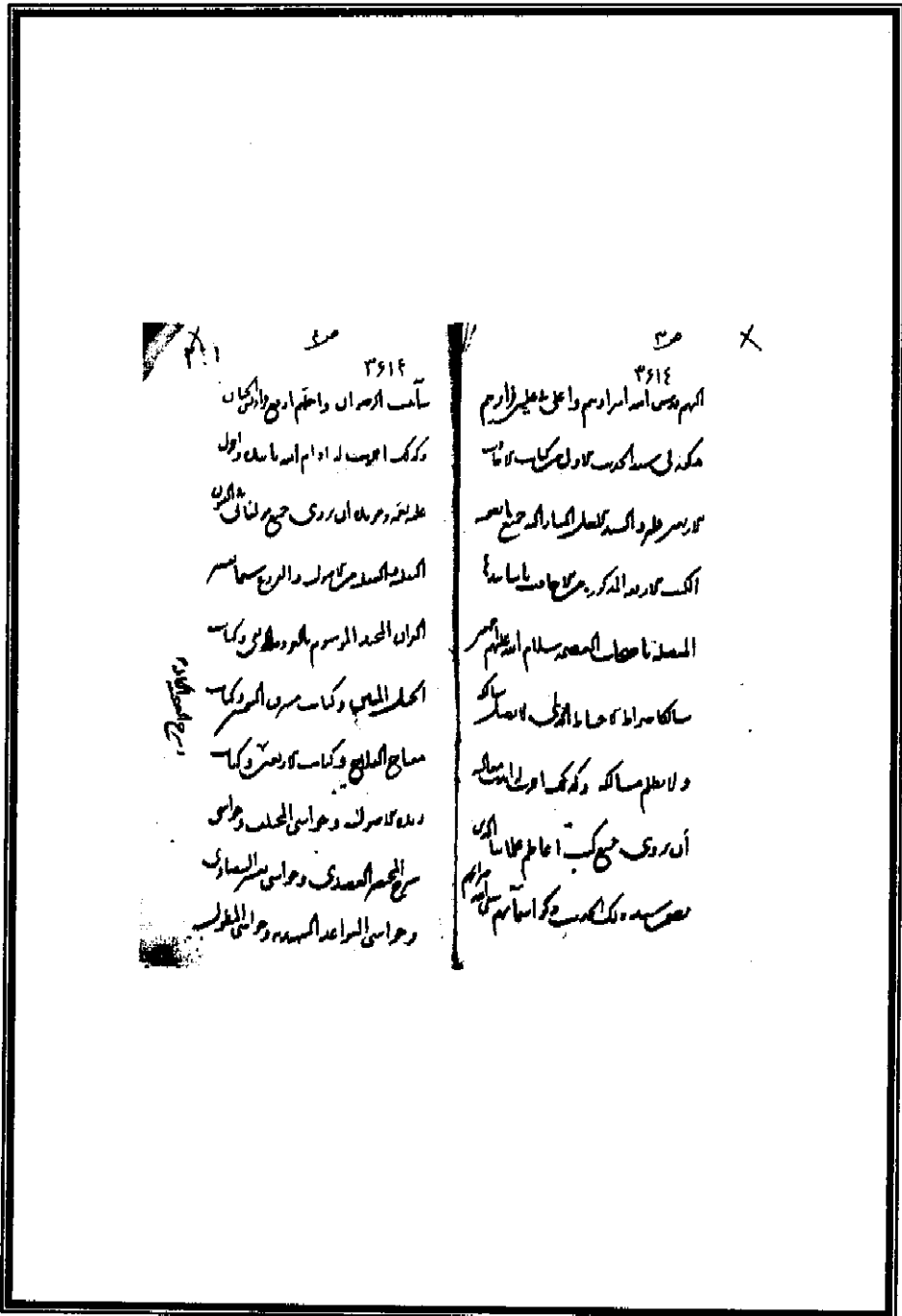
أم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَهُوَ قَوْلُهُ
 قَدْ عَلِمَ السَّبِيحُ وَصَبْرُ وَجَدِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَتَقْوَى السَّلَاسِ الْعِظَامِ وَخُلُوصُ الْعَضَلِ وَتَقْوَى السَّاسِ
 وَلِقَانَةُ الْإِفَاقَةِ وَالرَّحْمَةُ وَالْحِكْمَةُ وَالْحَقُّ وَالْحَقُّ
 لَا يُقَارَعُ مَعَ الْعَالَمِ هَذِهِ الرِّسَالَةُ الْمُسَوِّمَةُ بِتَشْرِيحِهَا وَكُلُّ
 مَا لَهَا مِنَ الْحَالِ بِمَا مَعَ جَمِيعِ عَالَمِيهَا مَعَ إِسْرَافِ
 كَيْفِيَّةِ وَإِتْقَانِ وَتَعَمُّدِ أَسْعَانِ وَاسْتِدْقَانِ جَمْعِ خَفِيَّةِ
 الْفَنِّ السَّرِيِّ وَمَعْضُومَةِ الْيَوْمِ حَوْلَ لَهَا الْأَوَّلِ وَتَعَمُّدِهَا
 فِي الْعَمَلِ أَنْ يَهْتَمَّ الْمُنَافِعُ مِنْهَا أَهْلُهُ فَكَانَ الْمُنَافِعُ الْمُنَافِعُ
 لَهَا فِي طَبَقِ الْمَرْفَعِ وَالْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ
 بِهَا كَيْفِيَّةِ الْعَمَلِ مَلِكٌ مِنْهُ الْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ
 فِي الْعَمَلِ الْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ
 فِي الْعَمَلِ الْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ وَالْمَطْلُوعِ

برگ آغازین اجازة شیخ بهاء‌الدین عاملی برای بدرالدین عاملی به سال ۱۰۲۶هـ بر نسخه‌ای از

شرح الألفیه شیخ حسین عاملی، شماره «۳۶۱۴»

۳۶۱۴

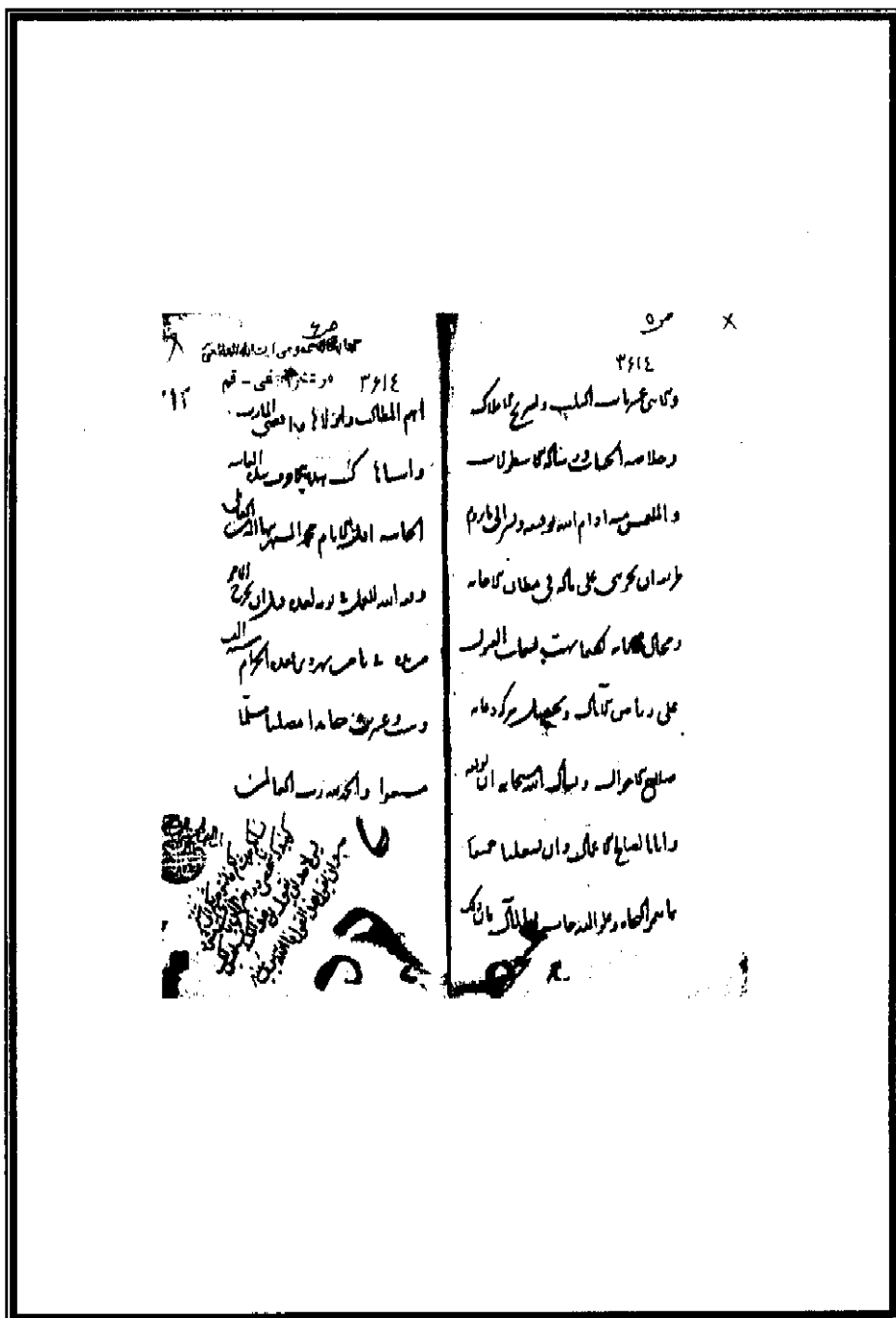
الهم بحسب امر اوسم واعلى على غير الارم
 هكذا سلكت اول كتاب كات
 كذا سر ظم والسه كظن السار كذا جرح
 اكتب كذا رد الله كذا جرح ما ساعد
 الصلوة ما حصل المصعد سلام الله عليهم
 ساكنا سرانا كذا ما كذا كذا كذا
 ولا نعلم ساكنا كذا كذا كذا كذا
 ان روى جرح كذا اعلم علانا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا

۳۶۱۵

سأت الزمان واحتم اربع واربعين
 وكذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 على كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا كذا

شرح المصنف

دومین برگ اجازه شیخ بهاء الدین عاملی برای بدرالدین عاملی به سال ۱۰۲۶ هـ بر نسخه‌ای از شرح الألفیه شیخ حسین عاملی، شماره «۳۶۱۴»

برگ پایانی اجازة شیخ بهاء‌الدین عاملی برای بدرالدین حسینی عاملی به سال ۱۰۲۶هـ بر نسخه‌ای

از شرح الألفیه شیخ حسین عاملی، شماره «۳۶۱۴»

۶۳

۴۱۰۷

لما أنامك من الهول ردع عنك فضول القول

تمت الأحاديث بحمد الله

وتوفيقه آمين

ره

بزرگوار

کتابخانه بزرگوار
کتابخانه بزرگوار

کتابخانه بزرگوار
کتابخانه بزرگوار

کتابخانه بزرگوار
کتابخانه بزرگوار

کتابخانه بزرگوار
کتابخانه بزرگوار

کتابخانه بزرگوار

دستخط شیخ بهاءالدين عاملی در برگ پایانی کتاب الأربعون حديثاً از: شیخ حسین بن عبدالصمد

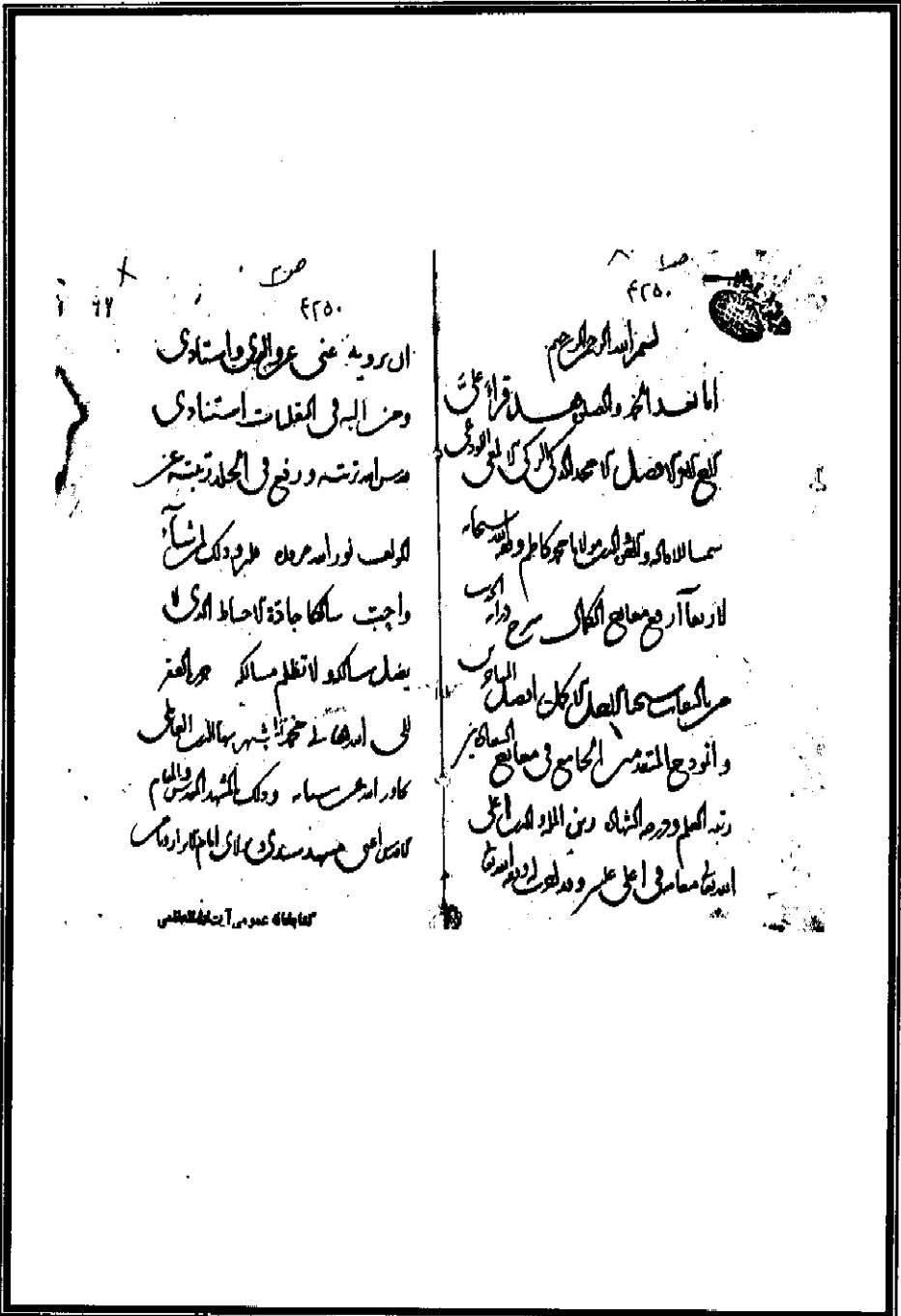
بدر بزرگوار شیخ بهائی، شماره «۴۱۰۷»

۴۱۰۷

بسم الله
 وبعد فقد قرئت علی هذا الاربعین
 الولد الریحانی الاصح الامان المصنف
 الطبیب الحاضر فی قزوین تحقیق
 محاسب اصحابه بجمعه
 ۹ ۱۳۰۹ وانا العبد
 المذنب المذنب المذنب
 المذنب المذنب المذنب

کتابخانه عمومی آیت الله العظمی
 مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی کتاب: الأربعون حديثاً، تأليف: شيخ حسين بن
 عبدالصمد عاملی والد شيخ بهاء‌الدین عاملی به سال ۱۳۵۹ هـ در قم، شماره «۴۱۰۷»

دستخط آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) در برگ پایانی کتاب: الأربعون حديثاً، تأليف: شيخ حسين بن عبدالصمد عاملی والد شيخ بهاء‌الدین عاملی به سال ۱۳۵۹ هـ در قم، شماره «۴۱۰۷»

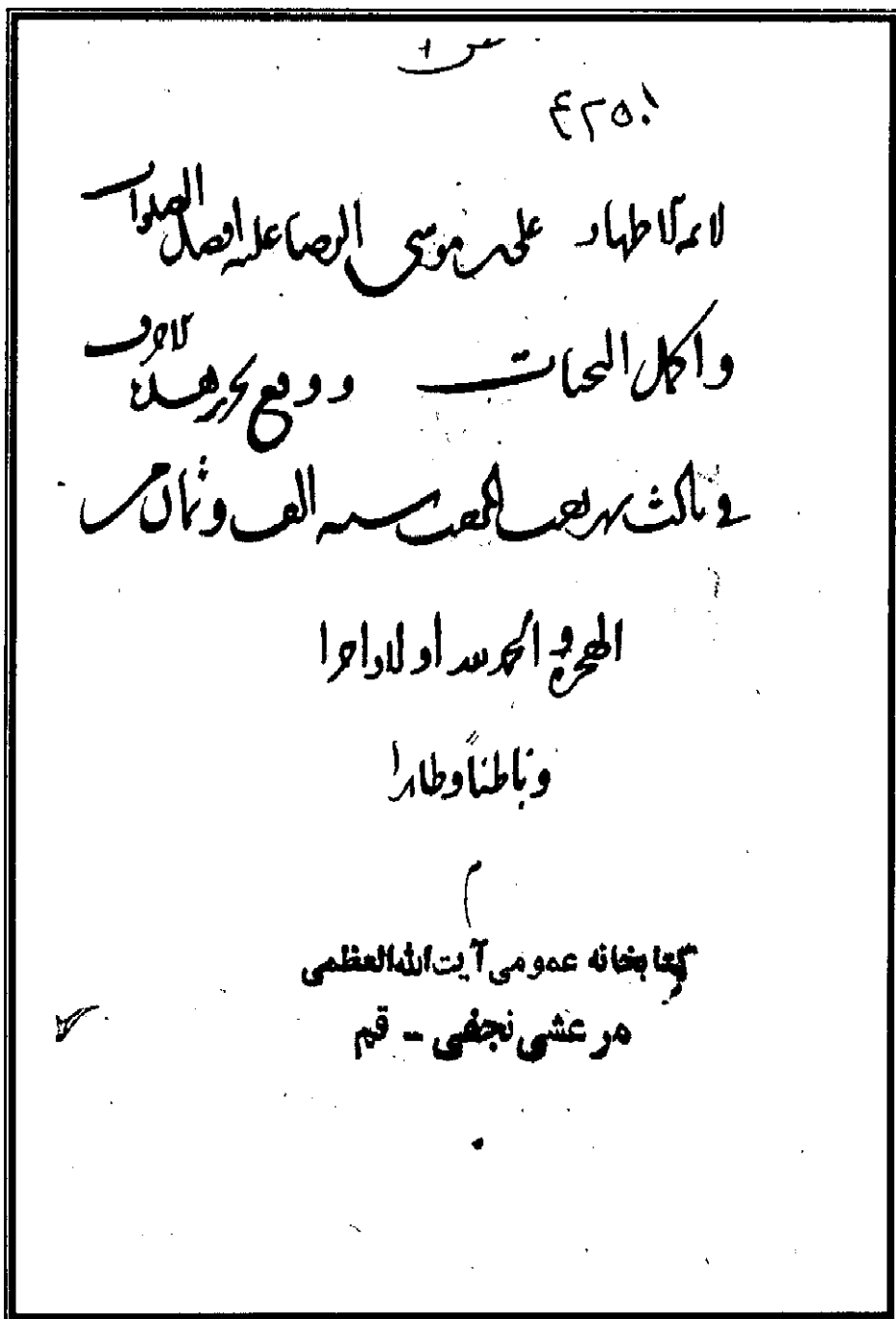
۴۲۵
 ان روید عنی عوالی و استادی
 ومن الی القلانت استادی
 صراطه زنده و رفیع فی الحدیث بنابر
 کولف نورانه مرده و درویشک اشیا
 واجبت ساکنا جاذبه لاحاط الی
 یصل ساکنه لا تنظم مساکه جوارحه
 لی ادها طحجرا بشهره بالی العلی
 کادرا مره سماء و کمال الشکر المدح والحمد
 کانت اخص مهد سدی بلای الامم کاروان

کتابخانه عمومی آیت الله العظمی

۴۲۶
 لعزاه العظمی
 انما صدقوا و الصمد القائل
 کعبه کعبه اصل لا محمد الا ان کان الی
 سما لاله و کفر الی لانا کما لم و کفر
 لا رعا آرو معاصی الکمال شرح
 من العاصی کما یصل الی کل اصل
 و الذریع المتدرج من الجامع فی معاصی
 زنده الی و درم کشفه رین اللذی علی
 ابدیه معاصی علی علی و در لعل زنده الی

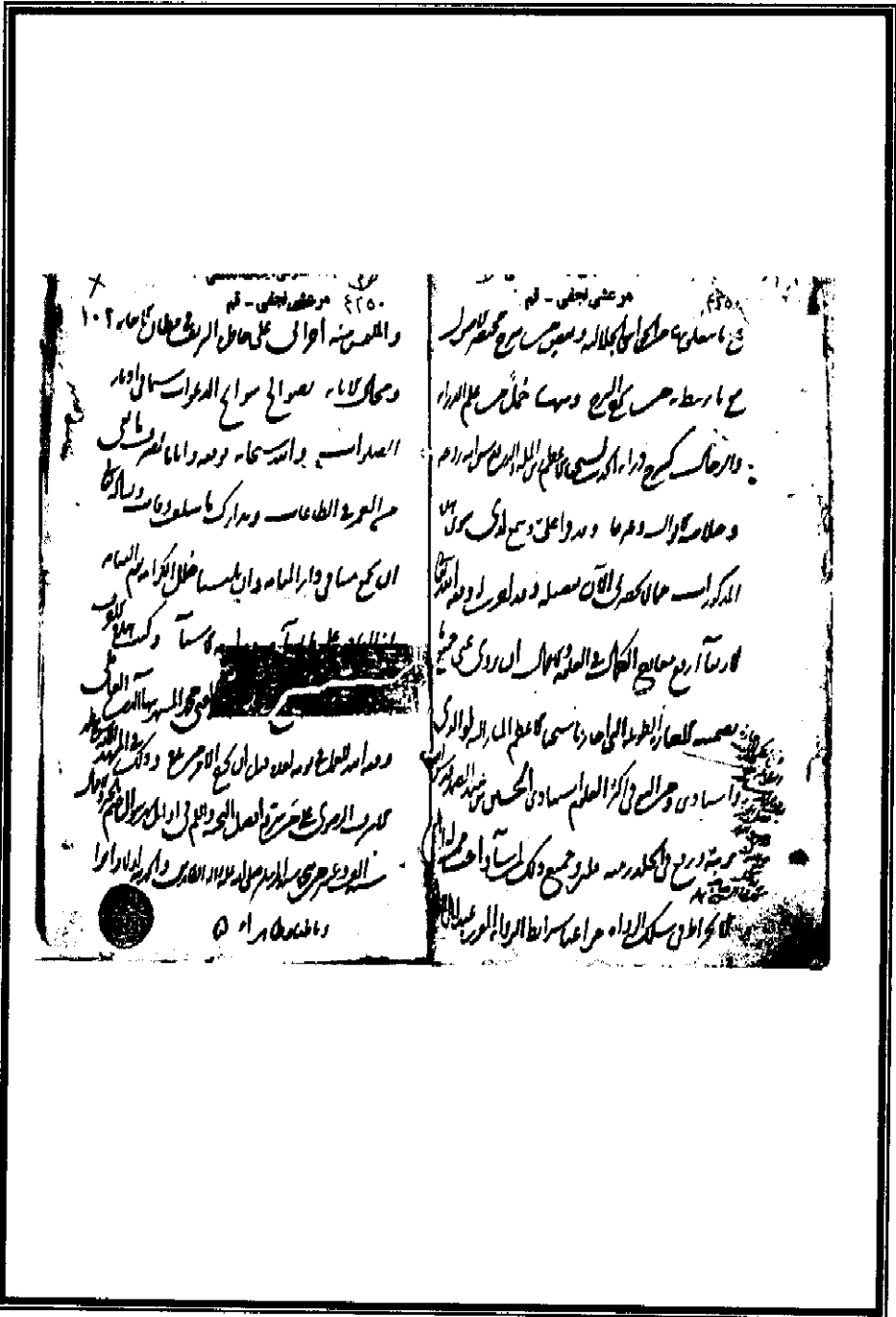

برگ آغازین اجازه نخست شیخ بهاء الدین عاملی برای محمد کاظم گیلانی تنکابنی که به سال ۱۰۰۸ هـ در پایان رساله شرح بدایة الدرّایة تألیف شهید ثانی نگاشته است، مجموعه شماره «۴۲۵/۵»

برگ پایانی اجازة نخست شیخ بهاء‌الدین عاملی برای محمدکاظم گیلانی تنکابنی که به سال ۱۰۰۸ هـ

در پایان رساله بدایة الدرّیة تألیف شهید ثانی نگاشته است، مجموعه شماره «۴۲۵۰/۵»

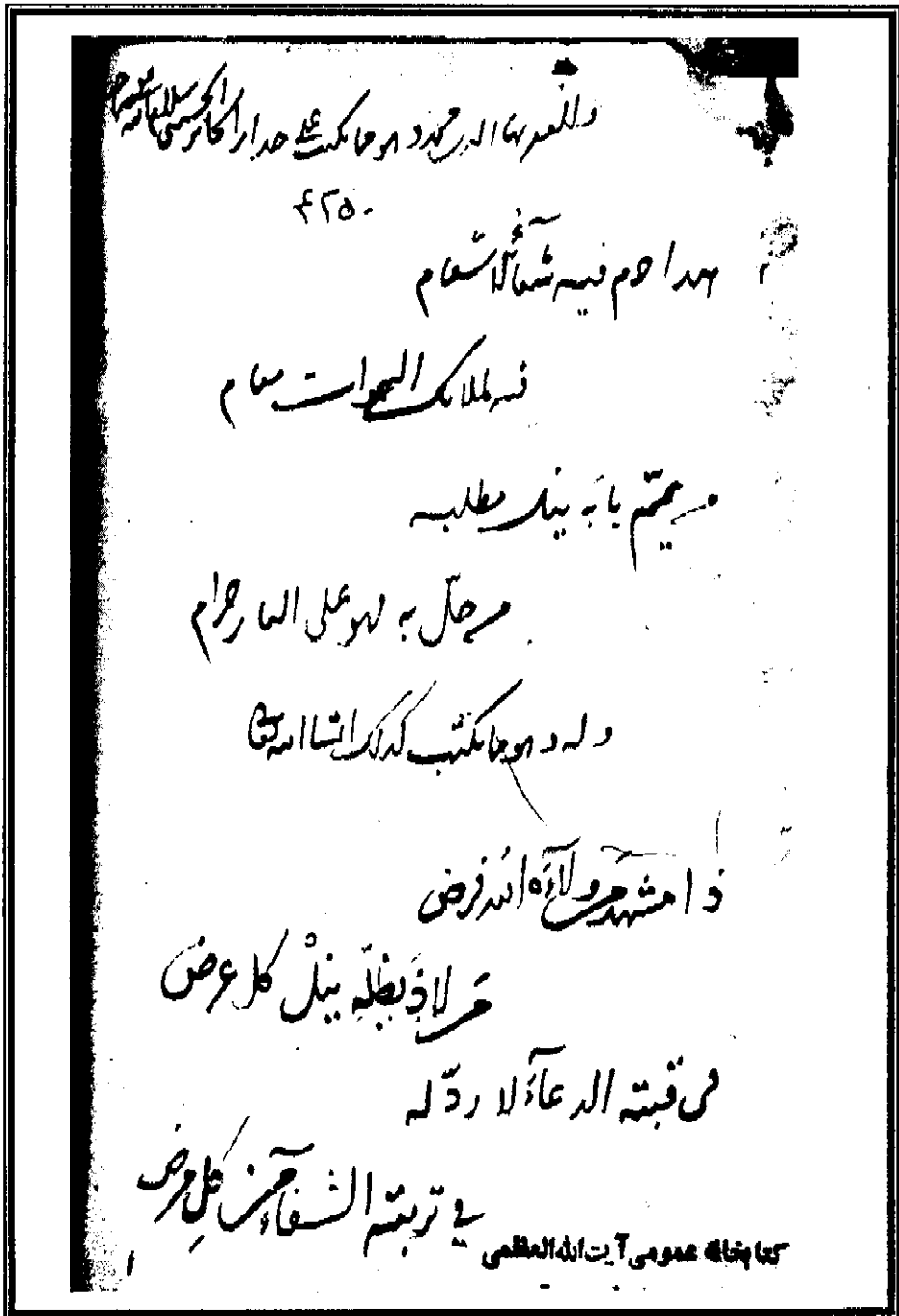
برگ پایانی اجازة دوّم شیخ بهاء الدین عاملی که برای محمدکاظم گیلانی تنکابنی به سال ۱۰۱۰ هـ در پایان رساله شرح بدایة الذریة شهید ثانی نگاشته است. مجموعه شماره «۴۲۵/۵»

للعربها الدرک من الثمن و اطرافها رباره **الاصحاح الم اعلمه**
 روزی که رگم بروضه شیر خدا
 ۱۱۲
 ۴۲۵۰
 تا پانزدهم بر پیر جبل انجا
 از سر سازم قدم ولی بیترسم
 کز ذوق ندانم سر خود را را با
 دله ایام بالونه
 اینجا کرم لاله می رفعمه **جبریل بر اظنه**
 بدو ابد الاله درضتمه **ان یزحل الاله فی رحمته**
 کتابخانه عمومی آیت الله العظمی
 هوشی نجفی - قم

اشعاری به فارسی و عربی از شیخ بهاء‌الدین عاملی به خط خودش که هنگام تشرّف به مدینه منوره در شوق زیارت امیرالمؤمنین (ع) سروده است. شماره «۴۲۵۰»

الحمد لله رب العالمین
 و السلام علی من اتبع الهدی
 و علی آله الطیبین الطاهرین
 أجمعین
 ۴۲۵۰
 در کتب المهدی العروس مرعشی نجفی - قم
 علامه نهاللم
 ۱۱۵
 بهر ملکست فرشتگان کاشانه
 آهسته و رو قدم نه ای روانه
 نه نه غلظتم که بر پیش ما چونوی
 صد بود زنده بر دست
 در کتب المهدی العروس
 هذا النبأ العظیم ما وجه
 هذا الملائک السراعی
 هذا احرام الله من حرمی
 مرطوف به لهور النار
 و منه فی السورۃ الاحضراء الرضیم الرضیم
 بسلام الله علی سائرنا
 یاری اقصی نغمه الجودیک
 ان حشر الارض فیما الله علیک
 یقبل عتی ضریح بر لاری و قتل
 قدمت بهائیک السورۃ البیک

اشعاری به فارسی و عربی از شیخ بهاء الدین عاملی هنگام تشریح حرم مطهر مولی امیرالمؤمنین علی علیه السلام در نجف اشرف سروده است به خط خودش، مجموعه شماره «۴۲۵۰»

اشعاری به عربی از شیخ بهاء‌الدین عاملی که هنگام زیارت حرم حضرت سید الشهداء (ع)

در کربلا سروده است، به خط خودش، مجموعه شماره «۴۲۵۰»

۴۲۵۰

للمعالي الشيخ العلامة العظمى آية الله العظمى
 مرعشي نجفی - قم

وثنای المعاد کقیم هم الشعاع فی الیوم العنوس
 بطیحة الغری وکربلاء و سمراد بعد اد و طوس
 ولا یوح کلام الناس سلم الله علیه

ای خاک درت مزه ارباب بجا رسته
 در نایت مدح تو خم پشت خجاست

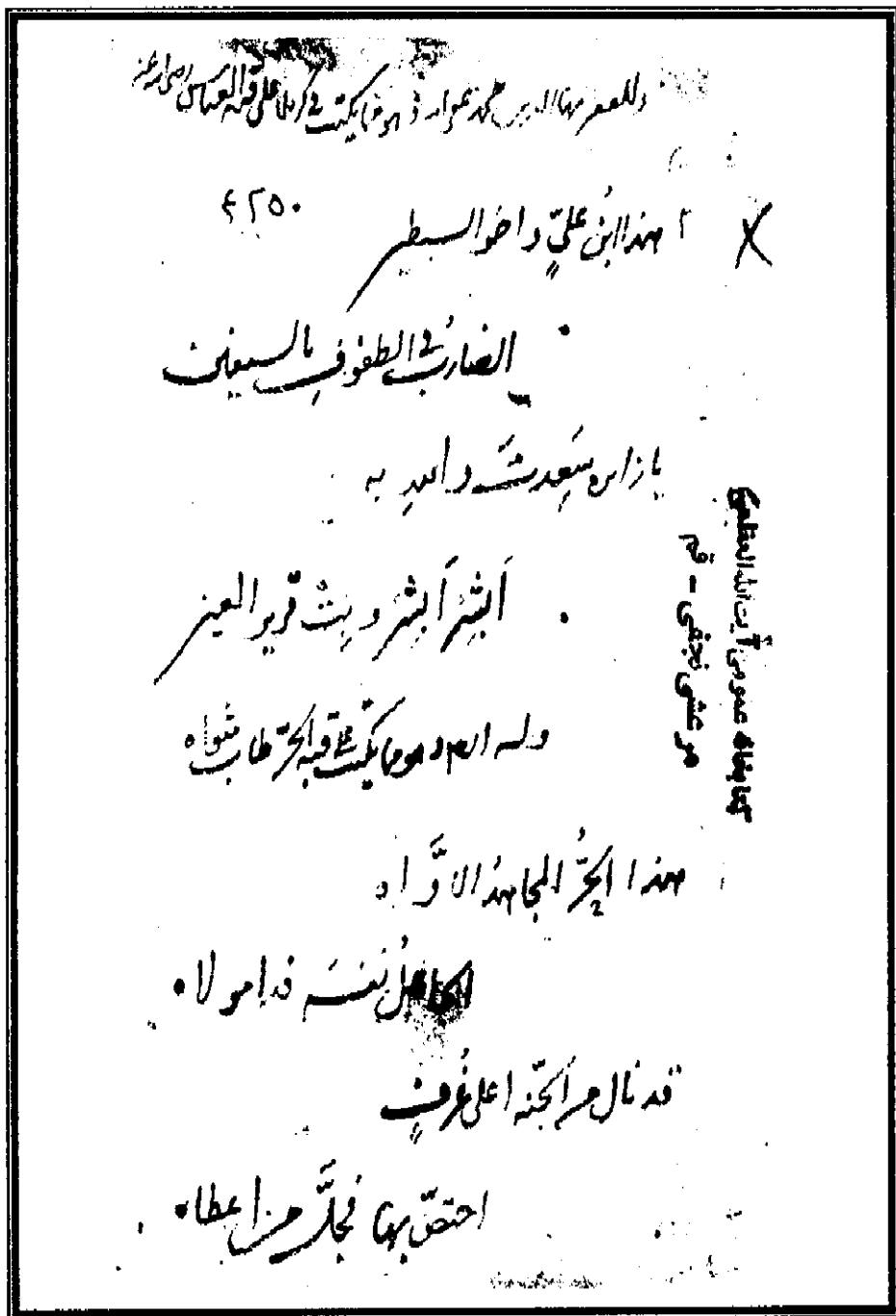
کرد قدم رارت از غایت رفعت
 برفق فریدون نشیند رحلت

در روضه تو خیل ملک ز مهابت
 گویند بهم مطلب خود را با اشارت

هر صبح که روح القدس آید بطوافت
 در حشر خورشید کند غسل ز مابرت

در حشر نماید بهایی برس از لطف
 که عرشش حاصل او غم خست

اشعاری از شیخ بهاء الدین عاملی در مدح حضرت علی بن موسی الرضا (ع) به خط خودش.

اشعاری به عربی از شیخ بهاء‌الدین عاملی که هنگام زیارت حرم حضرت ابوالفضل العباس (ع)

در کربلا سروده است، به خط خودش. مجموعه شماره «۴۲۵۰»

۴۲۵۰ کتابتہ العربیہ المرکزہ علیہم فی زیارہ الحرم و البیت المقدس
 ۲ شرح و ای علی کتبہم السلام

یا زیارہ شرح آری و تنک طاب

کن ذالادب عند نزول کرداب
 دوز

وادخل متواضعا و راع الاداب
 از حد کجی

جز بزل و حکمال ذوق باب

کتابخانه عمومی آیت الله العظمی
 مرعشی نجفی - قم

و اعلمت حقیقه النبی و آلہ
 کونہ علوی بوم مرکز اعلی

و ان کنت ادری الی اللہ العالی
 و لیس اشد

اشعاری به عربی از شیخ بهاء الدین عاملی که هنگام زیارت سرداب مقدس در سامرا سروده است.

به خط خودش، مجموعه شماره «۴۲۵۰»

۴۲۵۰

وله الصر و ما کنت منکر الله سلی ۱۱۴

بمذاحم بباہ العزوسنا

من قبل ارضه نزل التما

فیه النور الذی انز عمران رآی

باللید فطنہ شہانا قبا

وله الصر و ما کنت منکر الله سلی

السالمة تہ

بمذاحمه عمومی آیت الله العظمی

مرعشی نجفی - قم

یہ شہد الغری والزور آ

فہ طوس و کربلا و سامراء

لی اربع و عشرہ ہم نقی

بہ اکثر و ہم حصنی من اعدائ

صفحه پایانی اشعار عربی در مورد زیارت مطلقه ائمه طاهرين عليهم السلام به خط مبارک شیخ

مطهره مبارکه
 زیارت ائمه علیهم السلام
 صلوات الله علیهم
 کل داعیه الیه العزم والارادة
 و من سئل عن
 عظمی و جلاله
 لا یکل نفع منها الا عشره
 صلوات الله علیهم
 سلام الله علیکم
 اهل بیت العصمه
 و من سئل عن
 صلوات الله علیهم
 سلام الله علیکم
 و ما یطوحنه
 و اطاب الولاب
 و المادون للخلق
 و مخازن علم الله
 اعلام الیه
 و نظایر لطفه
 سلام الله علیکم
 و نایب العظمی عنده
 و خفا رسول الله
 و اسرار الاموات
 و انوار الملكوت
 سلام الله علیکم
 و سادات الاسلام
 و احی الصمیم
 و هداه دار السلام
 و ائمه اهل البیت
 و صلوات الله علیهم
 کتابخانه عمومی آیت الله العظمی
 مرعشی نجفی - قم

برگ آغازین الإثناعشریة فی زیارة، در مورد زیارت مطلقه ائمه اثناعشر علیهم السلام به خط مبارک شیخ بهاء الدین عاملی، مجموعه شماره «۴۲۵۰»

X

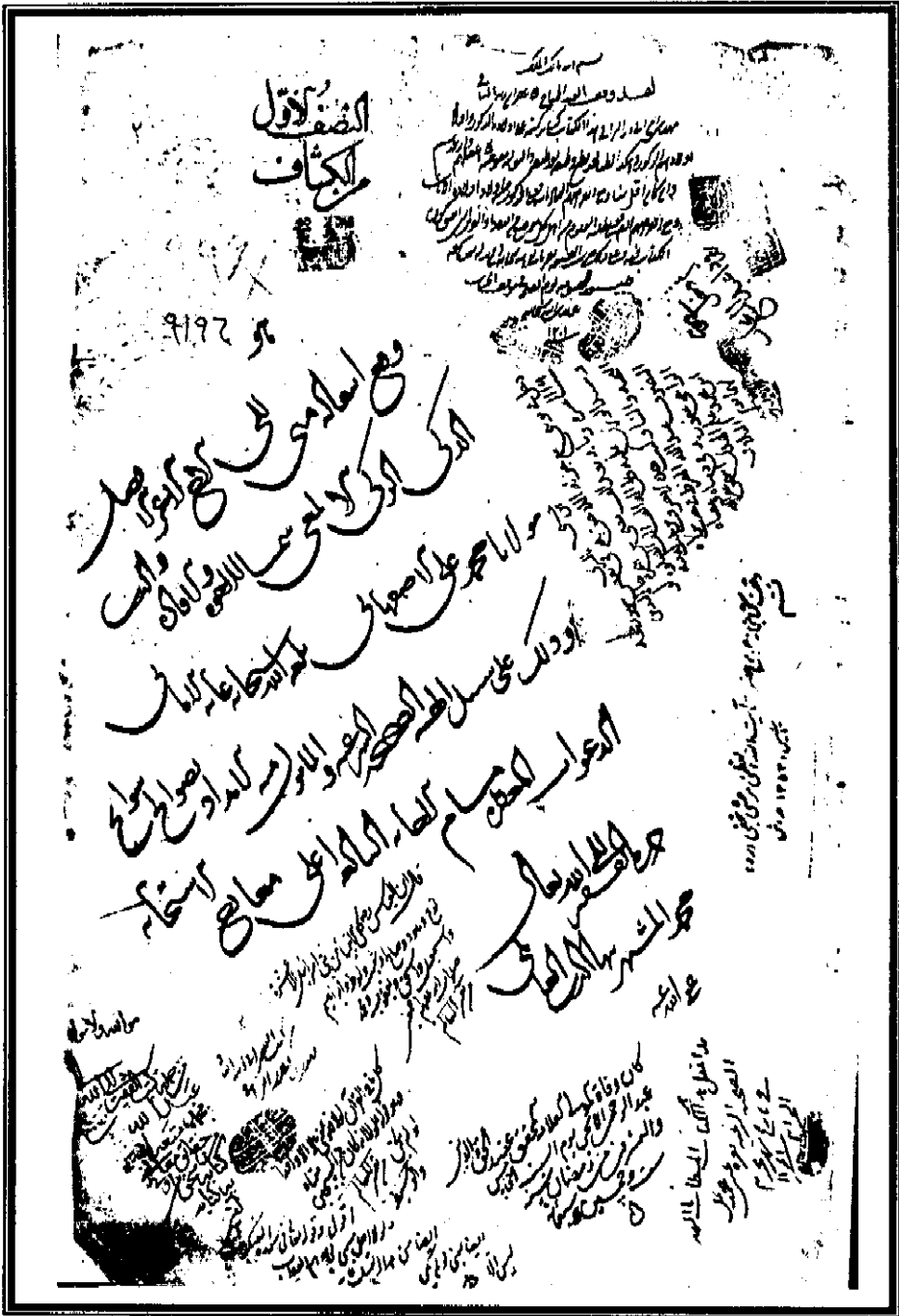
نعم الله الرحمن

۴۲۵۰

اما بعد حمد الله لاحد المعجز الصلوات محمد الاحمدي رسول الله
 الى رحمة الله العن محمد الشهد ما اهدى العالمين عالم الله لظنه كمن هذا
 يا اخلا الله في زقاق طريق البعير صحيفة تلو عليكم مصولا صياح
 اللطف الخبير وتجلو لديكم اصولا كمن تشرح العالم الكبر والصغير
 انا شوقنا اطهارا لمن لا يعرف مقدارها ولا تبرزوا من
 جماله الى امر ليس من رجالنا ولا تسوا بها على ذوي الطباع
 اجاب من الطلائ فتكونا كمن على الدرر اعناق الكلاب
 وسنبت تشرح العايزون منها على مقدمه وتعالتر مقدمه
 قد اشهر الله كواصن العوام على قبيلانه من اخباه المنقول ^{عنه} اللام
 ان من لم يعرف الجسد والنشر فهو غير معرذ الله وعلى كل حال فهو
 ما اذ عن كفته الرلابت ولم تخا كهم التصدي في تصوره ^{سكن} لا احوال

كبريا و...
 كبريا و...
 كبريا و...
 كبريا و...

برگ آغازین رساله تشریح العالمین مؤلف ناشناخته، به خط مبارک شیخ بهاء‌الدین عاملی،

دستخط شیخ بهاء الدین عاملی در برگ آغازین تفسیر الکشاف مورخ سده ۷هـ که نسخه را به شمس الدین اصفهانی بخشیده است. همچنین دستخط مولی محمد مهدی نراقی به سال ۱۲۰۱هـ و نیز خط جمال الدین اسحاق بن مولی محمد علم الهدی ابن فیض کاشانی به سال ۱۱۱۶هـ بر فراز این برگ آمده است. شماره «۹۱۹۶»

